De spannendste SEAL-missies verteld door de man die Osama Bin Laden zag sterven

DE OPVOLGER VAN DE BESTSELLER *GEEN MAKKELIJKE DAG*

GEEN HELD

MARK OWEN

MET KEVIN MAURER

Verenigde Staten 399.39

Owen, Mark (is pseud.)
Geen held / Mark Owen en Kevin Maurer ; vertaling [uit het Engels]: Catalien en Willem van Paassen ; eindredactie: Frans Stoks. - Amsterdam : Boekerij, [2014]. - 304 pagina's, 8 ongenummerde pagina's foto's : foto's ; 23 cm.
Vertaling van: No hero. - New York : Dutton, (c) 2014.
ISBN 978-90-225-7085-2

Memoires van een voormalig lid van het Amerikaanse SEAL Team Six over wereldwijde anti-terreuroperaties.

Maurer, Kevin (A) - Paassen, Catalien van (A) - Stoks, Frans (A) - Navy SEALs; Verhalen(TW)

2014-11-3559

Bibliotheek Slotervaart
Pieter Calandlaan 87 B
1065 KK Amsterdam
Tel.: 020 - 615.05.14
e-mail: slv@oba.nl

afgeschreven

GEEN HELD

Mark Owen bij Boekerij:
Geen makkelijke dag (No easy day)

www.boekerij.nl

Mark Owen

met Kevin Maurer

GEEN HELD

Bibliotheek Slotervaart
Pieter Calandlaan 87 B
1065 KK Amsterdam
Tel.: 020 - 615.05.14
e-mail: slv@oba.nl

BOEKERIJ

ISBN 978 90 225 7085 2
ISBN 978 94 0230 167 0 (e-book)
NUR 320

Oorspronkelijke titel: *No Hero.*
Oorspronkelijke uitgever: Dutton, Penguin Group (USA)
Vertaling: Catalien en Willem van Paassen
Eindredactie: Frans Stoks
Omslagontwerp: DPS design & prepress services, Amsterdam
Omslagbeeld: © MILpictures / Tom Weber
Foto's binnenwerk: privécollectie auteur
Boekverzorging: Asterisk*, Amsterdam

© Mark Owen, 2014
This edition published by arrangement with Dutton, a member of Penguin Group (USA) LLC, a Penguin Random House Company
© Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam, 2014

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Veertig namen 9
Het recht om het T-shirt te dragen 27
Hoe je vijftig meter onder water zwemt zonder dood te gaan 47
De wereld van een meter 65
De kap en de box 87
Veilige terugkeer ongewis 105
De val 125
After Action Review 147
Schiet, beweeg en communiceer 173
Volg je buddy 199
Je gemakkelijk voelen bij ongemak 223
Let op de schoenen 247
Doden 267
Laatste halte met de voortrazende trein 289

De auteur heeft dit manuscript ter beoordeling voorgelegd aan het Defense Office of Prepublication & Security Review (DOPSR) van het Amerikaanse ministerie van Defensie. Tijdens deze beoordeling is er materiaal dat niet essentieel was voor het boek verwijderd of herschreven. In sommige gevallen werd er geen overeenstemming bereikt tussen de auteur en het DOPSR, waarop de passages in kwestie werden herzien. De namen van alle personen in dit boek zijn om veiligheidsredenen veranderd.

De opvattingen die u in dit boek leest zijn die van de auteur en hoeven niet altijd het officiële beleid of standpunt van het ministerie van Defensie of de Amerikaanse regering weer te geven.

PROLOOG

Veertig namen

Ik was thuis op stand-by in Virginia Beach toen de sms'jes begonnen te komen.

Het was augustus 2011 en in de stad kon je over de hoofden van de toeristen lopen. Elke dag reed ik langs vakantiegangers die op weg waren naar het strand. Ik meed het Oceanfront – het gebied dat parallel loopt aan de stranden – waar de souvenirwinkeltjes en midgetgolfbanen zonverbrande toeristen trokken. Die hadden niets anders aan hun hoofd dan het strand, maar het enige waar ik aan kon denken was Afghanistan en mijn naderende uitzending.

Het circus van hoogwaardigheidsbekleders en politieke leiders was eindelijk afgelopen. Nu stond ik bij het vooruitzicht op mijn terugkeer als een hond te rukken aan de lijn, klaar om weer aan de slag te gaan. Maar eerst moest ik stand-by zien te overleven.

Standby was het ergste van alles.

Het was de ene 'spin' na de andere. Wekelijks werden we gebrieft over de laatste inlichtingen uit alle brandhaarden van de wereld, wat het eigenlijk nog erger maakte. We wilden allemaal aan de slag gaan, op een echte missie. Maar tijdens stand-by konden we alleen maar plannen maken voor missies die waarschijn-

lijk nooit zouden plaatsvinden. In het buitenland was het meestal zo dat je een opdracht kreeg en een plan opstelde en een paar uur later was je het aan het uitvoeren. Maar de meeste operaties tijdens stand-by waren spontane contingency-operaties die uiteindelijk in het niets oplosten. We bereidden ons voor en planden de operatie, om vervolgens alles weer terug te draaien als Washington voor een andere optie koos, of als de brandhaard afkoelde. Het werd nog erger doordat we thuis waren, maar in feite heel weinig tijd bij onze familie konden doorbrengen. We moesten die op afstand houden omdat we nooit wisten wanneer we plotseling weg zouden zijn. Ik had haar in mijn hoofd in het vakje gestopt dat ik ook tijdens uitzendingen gebruikte. Ikzelf was weg tijdens stand-by, ook al konden mijn ouders me bellen.

Ik wist dat voor al mijn teamgenoten hetzelfde gold. We wilde allemaal gewoon in actie komen.

Het was vroeg in de avond en ik was net klaar met eten. Tijdens stand-by word je verondersteld niet te drinken of de bloemetjes buiten te zetten. Het laatste wat je wilde was dronken voor een mogelijke missie opdraven. Mij wachtte een slome avond voor de tv toen ik een reeks sms'jes over een helikoptercrash kreeg. De berichten waren allemaal dezelfde.

'Er is een CH-47 neergehaald in Afghanistan. Een van ons?'

Het was zogenaamde 'rumint', een mix van echt nieuws en geruchten die vaak onzin bleek te bevatten. Helaas zou het dit keer waar blijken te zijn.

Mijn gedachten sloegen al na één sms'je op hol. Als het waar was, maakte het niet uit of het SEALS, Delta of Special Forces was. Het waren teamgenoten in dezelfde strijd. Ik belde een goede

vriend van me die in het eskader zat dat was uitgezonden. Hij was niet mee omdat hij thuis voor zijn zieke moeder wilde zorgen. Misschien wist hij iets, dacht ik.

Geen gehoor.

Ik scrolde door mijn contactenlijst en belde iedereen die informatie kon hebben. Toen kwam de bevestiging.

'Hij was van ons.'

Het nieuws trof me als een stroomstoot. Ik zag al mijn makkers uit het eskader voor me. Mijn mobieltje zoemde voortdurend terwijl het nieuws zich verspreidde. Het gaf steeds hetzelfde bericht.

'Hij was van ons.'

Ik had pijn in mijn maag. Kon niet stilzitten. Ik ijsbeerde met gebogen hoofd door mijn keuken, scrolde door sms'jes voor meer informatie maar vreesde elke nieuwe boodschap. Ik wist dat mijn teamgenoten zich allemaal talloze keren hadden aangemeld om precies op die plek te zijn en te doen wat ze deden. Voor hetzelfde geld had ik in die heli gezeten. Godver, ik had een paar maanden eerder een helikoptercrash meegemaakt. Het was zwaarder om thuis op nieuws te wachten, een gevoel dat onze vrouwen en vriendinnen vrijwel allemaal maar al te goed kenden.

Na een tijdje kon ik niet langer alleen zijn. Ik griste een twelvepack uit de koelkast en ging op weg naar het huis van een collega-SEAL. We zouden vanavond aardig wat biertjes nodig hebben.

De zon ging onder en de straten waren verlaten. Tijdens de korte wandeling naar mijn vriend keek ik om me heen in de wijk. Die was nieuw, er stonden nog maar weinig bomen. Grote bakstenen huizen omringd door keurige gazons. In de weekends zag ik mijn buren altijd druk in de weer op hun gazon waar ze al dat

groen net zo lang maaiden en knipten tot het perfect was. Het gaf de wijk een vredig aanzien.

De meeste buren hadden geen idee wat voor werk ik of de mannen die bij mij over de vloer kwamen, deden. Lopend langs de huizen wist ik zeker dat mijn buren zich op dat moment bezighielden met vakantieplannen, rekeningen of de vraag welke honkbalwedstrijd ze vanavond zouden bekijken. Ik besefte opeens hoe breed de kloof was tussen de ontwikkelingen in Afghanistan en wat er thuis gebeurde. Ik wist dat mijn buren achter onze troepen stonden, maar ze hadden geen idee hoe het daar was en hoe vaak mijn teamgenoten hun leven riskeerden. In het dagelijks leven thuis was de oorlog vrijwel afwezig, behalve voor de gezinnen die thuis zaten te wachten op de terugkeer van hun soldaat of matroos.

Ze hadden geen benul van alle offers die onze krijgsmacht dagelijks brengt. Ik kon daar niets aan veranderen en vanavond deed het er ook eigenlijk niet toe. Het offer was gebracht. Nu moesten wij ervoor zorgen dat het niet zou worden vergeten. Nooit zag ik de scheiding tussen ons – degenen die hun leven op het spel zetten – en de rest van het land zo scherp als op die stille avond.

Toen ik bij mijn vriend aankwam, deed hij de deur open met dezelfde gekwelde uitdrukking op zijn gezicht als ik. Hij knikte alleen maar en gebaarde me binnen te komen. Ik liep zwijgend naar zijn koelkast en zette het bier erin. Ik pakte twee flesjes en we trokken ons snel terug op de veranda aan de achterkant van zijn huis, terwijl zijn gezin alleen in de woonkamer achterbleef.

Ik maakte mijn flesje open en nam een lange teug. Het bier

smaakte nergens naar. Het ging me alleen maar om het effect. Mijn vriend dronk in stilte het zijne en scrolde door de berichten op zijn mobieltje. Zo bleven we een tijdje zitten. Geen van ons zei iets. De helikopter zat vol met onze vrienden en ze waren allemaal omgekomen. Het was een verlammend gevoel, want we wilden maar één ding en dat was in actie komen, maar we konden niets doen.

De zon was eindelijk onder en het was aardedonker op de veranda. Ik kon het gezicht van mijn vriend nauwelijks onderscheiden in de schaduwen. Hij nam niet de moeite de buitenlamp aan te doen. Ik denk dat we allebei blij waren met de duisternis. Het maakte het verdriet iets minder zwaar.

Na de Osama bin Laden-missie hadden politici en de media maandenlang de lof van de SEAL-teams gezongen. Ik weet niet hoe vaak ik het woord 'held' voorbij heb horen komen. 'Held' is geen woord dat we lichtvaardig gebruiken en het had inmiddels alle betekenis verloren in onze gemeenschap. Iedereen was nu een held.

De zwaarte van het verlies drong pas echt door toen de namen op het scherm van mijn iPhone begonnen te verschijnen.

We sloegen het ene na het andere biertje achterover en rakelden verhalen over de jongens in de helikopter op. We deden speciaal ons best de mooiste en grappigste verhalen over elk van hen uit onze herinnering naar boven te halen. Daar was geen gebrek aan. Humor helpt ons door de zwaarste en spannendste momenten. We groeven in ons geheugen naar alles wat tot een lach kon leiden. Mijn vriend was net binnen nog twee biertjes aan het halen toen er nog een naam op mijn telefoon verscheen.

Ray.

Dat bericht trof me als een stomp in mijn maag. Ik legde de telefoon op tafel en begon over de houten planken van de veranda heen en weer te lopen. Ik had Ray in 1999 leren kennen op het strand van San Diego. We zouden allebei beginnen aan BUD/S, de basistraining voor de SEALS. Hij had in Louisiana gestudeerd. Hij had het een jaar volgehouden voordat hij toegaf aan zijn verlangen om een SEAL te worden. Ik had mijn opleiding afgemaakt voordat ik uiteindelijk bezweek voor diezelfde levenslange kriebel. Ik weet nog dat ik naast Ray op het strand naar de branding stond te kijken en luisterde naar het geschreeuw van de instructeurs. Hij zag er vastberaden, gefocust uit. Het lawaai en de chaos leken hem totaal niet te deren.

Ray leek altijd een beetje zwijgzaam tot je hem beter leerde kennen. Anders dan ik was hij een geboren atleet. Hij had in het voetbalteam van zijn middelbare school gezeten en hij had dat afgetrainde uiterlijk. Ik zou Ray in de loop der tijd als vanzelf zien uitblinken in bijna alle fysieke uitdagingen die de instructeurs hem stelden. Zijn consistentie maakte hem zo goed. Hij volbracht altijd alles wat we deden – zwemmen, een strandloop, de hindernisbaan – als eerste of voor aan de groep, ongeacht de omstandigheden.

In december 1999 voltooiden we allebei BUD/S. Ray werd gestationeerd bij SEAL Team Three, ik bij SEAL Team Five. Aangezien we allebei in San Diego gelegerd waren, zagen we elkaar zo vaak mogelijk. Met onze drukke schema's bevonden we ons echter vaak aan verschillende kanten van de aardbol.

Ray had de negen levens van een zwarte kat.

Sommige nipte ontsnappingen van hem zijn legendarisch geworden. Een paar maanden voordat hij getest zou worden bij selectie en training, of S&T, werd Ray door zijn nek geschoten. Hij was op een uitzending van zes maanden naar Guam met Seal Team Three. Met een paar vrienden was hij naar een bar gegaan om Kerstmis te vieren. Na een kleine aanvaring met een paar inwoners besloten Ray en zijn collega-SEALS te nokken. Ze stapten in een taxi en waren op weg naar de basis toen een van de mannen uit de bar, hangend vanuit het raampje van een andere auto, begon te schieten.

De kogels vlogen door de taxiraampjes. Een van de kogels trof Ray in zijn nek en vloog er dwars doorheen. Larry, een andere SEAL in de taxi, werd in zijn oor geraakt. De kogel kwam zijn neus uit. De taxichauffeur scheurde in noodtempo naar het ziekenhuis. Ray stelpte het bloed met zijn overhemd en liep op eigen kracht de eerste hulp binnen om behandeld te worden.

Een paar maanden later meldde hij zich voor S&T. Hij zat bij mij in de klas en we kwamen er allebei doorheen, maar net als na BUD/S werden we bij verschillende eskaders ingedeeld.

Nu was Ray dood. Ik kon het nog steeds niet geloven.

Mijn vriend kwam terug met nog een rondje bier, wat mij uit mijn sombere overpeinzingen schudde. We zaten nog een paar minuten zwijgend bij elkaar. We hadden allebei onze telefoon onder handbereik en scrolden door de berichten. Maar ik dacht nog steeds aan Ray.

‘Hé,’ zei ik. ‘Heb je ooit die beelden van Ray in Afghanistan gezien?’

Mijn maat liet een bevestigend lachje horen.

'Als ik dat was geweest, zou ik het niet hebben overleefd,' zei hij.

Wanneer we 's ochtends aan het werk gingen en onze e-mails bekeken, was daar meestal een After Action Review (AAR) voor ons bij. Een AAR is een rapport, soms met vanuit een drone gemaakte luchtopnames, dat door alle betrokkenen bij een missie wordt opgesteld. Iedereen, van de helikopterpiloten tot de inlichtingenanalisten en de SEALS, bespreekt wat er goed ging en wat er fout ging tijdens de missie van die nacht. Deze AARS werden onder de hele gemeenschap verspreid, zodat iedereen dezelfde lessen kon leren als het team in het veld, of je nu wel of niet mee was op de missie. Het gaf ons na een bijzonder interessante missie ook heel wat gespreksstof.

Rays missie was verplichte kijkkost. Zijn eskader was toen in Afghanistan. Zijn groep voerde een aanval uit op een kluitje gebouwen achter een lemen muur. Ray was een van de leidende snipers (sluipschutters) en was boven op een belendend gebouw geklommen vanwaar hij uitzicht had op de compound waar de talibancommandant zich schuilhield, zodat hij de aanvallers dekking kon geven.

Toen ik de beelden bekeek, zag ik de aanvallers geruisloos naar hun doelwit, de compound, bewegen. Talloze keren had ik hetzelfde gedaan, dus ik wist precies hoe die mannen zich voelden. Zelfs het kijken ernaar vond ik nog steeds spannend. Ik wist dat al hun zintuigen op scherp stonden, luisterend naar een deur die opengaat of het knerpen van stenen onder een paar taliban-Cheetasneakers. Ik betrapte me erop dat ik de muur van de compound afspeurde afspeurde om te zien of ik iets zag bewegen.

Ray bewoog zich uiterst behoedzaam bij het innemen van zijn positie om de aanvallers te dekken. Ik weet zeker dat bij inhield bij het minste gekraak van het dunne lemen dak, wetend dat één verkeerde beweging zijn positie zou verraden bij mensen die misschien in het huis sliepen.

Terwijl de aanvalsgroep zijn doel naderde, werd er pal onder Rays positie van binnenuit een deur opengegooid. Toen stak de onmiskenbare vorm van een bazooka – de dunne buis met een kegelvormige raket erop – naar buiten. Er volgde een korte pauze, misschien een paar seconden. Ik vermoedde dat iemand in Rays gebouw hem op het dak had gehoord of de aanvallers over de compound had horen lopen. Waarschijnlijk probeerde de talibanstrijder nu de naderende SEALS in het donker te ontwaren. Een paar tellen later spoot de raket in een baan vlak voor de aanvallers langs naar buiten om ergens verderop te ontploffen.

De schokgolf die de terugslag van de bazooka gaf was zo krachtig dat het lemen dak instortte. Het centrale deel van het dak ging als een gigantische muil open en slokte Ray op, die midden in het huis terechtkwam.

Ray landde op een berg gebroken houten balken en leem. Door de stofwolk heen zag hij meteen vijf talibanstrijders staan, met AK-47-aanvalsgeweren en extra magazijnen in een *chest rig* op hun borst. Een paar lagen er op de vloer, geveld door de terugslag van de bazooka.

Ray had maar een paar seconden om een beslissing te nemen: in de kamer blijven en de vijf strijders doodschieten, of het huis uit gaan voordat zijn SEAL-makkers, die hem misschien niet hadden zien vallen, het vuur zouden openen.

Ray besloot het huis uit te gaan.

Hij zag een raam en stortte zich erdoorheen. Op de beelden zag ik Ray uit het raam in een hoop vallen en onder aan de muur landen. Hij schreeuwde naar zijn teamgenoten om zich als een van de *good guys* kenbaar te maken. Hij hoopte dat zijn medeaanvallers zouden beseffen dat hij geen talibanstrijder was. Vervolgens zag ik hoe Ray wegrolde van het raam en kalmpjes een granaat pakte. Hij hurkte onder de uitstekende vensterbank en wierp de granaat het huis in. Ik vond Ray er op die drone-opnames kalm uitzien. Al zijn bewegingen waren soepel en vloeiend. Hij wist iets krankzinnigs gemakkelijk te laten lijken.

Ray rolde weg van het open raam en dook weg naar beschutting. De granaat explodeerde, waardoor er een wolk van puin door het gat in het dak de lucht in schoot. Binnen in het huis hadden de scherven de strijders uitgeschakeld.

Zoals zovelen van ons had Ray zijn land meer dan tien jaar gediend onder behoorlijk zware omstandigheden. Zijn acties versterkten de basisprincipes van het team, en ik weet zeker dat het zien van die beelden van Ray die op de top van zijn kunnen opereert, ons effectiever heeft gemaakt en uiteindelijk levens heeft gered.

Daar op die veranda van mijn maat wou ik dat ik nog één keer een biertje kon drinken met Ray. We praatten de rest van de avond over onze gevallen makkers en vergaten verder alles. Het deed er niet toe hoe ze waren gestorven. Het enige wat ertoe deed, was dat ze er niet meer waren.

Dagen later begonnen er details over de crash binnen te komen. Het was belangrijk dat we ervan leerden, net als van Rays

missie. De verloren jongens hadden deel uitgemaakt van een *quick reaction force*. De QRF is een stand-by-eenheid, die vaak vlak bij een missie klaarstaat en die als het misgaat in een mum van tijd voor versterking kan zorgen.

Army Rangers waren op weg gegaan naar een doelwit in Jawe-Mekh Zareen, een dorp in de Tangi-vallei in de provincie Wardak. Aanvankelijk hadden de SEALS het doelwit aangeboden gekregen, maar die lieten het aan zich voorbijgaan omdat de maan die nacht heel helder was en ze het veiliger vonden om op donkerdere omstandigheden te wachten. Maar toen de SEALS bedankten, besloten de Rangers het doelwit aan te vallen.

Ze hadden een belangrijke talibanleider op de korrel. Vrijwel direct nadat de Rangers waren geland, brak er een vuurgevecht uit. Uit alle hoeken van de vallei kwamen talibanstrijders om de compound te verdedigen. Het gevecht woedde minstens twee uur in alle hevigheid voordat een klein groepje talibanstrijders op de vlucht sloeg. De Rangers riepen de hulp van de QRF in. Ze waren bang dat de talibancommandant en zijn bodyguards ook in de gevluchte groep zaten en ze wilden hem niet kwijtraken.

Toen de helikopter – zendercode Extortion Seventeen – de Rangers kwam helpen, werd de achterste rotor door een talibanbazooka getroffen. Ray en de jongens hadden geen schijn van kans.

Twee dagen later beweerden commandanten in Afghanistan dat de strijder die de raket had afgeschoten, gedood was bij een bombardement door F-16's.

Dat bood geen enkele troost.

Later staken er geruchten over een ingewikkelde val de kop op.

Zo zouden de taliban de SEALS naar het doelwit hebben gelokt en de heli hebben neergehaald als vergelding voor de dood van Bin Laden. Maar wat de waarheid ook mag zijn, het is een feit dat het neerhalen van de Extortion Seventeen een tragedie was. Als de QRF wordt ingeschakeld, is dat bijna altijd omdat er iets verkeerd is gegaan. Het is gevaarlijk om de QRF te zijn. Er is geen verrassingselement, vooral niet wanneer je in een CH-47 Chinook landt, die in wezen een vliegende schoolbus is. Als het je tijd is, is al het geluk of alle bekwaamheid in de wereld soms niet genoeg.

Terwijl de details die avond binnenliepen, wist ik dat er heel wat meer teamgenoten hun leven hadden verloren in Afghanistan. Achtendertig militairen kwamen om toen Extortion Seventeen werd getroffen door een bazooka. Meer dan een dozijn van hen waren SEALS. De crash was de dodelijkste dag van tien jaar oorlog in Afghanistan. De aanblik van de kisten met de vlag erover op weg naar de herdenkingsdienst staat voorgoed op mijn netvlies gegrift.

Ray was natuurlijk niet de enige vriend die ik tijdens mijn veertienjarige carrière als SEAL heb verloren. In de contactenlijst van mijn mobiel staan veertig namen die ik nooit meer zal bellen. Sinds 11 september zijn er heel wat meer SEALS gedood, maar ik heb het geluk gehad deze veertig te hebben gekend en met hen te hebben gediend.

We zullen nooit meer de gloriedagen van eerdere uitzendingen herbeleven bij een pot bier. Geen barbecues of trainingsreisjes meer. Al die veertig mannen zijn meer dan collega's of vrienden. Ze zijn broers. Telkens wanneer ik door mijn contacten scrol, stuit ik op een naam en duikt er meteen een herinnering op.

We kwamen allemaal met dezelfde droom in San Diego aan. Het was een band waardoor een knul uit de wildernis van Alaska vanaf dag één hetzelfde dacht als een surfer uit Californië en een varkensboer uit het Midden-Westen die voor het eerst in zijn leven de zee zag.

Ik jaagde die droom na vanaf de middelbare school in Alaska tot BUD/S. Toen ik eenmaal mijn drietand had, het iconische insigne dat SEALS op hun uniform dragen, probeerde ik bij iedere taak top te zijn. Een SEAL zijn was voor mij en veel van mijn teamgenoten nog maar het begin van onze droom. Een fantastische teamgenoot zijn, steeds je best doen om beter te worden en klaarstaan voor de mannen links en rechts van je werd een soort religie voor ons.

Verlies heeft mij nooit afgestompt. Naarmate mijn carrière vorderde, deed het me steeds meer. Mijn teamgenoten offerden alles op voor hun land. Ze waren maanden bij hun familie en dierbaren vandaan, brachten vele zware uren door in de koude bergen van Afghanistan en sommigen, zoals mijn vriend Ray, betaalden de hoogste prijs. Geen van hen zag zichzelf als een held.

Ik stond voor een beslissing.

Ik had veertien jaar geprobeerd de best mogelijk SEAL te zijn. Maar nu moest ik ofwel bijtekenen en lang genoeg bij de marine blijven om mijn pensioen te krijgen – nog zes jaar – of opstappen en een andere uitdaging zoeken.

Ik stond voor het zwaarste besluit uit mijn leven. Een SEAL zijn in een van de beste [redacted] teams van het land was meer dan gewoon mijn werk. Het was mijn identiteit en een van de belangrijkste manieren waarop ik mijn leven orde en betekenis gaf.

Ik kon niet even naar het buitenland gaan voor een parttime missie. Als ik opstapte, wist ik dat die trein me ver zou achterlaten en dat bijna de volledige invulling van mijn hele volwassen leven voorgoed zou veranderen.

Worstelend met dat besluit was ik avond aan avond bezig met het doornemen van mijn carrière en de gebeurtenissen en lessen die mij gaandeweg hadden gevormd. Ik besloot uiteindelijk de marine te verlaten en een nieuwe weg te kiezen. En daardoor zou ik mezelf opnieuw moeten uitvinden.

De publicatie van het boek parachuteerde me in een wereld waar ik nog nooit was geweest, waar miljoenen mensen die ik nog nooit had ontmoet ineens met me wilden praten en wilden horen wat ik te zeggen had. De meeste mensen die ik sprak waren positief, maar er was ook kritiek. Het was een nieuwe uitdaging, waarbij ik er niet van uit kon gaan dat mijn SEAL-training mij erop had voorbereid.

Toen ik de marine verliet, had het me dertien uitzendingen in dertien jaar gekost om de vechtmachine te worden die ik was. Het was mede zo moeilijk om van de voortrazende trein te springen omdat ik een wereld binnenging waar mijn vaardigheden misschien niet van pas zouden komen.

Wanneer mensen over SEALS horen, denken ze aan superhelden die uit vliegtuigen springen en slechteriken doodschieten. We doen die dingen allebei, maar die vaardigheden zijn niet bepalend voor wie we zijn. Wanneer we een fout maken, proberen we het nog eens en nog eens en nog eens totdat we het goed doen. We zijn geen superhelden. We gaan er gewoon honderd procent voor.

Er is geen 'geheim sausje', maar wel veel hard werken, toewijding en gedrevenheid.

In werkelijkheid vinden SEALS zichzelf niet bijzonder. We streven er alleen maar naar de meest basale taken buitengewoon goed uit te voeren. Een van de beste leiders die ik ken, spoorde zijn rekruten altijd aan om toegewijd en een deel van het team te zijn.

'Op welk niveau ben je bereid mee te doen?' vroeg hij altijd.

'Voor de volle honderd procent, altijd,' was het enige acceptabele antwoord.

We hebben op topniveau leren presteren, vaak met vallen en opstaan. Presteren op topniveau betekent met elkaar communiceren, testen, leiden, luisteren, studeren en onderwijzen, dag in dag uit, jaar in jaar uit. Het betekent dat je niet alleen kilometers door de bergen van Afghanistan kunt trekken met dertig kilo op je rug, maar ook dat anderen je op je fouten mogen wijzen. En kritiek van je teamgenoten is vaak zwaarder dan urenlang in de koude branding liggen.

Toen ik mijn eerste jaar buiten de marine voor nieuwe uitdagingen kwam te staan, keerde ik regelmatig terug naar de lessen die ik tijdens mijn SEAL-carrière had geleerd, en naar de mensen en momenten waarvan ik weet dat ik ze de rest van mijn leven met me mee zal dragen. Ik begon te beseffen dat de belangrijke momenten voor mij niet de momenten zijn die thuis de voorpagina haalden. Het zijn de uitzendingen zonder naam, waarbij mijn team op de proef werd gesteld en iets leerde wat ons beter maakte. Het zijn de fouten die ik maakte en die ik gelukkig overleefde en waar ik van leerde, zodat ik die fout niet nog eens zou maken. De

allerbelangrijkste momenten zijn die welke me leerden wat SEAL-broederschap werkelijk betekent.

Dit boek gaat over die momenten en de lessen daaruit die bepalend zijn voor wie ik ben.

Ik hoop dat deze verhalen al met al een intiem inkijkje geven in het leven en werk van een SEAL en de lessen die ik heb geleerd van de teamgenoten met wie ik heb gediend en zij die mij voorgingen.

Een SEAL zijn is niet zomaar een baan. Het is de levenslange belofte om jezelf en teamgenoten uit te dagen, om jezelf voortdurend verder te ontwikkelen, je eigen beslissingen te evalueren en te leren van je fouten, zodat jij en je team zo effectief mogelijk kunnen zijn.

De lessen die ik gedurende mijn carrière heb geleerd vormen samen de erfenis van de mannen die we hebben verloren, zoals Ray, en alle andere actieve en voormalige SEALS die hun leven aan ons land hebben gewijd. Die lessen waren vaak hard, geleerd door het offer van vrienden. Dit boek is opgedragen aan mijn broeders.

SEALS wordt onderwezen datze de jongere generatie moeten begeleiden en dat ze de lessen die ze hebben geleerd, moeten overdragen op de nieuwere jongens. Ik heb *Geen held* geschreven omdat dat precies is wat ik wil doen.

HOOFDSTUK 1

Het recht om het T-shirt te dragen

Doelgerichtheid

Het was gewoon een zwart T-shirt.

Maat medium, honderd procent katoen.

Op de borst stond een skelet afgebeeld dat in een wetsuit over het strand kroop. Hij had een M-16 in zijn hand en een mes aan zijn riem. Het skelet kwam uit de branding, de donkere golven sloegen achter hem stuk. Op de linkerborst van het T-shirt stond een SEAL-drietand. Die drietand was de enige reden waarom ik het T-shirt had gekocht.

Ik herinner me nog dat het arriveerde met de post. In het dorpje in Alaska waar ik opgroeide was het uitgesloten dat je zo'n T-shirt in een winkel zou kunnen kopen. Ik trok het aan zodra ik het had uitgepakt en droeg het vanaf toen vrijwel elke dag. Als dat shirt 's ochtends schoon was, droeg ik het.

Voor alle anderen was het gewoon een T-shirt dat ik altijd aan had. Maar voor mij stond het voor mijn doel in het leven. Telkens wanneer ik het droeg, bevestigde het mijn streven om een SEAL te worden. Ik stopte het T-shirt in mijn koffer en pakte mijn andere kleren in – waaronder een geleend pak en nette schoenen – en begaf me naar de landingsbaan. Ik was op weg naar een

conferentie in Washington, voor 'toekomstige leden van het leger'. Het was 1992 en tot op de dag van vandaag weet ik niet hoe ik aan de uitnodiging ben gekomen, maar die kwam vermoedelijk van een van de vele recruiters met wie ik over de SEALS had gepraat.

De landingsbaan lag aan de rand van het dorp en was onze enige verbinding met de 'beschaafde wereld', als je stadjes in Alaska al zo kunt noemen. Mensen verhuizen naar Alaska vanwege die pioniersgeest. Als je op gemak gesteld bent, blijf dan in een van overige 48 staten.

Ik zag hoe het vliegtuigje over de bomen aan het eind van de landingsbaan kwam aangevlogen en de landing inzette. Terwijl de piloot en een nieuw gearriveerde groep jagers van boord gingen, omhelsde ik mijn ouders naast het kleine gebouwtje met één ruimte dat dienstdeed als terminal.

De reis was voor mij een mijlpaal. Het was de eerste keer dat ik op mijn eentje Alaska verliet. Het was mijn eerste reis naar Washington. Maar van al die eerste keren vond ik het het spannendst dat ik voor het eerst een SEAL zou zien.

Iedereen in mijn dorpje in Alaska wist dat ik een SEAL wilde worden. Ik praatte erover met mijn vrienden en droomde er 's nachts over. Ik las alles wat los en vast zat over de SEALS.

Ik wist niets over SEAL Team [redacted] tot ik *Rogue Warrior* van Richard Marcinko las. Zijn bijnamen waren onder meer 'Demo Dick' en 'Shark Man of the Delta'. Hij was actief geweest in Vietnam en zette later SEAL Team [redacted] op. *Rogue Warrior* vertelt het verhaal van het ontstaan van de eenheid. Als je dat boek gelooft, kan elke SEAL 250 kilo bankdrukken en glas eten. Ik wilde

niets liever dan bewijzen dat ik dat ook kon. Behalve dan dat glas eten, misschien.

Ik dacht destijds dat het cool zou zijn om een SEAL te wezen. Ik wist dat de training zwaar zou zijn, maar ik was te jong om te begrijpen hoe zwaar. Ik had beslist geen enkel benul van alle offers die ik zou moeten brengen. Ik wilde gewoon een van die jongens worden over wie ik las, en destijds was dat genoeg om ermee door te gaan.

Ik bofte. Ik had al vroeg mijn doel voor ogen. Ik denk niet dat ik het aanvankelijk besefte, maar vanaf het moment dat ik over de SEALS hoorde, wist ik dat zij mijn doel waren, vanwege de uitdaging. Als je me zou vragen waaróm ik erbij wilde, zou plichtgevoel zeker op de lijst staan, maar niet bovenaan. Bovenaan stond de drang om mezelf te bewijzen dat ik de zwaarste training aankon die de Amerikaanse krijgsmacht te bieden had. Waarom zou ik iets gemakkelijks willen doen? Iets gemakkelijks kon iedereen. Achteraf weet ik niet goed waarom ik mezelf wilde bewijzen. Na het lezen van de geschiedenisboeken wist ik alleen dat de SEALS er voor mij altijd bovenuit staken als het zwaarste en meest uitdagende legeronderdeel. Als ik dan toch in het leger ging, kon ik het maar beter goed doen, zal ik hebben gedacht.

De piloot hielp me mijn bagage in te laden en ik klom aan boord van het vliegtuigje. Vanuit mijn krappe zitplaats achterin zwaaide ik naar mijn ouders terwijl we naar de startpositie taxieden. Mijn familie was niet rijk, maar mijn ouders betaalden het vliegticket en twee legerveteranen uit het dorp dekten de overige kosten.

Op het vliegveld van Anchorage haalde ik het programma tevoorschijn en ik bestudeerde het nog een keer. Voorafgaand aan

de SEAL-sessie moest ik me door uitstapjes naar de nationale monumenten slaan en naar lezingen over de landmacht en de luchtmacht luisteren.

Maar het was het waard om een SEAL te ontmoeten.

Ik kwam aan in Washington en werd onmiddellijk ondergedompeld in het ritme van de conferentie. We gingen naar het Pentagon, dat in de films veel cooler is. Het is gewoon een eigenaardig gevormd kantoorgebouw. We zagen ook het Lincoln Memorial en het Vietnam Memorial. Destijds kon niets mij boeien. Ik was onder de indruk van de enorme hoeveelheid namen op het Vietnammonument, maar dat ebde algauw weg omdat ik nog geen verliezen had ervaren zoals jaren later in Irak en Afghanistan. Als ik er nu aan terugdenk, had ik er toen geen idee van dat ik ooit naar een lijst namen zoals op die muur zou kijken en echt zou begrijpen wat het betekent om goede vrienden en teamgenoten te verliezen. Als ik nu die muur bezoek, ben ik me bewust van de ernst. Maar destijds was ik er alleen op gebrand een SEAL te ontmoeten.

Alles was tot op de minuut gepland, en elke ochtend zag ik bij het aankleden mijn T-shirt nog steeds netjes opgevouwen liggen. Ik bewaarde het voor de SEAL-sessie.

De sessie was ’s middags; dus na de typische conferentielunch met broodjes en een koekje haastte ik me naar de zaal waar de SEAL zou gaan spreken. Maar toen ik daar aankwam, zeiden ze helaas dat die vol was.

De ruimte zat volgepakt met mensen, maar ik zag nog een paar lege stoelen. Ik probeerde de vrouw die de deur bewaakte om te praten. Ze was een van de begeleidsters en organisatoren die de

hele week bij ons bleef. Ik zag dat ze me wel binnen wilde laten, maar er was maar een beperkt aantal zitplaatsen.

Ze verontschuldigde zich, maar gaf geen strobreed toe.

Er verzamelde zich een kleine menigte voor de deur. De SEAL-sessie was het hoogtepunt van het hele gebeuren. Door de deur zag ik de SEAL in zijn uniform met de jongere begeleiders praten. De tijd begon te dringen. Ik sloeg mijn programma open, maar niets kwam hierbij in de buurt. Ik wist me geen raad. Ik had 6500 kilometer gevlogen om deze sessie te kunnen bijwonen. Op dat moment was de hele reis voor niets geweest. Ik was er kapot van.

Maar toen de sessie op het punt van beginnen stond, gebaarde de dame bij de deur naar me dat ik moest komen. Ze zei me dat ze nog een paar mensen toelieten en leidde me naar binnen. Je kon er alleen nog staan. Ik vond een plekje achterin en wachtte tot de SEAL zou beginnen.

De SEAL droeg een groen camouflagetenue met een zwarte bivakmuts die hij rond zijn nek had getrokken. Zijn broek zat in zwart met groene jungleboots gestopt. Hij had langer haar dan je van een militair zou verwachten. Niet slordig, maar niet de hoog opgeschoren haren die je bij de mariniers ziet. Jaren later besefte ik dat hij iets verwaands had. Eerder verwaand dan zelfverzekerd, hij miste het zelfbewustzijn dat het niet cool was om te doen alsof je cool bent.

Zijn sessie begon met de gebruikelijke clichés over de SEALS. SEALS vormen de belangrijkste speciale eenheid van de Amerikaanse marine. Het acroniem SEAL komt van *sea*, *air* en *land*: op alle drie die gebieden kan de eenheid opereren. President John F. Kennedy vond dat er behoefte was aan speciale eenheden voor

guerrillaoorlogen en creëerde de SEALS met de Specials Forces. In zijn speech uit 1961 waarin hij het plan een man op de maan te zetten aankondigde, opperde Kennedy ook het plan voor een investering van honderd miljoen dollar om eenheden voor speciale operaties te vormen en te trainen.

De eerste SEAL-teams werden bemand door leden van Underwater Demolition Teams van de marine en werden ingezet in Vietnam, waar ze samenwerkten met de CIA en hinderlagen legden om de aanvoerlijnen in de Mekongdelta te vertragen. De SEALS kregen de bijnaam 'mannen met groene gezichten' vanwege de camouflageverf die ze vaak op hadden tijdens missies.

Ik hing gedurende het hele uur van zijn presentatie aan de lippen van de SEAL. Hij vertelde verhalen over de training voor Basic Underwater Demolition/SEALS ofwel BUD/S. Hij benadrukte hoe zwaar het was; niets bij BUD/S was gemakkelijk, van de zwemsessies in de ijskoude oceaan tot de uitputtende hardlooptrainingen op het mulle strandzand. Zijn verhalen maakten mijn verlangen alleen maar sterker.

Na het vragenrondje was er een korte pauze voor het volgende programmaonderdeel. Ik rende de trappen op naar mijn hotelkamer om mijn zwarte SEAL-T-shirt aan te trekken. Ik wilde op de foto met de SEAL. Als het me zou lukken met hem op de foto te gaan, kon ik maar beter mijn favoriete shirt aanhebben. Toen ik terugkwam in de zaal, stond de SEAL nog steeds te praten en vragen te beantwoorden.

Ik wachtte geduldig mijn beurt af.

'Hé, mag ik met je op de foto?' vroeg ik terwijl ik hem de hand schudde.

Hij glimlachte en legde een arm om mijn schouders. Als hij me toen had opgedragen me kaal te scheren en de rest van de week achteruit te lopen, had ik dat blindelings gedaan. Vlak voor een begeleidster het kiekje nam, boog hij zich voorover en fluisterde iets in mijn oor.

'Meestal krijg je op je lazer als je een SEAL-T-shirt draagt terwijl je geen SEAL bent,' zei hij.

Ik glimlachte en bedankte hem, maar op dat moment wilde ik alleen maar dat T-shirt uittrekken. Ik holde naar mijn hotelkamer en begroef het onder in mijn koffer. Ik heb het nooit meer gedragen. Toen ik weer thuis was, legde ik het onder in de la van mijn klerenkast. Ik was geen poseur. Ik had alleen nog niet de kans gehad mezelf te bewijzen. Zijn opmerking voedde meer mijn verlangen om een SEAL te worden dan dat ze mij pijn deed. Ik had het gevoel dat ik mezelf had bedrogen door het te dragen. Ik besefte toen dat mijn verlangen om een SEAL te worden geen puberdroom was. Het was het enige wat mijn leven echt zin en een doel kon geven. Ik wilde het recht verwerven om dat shirt te dragen.

Toen ik eenmaal besefte dat het mijn doel was om een SEAL te worden, stond mijn leven in het teken van het bereiken daarvan. Achteraf denk ik dat mijn ouders mij hebben geleerd dat het belangrijk is een doel te hebben en dat na te streven. Mijn ouders waren nog jong toen hun streven hen naar Alaska voerde, en ik wist dat het offers en afzien meebracht.

Mijn ouders waren missionarissen. Hun geloof bracht hen ertoe met ons gezin van Californië naar Alaska te verhuizen, ver van alle gemakken van een stad. Het leven in een dorp was bepaald niet gemakkelijk, maar dat kon mijn ouders niets schelen.

Naar Amerikaanse stedelijke maatstaven was iedereen arm, maar het was in feite alleen maar een eenvoudiger leven.

We woonden in een huis met één verdieping op honderd meter van een rivier. Ik zag zo vaak elanden vanuit onze voordeur dat ik er niet eens meer van opkeek. Er was één tv-zender en geen radio. Ons huis had stromend water en elektriciteit maar geen centrale verwarming. In de winter hielden we ons warm bij een grote gietijzeren kachel in de woonkamer. Mijn vader stond in het holst van de nacht op om het vuur aan de praat te houden.

Naast de kachel stond een reusachtige houtbak. Het was mijn taak die 's winters gevuld te houden. Ik kliefde de houtblokken en stapelde ze op de veranda. Als de voorraad in de houtbak slonk, vulde ik hem aan met hout van de veranda. Voor mij waren klusjes geen manier om wat zakgeld te verdienen. We kregen nooit betaald. Het hoorde bij de gezamenlijke inspanningen van ons gezin om in Alaska te overleven.

Een van mijn eerste herinneringen aan de lagere school is vuurtje stoken. In plaats van ons alleen maar te leren lezen en schrijven, bracht onze school ons ook survivaltechnieken bij. Elke leerling in mijn groep 3 kreeg twee lucifers om met schors van de bomen rond de school een survivalvuurtje te stoken. We moesten een vuur maken dat groot genoeg om op een winterdag warm te blijven. Die les moest ons leren hoe we konden overleven als we ooit verdwaald raakten of vast zouden komen te zitten. Als je niet weet waar je mee bezig bent, kan Alaska's wildernis heel gevaarlijk zijn en wordt het wandelingetje naar school een riskante onderneming.

Mijn middelbare school was een gang met zes klaslokalen. Er

zaten zo'n zeventig kinderen in de eerste tot en met de zesde klas. In mijn zesde klas zaten drie leerlingen. Ik mocht na het eindexamen de afscheidsrede houden; vraag me niet wat mijn gemiddelde cijfer was. Mijn interesses lagen vooral buiten het klaslokaal.

Ik ging zo vaak ik kon op jacht. Mijn vader liet mij als tiener met onze boot de rivier op gaan voor lange kampeer- en jachttochten. Ik wilde buiten en actief zijn, vermoedelijk de bron van mijn verlangen om een SEAL te worden. Ik wilde liever niets te maken hebben met stoplichten, verkeer en elke dag in een pak naar je werk moeten. Werken in een kantoortuin leek me de doodstraf.

Mijn eerste aanvalsgeweer kocht ik op school van mijn geschiedenisleraar. Het was een AR-15, een burgerversie van de militaire M-4. Ik had het geld voor het geweer verdiend met klusjes voor mensen in het dorp en werken in de bouw tijdens de zomer. Ik betaalde mijn leraar tussen de lessen door zevenhonderd dollar, pakte het geweer aan en legde het in mijn kluisje tot de schooldag was afgelopen. Na het klinken van de bel legde ik het achter op mijn sneeuwscooter en reed naar huis. Inderdaad, ik ging 's winters op een sneeuwscooter naar school.

Alles wat we niet zelf konden verbouwen, kochten we in twee winkels in ons dorp of tijdens een halfjaarlijkse tocht naar Anchorage om voorraden in te slaan. Omdat we zo ver van Anchorage woonden, waren boodschappen duur. In het dorp kostte melk ruim anderhalve dollar per liter, dus kochten mijn ouders veel goedkopere poedermelk.

De poedermelk werd verkocht in grote bakken, te groot voor het aanrecht. Mijn moeder mat daarom kleine hoeveelheden af en deed die in plastic zakjes, om het gemakkelijk te maken in het da-

gelijks gebruik. Ze deed hetzelfde met de bak wasmiddel en andere grootverpakkingen.

Op een ochtend had ik voor mezelf een kom cornflakes gemaakt. Mijn moeder stond aan het fornuis flensjes te bakken voor mijn vader. Het beslag veranderde bubbelend in grote, luchtige flensjes terwijl ik de melk over mijn cornflakes goot.

Ik zat aan tafel en nam een paar happen, maar het smaakte niet goed. Ik roerde in mijn cornflakes en ik zweer je dat ik schuim zag. Ik maakte aanstalten om de inhoud van de kom weg te gooien, maar mijn vader hield me tegen.

'Opeten,' zei hij. 'Het is gewoon de poedermelk, zo smaakt die nu eenmaal.'

Ik sputterde tegen. 'Dat is het niet,' zei ik. 'Hij smaakt zuur. Hij smaakt naar zeep.'

'Daar moet je maar aan wennen,' zei mijn vader.

Ik vond poedermelk toch al niet lekker, maar met deze was beslist iets mis. Ik werkte de hele kom hapje voor hapje weg. Mijn smaakpapillen stierven na een tijdje af. Ik proefde niets anders dan de zure zeepsmaak van de melk. Vlak nadat ik mijn cornflakes op had, verschenen mijn vaders flensjes op tafel. Hij nam een hap en spuugde hem uit.

'Wat is hier mis mee?' vroeg hij mijn moeder.

Mijn moeder staakte het klaarmaken van een stapeltje flensjes voor mijn zusje en roerde snel door het beslag. Toen pakte ze het plastic zakje op en rook eraan.

'Ik denk dat ik wasmiddel in plaats van poedermelk heb gebruikt,' zei ze met een schaapachtige grijns op haar gezicht. 'Geen wonder dat de flensjes zo bubbelden.'

Mijn moeder begon te lachen, gevolgd door mijn vader. Toen ze beseften dat ik een hele kom cornflakes met zeepwater had gegeten, lachten ze nog harder. Ik probeerde ook te lachen, tot ik buikpijn kreeg.

Mijn moeder gooide het beslag weg en begon opnieuw. Ik weigerde toen ze mij een nieuwe kom cornflakes aanbood. Mijn maag ging tekeer en ik had de rest van de dag bubbeldarmen.

Het leven in Alaska was zwaar en dat kwam niet altijd doordat ik cornflakes met vloeibare zeep kreeg. Er was niets normaals aan mijn jeugd, maar mijn ouders wisten welke offers ze brachten. Ze hóéfden geen smerig makende poedermelk weg te werken of in een dorpje diep in de wildernis van Alaska te wonen. Ze kozen voor dat zwaardere leven omdat het voor mijn ouders de enige manier was om hun doel in het leven te bereiken, om missionarissen te zijn en hun geloof te verspreiden. Ik weet dat ik hun toewijding heb overgenomen. Daaraan ontleende ik de normen die ik nodig had om bij de marine uiteindelijk te excelleren.

Mijn ouders zetten mij op een koers die afweek van de norm in ons dorp. Het dorp verliet je niet. De mensen vonden 's zomers werk in de bouw en leefden tijdens de winter gewoon van hun spaargeld en wat het land te bieden had. Mijn ouders spoorden mij aan met lef te dromen en mijn eigen weg te zoeken. Van de kinderen met wie ik opgroeide, was ik een van de weinigen die iets anders wilden dan in het dorp blijven.

Mijn vader was altijd redelijk en pushte me nooit om iets te doen waarvan hij wist dat het boven mijn macht lag. Dus toen hij me vroeg om ten minste één jaar een studie te proberen voordat ik me aanmeldde bij de marine, moest ik zijn wens wel honoreren.

Hij behoorde tot de Vietnamgeneratie en wilde niet dat mij iets zou overkomen, maar hij begreep ook mijn passie om te dienen omdat hij dezelfde passie voor zijn missionariswerk voelde.

Dus gooiden we het op een akkoordje.

Na mijn eindexamen ging ik naar een kleine universiteit in Zuid-Californië voor ten minste één jaar, zo beloofde ik. Maar ik was niet van plan daar ook maar één dag langer te blijven. Na het eerste jaar wilde ik dienst nemen en naar BUD/S gaan.

Mijn eerste jaar vloog om en mijn vader had gelijk. Studeren was leuk. De ervaring van het leven buiten een dorp was behoorlijk cool. Mijn cijfergemiddelde brak bepaald geen records maar ik had een fantastische tijd en maakte nieuwe vrienden. Ik had hem één jaar beloofd, maar ik besloot het uit te zingen en mijn bul te halen.

Mijn school had geen Reserve Officers' Training Corps (ROTC) van de marine, en er was geen samenwerkingsovereenkomst met de nabijgelegen opleidingen. Het Army Program op Cal State Fullerton accepteerde wel studenten van opleidingen uit de buurt, dus meldde ik me daar aan.

ROTC is een universitair programma voor het opleiden van officieren. Studenten volgen colleges in krijgswetenschap en sporten en exerceren samen. ROTC-studenten dragen doorgaans één keer per week een uniform naar school. Overdag volgde ik colleges aan mijn universiteit en reed dan naar de andere kant van de stad voor evenementen en colleges krijgswetenschap aan Cal State. Het was niet mijn doel om officier te worden of bij de landmacht te gaan. Ik wilde me gewoon bezighouden met iets militairs. Ik droeg graag het uniform; het gaf me een trots gevoel.

Na mijn eerste jaar vroegen de ROTC-instructeurs of ik naar de United States Army Airborne School in Fort Benning in Georgia wilde. Ik had uitgeblonken in mijn eerste semester en ze dachten dat deze wortel mij niet alleen binnen het programma zou houden, maar mij bovendien zou overhalen een beurs te nemen en een legerofficier in spe te worden.

Ik accepteerde de kans om naar de 'jumpschool' te gaan, zoals de meeste mensen deze training voor parachutespringen noemen. Ik had genoeg boeken gelezen om te weten dat de SEALS hun rekruten er direct na BUD/S naartoe stuurden voor een basiscursus parachutespringen. Dit leek me een mooie kans om die training van drie weken vroegtijdig te doorlopen. Voor ik vertrok, liet ik mijn haar kort knippen, net zoals mijn klasgenoten.

De eerste ochtend stonden we vroeg op en stelden we ons op in formatie op het excercitieterrein bij onze kazerne. De zon keek net over de dennenbomen en de lucht was vochtig en plakkerig. Bij de tweede oefening was mijn grijze leger-T-shirt al doorweekt.

Iedereen zag er hetzelfde uit – grijze T-shirts, zwarte korte sportbroeken, hoog opgeschoren haar – op een klein groepje jongens na, die langer haar en bruine T-shirts hadden. Toen ik hen na de training in hun uniform zag, viel het me op dat ze boven hun linkerzak naamstrookjes van de Amerikaanse marine hadden. Ik wist dat ze SEALS moesten zijn. De SEALS bleven tijdens de training bij elkaar. Ik zag hoe de instructeurs een SEAL corrigeerden waarna hij zich voor straf tien keer moest opdrukken. Zodra hij begon, lagen zijn makkers ook op de grond. Ze telden in koor de keren af. 'Eén, twee, drie...' Niemand benaderde hen, hoewel ik hen dolgraag over BUD/S had uitgevraagd.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik hen wilde zíjn.

Te tweede week van de training raakte ik eindelijk met een van de SEALS in gesprek. Het was lunchtijd en tegenover mij was nog een plaats vrij. Eerst zeiden we niets, op een hoofdknik na. Ik was te zeer onder de indruk om een gesprek te beginnen. Maar na een paar happen van zijn lunch zei de SEAL eindelijk iets.

'Hé *bro*, mag ik je iets vragen?' zei hij.

Anders dan de SEAL die ik in Washington had ontmoet, was deze mager, met korter haar. Hij was slank en had iets zelfverzekerds, niet iets arrogants.

'Tuurlijk,' zei ik.

Het had iets opwindends om eindelijk met een SEAL te praten. Ergens wilde ik dat ik degene was die vragen stelde. Ik had er zo veel, vooral omdat ik wist dat hij net zijn training had voltooid. Maar waar ik mijn toekomst zag, zag de SEAL alleen maar een cadet die drie weken legertje speelde.

'Hoe zit dat met die haardracht?' vroeg de SEAL. 'Ik snap het gewoon niet. Waarom hebben jullie zo'n kapsel?'

Ik hield op met eten.

Ik kon niet geloven dat mij die vraag werd gesteld. De vraag was niet grappig of pesterig bedoeld. Het leek alsof hij echt nieuwsgierig was, wat het nog erger maakte. Als het plagerij was geweest, had ik tenminste met recht kwaad kunnen zijn.

'Ik weet het niet, man,' zei ik. 'Ik weet het echt niet.'

Ik probeerde het onderwerp snel op BUD/S te brengen. Ik had echt geen zin om te praten over iets wat ik eigenlijk niet begreep. En ik voelde me ongemakkelijk, beschaamd zelfs.

Voordat het gesprek was afgelopen, nam ik een besluit. Ik was

klaar met de landmacht. Ik ging terug naar Californië en leverde mijn uniformen en laarzen in, die niet meer glimmend gepoetst waren. Mijn hoog opgeschoren haar was aan het uitgroeien.

Toen ik klaar was met het papierwerk, hield een van de officieren van de eenheid me staande.

'Hé man, weet je wel zeker dat je weg wilt?' zei de officier. 'We hebben goede cadetten nodig en ik zou het heel jammer vinden als je wegging.'

'Ik kan dit gewoon niet,' zei ik ten slotte.

De instructeur probeerde op me in te praten.

'Je bent een geweldige cadet,' zei hij. 'We sturen alleen de topcadetten naar jumpschool.'

Ik was blij met het compliment, maar ik wilde niet bij de landmacht.

'Ik wil een SEAL worden,' zei ik. 'Daar droom ik al van sinds ik een kleine jongen was.'

Ik wist dat ik een risico nam. Door ROTC te verlaten, verspeelde ik mijn kans op een studiebeurs. Maar het was het waard, en soms denk ik dat je een doel alleen maar kunt bereiken als je bereid bent alles op het spel te zetten. Neem nou mijn ouders die naar Alaska verhuisden, ver van hun familie en toeverlaten vandaan, om hun doel te bereiken. Dit was niet zomaar een idee dat ik had omdat het me wel cool leek. Het was het kompas waarop ik de grote beslissingen in mijn leven nam.

Ik weet zeker dat veel jongens die later mijn teamgenoten werden hetzelfde waren. We wilden allemaal deel uitmaken van iets groters. Ik was afgeweken van mijn koers en had de focus op wat ik echt wilde verloren.

Toen ik eindelijk in dienst trad bij de marine en mijn contract tekende, moest ik een 'A'-school kiezen, wat in feite neerkwam op de keuze wat voor werk ik zou gaan doen als ik straalde voor BUD/S en geen SEAL werd. De recruiter wilde dat ik me met kernenergie ging bezighouden, of 'nuke', zodat ik aan de reactors kon gaan werken die de onderzeeërs en vliegkampschepen aandreven. Die opleiding duurde achttien maanden. Ik wist dat recruiters bonussen kregen als ze mensen in de zwaarste programma's wisten te plaatsen, maar ik wilde niet zo lang wachten voor ik met BUD/S kon beginnen.

'Wat is de kortste opleiding die je in de aanbieding hebt?' vroeg ik de recruiter.

Hij bladerde door zijn documenten en vond een kaart met gegevens over alle opleidingen. Hij ging met zijn vinger de lijst af, stopte en keek me aan.

'Torpedoman. Zeven weken,' zei de recruiter, die zich had neergelegd bij het feit dat hij me niet naar nuke kon krijgen om z'n aantallen op te poetsen.

In plaats daarvan zou ik een paar maanden torpedo's waxen voor ik hopelijk een kans kreeg om naar BUD/S te gaan. Ik dacht er maar niet aan wat er zou gebeuren als ik zou stralen. Vier jaar als torpedoman zou me knettergek hebben gemaakt en misschien wel uit de marine hebben gejaagd. Ik had destijds geen plan B.

Ik had mezelf hogere doelen gesteld dan mensen mogelijk achtten voor een knul uit Alaska, maar ik voelde aan m'n water dat ik het zou halen of erin zou blijven terwijl ik dat probeerde. Ik wilde later op mijn oude dag geen spijt hebben dat ik het niet had geprobeerd.

Het had iets geruststellends dat ik nu eindelijk werkte aan mijn ultieme doel om een SEAL te worden. Van mijn ouders had ik geleerd om offers te brengen. Ze hadden me laten zien hoe het is voor iets groters dan jezelf te leven. Ik raakte het spoor bijster toen ik me aanmeldde voor ROTC. Die lunch op jumpschool was ervoor nodig om me weer op koers te brengen. Toen ik in de spiegel keek, zag ik iemand met de drive en de discipline om het voor elkaar te boksen. Ik zag iemand met een doel. Ik had alleen maar een kans nodig om te bewijzen dat ik het aankon. Ik wist dat niets in mijn leven goed zou voelen als ik niet ten minste alles gaf.

'Zeven weken,' zei ik. 'Schrijf me maar in.'

HOOFDSTUK 2

Hoe je vijftig meter onder water zwemt zonder dood te gaan

Zelfvertrouwen

Er dreef ijs in het water voor mijn hotelraam toen ik mijn drysuit dichtritste.

Ik had zo nu en dan uit het raam gekeken nadat we die ochtend het bloederige kadaver van de zeeleeuw op de kust hadden ontdekt. De zeeleeuw had een enorme jaap in zijn zij en het ijs om hem heen was bloedrood. Volgens de plaatselijke bevolking was dit het werk van een orka. Ik zou meer aandacht voor het tafereel hebben gehad als ik niet over een uur met mijn SEAL-teamgenoten een bom op een Amerikaans marineschip moest plaatsen.

Ik putte troost uit het feit dat de orka tenminste een volle maag had.

Ik was een gloednieuwe SEAL, nog maar negen maanden eerder geslaagd voor BUD/S, en het was cool om voor training terug te zijn in Alaska. Het scenario was behoorlijk simpel. Mijn SEAL-peloton was aangewezen om de OPFOR te spelen: militair jargon voor de 'opposing force', ofwel de *bad guys*. We hadden opdracht een amfibisch oorlogsschip aan te vallen dat lag afgemeerd aan de pier van Ketchikan in Alaska. We moesten het schip besluipen en er tracking-apparatuur op aanbrengen. Het schip en het gebied er-

omheen werden bewaakt door een stel bemanningsleden en door een klein contingent militairen van de landmacht. Het was hun taak om het tegen een dreiging zoals die van ons te beschermen.

Er lag een dik pak sneeuw op de pier en de temperatuur van het water schommelde rond het vriespunt terwijl we ons voorbereidden. Ik smeerde zwarte verf op mijn gezicht en propte al mijn warme kleren onder mijn drysuit.

Een van mijn teamgenoten klopte op mijn deur en ik greep de rest van mijn uitrusting en vertrok. We verzamelden op de parkeerplaats van ons hotel en de vier van ons in het OPFOR-aanvalsteam – allen met een beschilderd gezicht en gekleed in een drysuit – klommen achter in een grote bestelbus. Wij waren de nieuwelingen van het peloton.

Alsof het donkere, koude water en de roofzuchtige orka al niet eng genoeg waren, moesten we ons ook nog hoeden voor Flipper, een killerdolfijn die ons in de diepte achtervolgde.

Ik maak geen grapje.

De marine heeft tuimelaars getraind om duikers aan te vallen. De dolfijnen maakten deel uit van het U.S Navy Marine Mammal Program, dat dolfijnen en zeeleeuwen trainde om mijnen op te sporen en havens en schepen te beschermen. De Verenigde Staten en Rusland hebben allebei miljoenen besteed aan dit soort trainingsprogramma's, en de dolfijnen werden ingezet tijdens de Golfoorlog en de operaties voor de kust van Irak. Het Russische programma werd eind jaren negentig stopgezet en hun dolfijnen werden naar verluidt aan Iran verkocht.

De marine had vanuit San Diego drie dolfijnen in verwarmde bassins naar Alaska overgevlogen, om op ons te jagen. Aan beide

uiteinden van het schip dat ons doelwit was zat een dolfijn in een kooi, en de derde zwom vrij rond. De dolfijnen in de kooien waren getraind om met hun sonar duikers op te sporen. Wanneer ze ons hoorden aankomen, moesten ze boven water komen en een bel luiden die aan de kooi bevestigd was. Hun begeleiders zouden dan via de radio melden dat de dolfijnen iets hadden gehoord, waarop er patrouilleboten naar ons op zoek zouden gaan.

Als de vrij rondzwemmende dolfijn iemand in het water zag, viel hij aan en dwong hij de duiker boven te komen. Het ging hier om een reusachtige dolfijn die op volle snelheid door het donkere water schoot en ons telkens een oplawaai gaf met zijn neus tot we naar het oppervlak zwommen. Het is toch al nooit leuk om in het holst van de nacht ijskoud, pikdonker water in te gaan, maar de constante dreiging van een reusachtige dolfijn die je op topsnelheid komt rammen, maakte de missie nog een stuk spannender.

Een paar uur voordat we het water in gingen waren twee van mijn teamgenoten in burgerkleding met twee duikflessen over een nabijgelegen kade gelopen. Toen ze in de buurt van het schip waren, openden ze de ventielen boven aan de tanks, zodat er net genoeg lucht uitkwam om bellen te maken. Mijn teamgenoten bonden de duikflessen aan elkaar en lieten ze over de rand van de kade vallen en liepen weg nadat ze het ankertouw aan de reling hadden vastgebonden. De bubbels zorgden voor 'ruis' onder water om onze toenadering te dekken.

Terwijl de tanks in het water lagen, verlieten wij het hotel en gingen naar de rivier die van het stadje naar het kanaal liep. We stuiterden achter in de bestelbus over de hobbelwegen van Ket-

chikan. Ik hoorde onze uitrusting rammelen doordat de duikflessen tegen de wand sloegen. Niemand zei iets. Ik was nerveus. Ik was geen geweldige zwemmer, en onder water navigeren in het stikdonker terwijl er een killerdolfijn op je jaagt zou niet gemakkelijk zijn. Maar het waren niet de dolfijnen of de orka waar ik het meest bang voor was. Dat was het stuk zwemmen naar het schip.

Het stadje lag voor een deel op houten pieren waaraan ook het schip lag aangemeerd. Normaal gesproken zou je het hoofdkanaal in zwemmen, waar de dolfijnen gestationeerd waren. Wij hadden besloten onder het immense netwerk van pieren door binnen te glippen. Als we vanuit de rivier binnenkwamen, zouden de grote palen waar de pieren op rustten onze bewegingen maskeren. Maar dat hield ook in dat we in het pikdonker door een doolhof van pijlers en afval moesten zwemmen. We konden geen zaklantaarns gebruiken, uit angst dat de dolfijnen beneden of de bewakers die op de pier boven ons patrouilleerden ons zouden opmerken. We zouden geruisloos op de tast onze weg van pijler naar pijler moeten zoeken. Deze zwemafstand zou geheel op de tast gaan terwijl we onze weg door het water zochten.

De bestelbus kwam in zijn vrij tot stilstand en we hoorden de chauffeur – nog een teamgenoot – met een bewaker praten. Mijn hartslag schoot omhoog en we hielden onze gezamenlijke adem in. Als ze de bus zouden doorzoeken, was het einde oefening. We stonden er maar een paar seconden, waarschijnlijk omdat er bij dat checkpoint meer auto's achter ons stonden, maar het waren wel heel lange seconden. Toen hoorde ik eindelijk de motor brullen en reden we naar de oever van de kreek.

Ik voelde dat de bestelbus vaart minderde en stopte. De chauffeur zette de motor af en gooide een paar tellen later de achterdeur open. Ik klom samen met de andere drie duikers naar buiten en baggerde door de sneeuw naar het water.

We splitsten op in duo's en maakten ons met een lijn aan elkaar vast zodat we niemand zouden kwijtraken. Ik zou nooit meer dan een goede meter van mijn 'swim buddy' (zwemmaatje) verwijderd zijn. We waadden het water in. Ik haalde twee keer lang en diep adem, deed mijn regulator in en glipte de kreek in. Met onze duikbril op en de duikuitrusting startklaar staken we snel onze duimen naar elkaar op en begaven we ons in het ijskoude water. Ik moest een hap naar lucht onderdrukken toen het ijskoude water over mijn hoofd en gezicht spoelde. Het was in een ommezien pikzwart.

Ik haat duiken, dacht ik.

Ik was nerveus. Dit was een van mijn eerste missies – het was een training, maar we bevonden ons in een ongecontroleerde omgeving en de gevaren waren reëel – en ik voelde me niet geheel op mijn gemak in het water. Ik wist dat je als SEAL onderwateroperaties moest doen, maar ik zag er altijd erg tegenop. Ik had moeite met het watergedeelte van BUD/S. De lange hardlooptrainingen en het opdrukken vormden nooit een probleem voor me, de watertesten wel. Als kind in Alaska had ik nooit veel gezwommen.

Ik weet nog dat mijn vader mij als bijna-tiener een keer uitdaagde om de rivier voor ons huis over te zwemmen. De stroom werkte me tegen terwijl ik langzaam naar de overkant zwom. Toen ik daar was aangekomen, was ik vierhonderd meter afgedreven van het punt waar ik was begonnen. Dat was mijn verste zwempartij voordat ik aan de BUD/S-training begon. Toen het

tijd was voor de BUD/S-test vijftig meter onder water zwemmen, had ik hetzelfde nerveuze gevoel als toen ik me klaarmaakte om onder de pier in Alaska te duiken.

Vijftig meter onderwaterzwemmen is een van de eerste erop-of-erondertests tijdens BUD/S. Ik weet nog dat het een mooie junidag was, de zon had de wolken weggebrand om een strakblauwe hemel te onthullen. Het zwembad lag tegenover het BUD/S-trainingscomplex op de marinebasis Coronado, aan de baai van San Diego.

Mijn BUD/S-klas rende 's ochtends naar het zwembad. We hadden al uren in de koude branding snelle beenslagen gedaan en kilometers over het strand gerend. We wisten allemaal dat de test eraan kwam en er heerste een nerveuze energie in de hele groep. We dromden samen aan een kant van het zwembad in onze bruine korte broek en met blote bast en blote voeten, en luisterden naar de veiligheidsinstructie.

'Als je bij deze training wilt blijven meedoen, zul je deze zwemopdracht moeten uitvoeren,' zei de instructeur terwijl we bij elkaar op het plankier zaten. 'De truc is om zo ontspannen mogelijk te blijven.'

Er was geen tijdwaarneming. Zwem vijftig meter in het vier meter diepe zwembad, heen en terug in één ademteug. Terwijl we zwommen bevonden zich boven en onder ons veiligheidszwemmers. Naast het zwembad stonden voor noodgevallen een ambulance en artsen klaar.

Op papier was de test simpel. Maar dat was voordat de instructeurs alle mogelijke voordelen elimineerden. Duiken vanaf de rand mocht niet. We moesten ver genoeg naar voren stappen om onder water een voorwaartse salto te kunnen maken, zodat je

geen vaart had als je op weg ging naar het andere eind van het zwembad.

Onderwaterzwemmen behoorde tot de eerste fase van BUD/S, die onder meer een uitputtende reeks van vijfenhalve dag omvat, die Hell Week wordt genoemd. Tijdens Hell Week slaapt elke kandidaat ongeveer vier uur in totaal, maar rent hij meer dan 320 kilometer en verricht hij per dag meer dan twintig uur fysieke training.

BUD/S draait vooral om het trainen van lichaam en geest om meer te kunnen presteren dan je voor mogelijk houdt. Het is de eerste test in de training en carrière van een SEAL. Het motto van de SEALS – 'De enige makkelijke dag was gisteren' – zou ons maar al te duidelijk worden.

Ik denk niet dat ik het toen besefte, maar BUD/S bestaat uit een reeks bouwstenen die begint met onderwaterzwemmen en Hell Week in de eerste fase, gevolgd door duiktraining in de tweede fase en ten slotte vuurwapens- en explosieventraining in de laatste fase. Je begint in wezen met kleine stapjes en eindigt met de dingen die je kunnen doden als je ze niet correct uitvoert. Je moet elke fase goed afronden om verder te kunnen. Eén keer falen, en je ligt eruit.

Als jongen uit Alaska wist ik dat zwemmen mijn zwakste onderdeel zou zijn. Mijn SEAL-maatje op de universiteit had me de schoolslag en de zijslag geleerd, meer had ik niet nodig. En ik had een semester lang getraind met mijn universiteitsteam. Maar van alle tests van BUD/S zat ik vooral voor deze in de rats. Ik wist dat het alles of niets was. Ik wist dat ik geen greintje twijfel in mijn hoofd mocht toelaten, hoe moe, nerveus of bang ik ook was. Ik moest het halen.

Na de veiligheidsinstructie zaten we in rijen – kont aan kloot, zoals we dat noemen – in onze bruine shorts. Achter me hoorde ik het geplons van klasgenoten die in het zwembad sprongen. De avond tevoren had iedereen elkaar tips en goede raad gegeven. We hadden het erover gehad dat je diep moest blijven. Ik wilde niet vlak onder het oppervlak zwemmen, want dan zou ik misschien in de verleiding komen om mijn hoofd boven water te steken. Ik besloot dat ik een goede twee meter diep zou blijven.

Er werd niet gepraat terwijl ik zat te wachten tot mijn naam werd afgeroepen. Een paar minuten voor ik naar de rand van het zwembad liep, haalde ik twee keer diep adem. Ik wilde alles in mijn geest vertragen om me te kunnen ontspannen en concentreren.

'Dit is gemakkelijk,' zei ik tegen mezelf toen ik naar de rand van het zwembad liep. 'Alle instructeurs hebben het gedaan. Het is niet onmogelijk. Relax.'

Toen ik aan de beurt was, stapte ik het water in en ging kopje onder. Ik duwde mijn hoofd omlaag en sloeg mijn benen erover voor een salto. Ik voelde het water mijn neus binnendringen, waardoor ik wat van mijn laatste ademteug moest uitblazen. Ik voelde me van meet af aan ongemakkelijk.

Ik duwde mijn handen omhoog en begon in de schoolslag naar de overkant te zwemmen. Die leek veel verder weg dan 25 meter. Ik wist dat het bij deze strijd om afstand ging, niet om tijd. Ik haastte me niet, maar concentreerde me op trage, doelbewuste slagen. Ze zeggen weleens 'langzaam is soepel en soepel is snel'. Ik was er het levende bewijs van terwijl ik onder het wateroppervlak door gleed.

Fysiek voelde ik me goed, maar ik dacht er alleen maar aan hoe ver weg de overkant leek. Op de bodem zag ik een van de instructeurs. Hij had een regulator in zijn mond die met een duikfles was verbonden. Ik zag hoe hij ons vanaf de bodem volgde, klaar om op te springen en ons te redden mochten we dreigen te verdrinken.

Boven mij zwom een andere instructeur met een snorkel en een duikbril met me mee. Hij leek op een roofdier dat op het punt stond boven op zijn prooi te duiken.

De hele afstand duurt slechts veertig seconden tot een minuut, maar het leek veel langer. Mijn longen herinnerden me er steeds aan dat ik lucht nodig had en mijn geest smeekte me boven te komen. Toen ik bij de overkant was, draaide ik me om en zette ik me zo hard als ik kon af met mijn benen. Het voelde goed om op weg naar mijn vertrekpunt wat vaart te hebben.

Ik kon mijn brandende longen inmiddels niet meer negeren. Ik wist dat ik zo meteen verdrinkingsreflexen zou gaan vertonen. Dat is de eerste stap voor je bewusteloos raakt. Je kunt het als een soort kokhalzen zien. Mijn hoofd begon te knikken terwijl mijn lichaam me tot ademen probeerde te dwingen. Ik voelde de eerste tinteling van paniek, maar drukte die snel dieper weg in mijn geest. Ik concentreerde me vooral op mijn trage, doelbewuste slag en de muur werd almaar groter.

'Gewoon blijven zwemmen,' spoorde ik mezelf aan. 'Blijf zwemmen.'

Maar ik kon het kokhalzen niet stoppen. Dat was geen mentale kwestie. Het was mijn lichaam dat in opstand was. Mijn longen stonden in brand en dreigden uit mijn borst te komen. Mijn geest

raakte in paniek en mijn concentratie begon af te nemen. Het is niet natuurlijk om je lichaam lucht te ontzeggen. We zijn gemaakt om te overleven en daar hebben we lucht bij nodig.

Maar ik vocht om mijn geest onder controle krijgen. Ik concentreerde me op de almaar groeiende muur aan de overkant. Ik ging er volledig voor om onder water te blijven. Ik weigerde op te geven. Dit was de eerste echte test. Als ik dit niet kon in een schoon, verwarmd zwembad in zonnig San Diego, wat moest ik dan in de Noord-Atlantische Oceaan tijdens een storm?

Het kokhalzen hield uiteindelijk op en met elke slag kwam ik dichter bij de muur. Maar ik voelde ook dat ik mijn bewustzijn aan het verliezen was. Mijn zicht begon aan de randen te vervagen. Met elke slag rukte het duister verder op in mijn zicht. De schaduw begon als mist in mijn perifere gezichtsveld en ik wist dat over een paar seconden het licht bij mij zou uitgaan.

Ik moest vlak bij de muur zijn. Ik strekte mijn arm om hem aan te raken. Ruwe handen grepen me onder mijn oksels. De instructeurs trokken me als een prijsvis uit het water. Ik viel plat op het plankier en haalde diep adem. Ik voelde mijn longen de lucht diep opnemen en mijn lichaam ontspande. Ik haalde nog een paar keer diep adem en probeerde op te staan.

'Liggen blijven!' hoorde ik een van de instructeurs naar me schreeuwen.

Ik liet mijn hoofd op het warme plankier rusten. Het komt zelden voor dat een BUD/S-instructeur je laat rusten en ik zou daar optimaal gebruik van maken. Mijn klasgenoten kwamen een voor een binnen. Ik zag de instructeurs het slappe lichaam van een klasgenoot op het plankier gooien. Hij was buiten westen. Na een

paar snelle ademteugen kokhalsde en hoestte hij zich weer bij bewustzijn. Zodra hij dat was, keek hij naar de dichtstbijzijnde instructeur.

'Heb ik het gehaald?'

Het feit dat hij zonet nog bewusteloos was geweest, leek een onbelangrijk detail. Ik begreep dat omdat ik net als hij niet wilde falen. Falen was bijna erger dan de dood.

'Liggen blijven,' zei een instructeur. 'Ontspan je.'

Ik genoot van de zon op mijn rug. Een paar seconden waande ik me in het paradijs. De instructeurs zagen dat het goed met me ging.

'Sta als de sodemieter op en loop naar de geslaagdenrij. Je hebt het gehaald.' Dat was fantastisch om te horen.

Niemand die slaagt voor BUD/S heeft ooit gedacht dat hij zou stralen. BUD/S is meedogenloos en dwong me diep te gaan. Ik heb nooit aan mezelf getwijfeld. Ik wist dat ik het zou halen. Volgens mij verwarren mensen het zelfvertrouwen van een SEAL met arrogantie. Maar na de vijftig meter zwemmen, Hell Week en de duiktraining, waarbij de instructeurs hun best doen je te verdrinken, kennen wij onze grenzen en weten we dat we daar ver overheen kunnen gaan. Tijdens BUD/S overwon ik tientallen hindernissen die destijds onoverkomelijk leken en dat gaf me het vertrouwen dat ik het opnieuw zou kunnen doen.

Maar toen ik in dat ijskoude water in Alaska dobberde, kostte het me moeite dat vertrouwen bijeen te rapen. Ik wist niet zeker of ik dit kon, maar vastgebonden aan mijn maat en bijna bij de opening naar de pier, had ik weinig keus.

Het duurde maar een paar minuten voor ik mijn gezicht niet

meer voelde. We lieten ons door de stroom naar de haven meevoeren. De Ketchikan Creek is op z'n breedst niet meer dan zes meter en maar anderhalve meter diep, dus deinden we op het oppervlak tot we onder de eerste brug door gingen. We hadden een Dräger-duikuitrusting, waarbij je pure zuurstof gebruikt. Er komen geen belletjes wanneer we uitademen, waardoor we veel stiller zijn. Toen we onder de brug door gingen, hoorde ik de sneeuw kraken onder de banden van de auto's boven ons. Ergens daarboven moesten de bewakers patrouilleren. Vanaf het schip schoten zoeklichten over het water, op zoek naar ons.

Het water werd dieper onder de brug en we raakten voor we hem gepasseerd hadden onder water. In het inktzwarte water zag je geen hand voor ogen. We zwommen naar de rechteroever en gingen op zoek naar een opening in de pijlers waar de pier op rustte.

Ik voelde het touw aan mijn riem trekken, door mijn partner die naast mij zwom. Ik vond de rand van de eerste pijler, bepaalde welke richting ik op moest en dook dieper het donker in. Ik hield mijn hand voor me uit en trappelde mij langzaam langs de eerste pijler. Mijn hand streek erlangs en verdween in de groene algen die op het hout zaten.

Ik verwachtte elk moment een oplawaai te krijgen van de neus van de dolfijn, die me naar de oppervlakte werkte. We zochten ons meer kruipend dan zwemmend een weg door de doolhof van met algen bedekte palen.

De bodem lag vol afval. Mijn zwemvliezen streken herhaaldelijk langs metaal of troep. Wanneer we vlak bij een pijler waren, moesten we telkens oppassen voor uitstekende spijkers. Als we

ons drysuit eraan open zouden scheuren, zou het meer dan alleen maar koud zijn: dat kon dodelijk zijn, omdat het pak dan vol water zou lopen wat bovenkomen onmogelijk zou maken. Verdrinken was een reële mogelijkheid.

Ik wist dat mijn swim buddy vlakbij was omdat het touw strak stond. Ik weet nog dat ik mijn hand letterlijk vlak voor mijn gezicht hield. Het was zo donker dat ik hem niet zag. Behalve met het duister hadden we ook nog te kampen met de kou. Afgezien van de kou moesten we ook nog vrezen voor dolfijnen en afgezien van de dolfijnen was er het risico te verdwalen onder een stadje dat op palen was gebouwd. Het gaf een claustrofobisch gevoel.

Ik kon nauwelijks het groen oplichtende kompas op mijn pols lezen. Ik probeerde een gestaag tempo aan te houden langs de rechteroever, maar ik moest om de paar meter uitwijken voor een pijler. We deden er een uur over om bij het schip te komen. Ik voelde me opgelucht toen we eindelijk bij de scheepsromp waren. Wanneer je met je handen voor je uit door het pikkedonker zwemt en je stuit op de gigantische romp van een oorlogsbodem, dan is dat verrassend. Je voelt je dan heel klein. Ik kapte er abrupt mee mezelf te feliciteren dat ik het had gehaald toen ik besefte dat de klus nog maar half geklaard was. De missie was pas voltooid als het voorwerp was geplaatst en we onopgemerkt weer bij onze bestelbus terug waren.

Het schip zag er van onder de waterlijn gigantisch uit. Ik ging met mijn handschoen over het ruwe staal en wachtte tot mijn partner de opklapbare stok had gepakt die op mijn rug zat gegord. Het was zo'n stok waarmee ze letters vervangen op het bord bij een

benzinestation. Aan de kop zaten magneten en wieltjes. Ik haalde een van de twee nepbommen uit een zak aan mijn riem en maakte die aan de kop vast. Ik liet mijn hand over de wieltjes glijden om te controleren of ze soepel rolden en tikte mijn maat op zijn schouder. Hij plaatste de wieltjes op de huid van het schip en schoof het trainingsapparaat langzaam over de scheepswand omhoog tot het op zijn plaats zat. Het apparaat moest met magneten aan het schip blijven vastzitten. Toen het boven de waterlijn uitkwam, lieten we de magneten te dicht bij de romp komen. Ik voelde hoe het apparaat met een ‘ploink’ de huid vastgreep. Ik duwde de stok heen en weer tot de bom weer loskwam. Ik was bang dat het geluid van de magneet die het apparaat tegen het schip aan trok, onze positie had verraden.

Ik sloot mijn ogen en probeerde me te concentreren. Ik deed alles volledig op het gevoel. Ik kon helemaal niets zien, en mijn geest flikte me kunstjes. Ik zag steeds beweging in het zwarte water. Elke keer sloeg mijn hart op hol en verwachtte ik een dolfijn of orka die zich op topsnelheid in mijn zij boorde.

We schoven het apparaat stukje bij beetje omhoog over de romp van het schip tot het bij de eenmeterlijn was.

Nadat we het tweede apparaat hadden bevestigd, hielp mijn partner mij de stok op te klappen. Hij sjorde hem weer vast op mijn rug en we begonnen aan de lange, koude weg terug naar de plaats waar de bestelbus ons had afgezet. Ik voelde grote opluchting toen we weer onder de brug door zwommen. Dit keer reed er minder verkeer over de brug en door een licht naast de weg kon ik zien dat het weer was begonnen te sneeuwen. Ik was moe en mijn zenuwen waren aan flarden nadat ik meer dan twee uur

in het aardedonker had gewerkt. Maar ergens wist ik dat de enige opluchting voorbij de kreek en achter in een bestelbus wachtte.

Mijn benen trilden toen ik op de kust opstond. Iemand gooide een deken over me heen en hielp me mijn uitrusting naar het busje te dragen. Ik kon nauwelijks praten, want mijn gezicht was nog steeds gevoelloos. Even later zat ik weer in het duister terwijl de bestelbus terug naar het hotel bromde. Ik kon mijn gezicht niet voelen, maar ik wist dat ik glimlachte.

We waren een stel nieuwelingen die regelrecht van BUD/S kwamen en we hadden zojuist de missie volbracht. Het was een trainingsmissie, maar het was niet gemakkelijk om onder de pier te duiken. We waren eerder op trainingsmissies geweest, maar dit keer had onze officier ons toevertrouwd om de missie geheel zelfstandig te plannen en uit te voeren en we hadden het er goed afgebracht. Het voelde goed om vertrouwd te worden.

‘Heeft iemand de dolfijn gezien?’ vroeg een teamgenoot.

‘Nope,’ zei ik. ‘Ik zag geen reet.’

‘Steeds wanneer ik het water voelde bewegen, verstrakte ik, klaar om afgetuigd te worden,’ zei mijn partner.

Het bleek dat de vrij rondzwemmende dolfijn het feestmaal aan vis in de haven had opgemerkt en ervandoor was gegaan. De twee dolfijnen in de kooien – gewend aan de warmere San Diego Bay – bleven vlak onder het wateroppervlak en luidden elke tien minuten de bel om een vis te krijgen. De dolfijnen wilden net zo min als wij in dat koude water zwemmen. Het gestage geluid van de duikflessen maskeerde onze komst voor de dolfijnen en niemand had gezien of gehoord dat we de trainingsapparaten plantten. We hadden de missie tot een goed einde gebracht.

Ik was voortdurend zenuwachtig geweest. Maar ik gebruikte voor deze missie precies dezelfde concentratie als destijds bij het vijftig meter onderwaterzwemmen voor BUD/S. Mijn zelfvertrouwen groeide, maar het was nog geen honderd procent. Toen ik een paar jaar later een gevecht aanging, kon ik me niet concentreren op het negatieve: het duister, het koude water, de moordzuchtige dolfijnen. Als het vechten eenmaal is begonnen, kan er geen enkele gedachte aan falen of afnokken zijn. Achteraf zie ik nu dat mijn zelfvertrouwen met elke ervaring groeide, op de training en in de strijd. De doelgerichtheid die ik van mijn ouders had geleerd had me op gang gebracht en toen ik eenmaal zelfvertrouwen had gewonnen, was ik op weg een effectieve uitvoerder en een aanwinst voor het team te worden.

Maar ik moest natuurlijk nog veel leren.

HOOFDSTUK 3

De wereld van een meter

Angst

Mijn lichaam zat als verlamd tegen de gladde rotswand gedrukt.

Ik kon niet bewegen, hoezeer ik ook verder wilde. Ik voelde mijn armen trillen door het gewicht. Er liep zweet over mijn gezicht en mijn handpalmen waren vochtig, wat het nog moeilijker maakte om me vast te houden. Mijn ogen gleden naar rechts en vingen in de verte een glimp op van de glinsterende Strip van Las Vegas. Ik deed snel mijn ogen dicht en schudde mijn hoofd in de hoop dat ik op een betere plek zou zijn als ik ze weer opendeed.

Toen ik mijn ogen eindelijk opende, bevond ik me nog steeds 45 meter boven het aardoppervlak en wist ik me slechts met moeite aan mijn steunpunten vast te houden. Er zat een touw aan me vastgehaakt, maar ik was niet van plan de sterkte ervan te testen, want dat zou vallen betekenen, waar ik in de eerste plaats bang voor was.

Ik was nu vier jaar een SEAL, maar ik had mijn hevige hoogtevrees nog steeds niet overwonnen. De rotswand zag eruit als een vlak van bruin glas, zonder enig steunpunt voor mijn hand. Mijn lichaam en geest waren in een felle burgeroorlog verwikkeld. Mijn geest schreeuwde tegen me dat ik verder moest, maar mijn

lichaam weigerde. Ik kon niets anders doen dan me vasthouden en mezelf vervloeken omdat ik al mijn concentratie had verloren.

In deze vroege fase van mijn carrière was ik op training in de Stille Zuidzee geweest en trainde mijn peloton voor zijn volgende uitzending, naar Irak, waar ik mijn eerste kans zou krijgen om aan gevechten deel te nemen. Een van de laatste tripjes tegen het eind van deze trainingscyclus was naar Red Rock Canyon buiten Las Vegas. Ik had een eerdere klimtocht gemaakt, waarop ik de basishandelingen had geleerd, maar op deze trip zouden we leren hoe je voorop moest klimmen en je eigen beveiligingen moest aanleggen.

Ik ben nooit een fan van hoogten geweest en toen ik mij opgaf voor de trip dacht ik beslist niet aan vallen of mijn hoogtevrees. Ik dacht alleen maar aan het avondje uit in Las Vegas om stoom af te blazen voor we naar Irak gingen.

De avond van onze aankomst gingen we naar de Strip en genoten we van alles wat Vegas te bieden had. Na een paar uur slaap – meer een uiltje knappen – reden we naar de plek waar we zouden gaan klimmen. We hadden burgerinstructeurs ingehuurd en die keken vol bewondering toe toen we onze nieuwe, geavanceerde uitrusting uit onze huurauto's haalden. Ik had de beste uitrusting die er was, en het commando had de beste instructeurs ter wereld in de arm genomen, maar ik beschikte over geen enkele vaardigheid. Dit was allemaal ver boven mijn niveau, zeker vergeleken met de professionele instructeurs.

Toen we aankwamen, stonden de vijf instructeurs in een groepje bij elkaar op de parkeerplaats. Ze droegen sjofele korte broeken, T-shirts en sandalen. Klimmers zijn altijd arm en vooral

de goede, want ze doen niets anders dan klimmen. Andere hobby's hebben die jongens niet. Ik had hetzelfde gezien bij skydivers. Al hun geld ging op aan uitrusting en het beoefenen van de sport waar ze zo gek op waren. Onze instructeurs kwamen naar ons toe om ons met onze uitrusting te helpen, schudden ons de hand en heetten ons welkom in de canyon. Hun handen waren een en al eelt door de vele uren op de rotswand.

De eerste twee dagen waren een eitje. Het was meer een opfriscursus, zonder al te hoog of te zwaar klimwerk. We moesten nagaan of iedereen zich de veiligheidsmaatregelen en basistechnieken herinnerde die we eerder hadden geleerd, voordat we op de laatste dag aan de nieuwere, veeleisendere klim zouden beginnen.

We splitsten ons op in teams van twee man. Elk team had zijn eigen instructeur. Ik was samen met Jeff, een van de nieuwere SEALS in het peloton. Hij was ook geen fan van hoogten. Ik zou hem van mijn leven niet mijn angst laten zien, en ook Jeff probeerde zijn zenuwen uit alle macht voor mij te verbergen. Als je teamgenoten je ooit op een zwakte betrappen, krijg je die voorgoed nagedragen.

Onze 'klimgeit'-instructeur bracht ons naar een van de klimroutes. Hij was klein en gedrongen, met een getaande huid en een lange sik. Hij had de krachtigste handdruk die ik ooit heb gevoeld. Op zijn onverzorgde bruine haar stond een mutsje van North Face. Wegens geweldpleging had hij een tijdje in de gevangenis gezeten. Hij had de kerel die zijn vrouw neukte in elkaar geslagen, althans dat vertelde hij ons tijdens een van de pauzes.

Er werd besloten dat ik voor zou klimmen en dat Jeff zou zekeren terwijl ik klom. Terwijl ik langzaam over de rotswand om-

hoogklom, hield ik onafgebroken een soundtrack bij van wat ik deed. Mijn gepraat sloeg nergens op. Het was een soort koeterwaals, maar het had een kalmerende uitwerking op me. Ik weet zeker dat Jeff zich eraan stoorde.

'O ja, mijn geluks-cam nummer vier,' zei ik met de cam in mijn geopende hand. 'Blauwe geluks-cam nummer vier.'

Elke cam had een andere kleur, gebaseerd op de maat. Ik maakte mijn eigen beveiligingen terwijl ik klom. Dit betekende dat ik het zelf goed moest doen, want als ik viel – iets waaraan ik toen niet probeerde te denken – zou het touw strak worden getrokken in de cams. We hadden geleerd om de cams pakweg om de drie meter in scheuren in de rotswand en richels te plaatsen. Als ik viel met mijn dichtstbijzijnde cam zo'n drie meter onder me, zou ik al met al zes meter vallen voordat het touw mijn val tegenhield. Als ik die verkeerd had geplaatst, moest ik er niet aan denken dat ik dan zou vallen naar de cam die daar weer onder zat.

Ik besloot ze tijdens het klimmen om de anderhalve meter te plaatsen, in de hoop dat dat me wat meer rust zou geven.

'Yes, elke anderhalve meter werkt fantastisch,' zei ik tegen mezelf terwijl ik weer een cam in de rotswand plaatste.

Ik kwam zonder problemen bij het eerste hoge punt en zekerde Jeff terwijl hij omhoogklom. Bij het volgende traject klom Jeff voor en bleef ik achter hem om zijn klim te zekeren. Nadat we allebei een paar keer onze voorklimtechniek hadden kunnen oefenen, nam de instructeur ons mee naar een hogere rotswand. De schaduw ervan leek zich kilometers ver uit te strekken. Ik probeerde niet omhoog te kijken naar de top van de rots, die de zon blokkeerde.

'Jij eerst,' zei de instructeur tegen me.

Dit keer had ik niet veel te zeggen. Ik was te nerveus om te praten. Deze rotswand was veel hoger en gladder dan de andere die we hadden beklommen. Er waren twee keer zo weinig bruikbare steunpunten en we zouden ons bijzonder goed moeten concentreren om een veilige route naar boven te vinden.

In het begin klom ik snel en vond ik gemakkelijk steunpunten voor mijn handen en voeten. Tijdens het klimmen plaatste ik beveiligingen in de spleten en holten in de rots. Ik zat in zo'n lekker ritme van klimmen en beveiligingen plaatsen, dat ik niet in de gaten had dat ik veel te veel cams gebruikte en dat ze bijna op waren. Toen ik mijn laatste cam in een grote spleet stak, zat ik officieel vast. Ik kon niet hoger. En eerlijk gezegd wilde ik dat ook niet.

Voor het eerst sinds ik met klimmen was begonnen, wendde ik mijn ogen af van de rotswand voor mijn neus en begon ik om mij heen te kijken. Ik zat behoorlijk hoog. Ik zag de Strip in Las Vegas en de woestijn, die helemaal tot aan de horizon reikte. Ik keek omlaag en zag Jeff, die nu een stuk kleiner was. Hij leek net een tuinkabouter.

Elke kans om mijn angst onder controle te houden glipte nu weg, net als mijn greep op de rots.

Ik wou dat ik ergens anders was en keek omhoog naar de kristalheldere blauwe hemel. Ik was nerveus en voelde dat ik me niet meer goed concentreerde op waar mijn steunpunten moesten zijn. Ik verloor 'front sight focus'. Wanneer een SEAL schiet, zeggen we dat je je vlak voordat je de trekker overhaalt moet focussen op de voorkant van je pistool, want als die scherp op het doelwit is gericht, zal de kogel raak zijn. Wanneer je die front sight focus verliest, schiet je mis, zo simpel is het.

Maar het enige waaraan ik kon denken was de koude rotswand, hoe hoog ik boven de grond was, en de instructeur die zonder touw naar me toe aan het klimmen was. Ook hoorde ik Jeff op de grond naar me staan roepen.

'Moet ik naar je toe klimmen om je te redden?' zei Jeff op een pedante toon.

Ik zocht met moeite een nieuw steunpunt, maar mijn vingers waren moe.

Ik glijd zo meteen weg en val, dacht ik.

Links van me hoorde ik iets tegen de rots schrapen. Ik had me zo op mijn situatie geconcentreerd dat ik onze instructeur glad vergeten was. Ik had hem als Spiderman zien rondklimmen terwijl hij wachtte tot ik de volgende cam zou plaatsen. Ik werd nerveus van hem omdat hij geen touw gebruikte.

De gids kwam ten slotte naar mij toe geklauterd. Aan een tuig over zijn borst bungelden zo'n zes cams. Deze krankzinnige berggeit was naar beneden geklommen en had alle onnodige cams verzameld die ik daar had gezet, zodat hij ze me terug kon geven en ik verder kon klimmen. En dat had hij allemaal gedaan zonder een eigen touw of beveiliging; hij klom vrij om me heen alsof het de gewoonste zaak van de wereld was. Ergens vond ik dat niet geruststellend.

Er bungelde een sigaret aan zijn lippen terwijl hij naast me hing. De instructeur nam met een hand op de rotswand een trekje van zijn sigaret en blies een wolk blauwe rook uit. Het was duidelijk dat ik in de problemen zat.

'Hé man,' zei hij met zijn lijzige, raspende stem. 'Blijf gewoon binnen je wereld van een meter.'

Ik zat minstens honderd meter hoog tegen de rotswand en kon amper nadenken, laat staan zijn cryptische advies ontcijferen.

'Wat heeft dat goddomme te betekenen, bro?'

'Concentreer je alleen op je wereld van een meter,' zei hij. 'Concentreer je op de zaken waar je invloed op hebt. Je kijkt steeds om je heen en daar heb je nu geen flikker aan, of wel soms?'

Ik schudde van nee.

'Je berekent hoe diep je zal vallen,' zei de instructeur. 'Je kijkt omlaag naar Jeff, maar die komt echt niet naar boven om je te helpen. Je kijkt naar de Strip. Wat was je van plan? Gokken dat je de top haalt? Kijk niet naar mij. Ik ga je ook niet helpen. Dit moet je zelf doen. Jij beklimt deze rots. Blijf binnen je wereld van een meter.'

Ik zal die woorden nooit vergeten: 'Blijf binnen je wereld van een meter.'

Het was de enige manier om van die rotswand af te komen. Ik had nu weer een voorraadje cams en plaatste er geconcentreerd eentje in de dichtstbijzijnde spleet. Ik stak het touw door de karabiner en begon weer te klimmen. Mijn concentratie ging niet verder dan het volgende steunpunt voor mijn hand of voet. Alle schoonheid van de woestijn of Las Vegas, dat lag te glinsteren in de verte, ging aan mij voorbij. Maar ik wist elke spleet en scheur in de rots te vinden. Ik was zo geconcentreerd dat ik ervan schrok toen mijn hand boven aan de klim over de rand van de rots ging.

Ik sloot de klimtrip die week af met een nieuw perspectief. Binnen je wereld van een meter blijven werd een mantra voor me. Het is bevrijdend wanneer je de dingen loslaat waar je toch geen invloed op hebt. Het lijkt voor vrijwel elke situatie te werken.

De wereld van een meter hielp me vrijwel overal doorheen, van klimmen tot skydiven en nachtelijke duikpartijen waarbij je je alleen maar kunt oriënteren op het oplichtende kompas om je pols.

Het andere onderdeel waardoor hoogtevrees een beetje lastig is als je een SEAL bent, is natuurlijk skydiven. Al voor ik bij de marine ging, was ik naar jumpschool geweest, maar ik voelde me onprettig bij elke sprong en het duurde jaren voordat ik ervan ging houden.

Ik herinner me nog een sprong van vlak nadat ik door S&T was gekomen. Mijn groep was op een militaire vrijevaltraining in Arizona. Ik was 'nieuw vlees', wat betekende dat ik de nieuweling was. Ik moest springen met alle uitrusting waarmee de wat oudere mannen niet wilden springen, zoals de opvouwbare ladder, mokers en extra munitie.

Het ruim van de C-130 werd door rode lampen verlicht. Ik kon niet rechtop lopen toen ik naar het toestel schuifelde. Het was warm in de cabine toen we opstegen en naar 6000 meter hoogte boven de woestijn van Arizona klommen. Mijn mond was droog en ik ademde gejaagd. De rugzak waarmee ik sprong was nieuw en veel groter dan de rugzak die ik doorgaans gebruikte. Ik zat op mijn voeten, behangen met munitie en extra uitrusting. De banden van de rest van mijn dertig kilo aan uitrusting sneden in mijn huid.

Ik probeerde het gewicht van de rugzak te verschikken voor een betere verdeling van het gewicht, maar dat lukte niet. Mijn lichaam deed pijn nadat ik de rugzak, zuurstoffles en parachutes naar het vliegtuig had gesleept. Ik wreef in mijn nek om de striemen van de zware helm en de nachtzichtkijker die om mijn hoofd

zat weg te werken. Ik voelde me gewoon allesbehalve prettig. In plaats van me te concentreren op wat ik moest doen, klaagde ik tegen mezelf dat alles belabberd was. Ik wilde alleen maar springen, want dat bracht het moment dat mijn hele uitrusting af mocht dichterbij.

We dragen meestal zo veel uitrusting dat die letterlijk alle pret vergalt. Het kan leuk zijn om met een kleine 'sportparachute' boven een civiele dropzone te springen. Voor onze werksprongen had ik minimaal dertig kilo aan persoonlijke gevechtsuitrusting om mijn lijf gegord. Voeg daar nog eens de vijftig kilo van de parachute, een zuurstoffles en een masker aan toe, en sjor daar dan nog eens een rugzak van dertig kilo aan extra 'nieuw vlees'-uitrusting op mijn borst aan vast, en ik was al met al bepakt met ruim honderd kilo aan uitrusting, wat me twee keer zo zwaar maakte.

Al mijn aandacht was op mijn ongemak gericht, in plaats van op mijn huidige taak: het vliegtuig correct verlaten en ook de rest van de sprong goed uitvoeren. We waren bezig met een nachtsprong boven een onbekende dropzone, wat betekende dat we daar nog nooit waren geweest. Ik had het op de kaart bestudeerd – een kruising van twee zandwegen aan de voet van een berg – maar ik zou het pas in beeld krijgen als ik onder het valscherm hing en het door mijn nachtzichtbril zou zien. Ik hoefde alleen maar het vliegtuig te verlaten, na een paar tellen mijn parachute te openen en in één lijn achter de voorspringer aan te dalen, en als alles goed ging, zouden we allemaal samen landen. Iedereen had de dropzone in het GPS op zijn pols geprogrammeerd staan, voor het geval we niet konden aansluiten bij de voorspringer, maar dat plan B werd doorgaans niet gebruikt.

De voorspringer had de taak de hele groep veilig naar de grond te leiden. Wanneer je samen met twintig andere SEALS aan inklapbare valschermen door de nacht vliegt, is dat gemakkelijker gezegd dan gedaan. Parachutes zijn niet stijf zoals de vleugel van een hangglider of een vliegtuig, dus als twee parachutes met elkaar in aanraking komen, klappen ze in of raken ze in de knoop en val je je dood tegemoet.

Ik keek de cabine rond, naar mijn teamgenoten die slechts schaduwen waren in de rode gloed van de lampen bij de laadklep. De meeste mannen zaten er zwijgend bij en verschoven zo nu en dan gewicht op hun schoot. Je kon onmogelijk gezichten of gelaatsuitdrukkingen onderscheiden, maar niemand zag eruit zoals ik me voelde, namelijk zenuwachtig.

Ik prutste wat aan mijn zuurstoffles en herschikte mijn geweer voor de derde keer. Ik werd zo in beslag genomen door mijn eigen malaise dat ik schrok van de luchtstroom toen de laadklep langzaam openging. De jumpmaster gaf het teken voor 'laadklep' en toen 'opstaan'. Mijn teamgenoten stonden op, gebogen als oude mannetjes onder al hun uitrusting, en schuifelden naar de laadklep.

De wind was oorverdovend. We dromden samen bij de rand en wachtten op het groene licht voor de sprong. Heel even waande ik me in een van de films die ik tijdens mijn jeugd had gezien. Het was onwerkelijk, zoals ik mijn broeders voor me in de rij zag staan. Ik had me uit de naad gewerkt om hier te zijn.

Had ik het echt gehaald?

De sterren deinden op en neer toen het vliegtuig zijn kruishoogte had bereikt. Op deze hoogte was de hemel zo dicht met

sterren bezaaid dat je ze nauwelijks van elkaar kon onderscheiden. Onder ons gleden de wolken voorbij en soms braken ze open om de zwarte woestijn eronder te onthullen. Het was zo donker dat je nauwelijks het verschil zag tussen het licht van de gebouwen op de grond en de sterren die aan de nachthemel straalden. Ik keek naar de groene cijfertjes op mijn hoogtemeter.

We kregen het sein 'één minuut' van de jumpmaster en mijn geest begon te dwalen. Ik merkte dat ik me afvroeg of ik het wel aankon wat ik zo meteen op mijn bord zou krijgen. De 'stel dat'-vragen begonnen door mijn geest te wervelen.

Stel dat ik mijn exit verknal?

Stel dat ik mijn parachute niet correct heb ingepakt en dat hij niet naar behoren opengaat?

Stel dat ik de voorspringer niet kan vinden en verloren in de lucht hang?

Toen ging het groene 'start'-licht aan.

'Groen licht. Springer, start!'

Mijn teamgenoten waggelden naar voren en verdwenen door de laadklep. Net als bij het vijftig meter onderwaterzwemmen moest ik alle 'stel dats' uit mijn hoofd zetten en me concentreren. Toen ik met mijn schoenen bij de rand van de laadklep stond, gingen mijn gedachten nog steeds tekeer. Ik was niet geconcentreerd.

Ik zette mijn voeten in de opening naast elkaar met mijn tenen net over de rand en zette af. Niets aan mijn sprong was ontspannen of sierlijk. Ik stond stijf in de opening en mijn lichaamshouding was van meet af aan slecht. Mijn hoofd had opgeheven moeten zijn en mijn armen en benen gespreid, om mijn lichaams-

hoek te sturen. Maar zodra ik in de straalstroom van het vliegtuig kwam, begon ik te tollen. Tollen is het laatste wat je wilt nadat je uit een vliegtuig bent gesprongen, vooral wanneer je door extra uitrusting veel gewicht met je meedraagt.

De sterren waren nog slechts een streep licht terwijl ik ronddraaide als een tol. Het kostte me moeite mij te oriënteren. Er welde vanuit mijn borst een paniekgevoel op. Ik hapte naar lucht en zwaaide wild met mijn armen en benen in een poging het tollen te stoppen. Ik was in moeilijkheden, maar ik kon niet helder denken, wat mijn problemen alleen maar groter maakte.

In plaats van nadenken over mijn lichaamshouding, in plaats van nadenken over hoe ik weer controle kon krijgen en stabiel met de buik naar de aarde moest komen te hangen, kon ik alleen maar denken aan hoe ik mezelf moest redden.

'Dit is niet goed; zo zou het niet moeten zijn,' spookte het almaar door mijn hoofd.

Gedreven door angst greep ik puur uit instinct naar de hendel van mijn hoofdparachute om die los te maken. Het was te vroeg voor mijn parachute en ik tolde ongecontroleerd in de rondte; het was het laatste wat ik had moeten doen, maar ik kon het nu niet meer terugdraaien. Ik voelde de parachute van mijn rug springen toen hij uit zijn pack kwam. In de fractie van een seconde waarin ik wachtte op de ruk van de opbollende parachute, vervloekte ik mezelf dat ik zo ongeconcentreerd was geweest. Ik wist dat ik alles fout deed. Ik had mijn exit uit het toestel verknald. Mijn lichaamshouding was stijf en ik had zelf het tollen veroorzaakt. Ik had het tollen niet gestopt voordat ik mijn parachute opentrok. Ik raakte in paniek en hield op met nadenken en handelen en in

plaats daarvan maakte ik nog een fout door niet eerst in de juiste positie te komen voordat ik trok. Zulke fouten hoefde ik niet te maken.

Ik voelde de ruk van de parachute en het tollen begon te vertragen, maar toen ik op wilde kijken naar mijn valscherm, kon ik mijn hoofd niet optillen. De risers die van mijn harnas naar de parachute liepen, blokkeerden het. Ik voelde de risers tegen mijn nek drukken. Ik gooide mijn hoofd naar voren en naar achteren in de hoop het vrij te wiebelen, maar het vergrootte alleen maar de druk op mijn achterhoofd.

Er was iets heel erg verkeerd.

Ik hoorde alleen maar mijn eigen ademhaling door het zuurstofmasker en het klapperen van de parachute boven me. Ik wierp een snelle blik op mijn hoogtemeter. Eindelijk herinnerde ik me alle skydiveregels die ze me hadden geleerd.

'Wees je altijd bewust van je hoogte.'

Ik bevond me op 5500 meter, dus ik had genoeg hoogte en tijd om het probleem met mijn parachute te verhelpen. Maar niet veel tijd als ik bij de anderen wilde blijven. Mijn teamgenoten zweefden nu boven me, vermoedde ik, en met normaal functionerende parachutes vlogen ze waarschijnlijk al op het doelwit af.

Ik hoorde de parachute boven me klapperen terwijl ik me in een slome bocht begaf. Eerst was het een trage cirkel, maar bij de tweede rotatie begon ik snelheid te maken. Ik had de video's gezien van mannen die met de parachute om zich heen als strak gerolde sigaretten in de grond brandden. Mijn parachute had enige lift, want ik stortte niet als een meteoor omlaag. Maar ik was niet in staat mijn parachute te controleren en het tollen ging steeds

sneller. Ik was bang dat ik bewusteloos zou raken als het te heftig zou worden.

Ik moest iets doen.

Plotseling begon mijn geest zich te concentreren op mijn noodprocedures en trok hij mij bruusk mijn wereld van een meter binnen. Tot nu toe had ik me zorgen gemaakt over mijn welzijn en over de schimpscheuten van de oudere jongens nu ik mijn exit had verprutst. Maar in mijn wereld van een meter bestonden die dingen niet. Daarover piekeren zou me niet helpen bij mijn haperende parachute.

Ik ervoer een griezelige kalmte, die de paniek en het ongemak wegspoelde. Ik moest eerst een truc bedenken om mijn haperende parachute te kunnen zien.

Terwijl ik draaide, strekte ik mijn nek en kon net de parachute zien. Een kant was bol en vol lucht. De andere flapperde slap als de gebroken vleugel van een vogel. Ik had dat haperen zelf veroorzaakt door aan de parachutehendel te trekken terwijl ik ongecontroleerd tolde. Ik was zo stuurloos dat de pilotchute die de hoofdchute uit de zak trekt, verstrikt raakte in een paar stuurlijnen aan de rand van mijn valscherm. De pilotchute belemmerde de hoofdchute volledig open te gaan.

Ik zou deze parachute onmogelijk kunnen redden. Mijn enige kans was om de hoofdparachute af te werpen en de reserve te trekken. Ik kreeg steeds meer snelheid en werd duizelig van het constante tollen. Het was onmogelijk me op de horizon te concentreren.

Het inzetten van onze reserveparachute oefenen we keer op keer, net zo lang tot het in het geheugen van onze spieren is gesle-

ten. Ik haalde diep adem, keek omlaag naar mijn afwerphendel en trok eraan. Ik voelde de hoofdparachute losschieten en heel even raakte ik weer in een vrije val. Zodra de hoofdparachute wegschoot, trok een treklijn de reserveparachute tevoorschijn. Die sprong open en bracht mijn val met een schok tot staan.

Ik keek onmiddellijk omhoog om te zien of ik een goed reservevalscherm had. Dat hoopte ik van harte, want we hebben er niet nog een in reserve. Je had alleen de hoofdparachute en de reserveparachute. Boven mij was de reserveparachute volledig geopend en hij stond bol van lucht. Ik zwaaide zachtjes met mijn armen en benen in de wind. Ik trok aan de stuurlijnen om te zien of alles werkte. Ik nam een fractie van een seconde de tijd om van de stilte te genieten voordat ik me via de radio bij de voorspringer meldde. Het is een waanzinnige stilte die je alleen maar kunt ervaren als je aan een parachute door een nachthemel zweeft.

Ik hoorde de voorspringer contact maken en keek op mijn GPS en hoogtemeter om mijn positie te bepalen. Ze waren al op weg naar de landingszone.

'Dit is springer twaalf,' zei ik via de radio. 'Ik had een cutaway. Ik ben op achttienduizend voet en mijn afstand tot het doelwit is tien kilometer. Ik heb je niet in zicht.'

'Roger, springer twaalf,' zei de voorspringer. 'Wij zijn op twintigduizend voet. Onze afstand tot het doelwit is acht kilometer. Mijn koers is één - vier - vijf graden.'

Ik trok aan de stuurlijnen en maakte een vloeiende boog om in lijn te komen met het doelwit en de rest van de springers. Ik remde mijn daling af en bleef op koers. Weldra kon ik in de verte de parachutes van mijn teamgenoten zien. Ik werkte me terug in

het pak terwijl we het landingsgebied naderden. Tegen de tijd dat we landden, bevond ik me midden tussen de andere springers.

Ik legde mijn parachute op de grond en verzamelde mijn uitrusting. De mannen om me heen waren allemaal vrolijk, tevreden over de sprong. Maar ik was kwaad op mezelf omdat ik zo'n beginnersfout had gemaakt. Ik had me laten overmannen door angst. Ik was niet geconcentreerd en het had me mijn leven kunnen kosten.

Toen het tijd was voor de terugtocht, voegde ik me in de kolonne en marcheerden we naar de verzamelplaats met de bussen. Ik stopte mijn uitrusting weg en ging achterin zitten, terwijl ik in gedachten nog steeds bij de sprong was. Ik was de nieuweling en kon het me niet veroorloven om stomme fouten te maken. Wat nog erger was, was dat ik meer dan één fout had gemaakt. Ik besefte dat mijn sprong van meet af aan allesbehalve perfect was geweest. Op het moment dat ik aan boord ging van de C-130, was ik gefocust geweest op hoe onprettig ik me voelde en niet op wat ik moest gaan doen. Stel dat ik dat flikte in een vuurgevecht? Ik wist verrekt goed dat een schotwond heel wat onprettiger voelt dan slecht zittende bepakking. Ik was veel te veel bezig met alle shit die ik die nacht niet direct kon beïnvloeden, in plaats van me te concentreren op alle dingen waar ik wel controle over had, en dat had mijn dood kunnen worden.

Ik moest mijn uitrusting beter leren kennen. Vanaf die dag zorgde ik ervoor dat alles wat ik droeg altijd hetzelfde zat en altijd prettig zat, of op z'n minst zo prettig als honderd kilo uitrusting die om je lichaam zit gegord kan aanvoelen. De obsessie gold niet alleen springen. Al mijn uniforms en wat daarbij hoorde pasten perfect en zaten lekker. Ik werd er steeds beter in tijd te nemen om

te zorgen dat iets vrijwel perfect zat, als dat eerst niet goed paste. En ik was niet alleen bezeten van de uitrusting die mij verstrekt was, maar ook van de uitrusting die ik hielp ontwerpen.

Maar me onprettig voelen in het vliegtuig was nog maar het eerste probleem geweest. Nadat ik mijn exit had verkloot, was ik in paniek geraakt. Dat is een vergissing die vaker wel dan niet dodelijk is. Toen ik eenmaal binnen mijn wereld van een meter bleef, raakte ik weer op koers. In plaats van naar oplossingen te zoeken buiten mijn bereik, concentreerde ik me op dingen waar ik wel invloed op had.

De bussen zetten ons af bij het vliegveld, waar we de bepakking afdeden en samenkwamen voor een AAR. Iedereen die had meegedaan met de sprong, ging in de briefingruimte aan tafels zitten. De voorspringer begon de missie door te nemen. De springers brachten ook stuk voor stuk iets te berde. Ten slotte was ik aan de beurt.

'Ik had een slechte exit,' zei ik. 'Mijn hoofdparachute haperde. Ik moest de reserve gebruiken.'

Na de debriefing nam een van de teamleiders me terzijde.

'Hé,' zei mijn teamleider. 'Wat was de oorzaak van dat haperen?'

'Ik had een slechte exit,' antwoordde ik.

'Dat weet ik,' zei hij. 'Hoe kwam dat? Wat was de oorzaak van die slechte exit?'

'Ik had geen goede lichaamshouding,' zei ik. 'Toen ik begon te tollen, werd ik zenuwachtig en trok ik mijn hoofdchute. Ik denk dat de hapering is veroorzaakt doordat ik zo onstabiel was toen ik mijn hoofdchute trok.'

We zaten de volgende paar minuten samen de sprong door te nemen. Ik weet nu dat hij zich ervan wilde vergewissen dat ik van mijn fouten had geleerd.

'Neem het aantrekken van je uitrusting nog eens door,' zei hij. 'Neem de procedures in het vliegtuig door, je lichaamshouding bij de exit, je noodprocedures, en ten slotte, maar zeker niet minder belangrijk: neem in gedachten door wat je gaat doen als je aan je valscherm zweeft.'

De teamleider benadrukte hoe belangrijk het was de hele sprong in gedachten door te nemen voor je eraan begon. Ik doe het nu voor elke sprong.

Mensen denken dat SEALS geen angst kennen. Dat had je gedacht. Niemand leeft zonder angst; hoogte was mijn achilleshiel. Dat had ik misschien moeten bedenken voordat ik de kans aangreep om op kosten van de marine naar Las Vegas te gaan. Ik had die angst moeten benutten om vanaf het begin de skydiveprocedures onder de knie te krijgen. Er was blijkbaar een nipte ontsnapping voor nodig om een les te leren die ik nooit zal vergeten.

Ik heb geleerd me te concentreren op waar ik controle over heb, in plaats van op angst en bang zijn. Ik heb controle over mijn uitrusting. Ik heb controle over mijn oefeningen en ik heb controle over mijn geest en besluitvorming.

Wanneer ik nu het gebrom van C-13-propellers hoor, word ik opgewonden. Ik ben degene die grapjes maakt en zich verheugt op het uitzicht als ik straks geruisloos aan mijn scherm naar de dropzone glijd.

Het duurde lang voordat ik me zo op mijn gemak voelde. Ik moest mijn angst onder ogen zien om zo ver te komen. Aan het

begin van mijn carrière meldde ik me als vrijwilliger aan voor elke springtrip. Ik vond het niet leuk, maar ik wist dat ik elke kans om te springen aan moest grijpen als ik er beter in wilde worden. Het motto van de Navy SEALS is immers: 'De enige makkelijke dag was gisteren'. En dat is tijdens mijn hele carrière altijd waar gebleken. Ik zocht altijd de grens op en leunde nooit lui achterover. Ik zocht de grens op wanneer het maar kon en probeerde mezelf beter te maken. Elke dag was altijd zwaarder dan mijn vorige.

Mijn angst voor springen heb ik langzaam overwonnen. Ik ben nog steeds geen fan van hoogten, maar voor skydiven draai ik mijn hand niet meer om.

Op de terugweg naar het hotel na mijn ongecontroleerde tollen, begon ik me wat beter te voelen en ik wist dat ik een volgende keer het er beter af zou brengen in zo'n situatie. Ik moest denken aan hoe ik vele jaren geleden tegen een rotswand zat geplakt en aan het advies dat ik toen van de berggeit had gekregen, lang voordat ik mijn vuurdoop had gehad en voordat ik echt wist wat angst was.

'Hé man, blijf binnen je wereld van een meter.'

HOOFDSTUK 4

De kap en de box

Stress

Het was stikdonker om me heen.

Ik voelde het gewicht van de vele ogen die op me waren gericht. Zweet parelde op mijn voorhoofd waardoor de stof van de kap aan mijn gezicht plakte. Er liepen mensen te praten, maar ik kon niet verstaan wat ze zeiden. Al mijn zintuigen – behalve mijn ogen – waren hypergevoelig terwijl ik mijn best deed iets op te pikken wat me kon helpen als de kap eraf zou gaan.

Voordat ik werd geselecteerd voor S&T was ik op twee uitzendingen geweest, waarvan een naar Irak. Toen het mijn beurt was om in de box te stappen, schoof ik een vol magazijn met Simunition in mijn wapen, een door General Dynamics ontwikkelde verfpatroon die door onze geweren kan worden afgevuurd, en liep naar het midden van de ruimte. Er hingen lampen aan het kale plafond en de ruimte werd doorkruist door een smalle loopbrug, zodat de instructeurs de actie van bovenaf konden gadeslaan. De betonnen vloer was leeg. Aan één kant van de ruimte was een vierkant op de vloer afgeplakt. Ik stond midden in het vlak en de instructeurs lieten de kap over mijn hoofd zakken. We mochten ons niet buiten de afplakte lijnen bewegen, anders zou het einde oefening zijn.

De kap en het touw dat eraan was vastgebonden waren bevestigd aan een katrollensysteem. Als de instructeurs een ruk aan het touw gaven, vloog de kap eraf en zou ik moeten reageren op het scenario dat zich voor mij afspeelde. Onder de kap wist ik niet of ik zou moeten reageren op een gijzelsituatie, op ongewapende maar agressieve omstanders, of op brave individuen die van het ene moment op het andere agressief konden worden. Dat scenario kon iets zijn waar ik nog nooit eerder mee te maken had gehad.

Anders dan BUD/S, waarbij vooral de wilskracht van de kandidaat wordt getest, gaat S&T vooral over mentale beheersing en het vermogen onder gigantische stress en druk de juiste beslissing te nemen. Ik moest in staat zijn de situatie razendsnel te beoordelen, een prioriteit toe te kennen aan de dreigingen en daarnaar te handelen, en dat alles terwijl de instructeurs vanaf de loopbrug toekeken en elke actie registreerden. Elk detail werd beoordeeld: bij de minste fout kon je van de cursus weggestuurd worden en werd het een ritje terug naar SEAL Team Five.

Ik haalde twee keer diep adem en deed mijn ogen dicht toen de kap neerplofte op mijn schouders. Ik wiebelde met mijn vingers, greep de kolf van mijn geweer en liet mijn wijsvinger in het oog rond de trekker rusten. Ik probeerde me te ontspannen. Als ik gespannen was en niet helder dacht, zou ik geheid een fout maken. Ik dacht niet aan 'stel dat'. Ik vertrouwde erop dat ik zou weten wat ik moest doen. De vraag was of ik de juiste beslissing op leven en dood snel genoeg zou nemen en in de juiste volgorde. De S&T-cursus dwingt je je buiten je wereld van een meter te begeven.

Angst en stress zijn twee verschillende dingen.

Binnen je wereld van een meter blijven is een van de trucs om

angst de baas te kunnen. Met stress is dat moeilijker omdat die meestal wordt veroorzaakt door iets waar je geen invloed op hebt. De instructeurs deden hun best ons meer stress te bezorgen dan we aankonden.

Terwijl de seconden wegtikten onder de kap, werd het steeds moeilijker geconcentreerd te blijven. Het was alsof de instructeurs me al treiterden door me te laten wachten. Misschien wilden ze gewoon kijken hoe lang ik in de aanslag kon staan. Misschien stonden ze mij onder mijn kap gewoon uit te lachen. Ik wiebelde meer met mijn handen, verplaatste mijn gewicht van de ene voet op de andere en probeerde mijn gedachten niet te laten afdwalen.

Ik wist dat het maar een paar seconden zou duren, een minuut op z'n hoogst, maar elke seconde onder de kap voelde als een jaar.

En toen, zonder waarschuwing, was de kap ineens verdwenen.

Het licht trof me als een flitslamp. Ik begon onmiddellijk de ruimte af te speuren met mijn geweer in de aanslag. Nog geen drie meter voor me stond een knappe blonde vrouw. Haar zachte bruine ogen keken me aan. Ze droeg een jeans en een T-shirt. Ze glimlachte naar me alsof ze meer wist dan ik.

Ik zag geen wapen in haar handen keek langs haar heen. Over haar schouder ving ik een glimp op van een schutter, gekleed in T-shirt en cargobroek en met een honkbalpetje op. Hij bevond zich in de rechter achterhoek van de ruimte en hield een zwart semiautomatisch pistool tegen het hoofd van een man gedrukt. De gijzelaar zat met gebogen hoofd; zijn gezicht kon ik niet zien.

Zonder na te denken had ik mijn geweer al tegen mijn schouder gezet en mijn ogen keken al door mijn vizier. Hij zei niets toen ik de rode stip van mijn EOTech-vizier op zijn hoofd zette.

'Hé, makker,' klonk het achter me. 'Hé, klootzak!'

Godkolere, dacht ik. Ik had niet eens achter me gekeken. Fuck, ik vlieg nu al uit de bocht. Ik had niet eens door de hele ruimte gekeken. Ik was te zeer gefocust op de twee dreigingen voor me.

Ik wipte mijn veiligheidspal los en vuurde twee snelle schoten af. De verfpatronen explodeerden op de borst van de schutter. Ik wist dat ik eerst de directe dreiging voor de gijzelaar moest oplossen. Op dat moment had de gijzelsituatie volgens mij de hoogste prioriteit, ook al stonden er gewapende mensen achter me. Ik zag dat de schutter zijn pistool liet vallen en op de grond naast de gijzelaar viel in een belabberde poging zich dood te houden.

Ik had het gevoel dat ik het nu al verknald had, ook al was de schutter dood. Ik had niet eens de hele kamer beoordeeld. Ik was te gehaast. In het begin van mijn carrière kostte het me moeite dingen langzaam te doen omdat we getraind waren alles op topsnelheid te doen.

Tijdens mijn eerste uitzending naar Irak met SEAL Team Five renden we bij elke inval met veel geschreeuw en kabaal naar de deur en de trap op. Toen we in Irak aankwamen, had niemand in mijn peloton enige gevechtservaring. In feite vergaarden we die al doende.

We richtten ons kamp in achter een paleis dat op een hoge, artificiële heuvel achter het vliegveld van Bagdad lag. Vanaf het dak van het paleis zag ik het vliegveld uitgestrekt voor me liggen. Militaire vliegtuigen – grote grijze C-130's en C-17's – denderden over de landingsbanen. Er leek constant geluid te zijn van brommende motoren en flappende helikopterrotors. Baghdad International Airport was een gigantische hub voor coalitietroepen.

Op de zandwegen tussen het vliegveld en de tentdorpen waar de manschappen gelegerd waren, deden Humvees en LMTV-trucks stof opwaaien. Aannemers reden rond in fourwheeldrives en dagelijks schoot er een nieuw veld van trailers uit de grond als slaapplaats of om dienst te doen als kantoren voor de verschillende bedrijven.

Het paleis werd bezet door een team Special Forces. Een zware houten deur gaf toegang tot een ontvangsthal met een marmeren vloer. Een trap leidde naar de kamers op de eerste verdieping. Achteraan was een vreetzaal aangebouwd en een van de kamers beneden werd in beslag genomen door het operatiecentrum. Toen ik door het paleis liep, zag ik de mooie patronen in het marmer en het knappe vakmanschap op de balustrade. Maar de meeste waardevolle dingen waren voor onze komst gestolen door plunderaars. Overal zaten grote gaten in de muren. Tijdens de invasie ging het gerucht dat Saddams paleis gouden leidingen had, dus hadden op geld beluste plunderaars uit heel Irak gaten in de muren gehakt.

Buiten stonden grote olijfgroene antennes en een satellietschotel. Naast het zwembad, dat het paleis van ons onderkomen scheidde, zoemden generatoren. Wij hadden de personeelswoningen genomen naast de garages. Die hadden net als het paleis marmeren vloeren. Maar ze hadden niet zulke fraaie patronen en er waren minder tekenen van weelde. Dat had de plunderaars er niet van weerhouden ook hier gaten in de muren te maken.

Het gebied rond het zwembad werd het hart van het kamp. Tussen de missies in lagen zowel SEALS als Special Forces te luieren aan het water. Het was vroeg in de lente en de drukkende hitte

was nog niet begonnen, maar in de middag klom de temperatuur al naar de dertig graden Celsius. We werkten meestal 's nachts, dus konden we weinig anders doen dan eten, slapen, sporten en bij het zwembad hangen tot we een missie kregen.

Binnen een paar weken na onze aankomst waren we veranderd in een Bagdads arrestatieteam en vielen we met hulp van de CIA huizen van verdachte opstandelingen binnen. De CIA was bezig met het oppakken van opstandleiders, meestal voormalige leden van de Ba'ath-partij. De CIA kreeg een tip en wij vielen dan 's nachts het huis aan.

Ongeveer halverwege de uitzending kregen we de oproep om een voormalige inlichtingenofficier van de Irakese luchtmacht op te pakken. We kwamen bijeen in het operatiecentrum. Ons CIA-contact, gekleed in een donker poloshirt, een kaki broek en halfhoge schoenen, nam met ons de inlichtingen door. Het doelwit organiseerde aanvallen op Amerikaanse soldaten in de stad. Een CIA-informant tipte de Coalitie en de informatie werkte zich door het systeem naar ons toe. De Irakese officier was lang en mager, zonder baard, wat je zelden ziet in Irak.

De informant reed voor ons konvooi uit en wees het huis aan. We volgden hem, braken door de poort en bestormden het huis. De manier waarop we dat deden was niet erg subtiel: gewoon een hoop geschreeuw en explosies.

We kwamen rond elf uur 's avonds bijeen voor een laatste briefing en verlieten het kamp even na middernacht. De CIA-officier en zijn informant reden een stuk voor ons in een gebutste oude sedan met verschillend gekleurde portieren. Wij reden in drie Humvees met vaste mitrailleurs aan boord. Ik had samen met een

teamgenoot treeplanken langs de zijkant en handgrepen op het dak gelast zodat de mannen aan de wagen konden hangen en zodra we het doelwit hadden bereikt in de aanval konden gaan, iets wat de arrestatieteams in LA ook toepassen.

Ik reed in het voorste voertuig. De straten waren verlaten. Ze waren smal, met een kluwen aan draden erboven. De antennes van de Humvee sloegen terug als ze ertegenaan kwamen, en het diepe geronk van de motor overstemde bijna elk ander geluid. Zo nu en dan doorbraken flarden radioverkeer het lawaai van de motor.

'Oké, dat is het,' hoorde ik de officier die de leiding over de missie had zeggen. 'Lichtstaven op links.'

De motor van de Humvee brulde. De truck spoot voorwaarts en kwam voor de compound tot stilstand. Ik was in feite al uit de wagen voor hij stilstond. De hoofdpoort stond op een kier en ik rende over de kleine binnenhof naar de voordeur. Ik voelde niet aan de deurknop of hij op slot zat. Mijn teamgenoot stak een lading door het slot en we rolden allebei naar de zijkant van de deur.

'Opgelet, vuur!' schreeuwde mijn teamgenoot. Een paar seconden later bracht hij de lading tot ontploffing, waardoor de deur uit zijn scharnieren vloog, het huis in. Ik wachtte niet tot de rook was opgetrokken. Ik kwam een paar tellen na de deur binnen, met mijn geweer in de aanslag en klaar om te vuren.

Ik hoorde mijn teamgenoten achter me schreeuwen. We waren als haaien tijdens een aanval van eetwoede. Ik voelde de adrenaline, waardoor ik me moeilijk kon concentreren. Zelfs om middernacht was de lentewarmte nog steeds drukkend en ik voelde het zweet in mijn handschoenen lopen terwijl ik naar een doelwit speurde.

Het was een mooi huis, met gladde marmeren vloeren en trappen. Op de vloer van de begane grond lagen oosterse tapijten en het rook er naar spijsolie. De hal gaf toegang tot twee kamers, aan elke kant een. De keuken was achter in het huis, rechts van de trap naar de eerste verdieping.

Achter me hoorde ik mijn teamgenoten de kamers van de begane grond binnengaan. Ik liep door naar de trap.

'Op de grond, godverdomme!' riep een teamgenoot.

'We hebben 'm,' zei een andere. 'Boei zijn handen.'

De Irakese luchtmachtofficier bevond zich in de woonkamer beneden. Hij gaf zich meteen over en mijn teamgenoten hadden hem snel in de boeien geslagen. Ik keek toe hoe ze hem door de deur naar de wachtende vrachtwagens voerden. Ik hoorde een vrouw en minstens één kind in de woonkamer huilen, terwijl de rest van het team zich verspreidde.

Onze pelotonsleider stond midden in de hal als 'hall boss' en schreeuwde bevelen naar de verschillende kamers terwijl wij de boel inspecteerden.

'Check links!'

'Check rechts!'

'Verplaatsen!'

Ik bewoog me met een teamgenoot naar de voet van de trap en keek of de trap veilig was.

Toen ik me naar de trap begaf, explodeerde de hal in een spervuur van AK-47-kogels. Ze sloegen in de marmeren vloer, de scherven vlogen de lucht in. Ik hoorde mijn teamgenoten schreeuwen en dekking zoeken terwijl de salvo's vlak voor mijn neus in de muren sloegen.

Ik trok me snel terug van de trap. Ik dook weg van de schoten en voelde een regen van marmerbrokjes op me vallen. Het gebrul van een AK-47 echode door de eerste verdieping van het huis en in de lucht hing dikke rook en de geur van kruit, wat horen en denken onmogelijk maakte. Iemand knalde salvo's de trap af. De schutter richtte niet echt maar hield gewoon de loop in onze richting en de trekker ingedrukt. Zijn vuur was niet accuraat, maar dat deed er niet toe nu hij maar vijf meter van ons vandaan was.

Ik draaide me bliksemsnel om en begon met mijn M-4 over de trap naar boven te schieten, in de hoop de schutter te dwingen dekking te zoeken.

Minstens drie van ons schoten inmiddels terug en onze pelotonsleider begon ons te organiseren voor een aanval over de trap. De schutter was in het voordeel. We konden niet zien waar hij zich boven ons verborgen hield. We hadden geen idee of het één of meerdere schutters waren. Wat we nu nodig hadden, was luchtsteun van een snel gevechtsvliegtuig als de AC-130, maar we bevonden ons in hartje Bagdad. Het risico dat we burgerslachtoffers zouden maken was te groot. We konden alleen maar aanvallen via de trap en de eerste verdieping schoonvegen.

De dikke rook maakte het steeds moeilijker iets te zien.

Onze leider riep om flash-crash-handgranaten. Die handgranaten zijn niet dodelijk en maken alleen maar enorm veel lawaai, wat het doelwit een paar seconden lang verdooft. Hopelijk zouden ze de schutter zo lang uitgeschakeld houden dat wij via de trap konden aanvallen.

We hadden ongeveer zes granaten. Ze zien eruit als kleine zil-

veren pijpjes met gaten erin. We trokken de pen eruit en gooiden ze op de eerste verdieping. De dreunen en klappen klonken alsof de wereld verging. Mijn oren tuitten en ik moest schreeuwen om met de man naast me te kunnen communiceren.

Toen het kabaal van de flash-crash begon weg te ebben, wierpen mijn teamgenoot en ik elkaar snel een blik toe. We wisten allebei dat het tijd was de trap op te gaan. Ik haalde twee keer diep adem en probeerde me te ontspannen en geconcentreerd te blijven op wat ik precies moest doen.

De granaten hadden de ruiten uit de vensters uit de eerste verdieping geslagen en de marmeren trap en vloer lagen bezaaid met glasscherven. In de hal hing een zware, zure witte rook. Terwijl we klommen, vuurden we allebei in de dikke rook boven aan de trap. Het was een zwakke poging tot wat dekkingsvuur.

Ik had zo'n vier schoten gelost en was halverwege de trap toen mijn M-4 blokkeerde. Er was geen tijd om dat te verhelpen, dus liet ik hem los. Mijn geweer hing op mijn borst terwijl ik mijn pistool uit de holster aan mijn been trok.

Zweet parelde langs mijn gezicht en in mijn ogen. Ik liep langzaam door de gang, trachtte het glas te vermijden en probeerde me uit alle macht te concentreren op wat er voor me was. Ik wist dat de schutter elk moment tevoorschijn kon springen om weer te gaan schieten. Er was geen dekking in de gang. Als hij zich vertoonde, schoten we hem neer.

Er waren drie kamers op de eerste verdieping van het huis. Aan het eind van de gang was een balkon. Mijn teamgenoten waren vlak achter me. De SEAL naast me ging met een paar andere mannen de eerste kamer aan de rechterkant in. Die was bezaaid met

slaapmatjes. Ik liep langzaam verder de gang in door de dikke rook.

Toen we bij de tweede deur aan de rechterkant van de gang kwamen, stapte ik er voorbij terwijl een paar teamgenoten achter me naar binnen gingen. Toen we bij de laatste deur in de gang aan de linkerkant kwamen, trapten mijn teamgenoten die open en stormden naar binnen. Ik hoorde de jongens in de tweede kamer aan de rechterkant van de gang roepen. Ze hadden een AK-47 gevonden, maar van de schutter was er geen spoor.

Recht voor aan het eind van de gang was de deur naar het balkon. Ik probeerde de klink, hij zat op slot. Mijn teamgenoten hadden een AK-47 gevonden, maar niemand wist waar de schutter was gebleven. Ik kreeg een idee.

Ik nam de risico's door. Droeg hij een zelfmoordvest? Was er meer dan één schutter? Er was binnen nog steeds geen spoor van hem te bekennen. Ik begon nerveus te worden. Hoe had die klootzak zo snel kunnen ontkomen?

Hij kon niet via de trap gaan. Ik liet me op één knie zakken en herstelde snel mijn vastgelopen M-4. Ik draaide de balkondeur van het slot en deed hem langzaam open. Misschien verstopte hij zich buiten. Het was niet bij me opgekomen dat hij onmogelijk de deur vanbinnen had kunnen afsluiten nadat hij naar buiten was gevlucht. Het was allemaal zo snel gegaan en er gebeurde zo veel om me heen dat ik me nauwelijks op de kleine dingen kon concentreren, zoals de balkondeur die vanbinnen uit op slot was gedaan. Ik was duidelijk nogal overweldigd. Het hele gevecht had iets van een auto-ongeluk.

Wanneer je een auto-ongeluk hebt gehad, herinner je je vermoedelijk de laatste twee of drie seconden voor de klap. Als je er nog een meemaakt, en nog een en nog een, dan ga je je steeds meer details herinneren over de oorzaak van elk ongeluk omdat je steeds vertrouwder raakt met de aanblik, de geuren, de geluiden, het ritme en de snelheid van een crash.

Vuurgevechten lijken tot op zekere hoogte op auto-ongelukken. Het zijn dingen die je wilt vermijden, die je altijd verrassen wanneer ze gebeuren en het kan vanwege de adrenalinestoot moeilijk zijn om je te concentreren en de juiste beslissingen te nemen. Dit was een van mijn eerste vuurgevechten en het kostte me moeite geconcentreerd te blijven.

Nu mijn M-4 het weer deed en klaar voor gebruik was, deed ik de deur open en ging het balkon op.

Er was niemand. Waar was hij goddomme gebleven? Ik liep naar de rand van het balkon en speurde de binnenplaats en het dak boven me af. Ik zag dat onze pick-uptrucks voor het huis stationair draaiden. Het was onmogelijk dat hij ervan af was gesprongen en ontsnapt was. De schutter was verdwenen.

Vanaf de zijkant van het balkon gluurde ik in de kamer waar ze de AK-47 hadden gevonden. Ik zag mijn teamgenoten in de kamer staan. Het leek erop dat ze onder de bedden en in de grote houten klerenkast in de hoek van de kamer hadden gekeken.

Ik wilde net weer het huis in lopen toen ik door het raam een volwassen man in de kamer met mijn teamgenoten zag zitten. Hij zat ineengedoken in de vensterbank verborgen achter een meubelstuk. De man was voor in de twintig en droeg een onderhemd en een korte broek. Zijn haar zat in de war en op zijn wan-

gen zaten een paar plukjes baard. Zijn knieën zaten tegen zijn borst gedrukt en ik zag dat hij zich zo stil mogelijk probeerde te houden. Hij had zijn ogen dicht en geen idee dat ik hem kon zien.

Ik richtte mijn M-4, maar kon niet schieten. Hij was ongewapend en bovendien stonden mijn teamgenoten achter hem en kon een afgedwaalde kogel hen raken. Er stonden dikke zwarte metalen tralies voor het raam. Ik schoof de loop van zijn geweer tussen de tralies en stootte het glas kapot. De schutter schrok en draaide zijn gezicht naar me toe.

Ik haalde uit en stootte de tromp van mijn geweer in zijn gezicht. Zijn hoofd sloeg naar achteren en zijn lip spleet open; het bloed gutste over zijn kin en op zijn vuile onderhemd. Hij kreunde en viel uit de vensterbank op de slaapkamervloer. Een paar van mijn teamgenoten raapten hem op, draaiden hem op zijn buik en boeiden hem met plastic tie-wraps. We hoorden naderhand dat hij de zoon van de Irakese officier was. Hij had zijn AK-47 weggegooid voordat hij zich in de vensterbank had verscholen.

Toen we die avond terugkwamen op de basis kon ik me onmogelijk concentreren. Ik bleef de missie in gedachten steeds herhalen. De mannen die de AK-47 hadden gevonden, hadden ook de zoon moeten ontdekken, maar we waren geen van allen goed omgegaan met de stress van de situatie.

Pas een paar jaar later, en door de box-en-kap-test, begon ik echt na te denken over het omgaan met stress. Ik leerde toen dat het erom ging dat je eerst prioriteit toekende aan alle aparte stressfactoren, en dan pas handelde. Ik deel het op in de kleine dingen

waar ik invloed op heb. Ik maak me niet druk om stressfactoren waar ik toch niks aan kan doen. De dingen waar ik wel invloed op heb, pak ik gewoon een voor een aan. Het gaat in veel opzichten terug tot BUD/S en de olifant.

Weet je nog, hoe eet je een olifant? Hapje voor hapje.

De box-en-kaptest is bedoeld om je te overweldigen. De opzet ervan is dat je wordt gedwongen heel moeilijke beslissingen te nemen, de juiste of verkeerde, goede of slechte, op leven en dood, en dat alles in een paar seconden. In het gevecht staan we tegenover dezelfde uitdaging. Ik probeer de dingen altijd zo simpel mogelijk te houden. We willen niet dat mannen verlammen als ze tegenover verscheidene dreigingen tegelijk staan. Maar we willen ook niet dat ze gaan schieten zonder eerst de situatie te hebben beoordeeld. Neem de situatie op, beoordeel haar, stel je prioriteiten en deel haar op in kleine taken die je meteen kunt volbrengen of elimineren of herstellen. Door constante oefening, herhaling en ervaring kunnen de meeste SEALS stressfactoren zo snel beoordelen dat het meer als een instinct dan als een proces aanvoelt.

Als dat eenmaal begint, gaat alles trager.

Neem de test met de kap uit S&T. Een paar seconden nadat de instructeurs de kap afnamen, schoot ik de gijzelnemer neer met twee verfpatronen. Hij was het eerste vinkje op mijn checklist. Het tweede waren de twee mannen achter mij. Ik draaide me razendsnel om en schreeuwde naar ze.

'Laat je handen zien!' blafte ik met mijn geweer in de aanslag. 'Naar achteren!'

De mannen droegen net als de schutter een cargobroek en team-T-shirts. Maar ze waren ongewapend en staken hun handen

meteen in de lucht. Beide mannen gingen langzaam achteruit, met heel kleine, weloverwogen stapjes. Toen ze een paar meter weg waren, beval ik ze op de grond te gaan liggen.

'Druk je gezicht tegen de grond,' zei ik. 'Spreid je armen uit.'

Ze volgden mijn bevelen op en ik keerde me weer naar de blondine, maar zij had een pistool tevoorschijn gehaald en drukte het tegen mijn gezicht.

'Waar ben je verdomme mee bezig?' schreeuwde een instructeur vanaf de loopbrug boven me.

De instructeurs begonnen allemaal tegen me te schreeuwen omdat ik niet snel genoeg had gehandeld. Ik dacht te lang na. Ik had de dreigingen niet snel genoeg na elkaar aangepakt en dat was me duur komen te staan. Gelukkig ging vrijwel iedereen de eerste keer de fout in. Auto-ongeluk nummer één zat erop, en het was niet zo fraai.

Ik vervloekte mezelf dat ik zo traag was geweest. Ik had te veel tijd aan de mannen besteed en was de vrouw vergeten. Ik zag haar niet als een dreiging, maar in het buitenland, en met name in Irak, dragen vrouwen soms mobieltjes en wapens verborgen onder hun kleding. Tijdens mijn eerste uitzending met SEAL Team Five fouilleerden we een vrouw nadat we haar man hadden gearresteerd en vonden verscheidene mobieltjes en wapens. Tijdens diezelfde uitzending werden in Bagdad vier vrouwen gearresteerd die zelfmoordvesten droegen. Een paar maanden na de arrestaties in Bagdad bracht een zelfmoordterroriste – als man verkleed – even buiten Tel Afar in Noord-Irak een zelfmoordbom tot ontploffing. De opstandelingen wisten dat we geen vrouwen fouilleerden. Daarna zorgden we er wel voor dat we ieder verdacht persoon fouilleerden.

Ik ging de mist in bij mijn eerste test met de kap tijdens S&T, maar de les die ik had geleerd zou ik niet licht vergeten. Beoordeel, stel prioriteiten en handel. Ik zou tijdens mijn carrière nog talloze keren in het 'auto-ongeluk' van een gevecht komen en nieuwe stress sneller de baas zijn dan ik me tijdens mijn training met de kap ooit had kunnen voorstellen, terwijl ik echte patronen afvuurde in plaats van onschadelijke verf en mijn leven en dat van anderen op het spel stond. Ik leerde elke keer weer iets essentieels.

HOOFDSTUK 5

Veilige terugkeer ongewis

Mindset

Ik schoof mijn geweer op mijn rug en begon de metalen ladder te beklimmen. Ik hoorde hem tegen de zijkant van het gebouw krassen toen ik de volgende sport pakte.

Mijn teamgenoot voor me had het dak al bereikt en was over de kleine balustrade gegleden. Ik kwam een paar tellen later bij het dak en klom over de rand, bepakt met ruim dertig kilo kogelwerende kleding en uitrusting. Beneden me zag ik mijn teamgenoten langzaam positie innemen bij de voordeur van het doelwit.

Wij waren het 'dakteam', wat inhield dat we vanuit de hoogte overwatch-posities innamen zorgden. We gingen een inval doen in het huis van een opstandeling en mijn team moest naar het dak om de aanvallers dekking te geven. Als we het gebouw vanaf het dak konden binnengaan, zouden wij naar beneden, de trap af, aanvallen, terwijl het grondteam omhoog, de trap op, zou gaan. In theorie zouden we de bad guys halverwege te pakken krijgen, hopelijk voordat ze tijd hadden zich te verzetten.

Het was 2006 en Irak had de hoogste prioriteit. De aangewezen landmachteenheid had zware verliezen geleden en was aan vervanging toe. Mijn eerste uitzending met mijn eigen eenheid

was pas een maand onderweg toen mijn zeskoppige team van Afghanistan naar Irak werd gestuurd om te helpen. Eerst dachten we dat ons hele team als een eenheid zou worden toegevoegd, maar toen we aankwamen, werden we opgesplitst en over verschillende teams verdeeld.

We vlogen naar de militaire kant van de luchthaven van Bagdad en reden naar de Green Zone, een ommuurd gebied in de Irakese hoofdstad dat werd bezet door coalitietroepen. Ik was met SEAL Team Five in Irak geweest, dus alles zag er vertrouwd uit. Tegen het eind van die uitzending was ik actief geweest in Bagdad. We waren destijds allemaal nieuw en vrijwel zonder gevechtservaring. Maar dit keer voelde het anders om in Bagdad te zijn. Er zat energie in de lucht, een vertrouwen dat het hele leger doorsijpelde dankzij onze collectieve gevechtservaring.

Ik was nog steeds redelijk nieuw in mijn team en ik had nog nooit samengewerkt met de landmacht, maar ik had geruchten gehoord dat het niet echt boterde tussen marine en landmacht. Er was altijd een soort competitie tussen die twee, vermoedelijk omdat we allebei de beste wilden zijn. Er waren schietwedstrijden en andere exercities waarbij waarbij landmacht en marine altijd tegenover elkaar leken te staan. Ik verwachtte die spanning nu te zien of te voelen, maar ze deed zich nooit voor. Al het ouderwetse gedoe over welk onderdeel het beste was, was opgehouden zodra de oorlog was begonnen. We waren één team. Het team stelde zich voor mij open, nam mij op en maakte mij tot een van hen. Niemand maakte zich druk over wie beter schoot toen we allemaal samen tegen een gemeenschappelijke vijand vochten.

Na de landing wachtte Jon, mijn nieuwe teamleider, mij op in

het operatiecentrum en bracht me naar mijn kamer. Hij liet me ook de vreet- en sportzaal zien en stelde me voor aan mijn andere teamgenoten. Mijn nieuwe team bleek uit mannen te bestaan die sterk leken op de SEALS uit mijn oude team. We gebruikten dezelfde uitrusting, tactiek en bevelstructuur. Zij waren landmacht en ik was marine en er waren wat cultuurverschillen, maar in wezen waren die jongens hetzelfde.

Jon gaf me een hartelijk welkom en betrok me bij alle planning. Er was geen moment waarop ik het gevoel had dat ik niet bij het team hoorde. Bovendien had ik het idee dat Jon en de anderen openstonden voor mijn mening.

Een paar weken na mijn aankomst waren we een keer een missie aan het plannen. Mijn team moest met een MH-6 Little Bird op het dak van het doelwit landen en vandaaraf naar beneden gaan. Jon werkte aan de lijst van mannen die mee zouden gaan op de missie.

'We zitten krap in de ruimte, jongens,' zei Jon.

Hij beknippelde op de hoeveelheden door om er zeker van te zijn dat we onder het maximumgewicht bleven. Ik wist zeker dat ik aan de kant zou blijven staan. Ik was de nieuweling en de SEAL. De planning was afgelopen en de rest van mijn team verliet het operatiecentrum. Ik pakte mijn notitieboekje en ging terug naar de kamer.

'Hé,' zei Jon toen ik aanstalten maakte om weg te gaan. 'Jij moet vanavond aan de bak.'

Later zag ik Jon met de andere nieuweling in ons team praten. Hij bleef achter. De volgende keer dat we het gewicht overschreden, bleef ik achter. Jon zorgde ervoor dat hij mij en de andere

nieuwe man steeds afwisselde, zodat ik evenveel aandacht kreeg als de rest van zijn team. Ja, ik werd nog steeds beschouwd als nieuweling in zowel mijn eenheid als het landmachtteam, maar het was fijn om te weten dat Jon me als onderdeel van zijn team zag.

Na de eerste missies had ik me naadloos in het team gevoegd en ik werd weldra niet meer als de obligate SEAL-vervanging bekeken. Ik was gewoon een teamgenoot, een van de nieuwe jongens in het team.

Ik kende deze mannen nog maar net, maar ik vertrouwde hun al mijn leven toe en dat gold omgekeerd ook. Ik wist dat zij hun leven zouden riskeren om mij te redden en ik zou hetzelfde voor hen doen. Het is aan Jon te danken dat de overgang zo soepel verliep. Hij was een van de beste leiders met wie ik ooit in de krijgsmacht heb gewerkt. Hij genoot niet alleen het respect van zijn team en de anderen omdat hij de baas was. Hij genoot ieders respect vanwege zijn karakter, zijn leiderschap en zijn kalme optreden tijdens een gevecht. Niets leek hem van zijn stuk te kunnen brengen. Ik keek meteen tegen hem op als iemand wiens voorbeeld ik wilde volgen.

In de loop van mijn carrière begon ik te beseffen dat elke speciale eenheid een speciale mindset nodig heeft. We waren allemaal eender georiënteerd. We begonnen allemaal met hetzelfde doel voor ogen. In het verleden en in vredestijd bestond er rivaliteit tussen de eenheden. Maar zodra het schieten begon, maakte die rivaliteit plaats voor samenwerking, want als er iets was wat we allemaal wilden, was het onze missie volbrengen en veilig naar huis terugkeren.

Als je zo'n speciale eenheid – SEALS, Special Forces, Rangers

en de Air Force Pararescuemen en combat controllers – als een boot ziet, dan roeit iedereen. De officieren maar ook de nieuwste aanwinst zijn getraind om het team voorop te stellen en alles te doen wat nodig is om de missie te volbrengen. Ik zag dezelfde mentaliteit toen ik bij de internationale speciale eenheden werkte.

Elke eenheid waarmee ik ooit heb gewerkt had dat gemeen. De uitrusting en de tactiek konden soms een beetje verschillen. Sommige eenheden hadden betere speeltjes, maar uiteindelijk maakte het niet uit of je het duurste geweer had of speciale training had gehad. We hadden allemaal vrijwillig de zwaarste training gevolgd die we in onze respectieve landen konden vinden. We hadden allemaal geleerd om ver voorbij onze mentale en fysieke grenzen te gaan.

Zolang er oorlog is, hebben er eenheden zoals de SEALS en andere speciale eenheden bestaan. De Grieken hadden al speciale eenheden en tijdens de Amerikaanse Revolutie maakte George Washingtons leger gebruik van scherpschutters.

Maar pas na de Tweede Wereldoorlog begon men te bedenken hoe je die speciale eenheden het best kon selecteren en trainen. Stap één was altijd het vinden van mannen met de juiste mindset om het gemeenschappelijke doel van de groep te bereiken. De mindset is de gemeenschappelijke deler.

Nadat Charlie Beckwith in 1965 in Vietnam was aangekomen, kreeg hij het bevel over Project Delta – Detachment B-52. De verkenningseenheid was gecreëerd om inlichtingen te vergaren langs de Ho Chi Minh-route en in Zuid-Vietnam. Toen Beckwith het bevel op zich nam, stuurde hij de meeste soldaten naar huis en begon met behulp van een folder vervanging te rekruteren.

> GEZOCHT: vrijwilligers voor Project Delta. Je krijgt geheid een medaille, een body bag of beide. Vereisten: je moet je vrijwillig melden. Minstens zes maanden in het land zijn. Een CIB (Combat Infantry Badge) hebben. Minstens de rang van sergeant hebben – anders hoef je niet eens bij me te komen.

Hij zocht jongens zoals mijn teamgenoten, die een houding van nooit-opgeven hadden en een onwrikbare gedrevenheid om de missie te volbrengen. Beginnend met de mentaliteit uit de folder, creëerde Beckwith later [redacted], gebaseerd op wat hij van de Britse SAS had geleerd.

Maar het leger is niet het enige voorbeeld. Ernest Shackleton, die begin twintigste eeuw drie Britse expedities naar de Zuidpool leidde, zou op zoek naar hetzelfde type man een advertentie in een Londense krant hebben geplaatst:

> Mannen gezocht voor gevaarlijke reis. Laag loon, bittere kou, lange uren van volslagen duisternis. Veilige terugkeer ongewis. Eer en erkenning in geval van welslagen.

Ik zou me aangemeld hebben voor Project Delta van Beckwith en de expeditie van Shackleton.

Ik heb nooit iets normaals willen doen. Ik kan niet doorsnee zijn. Niemand die bij speciale operaties is betrokken kan doorsnee zijn, omdat onze missies nooit gemakkelijk of routine zijn. Shackleton en Beckwith waren allebei op zoek naar een gedeelde vastberadenheid en een gemeenschappelijke mindset bij al hun mannen. Als iemand in hun team er niet om de juiste redenen bij

was en het team niet vooropstelde, vergrootte dat de kans op mislukking. En in de wereld van de speciale eenheden wordt mislukking niet getolereerd.

De meeste nachten in Irak zat ik op het landingsgestel van een Little Bird – een MH-6 helikopter die werd gebruikt door het 160th Special Operations Aviation Regiment – en scheerde ik over de daken. Ik maakte een touw aan een dak vast en veegde de bovenste verdiepingen schoon terwijl mijn teamgenoten in de pick-uptrucks op straat de benedenverdiepingen aanpakten. De missies waren precies waarvoor ik me had aangemeld, maar ik deed ze met de landmacht in plaats van met mijn SEAL-teamgenoten. We voerden een grootscheepse campagne om al-Qaida uit te schakelen in Irak.

We noemden die 'Baghdad SWAT'.

Maar sommige nachten hadden we geen Little Birds. Als we naar het dak wilden, moesten we klimmen.

Toen ik over de balustrade klom, keek ik over mijn schouder en zag dat ook Jon het dak had bereikt. Ik draaide me om en ging op weg naar de tegenoverliggende hoek, speurend naar doelwitten. Het dak was bedekt met tegels en langs de hele rand liep een lage balustrade van zo'n zestig centimeter hoog. Midden op het dak was een deur en aan de hoeken van het gebouw was een vracht aan satellietschotels van alle soorten en maten bevestigd. Tussen de gebouwen hingen dikke bundels zwarte stroomkabels, doorgebogen boven de straat en de steeg.

Ik had een kaart van het gebied in mijn hoofd zitten en wist dat ons doelwit aan de andere kant van het dak was. Via de radio hoorde ik het grondteam naar de juiste deur zoeken. Het vijandelijke safe house was een twee-onder-een-kap, maar uit het ra-

dioverkeer maakte ik op dat het grondteam niet zeker wist welke deur ze moesten inrammen om naar binnen te gaan.

Vanaf mijn hoge positie op de tweede verdieping zag ik de pick-uptrucks van het grondteam. Ik hoorde een gesmoorde knal en het landmachtteam op de grond begon het huis binnen te gaan. Ik hield het huis in de gaten, speurend naar elk teken van beweging.

Toen kwam er een bericht via de radio. De jongens waren de verkeerde helft van de twee-onder-een-kap binnengegaan. Ze zaten nu in het buurhuis. Ik hoorde een schot van een AK-47 en geschreeuw.

'We hebben vluchters,' hoorde ik via de radio.

Dankzij mijn gunstige hoge positie wist ik dat de vluchters dichtbij moesten zijn, maar ik kon ze niet zien. Het gebouw voor ons belette ons het zicht in de steeg ten noorden van onze locatie. We moesten oversteken naar het andere gebouw, maar we hadden geen tijd om helemaal omlaag naar de begane grond te gaan, over te steken naar het volgende gebouw en dan weer helemaal omhoog naar de tweede verdieping daarvan te klimmen.

Vlakbij op het dak zag ik een ladder staan. Hij leek lang genoeg om de balustrade op het andere gebouw te bereiken. Vanaf dat dak hadden we een perfecte zichthoek op de steeg waardoor de vijandelijke strijders vluchtten.

Ik keek naar Jon, maar die had het druk met de radio, die volliep met berichten over vluchtende strijders. De jongens in het gebouw hadden ook een geheime bergplaats van wapens en explosieven gevonden.

Ik wilde in actie komen, dus rende ik naar de ladder. Hij was gemaakt van aan elkaar getimmerde stukjes sloophout. Sommige

sporten zaten slechts vast met een enkele spijker en wat ijzerdraad. Ik greep de ladder, legde hem op mijn schouder en rende naar de rand van het gebouw, waar mijn teamgenoot wachtte.

'Zou deze hadjiladder ons houden?' vroeg mijn teamgenoot.

We bevonden ons op de tweede verdieping. Ik stond op de rand van de balustrade en bekeek de open ruimte tussen de gebouwen. Het was ongeveer vijf meter.

'Als we hem plat leggen en eroverheen kruipen, denk ik van wel,' zei ik, al hoopte ik het meer dan dat ik het geloofde.

'We zullen het hoe dan ook wel merken,' zei hij met een grijns.

We wilden ons allebei mengen in het gevecht en de vluchters tegenhouden of voorkomen dat ze een hinderlaag zouden vormen, wat nog erger zou zijn. Voorzichtig schoven we de ladder over de steeg. Mijn teamgenoot ging eerst. Hij schoof plat op zijn buik over de ladder terwijl ik die vasthield en het andere gebouw in het oog hield. Toen het mijn beurt was, slingerde ik mijn geweer op mijn rug en begon ik naar de overkant te kruipen.

Mijn gedachten gingen terug naar dun ijs in Alaska. De enige manier om over dun ijs te komen is je lichaamsgewicht zo breed mogelijk spreiden. Als je opstaat, is al je gewicht op één plek en voor je het weet zak je erdoorheen, in ijskoud water. En net als schuiven over dun ijs was het oversteken van de ladder heel gevaarlijk. We waren hoog boven de grond, er renden vijandelijke strijders rond en we moesten er maar op vertrouwen dat die waardeloze Irakese ladder ons zou houden.

In Alaska had ik tenminste geen dertig kilo aan uitrusting meegetorst.

Ik haalde twee keer diep adem en probeerde geconcentreerd te

blijven. Dit was een van de vele keren dat mijn een-meter-wereld me op de been hield, want ik had nog steeds een hekel aan hoogte.

Ik kroop stukje voor stukje over de steeg. Onder me zag ik een grote berg afval. Het meeste zag eruit als keukenafval, met rottend voedsel en allerlei voedselverpakkingen. Plastic zakken lagen kriskras door de steeg gestrooid, en het zag eruit alsof een vrachtwagen of auto op de berg was geknald, waardoor het afval de steeg in was gevlogen.

Ik kroop gestaag door en bereikte eindelijk het andere gebouw. Ik sprong overeind, rende naar de hoek en keek waar de vluchters waren. Als we hadden getwijfeld of de ladder niet hadden willen gebruiken, had de vijand gemakkelijk kunnen ontkomen. Ik pikte de sprintende vluchters net op toen we bij de rand van het gebouw kwamen en in de steeg keken. Ze hadden allebei een geweer.

Ik zag de rode laserstip van mijn teamgenoot op de strijder aan de linkerkant. Ik richtte op de strijder rechts. We openden beiden het vuur en schakelden de strijders uit voor ze het begin van de steeg hadden bereikt. Ze hadden geboft toen het grondteam de verkeerde woning was binnengedrongen, maar nu was hun geluk opgebruikt.

Op het andere gebouw hoorde Jon de schoten. Ik zag hem vanuit mijn ooghoek naar de plek gaan waar we de ladder hadden laten liggen. Ik draaide me weer naar de steeg en bleef speuren. Mijn teamgenoten in het huis waren nog steeds kamers aan het schoonvegen en vonden wapens, maar het was onduidelijk hoeveel strijders er in het safe house waren geweest. Boven me hoorde ik AH-6 Little Birds de lucht doorkruisen. Ze waren bewapend met raketten en machinegeweren, klaar om in te grijpen

als we in de problemen kwamen. Na de eerste berichten over de vluchters begonnen ze in steeds grotere kringen rond het doelwit te cirkelen, op zoek naar strijders die waren ontkomen.

Toen hoorde ik een dringende oproep via de radio.

'Een man neer,' zei de Little Bird-piloot.

Een paar seconden later herhaalde de piloot de melding.

'Een man neer.'

Eerst dacht ik dat er bij het grondteam een gewonde was gevallen tijdens de ontruiming van het huis. Toen kwam de piloot met een tweede melding.

'Een man neer op pakweg honderd meter ten zuiden van de doelwitcompound,' zei de piloot.

Dat leek onlogisch. Ik bevond me met Jon en mijn team op honderd meter van het doelwit. We hadden contact gemaakt, maar de piloot kon het niet over ons hebben. Wij waren ongedeerd. De vluchters hadden geen schot kunnen lossen.

Ik keek even naar mijn teamgenoot. Die haalde zijn schouders op. Ik draaide me om om te zien of Jon op ons dak was, zodat ik hem naar het radiobericht kon vragen.

Jon was verdwenen.

'Waar is Jon naartoe?' vroeg ik mijn teamgenoot. 'Hij zat daarnet nog te praten via de radio.'

'Waar is de ladder?' vroeg mijn teamgenoot.

Shit.

We spurtten allebei naar de rand van het gebouw. De ladder was verdwenen. Ik keek over de rand en zag Jon in de berg afval liggen. Zijn helm zat naar een kant gedraaid en ik hoorde hem zachtjes kreunen terwijl hij schokte van de pijn.

'Roger, ik heb een visual,' zei ik via de radio. 'Hij ligt in de steeg tussen de gebouwen net ten zuiden van het doelwit.'

De helikopter had hem zien vallen en moet dat aan de mannen op de grond hebben gemeld. Nu wilden de hospikken weten hoe ze bij hem moesten komen.

'Pak je GRG, dan praten we een paar mensen naar hem toe,' zei mijn teamgenoot. 'We moeten er onmiddellijk heen.'

Er kwamen nog steeds berichten over meer strijders in het gebied door. Als die op Jon stuitten, was hij er geweest. Ik pakte mijn GRG – een 'gridded reference graphic': een klein kaartje met de gebouwen in het gebied, aangegeven met een nummer – en begon de jongens op de grond naar Jon te loodsen.

GRG's zijn meestal gemaakt van satellietfoto's van het gebied en worden vaak gebruikt om luchtaanvallen te leiden, waarbij de piloten en de mannen op de grond hetzelfde gezichtspunt geboden krijgen.

'Opgelet,' zei ik via de radio. 'Hij is in de steeg op de kruising van Echo Four en Delta Eight.'

Het grondteam stuurde op basis van de coördinaten van de GRG onmiddellijk hun medisch team naar de locatie. Wij stonden op het dak en gaven hem dekking tot onze teamgenoten de steeg binnenkwamen. Toen keken we hoe we van het dak af konden komen. We konden niet terug naar het eerste gebouw omdat de ladder in tweeën in de steeg lag. Het dak van het nieuwe gebouw was identiek aan dat van het eerste, met een deur die toegang naar beneden gaf. Hij was open.

Ik probeerde me te concentreren en mezelf te kalmeren. Ik maakte me echt zorgen over Jon. In de maanden dat ik met hem

had gewerkt, was hij gaandeweg een mentor en een vriend geworden. Het voelde alsof hij en mijn andere teamgenoten broers waren, net zoals mijn collega-SEALS. Ik zou het vreselijk vinden als hem iets overkwam. Vanaf mijn hoge positie op het dak zag het er niet best uit, maar ik hoorde hem kreunen en dankzij mijn medische training wist ik dat dat tenminste een goed teken was.

'We gaan,' hoorde ik mijn teamgenoot fluisteren terwijl hij naar de deur gebaarde.

Ik liep langzaam de trap af met mijn geweer in de aanslag, klaar om te vuren. Het was altijd nogal verrassend om huizen in Bagdad binnen te gaan. Vanbuiten kon je amper zien hoe ze er vanbinnen uitzagen. Vaak vielen we huizen binnen die er vervallen uitzagen maar die in de kamers prachtig meubilair en mooie decoraties bleken te hebben.

Ik had geen idee dat ik me op een huis bevond toen ik een paar minuten eerder over de ladder kroop. De trap kwam uit op een gang op de tweede verdieping van iemands woonhuis. We liepen naar een trap aan het eind van de gang en mijn laarzen piepten op de marmeren vloer. Ik wierp vluchtig een blik in de kamers die we passeerden. Ik wilde me ervan vergewissen dat daar geen strijders zaten, maar meer niet. We waren niet van plan het hele huis te doorzoeken. We wilden de uitgang vinden om naar Jon te gaan.

We kwamen bij de marmeren trap van de tweede naar de eerste verdieping. Hij liep door tot op de begane grond. We waren op weg naar de eerste verdieping toen ik een man op de overloop onder ons zag staan. Hij was gekleed in een disjdasja, het lange gewaad dat Arabische mannen dragen, en sandalen. Hij had zijn

armen ontbloot en half opgeheven, alsof hij me wilde laten zien dat hij ongewapend was.

'Kan ik u helpen?' vroeg hij in bijna accentloos Engels. Ik stond op het punt te gaan schreeuwen dat hij op de grond moest gaan liggen, maar zijn bijna perfecte Engels bracht me van mijn stuk.

'We willen naar beneden,' zei ik.

'Volg me,' zei hij.

Hij ging ons voor naar de eerste verdieping en ik liep vlak achter hem met mijn geweer op zijn rug gericht. Ik vertrouwde hem niet, maar ik achtte het ook onwaarschijnlijk dat hij strijders in zijn huis zou hebben. Ik had het gevoel dat hij vooral wilde voorkomen dat we op zoek naar een uitweg zijn huis in puin zouden slaan.

'Ik ben een professor,' zei hij.

Ik gaf geen antwoord. Het boeide me niet echt. Ik wilde alleen maar dat huis uit en naar Jon toe. Mijn missie was als een voltreffer begonnen, maar veranderde op het moment dat Jon gewond raakte.

De professor leidde ons naar de voordeur en maakte de sloten open. Hij opende de deur en stapte opzij. Mijn teamgenoot zei de professor dat hij moest weggaan bij de deur en zich stil moest houden. Ik stopte op de drempel en keek naar buiten, speurend naar strijders. Toen ik de kust veilig achtte, leidde ik ons weg van de deur en de steeg in.

In de steeg zag ik een hospik naast Jon geknield zitten. Hij was klaarwakker en kreunde nog steeds. Hij was twee verdiepingen omlaag in de steeg gevallen en op de afvalhoop terechtgekomen. Dit was vermoedelijk de enige keer dat een berg Irakees afval iemands leven had gered. Meestal maakte ik me zorgen om bom-

men die in de afvalhopen langs de straten en stegen van de Irakese hoofdstad verstopt konden zijn.

Toen we bij hen aankwamen, was de hospik tegen Jon aan het praten.

'Kun je opstaan?' vroeg hij hem.

'Ja,' antwoordde Jon.

Hij had niets gebroken. Hij liet een lange kreun horen toen we hem overeind hielpen en naar de wachtende pick-uptrucks begeleidden. Hij zakte achter in een truck neer en slaakte een diepe zucht. Hij had pijn maar wilde dat niet laten merken.

'Verdomme. Dat was klote. Die kloteladder brak,' zei Jon.

Jon had ons de Irakese ladder niet zien neerleggen en toen hij zich naar onze positie haastte nadat hij de schoten had gehoord, dacht hij dat het een van onze eigen metalen ladders was, die we bij elk doelwit bij ons hadden. Hij dacht maar aan één ding en dat was ons helpen, hoe dan ook.

Hij besloot eroverheen te lopen in plaats van op zijn buik over de sporten te kruipen en zijn gewicht te verdelen, zoals wij hadden gedaan. Hij probeerde sport voor sport over de ladder te lopen, die met oud ijzerdraad en roestige spijkers in elkaar was geflanst. Hij bevond zich hoog in de lucht, droeg ruim dertig kilo uitrusting en had een nachtzichtkijker op. Zelfs onze brillen, die tot de beste behoorden, maakten het moeilijk om diepte te zien.

Dit staaltje zou al moeilijk geweest zijn bij daglicht en zelfs op een metalen ladder, maar Jon probeerde het 's nachts en tijdens een gevecht te doen. Hij kwam tot halverwege en had het waarschijnlijk helemaal gehaald zonder te vallen als de ladder het niet in het midden begeven had onder zijn gewicht.

Ik luisterde verbluft naar zijn verhaal. Je had ballen nodig om ’s nachts tijdens een gevecht over een ladder te lopen. Ik plaagde hem dat de ladder door het gewicht van zijn testikels was gebroken.

Kort daarna rondden we de inval af en reden we terug naar het paleis. Jon kreunde telkens als we door een spoor in de weg reden, en in Irak zitten alle wegen vol sporen. Toen we terug waren, ging hij niet naar het ziekenhuis. Hij zat de hele AAR uit voor hij naar bed ging. Jon nam twee dagen vrij en hernam vervolgens al zijn taken. Hij had een paar builen opgelopen, maar geen ernstige verwondingen.

Ik was opgelucht toen ik hem twee dagen later op het landingsgestel van een Little Bird naar een nieuw doelwit zag vliegen, maar niet zo opgelucht als hij. Het missen van een missie en weten dat wij ons zonder hem in gevaar begaven, was ongetwijfeld erger dan alle pijn door zijn val.

Ik heb nog steeds contact met Jon. Ik ben zelfs vorig jaar naar het feestje ter ere van zijn pensionering gegaan. Het was een bescheiden aangelegenheid met alleen zijn intimi. Jon had nog steeds de brede borst, maar geen baard. Hij zag er net als ik ouder uit. Niet van de jaren, maar van de kilometerstand op de teller. Hij had zijn land meer dan twintig jaar gediend.

Jon noemt me zijn ‘favoriete SEAL’. Dat is een titel waar ik heel trots op ben, aangezien hij een van de beste leiders is voor wie ik in heel mijn SEAL-tijd heb gewerkt, en hij bovendien een vriend voor het leven is geworden. Zelfs nadat ik was teruggekeerd van die uitzending naar Irak, en ondanks onze drukke agenda’s lukte het ons contact te houden. De gesprekken gingen verder dan het

bespreken van de laatste gebeurtenissen; we vergeleken altijd de nieuwste tactieken en technieken van onze respectieve eenheden. Voor ons was de competitie tussen landmacht en marine definitief ten einde en we waren één groot team dat altijd voor elkaar opkwam. Jon was mijn swim buddy bij de 'groene' partij.

Ik kwam aan in Bagdad als een nerveuze nieuweling die niet zeker wist of het zou klikken met de jongens van de landmacht. Maar ik heb vrijwel vanaf dag één geleerd dat we dezelfde mindset hadden. We hadden een gemeenschappelijk doel en daardoor kon ik een volwaardig teamlid worden. We verloren ons niet in zinloze rivaliteit op grond van de kleur van ons uniform. We gebruiken misschien andere uitrusting en hebben onze eigen selectietrainingen, maar onze neuzen staan precies dezelfde kant op.

We gaven ons allemaal vrijwillig op voor de gevaarlijkste missies waarbij, om met Beckwith te spreken, 'een medaille, een body bag of beide' heel normaal zijn. We accepteren allemaal 'laag loon, bittere kou en lange uren van volslagen duisternis' zoals Shackleton beloofde, omdat we allemaal liever sterven dan falen.

Maar we stellen bovenal het team boven het individu en eisen van elkaar dat iedereen altijd zijn uiterste best doet. Die woorden zijn gemakkelijk uit te spreken en op te schrijven maar moeilijk om je aan te houden. Maar zo zijn de mannen met wie ik heb gediend binnen de gemeenschap van de speciale eenheden, mannen die een gemeenschappelijke doelgerichtheid hebben en een vrijwel identieke mindset.

HOOFDSTUK 6

De val

Vertrouwen

Ik stond in het operatiecentrum naar een reusachtige flatscreen-tv te kijken. Naast me krabde Scott aan zijn baard en schudde het hoofd.

'Hier deugt iets niet,' zei hij.

Scott was een van de oudere mannen van het team. Hij had genoeg ervaring om te weten hoe 'deugen' eruitzag.

Er waren ongeveer negen jaren verstreken sinds mijn eerste trainingen en mijn eerste uitzending naar Irak. De oorlog had zich naar Afghanistan verplaatst en toen terug naar Irak en uiteindelijk terug naar Afghanistan. Ik was op honderden missies geweest en had talloze doelwitten aangevallen. Ik deed dit lang genoeg om een goed doelwit te herkennen, en dit doelwit leek volstrekt onlogisch.

De compound op het scherm, dat de beelden van de drone weergaf, zag eruit als elk ander koekjeskleurig huis in Afghanistan. De muren – gemaakt van stenen en leem – waren drie tot vier meter hoog, met een metalen poort. De compound lag midden in een open veld dat werd omringd door akkers. Aan ene kant stond een rij bomen langs de akkers. Op nog geen halve kilometer afstand lagen nog een paar kleinere compounds.

Er speelden geen kinderen op de velden. We zagen geen vrouwen op de binnenplaats werken. Niemand ging het huis in of uit. Er stonden geen geiten of koeien te grazen. Geen mannen op de akkers in de buurt. Het huis zag er verlaten uit, al wisten we dat er een hoge al-Qaidaleider in verscholen kon zitten.

Het was in deze fase van de oorlog zeldzaam om een al-Qaidaleider in Afghanistan aan te treffen. We elimineerden vooral talibanstrijders met een kleine 'T', die naast hun werk als boer bijklusten in de jihad. De talibanleiders met een grote 'T' bevonden zich aan de andere kant van de grens in Pakistan, waar ze net buiten ons bereik bleven. Een echte bad guy was slim genoeg om wel beter te weten. Als er zich een al-Quaidacommandant in het huis verschool, waar was zijn beveiliging dan? Niemand kwam orders bij hem halen of bracht hem een bezoek. Waarom zou een al-Quaidacommandant zonder beveiliging de grens oversteken om in een verlaten huis te gaan zitten?

Het klopte niet. Scott wist het zeker. Dit doelwit moest een val zijn.

Ieder van ons had die conclusie kunnen trekken op grond van onze gedeelde ervaring. Speciale eenheden hadden de laatste paar jaar jacht gemaakt op taliban- en al-Quaidacommandanten en -bommenmakers. We hadden gekeken hoe ze zich bewogen en de perfecte kans om toe te slaan afgewacht. Als de locatie van het doelwit eenmaal vaststond, kwamen we in actie en schakelden we ze uit. We deden dit al zo lang dat we het als een frustrerende campagne van Whac-A-Mole waren gaan zien: telkens wanneer we het hoofd van een terreurcel afhakten, dook er weer een andere leider op. We drukten de opstand niet de kop in, we doodden

er telkens een beetje van. Een opstand hoeft niet te winnen. Die hoeft alleen maar te overleven.

Ik hield me alleen met praktische zaken bezig: de veiligheid van mijn team, het verwachte aantal vijandelijke strijders, onze weg naar binnen en naar buiten. We waren inmiddels allemaal zeer bedreven geworden in dit spel, en een dergelijke drastische verandering in het patroon deed bij ieder van ons ons direct alle alarmbellen afgaan. De dertigduizendvoet-strategie zei me weinig wanneer ik een doelwit in het vizier had. Dat strategisch gedoe was voor de admiraals en de politici, niet voor de mensen op de grond.

Onze commandant ter plaatse besloot dat we het huis gingen aanvallen. Hij was een Ranger-kolonel van de landmacht op een toerbeurt van drie maanden, en hij zag een kans om een hoge al-Qaidacommandant te doden of gevangen te nemen.

'Hij wil het hokje "Doodde een al-Quaidacommandant" afvinken zodat hij generaal kan worden,' grapte Scott. 'Pak hem jongens, oké?'

Ik was destijds boos over het bevel. Het uitschakelen van een hooggeplaatste commandant met een eenheid onder zijn bevel zag er altijd goed uit. Maar ik vermoed dat de Rangerkolonel het patroon net zo goed kon lezen als wij en zich er gewoon van wilde vergewissen dat daar geen al-Quaidacommandant was. We vochten allemaal tegen dezelfde vijand en hij deed wat hij nodig achtte. Het is heel moeilijk in dit soort situaties niet emotioneel te worden, vooral wanneer mensen je niet vertrouwen en er zo veel op het spel staat.

Ik leerde tijdens mijn carrière met de jaren dat communicatie

een van de belangrijkste dingen was die ik zowel leiders als ondergeschikten te bieden had.

Onze groepscommandant deed zijn best ons probleem met de missie aan de landmachtkolonel uit te leggen, maar het hielp niet. De groepscommandant was onze hoogste officier. De groepscommandant was weliswaar belangrijk voor onze eenheid, maar hij had vermoedelijk net zijn opleiding voltooid. De groepsleider daarentegen was al langer bij het commando dan de officier zelfs maar bij de marine zat. De groepsleider was de hoogste SEAL in de groep. Hij was zo ongeveer de maffia-don, ofwel de grote baas. Omdat het vooral om ervaring draait, waren het de oudere mannen die het commando leidden.

Zowel de groepscommandant als de groepsleider vertelde de Rangerkolonel dat we bij eerdere uitzendingen een paar vergelijkbare huizen hadden gezien. De huizen waren erop ingericht om te exploderen als we er binnenkwamen.

Omdat we Afghanistan met de Rangers deelden, wisselde het commando van het operatiegebied elke drie maanden tussen een SEAL- en een Rangerofficier. Het was niet de perfecte oplossing omdat SEALS en Rangers structureel gezien elkaars tegenpolen zijn, dus moest altijd een van de twee proberen zich aan te passen aan een bevelvoerend officier met een heel andere stijl dan de mannen gewend waren. We hebben allemaal dezelfde doelen, maar onze aanpak is heel verschillend.

De landmacht heeft bepaalde institutionele manieren om dingen te doen, net zoals de marine. Het verschil is gemakkelijk samen te vatten: Rangers denken en plannen van bovenaf omlaag. SEALS denken en plannen van onderaf omhoog. Wanneer we

een aanval plannen, nemen de teamleiders en groepsleiders doorgaans het voortouw. We zijn getraind om vrije denkers en geen robots te zijn. De Rangers waren zo ongeveer onze tegenpool. De Rangercommandant zei bijvoorbeeld: ‘Ik wil vannacht dat doelwit aanvallen,’ terwijl een SEAL-commandant zou zeggen: ‘Oké, mannen, wat vinden jullie ervan? Is dit doelwit vannacht een aanval waard?’

Elke man in mijn eskader had minimaal vijf jaar in de SEAL-gemeenschap gezeten. Onze mannen waren ouder en veel ervarener en we hadden gedurende onze oorlogsjaren zowel bij de rangen boven ons als onder ons vertrouwen opgebouwd.

De Rangers brachten natuurlijk ook gevechtservaring in en breidden die ook uit, maar ze waren doorgaans veel jonger. De meeste Rangers waren twintig jaar of jonger, tegenover een gemiddelde leeftijd van 31 jaar bij het SEAL-team.

Het grootste verschil was vertrouwen en dat was op dit moment nog niet opgebouwd.

Mijn team boog zich over het doelwit en zijn mysterieuze stationaire mobieletelefoonsignaal, en het klopte gewoon niet. Ons instinct zei ons dat we het doelwit eerst nog moesten blijven observeren voordat we het zouden aanvallen. Er was bij het doelwit geen enkele beweging van betekenis te zien. Maar niets van wat we zeiden sloeg aan bij de Rangerkolonel. Het leek alsof hij ons de beslissing niet toevertrouwde, hoewel we het gevoel hadden dat we het hadden verdiend. De kolonel gaf het bevel tot de overval.

‘Heel fijn, nog zo’n betweter die ons vanuit zijn luie stoel zegt wat we kilometers verderop moeten doen,’ zei een van de teamleiders.

'Nou ja, het is tenminste niet op leven en dood,' zei ik met een sarcastische grijns op mijn gezicht terwijl ik de kamer uit liep.

Het laatste restje vertrouwen dat we in de Rangerkolonel hadden, was op dat moment vervlogen. Hij luisterde niet naar wat we te zeggen hadden. Al onze logische argumenten om te wachten en het doelwit nog wat langer te observeren, werden weggewuifd.

We kwamen bijeen in het operatiecentrum om het plan nog een keer door te nemen. Als we op missie gingen, was er meestal enige opwinding voelbaar. We grapten dat uitzendingen net zoiets waren als brommen in een licht beveiligde gevangenis: je zat opgesloten in een kamp en at hetzelfde waardeloze voer als de gevangenen thuis in de States, en je kon niet zonder een bevel de poort uit. De poort uit gaan was altijd beter dan rondhangen in het kamp, zelfs als het betekende dat je kon worden doodgeschoten.

Toen ik voor de laatste briefing naar het operatiecentrum liep, voelde het alsof er een wolk boven deze missie hing. Het zou op z'n best een zinloze onderneming en verspilde tijd zijn. In het slechtste geval was het een val en gingen we op een hinderlaag af.

'Oké jongens,' zei de groepsleider. 'We lopen niet naar de compound maar landen op de Y. We hopen dat het lawaai voor wat beroering in het huis zal zorgen, zodat we eindelijk wat tekenen van leven zullen zien.'

'Landen op de Y' betekende dat we per helikopter naar een plek vlak bij het doelwit zouden gaan, net buiten bazookabereik. We landden expres niet buiten gehoorafstand om erheen te sluipen, maar hoopten dat het lawaai van de helikopters de mensen in het huis bang zou maken en hen naar buiten zou jagen.

We zagen weliswaar geen beweging, maar dat betekende natuurlijk niet dat het uitgesloten was dat de mensen in ons doelwit allemaal zelfmoordvesten droegen. We waren niet zo blij met het plan, maar we hadden weinig keus.

'Dit is de wereld waarin we leven, dit is ons werk, en we zullen alles doen wat in ons vermogen ligt om dit goed uit te voeren en te zorgen dat niemand gewond raakt,' zei de groepsleider.

Ik heb een van mijn SEAL-mentoren ooit horen zeggen dat er regels zijn voor kankeren. Hij zei dat iedereen het recht heeft om vijf minuten op een missie of taak te kankeren. Na die vijf minuten hou je je waffel en ga je aan de slag. We kregen de volle vijf minuten voor we in twee kleine busjes naar de helikopters reden.

Ik had geen tijd om bij de beslissing van de commandant stil te staan toen het busje hotsend en botsend over de zandweg naar het vliegveld reed. Ik dacht niet aan de Rangerkolonel. Ik dacht er niet aan dat ik pissig was omdat hij ons dit liet doen en ons in zo'n waardeloze positie bracht. Ik probeerde me alleen maar op mijn wereld van een meter te concentreren. Het was niet mijn taak om te klagen; het was mijn taak de compound schoon te vegen volgens de orders die we hadden gekregen. Als we de missie eenmaal hadden overleefd, konden we naar hartenlust afgeven op de slechte beslissing van de kolonel; als we ons er nu door lieten afleiden, zou dat misschien niet kunnen.

Ik zat met mijn vergrendelde HK MP7 op mijn schoot. Aan mijn zij droeg ik een ingekorte M79 granaatwerper. Onze wapenmeesters hadden de loop afgezaagd, de kolf veranderd in een pistoolgreep en er een klein laservizier bovenop gezet voor grotere precisie. Als ik de lichtere en minder dodelijke MP7 bij me had,

nam ik ook altijd de M79, ofwel 'pirate gun' mee. Als ik een vijand op meer dan 150 meter afstand moest treffen, zou ik mijn M79 moeten gebruiken. Al mijn uitrusting had digitaal ontwikkelde woestijncamouflage, of AORI, zoals we die noemen. Door mijn obsessieve-compulsieve neigingen had ik alle kleuren op elkaar afgestemd. Ik had mijn lesje geleerd met de mislukte parachutesprong van jaren ervoor. Ik had zitten piekeren over slecht zittende uitrusting en me niet geconcentreerd op de sprong. Deze nacht, zo veel jaren later, voelde het alsof mijn uitrusting deel van mijzelf was. Strak, smetteloos, gestroomlijnd.

Tegenover me in de helikopter zaten de snipers met inklapbare ladders aan hun voeten. Met die ladders konden ze de muur rond de compound beklimmen en dekkingsvuur geven. Alles was in gereedheid. Wij waren er klaar voor. Ik hoopte alleen maar dat de drones die boven ons hoofd vlogen ons tijdens de landing zouden berichten dat ze beweging bij het doelwit zagen.

Ik hoorde de motoren janken toen we de landing inzetten. De laadklep was al open en we wachten allemaal gespannen af tot de helikopter stil zou staan. Toen de wielen de grond raakten, kwamen we in een grote wolk van stof met een schok tot stilstand. De groepsleider en de groepscommandant hadden beiden radiocontact met de drone die boven ons cirkelde.

'Geen beweging,' hoorde ik de groepsleider over de teamzender zeggen. 'Ik herhaal, geen beweging op doelwit.'

Iemand had de taliban serieus discipline bijgebracht of er was niemand thuis, dacht ik toen ik de helikopter uit stormde.

Mijn geest pingde toen ik mijn teamgenoten naar buiten volgde. Ik was klaar voor een gevecht. Ik hoopte half en verwachtte half

het vertrouwde geratel van een AK-47 te horen of de 'woesj' van een bazooka. Zodra ik de stofwolk van de rotors van de heli achter me had gelaten, zakte ik op een knie en wachtte af.

We vormden een grote 'L' rond de compound en luisterden naar het lawaai van de helikopter. Nadat de laatste doffe slag van de rotor was weggeëbd, was er niets dan stilte. Niemand rende weg. Er was geen geschreeuw. Alles wat we deden, ging langzaam en methodisch. We hadden geen haast.

Waarom zou je op een vuurgevecht of een hinderlaag af spurten?

Er was weinig maanlicht, maar door onze nachtzichtkijkers zag het gebied eruit als een groen maanlandschap. Ik zag de muren van de compound een paar honderd meter verderop. De grond zat vol groeven en was droog en stoffig. Het zag eruit alsof het veld in geen tijden door een boer was bewerkt. Mijn ogen volgden de muur naar de hoek en gleden toen langs het rijtje bomen daarachter. We troffen vaak strijders tussen bomen aan, maar de drones hadden vóór onze komst of na het vertrek van de heli's niemand gezien. Ik verwachtte min of meer dat de strijders zich ergens buiten verborgen hielden om ons aan te vallen als we het huis binnenvielen. Als dit een serieus doelwit was, zouden alle lijfwachten van de al-Quaidacommandant geheid in de buurt zijn.

De drones boven ons zagen nog steeds geen beweging. De enige activiteit kwam van twee warmtebronnen – mensen, vermoedelijk mannen – die ruim 500 meter verderop op een dak stonden. De mannen konden best eens onschuldige boeren zijn, gewekt door het lawaai van onze helikopters, maar ook uitkijkposten voor een mogelijke hinderlaag.

Ik zag onze snipers vooraan langzaam over het veld naar de muur van de compound kruipen. Daar aangekomen zetten ze hun ladders op en klommen ze naar hun overwatchpositie. Vanaf die gunstige positie konden de snipers binnen de muren kijken en ons dekking geven terwijl wij naderden.

We bleven op onze plaats tot de snipers zich een voor een via de radio hadden gemeld. Ze hadden allemaal hetzelfde bericht: 'Geen beweging in de compound.'

'Snipers, ik ontvang jullie goed,' hoorde ik de groepsleider via de radio zeggen. 'Aanvalselement, zet aanval in.'

Ik maakte deel uit van het aanvalsteam en bevond me vlak bij het front van de formatie. Ik kon Scott voor me zien. Langzaam begon ik naar de compound te lopen. Ik liep behoedzaam over het losse zand en de grote stenen.

'Nog steeds geen beweging,' zei de groepsleider, die de informatie van de drones en de snipers doorgaf.

Toen ik bij de muur kwam, volgde ik mijn teamgenoten naar de voorkant van de compound. Scott kwam als eerste bij de poort. Toen ik me bij hem aansloot, zag ik dat de poort op een heel klein kiertje was gelaten, net genoeg om uitnodigend te zijn. Het enige wat hier nu nog ontbrak was het welkomstmatje dat voor ons was neergelegd om onze voeten te vegen voordat we naar binnen gingen.

Scott zocht rondom de poort naar boobytraps. Hij keek snel de binnenplaats rond om te zien of we niet werden opgewacht en duwde toen de poort wat verder open, constant rondspeurend over de binnenplaats.

Er was geen reden om te praten, laat staan voor een paar dwaze

hand- en armsignalen. We hadden al zo lang samengewerkt, we wisten dat Scott zijn wonderen aan het verrichten was en dat we het wel zouden horen als hij klaar was. Eindelijk wuifde hij ons naar voren en stapten we behoedzaam over de drempel de compound in.

Ik liep langs hem de binnenplaats op. Links van de poort waren twee deuropeningen die toegang gaven tot het kleine hoofdhuis, dat geen verdiepingen had. Aan de rechterkant en in de verre hoek van de compound stond een dierenhok. Het was leeg.

Ik stak de binnenplaats over en volgde mijn teamgenoten het huis in. Voor me duwde een van hen de houten deur van de eerste kamer open. Ik zag het licht uit de kamer naar buiten vallen terwijl ik doorliep naar de tweede deur.

Het moet een goed teken zijn dat ze licht aan hebben, dacht ik. Dat betekende doorgaans dat er iemand thuis was. Maar weinig huizen in Afghanistan hebben elektriciteit, laat staan dat die voldoende is om de lichten aan te laten als er niemand thuis is.

Ik stopte bij de tweede deur en wachtte op een kneepje van een teamgenoot ten teken dat hij achter me stond.

'Vooruit maar,' fluisterde mijn teamgenoot terwijl hij in mijn schouder kneep.

Langzaam duwde ik met mijn linkerhand de houten deur open. Zijn oude scharnieren klemden en hij knarste luid toen ik hem openduwde. Het huis rook naar stof en niet naar de gebruikelijke Afghaanse potpourri van mest en spijsolie. De kamer was aardedonker.

Voordat ik er binnenging, speurde ik hem af op beweging. De kamer was leeg. De meeste Afghaanse huizen liggen bezaaid met

rommel. In elke kamer die je binnengaat ligt altijd van alles – dekens, kratten voor oud roest, lege blikken spijsolie. Deze kamer was helemaal leeg op een stuk karton in het midden van de vloer na.

Ik wist eerst niet zeker of het karton was. Ik kon het door mijn nachtzichtkijker amper zien. Het leek daar gewoon niet te horen, vooral omdat het een heel nieuw stuk karton was. In Afghanistan zie je zelden iets nieuws, dus het zien van een op het oog gloednieuw stuk karton in een lege kamer deed alle alarmbellen rinkelen.

'Wacht,' fluisterde ik tegen mijn teamgenoten achter mij.

Ik bukte en tilde het aan een hoek op. Het karton dekte een soort gat af. Ik kon de randen zien toen ik het karton wat verder optilde. Ik kon nauwelijks iets onderscheiden in het gat. Mijn oog viel op een scherpe vin en ik volgde die naar het plompe lichaam van een bom.

De bom was grijs met Amerikaanse waarschuwingen en tekens erop. Het gat in de grond was zo diep dat de vinnen aan de staart van de bom op gelijke hoogte met de vloer zaten. Ik liet het karton los en bewoog me weg van het gat.

Voordat ik iets kon zeggen of mijn teamgenoten zelfs maar kon waarschuwen, begon er buiten op de binnenplaats iemand te schreeuwen.

Ik wilde net zelf iets roepen nu ik de bom onder het karton had ontdekt. Ik ging ervan uit dat de bom op afstand tot ontploffing kon worden gebracht.

Ik hoorde later dat mijn teamgenoten in de kamer waar het licht aan was, een andere kamer waren binnengegaan. Aan het

plafond hing een enkel peertje. Recht daaronder lag een tapijt op de vloer. En midden op dat tapijt lagen twee bazookaraketten in een X-vorm.

Ongeveer tegelijk met mijn ontdekking van de bom hadden zij de raketten gevonden.

We waren in de val gelokt.

Achter me zag ik mijn teamgenoten naar de poort van de compound rennen. Waar we geruisloos en langzaam naar binnen waren gegaan, deden we nu het tegenovergestelde.

Scott stond nog bij de poort toen ik daar aankwam. Hij was daar voor de veiligheid blijven staan toen hij een stel draden van de poort de grond in zag gaan. De poort was zo bedraad dat hij ontplofte als je hem helemaal openzette. Ik was blij dat hij zo behoedzaam was geweest om hem slechts zo ver als nodig te openen. De poort bevestigde wat we al wisten.

De telefoon.

De raketten.

De poort.

De compound was één grote bom die had moeten ontploffen toen we er aankwamen.

Scott begon te roepen toen hij de draden aan de achterzijde van de poort zag. Hij wilde niet weggaan bij de poort omdat iemand dan per ongeluk de bom tot ontploffing kon brengen. Terwijl de aanvallers langs hem de compound uit sprintten, hield hij voorzichtig de deur in bedwang om die in een zo veilig mogelijke stand te houden.

Ik glipte behoedzaam door de open deur en sprintte zo hard ik kon het veld in. Ik denk niet dat ik ooit in mijn leven zo hard heb

gelopen. Het was de snelheid van de angst. Ik bereikte de plaats waar we uit de helikopters waren gesprongen en knielde bij een kleine greppel. Mijn mond was volkomen droog. Ik nam een slok uit mijn waterrugzak en spuwde een mondvol water in het zand. Scott bleef op zijn plaats het verkeer staan regelen tot iedereen de compound had verlaten. Hij was de laatste die voorzichtig door de poort ging en toen wegsprintte van de compound.

'Ik wil checken of iedereen er is,' zei de groepsleider terwijl hij zich langs ons werkte.

Ik maakte deel uit van het Alpha-team. Mijn teamleider begon daarop rond te lopen om zich van de aanwezigheid van alle teamleden te vergewissen. We zagen er met onze nachtzichtkijkers op allemaal hetzelfde uit, dus draafde ik naar hem toe om me melden. Hij stak zijn duim op en liep naar de groepsleider.

'Alpha is compleet,' zei mijn teamleider.

Ik ging terug naar mijn plaatsje in een ondiepe greppel. De radio kwam weer tot leven en ik hoorde druk gepraat nu de groepscommandant en de groepsleider met onze *joint terminal attack controller* (JTAC) toestemming regelden voor een luchtaanval.

Boven ons cirkelden twee A-10-gevechtsvliegtuigen. Ik hoorde het zwakke gebrom van hun motoren terwijl ze positie kozen om de compound te bombarderen. De JTAC loodste hen ernaar toe en gaf de piloten de precieze locatie en kenmerken van de compound om ervoor te zorgen dat de bommen inderdaad het beoogde doelwit zouden treffen.

We hadden geen andere keus dan de bommen daar op te blazen. Het was te gevaarlijk om ze te ontmantelen. Het huis was verlaten en er zou geen nevenschade zijn. De andere huizen wa-

ren te ver weg, wat betekende dat vrouwen of kinderen of andere onschuldigen in het gebied veilig waren.

'Bommen los, tien seconden,' hoorde ik onze JTAC via de radio zeggen.

We gaven de waarschuwing aan elkaar door. Ik ging zo laag mogelijk in de greppel liggen en dacht nog niet na over hoe dicht we daarnet bij de dood waren geweest. Het enige waar ik aan dacht was dat ik echt hoopte dat de Ranger-kolonel zijn lesje had geleerd.

'Vijf seconden.'

We lagen allemaal plat op onze buik en maakten ons zo klein mogelijk omdat we nog steeds betrekkelijk dicht bij het doelwit waren. Het onmiskenbare gegier van de A-10-motoren werd luider. Zelfs met mijn helm op en mijn gezicht zo diep mogelijk in de greppel begraven, zag ik de inktzwarte nachthemel oplichten toen de compound in een enorme vuurbal explodeerde. Een paar seconden later echode de explosie van de twee lasergeleide vijfhonderdponders terug door de vallei. Achter me zetten de A-10's een bocht in en klommen omhoog terwijl de dreun van de explosie wegebde.

Ik wilde net uit mijn dekking overeind komen toen er nog een vuurbal als een paddenstoel opsteeg uit wat er nog over was van de compound. De bom die ons had moeten doden was ontploft, waardoor er een regen van puin vanuit het midden van de compound in een boog neerdaalde. Brokken modder en steen landden met een plof in het zand om ons heen. Ik gleed terug in de greppel en probeerde mijn hoofd laag te houden. Ik voelde iets in mijn dij steken en verplaatste mijn gewicht. Eerst dacht ik dat ik op een

doornstruik of een stekel was gerold, maar er prikte nog steeds iets in mijn been. Ik kwam langzaam overeind uit mijn positie en keek in de greppel of ik een doornstruik zag, maar er was alleen zand. Ik wreef over de plek waar ik was gestoken en voelde het weer.

Ik schoof mijn gehandschoende hand in mijn zak en trok er een granaatscherf uit. Hij was niet groter dan een stuiver. Hij had de vorm van een dolk en een rafelige rand die in mijn been stak. Het metaal was zo heet dat het schuim van de oordopjes die ik altijd in mijn linkerzak had zitten, ervan was gesmolten. Nadat de scherf was afgekoeld, rolde ik hem tussen mijn vingers. Ik had geen idee hoe hij in mijn zak was gekomen, maar ik had verdomd veel bof gehad dat hij niet groter was of meer snelheid had gehad toen hij me trof.

'Dat was dikke shit,' hoorde ik een teamgenoot zeggen toen we terugliepen naar de landingszone. 'Ik zal er dolgraag bij zijn als de groepscommandant tegen de kolonel zegt: "Heb ik het je niet gezegd!"'

Ik dacht er net zo over. We waren allemaal kwaad. De Ranger-kolonel had op ons oordeel moeten vertrouwen. We hadden de operatie een dag moeten uitstellen en meer inlichtingen moeten inwinnen. We wisten dat de telefoon in het doelwit aan stond en niet van zijn plaats kwam. Vanwaar de haast om de compound aan te vallen? We noemen dit 'tactisch geduld' en de Ranger-kolonel had daar duidelijk gebrek aan.

De helikoptervlucht terug duurde lang. Ik zag dat de teamgenoten die naast mij zaten kookten van woede. Er was te veel lawaai om te praten, maar onze lichaamstaal verried onze woede.

Iedereen had van meet af aan twijfels bij deze missie. We hadden onze zorgen geuit, maar die waren aan dovemansoren besteed geweest. De officier die de aanval had bevolen, had er waarschijnlijk een paar honderd kilometer verderop van achter zijn bureau naar gekeken terwijl wij ons leven in de waagschaal stelden.

Ik heb bij de SEALS keer op keer geleerd dat vertrouwen het fundament van een relatie is. Onze commandanten moesten het vertrouwen hebben dat wij onze missie uitvoerden, maar aan de andere kant moesten zij ons ook vertrouwen als wij zeiden dat er iets niet goed was. Het moet van twee kanten komen, anders werkt het niet. Toen ik de helikopter uit liep, wist ik dat ik nooit meer een bevel van deze Ranger-kolonel zou vertrouwen.

Na de missie namen we ruim de tijd om de zorgen door te nemen die we eraan voorafgaand hadden geuit. De Ranger-kolonel was daar natuurlijk niet bij. Hij was terug naar zijn hoofdkwartier in Bagram. Een van de moeilijkste lessen die ik als beginnende SEAL moest leren, was dat je nooit te emotioneel moet worden, zelfs niet als je gelijk hebt. Ik weet nog dat ik mezelf tijdens de AAR bij die missie een paar keer bewust tot kalmte moest manen terwijl we elk aspect van de planning en acties voor het operatiedoel doornamen.

Ik liet tijdens dat gesprek de granaatscherf tussen mijn vingers rollen. Die herinnerde me aan meer dan mijn geluk alleen. Hij herinnerde me eraan dat we voor hetzelfde geld dood waren geweest omdat een onervaren landmachtkolonel had geweigerd te luisteren naar zijn experts op het gebied van de zaak in kwestie.

‘En wat gaan we hier godverdomme aan doen?’ flapte een van mijn teamgenoten er tijdens de AAR uit.

'Heus, hij had ons kunnen doden,' zei een ander.

Ten slotte sprak onze groepsleider.

'Oké, jongens, ik weet dat we nu allemaal behoorlijk opgefokt zijn,' zei hij. 'We zijn allemaal heel emotioneel, en dat moet ook. Maar we gaan eerst de lessen verzamelen die iedereen heeft geleerd en daar een dag of twee op broeden.'

De groepsleider had gelijk; er was geen enkele reden om naar de Ranger-kolonel terug te rennen, vloekend en tierend dat hij ons bijna had gedood. Te hevige emoties doen alleen maar afbreuk aan een boodschap die veel beter overkomt nadat we zijn afgekoeld. Hij zou er waarschijnlijk niet ontvankelijk voor zijn geweest als we naar hem waren teruggegaan om op onprofessionele wijze ons beklag te doen.

Een paar dagen later had onze groepscommandant het genoegen de Ranger-kolonel te bellen en zo precies en zo beleefd en zo ijzig als hij kon uit te leggen waarom zijn besluit om het doelwit aan te vallen verkeerd was geweest. De groepscommandant wist zijn punt duidelijk te maken door te wachten en de emotie eruit te halen. Al was er verder niets bereikt, het liet de kolonel tenminste zien dat hij bij ons altijd op een accurate beoordeling van het doelwit kon rekenen. Dit gesprek was een kans voor onze groepsleiding om vertrouwen op te bouwen bij de kolonel. We waren natuurlijk nog steeds allemaal opgefokt en boos, maar onze leiding had vaker met dit bijltje gehakt. Ik weet nog dat ik onder de indruk was van de beheersing die mijn groepsleider en groepscommandant aan de dag legden. Ze wisten al dat niemand gebaat was bij een emotionele uitbarsting. Hun kalme gedrag, eerlijke feedback en heldere communicatie waren juist essentieel voor het

opbouwen van vertrouwen. Het maakte indruk op me dat ze de kolonel net zo behandelden als de jongste SEALS in de groep. Het kostte me moeite die vaardigheid in de loop van mijn carrière onder de knie te krijgen, op z'n minst het beheersen van mijn emoties.

Vertrouwen is een van die lastige dingen die je niet kunt kopen op rang of titel. Je moet het met vallen en opstaan verdienen, door gemeenschappelijke ervaring en door constante communicatie. De Ranger-kolonel had bij de missie mijn vertrouwen verloren en zou dat beslist moeten terugwinnen. Dankzij de reactie en de feedback van onze leiding zou hij onze groep de volgende keer dat we een probleem met een operatie hadden hopelijk wel vertrouwen. Het vertrouwen dat ik in Scott en mijn andere teamgenoten had, werd natuurlijk alleen maar groter.

HOOFDSTUK 7

After Action Review

Communicatie

Ik onderdrukte een lange gaap toen ik terugliep naar onze *ready room* en mijn uitrusting uittrok, die doordrenkt was van stof en zweet. Ik was moe nu de adrenaline van het gevecht was weggeëbd en ik de steek van het gemiste doelwit voelde.

We kwamen bijeen in de briefingruimte van ons operatiecentrum in het oosten van Afghanistan. Het was de zomer van 2010. De hitte was drukkend en we moesten op elke missie extra water meezeulen. Het goede nieuws was dat ik dat bijna allemaal opdronk, zodat mijn bepakking tegen het eind van de missie lichter was.

Ik kon de zon net over de bergen zien gluren. Het was een lange nacht geweest en ik wist dat de After Action Review, die we kortweg de AAR noemen, zwaar zou worden.

We hadden even ten noorden van Khost een talibancommandant gevolgd. De vallei was een van de veilige plaatsen waar ze wapens en explosieven verborgen. We begonnen ze te volgen via ISR, een afkorting van *intelligence* (inlichtingen), *surveillance* (observatie) en *reconnaissance* (verkenning), ofwel datgene wat we drones noemen. Toen ze zich eindelijk niet meer van dorp naar

dorp bewogen en zich in een netwerk van compounds aan het eind van de vallei vestigden, vielen we aan.

Maar nadat we net buiten bazookabereik van de compound waren geland, kregen we meldingen van opstandelingen die het doelwit ontvluchtten. We zaten ze een paar uur achterna, maar het doelwit ontsnapte. Ik wist dat er straks op de basis een hoop zeer directe vragen zouden komen over wat er in godsnaam was gebeurd en hoe de vijand had kunnen ontsnappen. We willen onze taak zo strak en perfect mogelijk uitvoeren, maar de *rules of engagement* breidelden ons en we raakten ons doelwit kwijt. Het was één ding om een dooie mus te vangen, maar dit keer wisten we dat de man er was en dat we er niet in waren geslaagd hem te doden of gevangen te nemen. We gaan ons leven niet op het spel zetten om te falen.

Aan het eind van een lange missie, wanneer je gaar, gefrustreerd en boos bent over de mislukking ervan, heb je eerlijk gezegd helemaal geen zin om die uitgebreid te gaan bespreken. Maar ik gedurende mijn carrière heb ik gezien dat de AAR werkt en het is een essentieel onderdeel van onze cultuur.

De AAR is een van de manieren waarop we fouten verhelpen. Het was een moment om vragen te stellen en ervoor te zorgen dat we de klus goed deden. AARS zijn soms emotioneel, teleurstellend, langdradig en zelfs vervelend, maar wat mensen er ook van mogen vinden, ze zijn absoluut essentieel.

Ik dacht dat we gezien de situatie en de rules of engagement de juiste beslissing hadden genomen. We waren het er allemaal over eens dat landen op de 'Y' de juiste keus was voor deze operatie, maar we hadden ons duidelijk vergist. Het was belangrijk

om grondig uit te zoeken waarom onze operatie was mislukt, hoe hard dat bij sommige ego's ook zou aankomen. We moesten onze fout herstellen, en de belangrijkste AARS zijn de moeilijkste. Moet je je voorstellen dat de krijgsmacht geen AAR had gehouden na Operation Eagle Claw, de mislukte poging in 1980 om de Amerikaanse gijzelaars in Iran te bevrijden.

Het onderzoek dat op die mislukte operatie volgde wees uit dat er gaten in de militaire missieplanning zaten, variërend van een gebrek aan cohesie tussen de onderdelen tot aan een behoefte aan betere uitrusting. [redacted] dankt zijn huidige succes met name aan die mislukking.

Een AAR is een proces waarbij lessen worden geleerd en beleid wordt aangepast of geschrapt, allemaal met het oog op het versterken van het team. Dit soort dialoog garandeert inbreng van zowel de top als de onderkant van de hiërarchie. Het draait erom zo veel mogelijk deelnemers in de kamer te krijgen. Een AAR werkt alleen maar als iedereen zijn ego buitensluit en binnenkomt met de bereidheid naar eerlijke kritiek te luisteren.

Op weg naar de bijeenkomst kwam ik mijn maatje Walt tegen. Walt was klein, kwam niet hoger dan mijn elleboog, maar compenseerde dat met zijn brutale, parmantige houding. Hij had een gezonde dosis van het kleinemansyndroom en een buitensporige hoeveelheid lichaamshaar. Hij was een van mijn beste vrienden en schroomde niet ongezouten zijn mening te geven.

Walt zat van top tot teen onder de modder. De modder was zo dik dat hij onmogelijk een kam door zijn baard kon halen. Ik glimlachte toen ik hem zag. Hij schudde alleen maar zijn hoofd en toverde een kleine grijns op zijn lippen. Ik zag zijn witte tanden

door de massa aan elkaar geklit haar, dat onder zijn kin in de war zat.

'Zeg maar niets,' zei hij. 'Dat was waardeloos. We moeten een oplossing vinden voor deze shit. We kunnen er niet almaar heen blijven vliegen terwijl we zo onze positie verraden. Vooral niet als we geen bommen mogen gooien.'

De talibancommandanten moesten een paar minuten vóór onze landing het geluid van de rotors van de bergwanden hebben horen weerkaatsen. Het was een soort vroege waarschuwing. Wanneer ze helikopters hoorden, vluchtten ze.

Walt en zijn teamgenoten hadden de strijders proberen te vangen nadat ze van de compounds waren gevlucht, maar raakten ze kwijt in de bergen. Toen we de briefingzaal in liepen, zag iedereen er ontmoedigd, boos en gefrustreerd uit. Geen twee SEALS in de zaal zagen er hetzelfde uit. We droegen allemaal andere, vaak niet bij elkaar passende uniformkleren; sommige mannen hadden een baard, anderen lang haar. We hadden allemaal iets te drinken: koffie, water, Rip It-energiedrank. Dit zou een lang gesprek worden.

Walt en ik gingen op twee van de stoelen in het zaaltje zitten. We kregen gezelschap van een teamgenoot van Walt, die een zwart Van Halen-T-shirt in plaats van zijn camouflageshirt droeg. Het witte Van Halen-logo was licht en schoon omdat het door zijn kogelvrije vest bedekt was geweest. Verder was hij net als Walt geheel bedekt met modder.

'Dat staat je goed,' zei ik glimlachend.

Hij glimlachte niet terug.

Niemand van ons wilde de dood riskeren om vervolgens te fa-

len. Als we ons werk wilden doen, moesten we een manier bedenken om binnen de rules of engagement te opereren, want de taliban kenden die rules ook en gebruikten ze tegen ons. De taliban wisten dat we ze niet zomaar neer mochten schieten als ze hun wapens weggooiden en vluchtten. Ze wisten dat ze konden ontkomen als ze zich mengden onder de burgerbevolking. Als het slechts een kwestie was van bommen gooien of de bad guys neerschieten, zou de oorlog een stuk simpeler zijn geweest. Dat gezegd hebbende, daar ging het ons niet om, en geen van ons was erop uit ongewapende mensen neer te schieten. Bij de geringste stap buiten het boekje kregen we dat bovendien onmiddellijk te horen van een heel legertje advocaten in dienst van de officieren hogerop in de voedselketen.

Tijdens mijn vorige uitzending mochten we nauwelijks een Afghaans gebouw in zonder voorafgaande toestemming van onze meerderen. Daardoor was het bijna onmogelijk om te strijden.

Walt en ik waren een van de laatsten die zich meldden bij de AAR. Ik nam van tevoren even de tijd om me te concentreren en tot rust te komen. Ik liet de frustratie over het feit dat de strijders waren ontkomen wegebben. Bij een AAR was er geen plaats voor emoties. Die hinderden een goede communicatie. Ik haalde twee keer diep adem en zette de gedachte aan fouten uit mijn hoofd. Ik was er heel goed in geworden dingen in verschillende vakjes onder te brengen en ik wist dat ik voor dit gesprek helder moest zijn.

Aan de zijkant van de tent zat een vel papier ter grootte van een affiche geplakt met de checklist voor de AAR.

Planning van de missie

Infiltreren

Actie op het operatiedoel

Tactische vragen

Exfil

Comms [Communicatie]

Inlichtingen

Hoofdkwartier

We spraken een voor een over onze rol in de missie. Als teamleider zou ik als eerste namens het team spreken en mijn mannen zouden interrumperen als ze iets hadden toe te voegen. Iedereen was vrij iets te zeggen en ze werden zelfs aangemoedigd om hun mond open te doen.

De groepsleider beet het spits af door de planning door te nemen. Daarna bespraken we elk onderdeel van de operatie, te beginnen met de infiltratie. We arriveerden met twee CH-47 helikopters en gebruikten de infiltratiestrategie die 'naar de Y vliegen' wordt genoemd.

Dat was niet anders gegaan dan bij eerdere missies. Zodra we de landing inzetten, was het op de radio een en al geratel over

vluchtende opstandelingen. Ik rende vlak achter mijn voorman van de laadklep af naar de flank uiterst rechts van onze formatie om in een goede hoek ten opzichte van de compounds te komen.

Via de radio hoorde ik Steve, Walts teamleider, goedkeuring geven om achter de strijders aan te gaan. Ze volgden de laserstip van de drone voorbij de gebouwen de heuvels in. Ik wachtte op het signaal om de aanval op de compounds in te zetten. Afzonderlijke teams begonnen zich onmiddellijk te verspreiden om flankerende posities in te nemen en voor een vuurbasis te zorgen.

'Oké,' zei de groepsleider via de radio. 'We nemen hem in.'

We trokken op naar het doelwit. Ik zag andere teams en Afghaanse commando's in een doolhof van compounds verdwijnen. Mijn team omsingelde een compound en hield halt. We stelden ons bij de deur op en probeerden de klink. Hij zat niet op slot. De voorman duwde de deur open.

Het was pikdonker in het huis, maar dankzij onze nachtzichtkijkers hadden we vrij goed zicht. Het huis had een woonkamer met een keuken in een hoek. Het was verlaten. Er zaten geen strijders. Er waren geen wapens. Geen explosieven. Niets.

Buiten zag ik Afghaanse commando's de wacht houden over een paar vrouwen en kinderen. Via de radio was te horen dat Steve nog steeds achter de vluchtende strijders aan zat. Ik zag de laser van de drone de talibanstrijders hoog op de heuvel volgen. Steve en zijn team zaten daar ver achter. Ik zag de lichtflitsen van hun nachtkijkers op hun helmen. Ze holden zigzag tegen de heuvel op om ze in te halen.

'Dat is klote,' zei ik tegen een teamgenoot die samen met mij

naar hen stond te kijken. 'Dat ziet er beroerd uit. Ik hoop dat ze ze te pakken krijgen.'

Steve vroeg via de radio om luchtsteun. Hij wilde dat de AC-130 helikopter het vuur zou openen, maar hij kreeg geen toestemming. Uiteindelijk beëindigden de groepscommandant en de groepsleider de missie nadat ze ruim een uur de strijders heuvelopwaarts en dieper in onbekend gebied hadden achtervolgd. Het was zinloos om achter de strijders aan te blijven zitten, vooral omdat ons team geen terreinwinst boekte en geen goedkeuring kreeg om bommen te gooien.

De groepscommandant gaf opdracht tot exfiltratie en de eerste helikopter landde vlak bij het netwerk van compounds. We liepen de laadklep op en ploften neer in de oranje stoeltjes. Een paar seconden later voelde ik hoe de helikopter opsteeg en terugvloog richting de basis.

De andere helikopter ging op weg naar Steves team, met onder andere Walt. Ze waren te ver om terug te lopen en we hadden niet genoeg tijd om op ze te wachten tot ze van de berg waren afgedaald. Dit waren ook geen golvende heuvels. Het ging om echte bergen, met besneeuwde toppen in de winter. Een exfiltratie met een helikopter op Steves locatie zou geen makkie worden.

Terwijl ze in afwachting waren van de helikopter moesten Steve en zijn team continu één hand tegen de bergwand houden. De CH-47 met twee rotoren kon niet landen en daarom vloog de piloot van het 160th Special Operations Aviation Regiment voorbij de klif, bleef toen stil in de lucht hangen en liet de geopende laadklep langzaam achteruit naar de rand van de rotsen schuiven. De rotoren bevonden zich op minder dan een meter van de rots-

wand. De piloten uit het 160th waren de beste ter wereld. Alleen deze piloten konden zo'n soort exfil voor elkaar krijgen. Steves team keek toe hoe de piloot de helikopter ter grootte van een bus achteruit naar de klifwand manoeuvreerde. De neerwaartse luchtstroom van de ronddraaiende rotorbladen woelde aarde en puin op waardoor de SEALS werden bekogeld met stenen en hun uniformen onder de modder kwamen te zitten.

De piloten manoeuvreerden de laadklep tot zo'n halve meter van de klif. Steve en zijn team sprongen een voor een van de rotsen op de laadklep.

'Man, jullie zouden nu nog met die afdaling bezig zijn als die piloten die exfil niet voor elkaar hadden gekregen,' zei ik tegen Walt, toen hij de sprong naar de laadklep beschreef.

'We werden minstens vijf minuten lang bestookt met stenen,' zei Walt. 'Ik weet niet wat erger was geweest, de afdaling van de berg te voet of de striemen op mijn hele lichaam.'

'Misschien heeft dat Van Halen-shirt je ongeluk bezorgd,' zei een van de andere SEALS.

'Ja, Walt, misschien was je zo traag door het gewicht van je baard vol modder,' zei ik.

Voor ons was het grappig, want wij hadden niet tegen die berg hoeven klimmen. We lachten hartelijk om Steve en zijn team, maar zij zagen de lol er niet van in. Ze hadden er alles aan gedaan om die strijders te pakken te krijgen en ze voelden zich in de steek gelaten toen er geen toestemming kwam voor de luchtsteun.

'Waarom hebben we dit gedaan?' vroeg Walt ten slotte. 'Deze tactiek werkt niet. Ik kan gewoon niet geloven dat ik tegen een

berghelling op heb geploeterd en dat we die kerel niet eens te pakken hebben gekregen.'

Tot slot viel Steve hem bij: ook hij baalde ervan dat ze geen toestemming hadden gekregen om de AC-130 in te zetten.

'Wat heeft het voor zin om Spectre erbij te hebben als ze niet mogen schieten?' zei Steve. 'Was er twijfel of deze klootzakken bad guys waren?'

Steve wist al wat het antwoord was.

Er was geen twijfel over mogelijk dat de vluchters bad guys waren. Maar volgens de rules of engagement moesten we de wapens zien. En toen de drones de strijders opspoorden, was het niet duidelijk of ze bewapend waren. Ik twijfelde er niet aan. Mijn teamgenoten evenmin. Maar wij waren niet degenen die toestemming gaven.

'Die gozers zijn ontkomen door de manier waarop wij het doel hebben gepland,' zei Steve uiteindelijk. 'Onze jongen zaten klem en die twee hufters hadden gepakt of neergeknald moeten worden.'

De taliban hadden geleerd van de strijd van de moedjahedien tegen de Russen. Ze kozen schuilplaatsen die lastig te bereiken waren, behalve met een helikopter. We hadden vaak geen andere keus dan naar de Y te vliegen.

'Jongens, we namen het besluit om op de Y te landen vanwege het terrein rond het doelwit,' zei de groepsleider. 'We wisten dat het risico bestond dat de vijand zou schrikken en ervandoor zou gaan.'

Het werd lastig voor ons om een landing op de Y te rechtvaardigen, want zodra de strijders ons een paar minuten voor de lan-

ding hoorden komen, sloegen ze op de vlucht en renden ze weg van het doelwit. Het werkte alleen als we rond het doelwit alle vluchtroutes konden afsluiten. Als je niet vóór de komst van de helikopters ter plekke bent, maak je geen schijn van kans. Dan moet je de rest van de nacht voortvluchtigen achtervolgen.

Wij verplaatsten ons het liefst te voet naar een doelwit. Zo konden we het verrassingselement behouden en ons rondom opstellen, zodat de strijders niet konden ontsnappen als we begonnen te vuren. Ik keek naar de leider van het verkenningsteam. Zijn team plande de routes en stelde ter plekke snipers op.

'Er gaan maar een paar routes naar die ene vallei en de verplaatsing erheen zou buitengewoon moeilijk zijn, als we ons al aan onze tijdsplanning konden houden,' zei de leider van het verkenningsteam.

Het zou ons zes uur hebben gekost om door het dal en over de bergtoppen te lopen. De jongens van het verkenningsteam betwijfelden of we ons aan de tijdsplanning konden houden. Vooral gezien het aantal aanvallers dat we naar het doelwit moesten meenemen: de Afghaanse commando's, onze coalitiegenoot, en twee leden van de reguliere legereenheid die verantwoordelijk was voor de vallei.

We waren er allemaal van overtuigd dat de Afghaanse commando's en de legerjongens de verplaatsing niet aan zouden kunnen. Laat staan volgens de snellere tijdsplanning die we nodig zouden hebben om op tijd bij het doelwit te zijn.

Sinds het begin van de oorlog waren de rules of engagement elk jaar veranderd, naargelang de politieke winden die waaiden. Ten tijde van deze missie was samenwerking met de Afghanen aan

de orde van de dag. Een missie die voorheen was voorbehouden aan de Special Forces, werd nu uitbesteed aan allerlei eenheden, van paratroopers tot reguliere SEAL-teams. Van ons werd geëist dat we Afghaanse commando's meenamen die geen Engels spraken en het nog geen twee minuten zouden uithouden in BUD/S. Op papier waren de Afghaanse commando's het antwoord van Afghanistan op onze terreurbestrijdingseenheden. Maar in werkelijkheid waren ze maar een graadje beter dan de reguliere Afghaanse soldaten die door het land heen renden.

We moesten ook nog een horde achterblijvers of *enablers* meenemen, zoals de zogenaamde battle space owners of BSO's, de gebiedsverantwoordelijken, zodat zij getuige konden zijn van de operatie. Dat waren Amerikaanse legersoldaten die vlak bij het doelwit waren gestationeerd. Als de ouderen uit het dorp op de dichtstbijzijnde basis kwamen klagen dat we onschuldige boeren hadden gedood, konden de jongens van de landmacht zeggen dat ze alles hadden gezien en de crisis zo bezweren.

Het bemoeilijkte voor ons zelfs de eenvoudigste dingen. Verscheidene keren zetten we SEALS vanwege gewichtsbeperkingen uit de helikopter en de missie, om plaats te maken voor een Afghaanse commando of een BSO uit het reguliere leger.

'Aan die BSO's en Afghaanse commando's hebben we geen ene moer,' zei ik. 'Zouden we onze meerderen kunnen uitleggen dat ze voor onze missie een blok aan het been zijn?'

De groepsleider moest bijna lachen.

'Jij bent er lang genoeg bij om te weten dat we het ermee moeten doen,' zei hij. 'Zo zijn de kaarten verdeeld en zo gaat het spel.'

Ik schudde mijn hoofd en nam een slok koffie. Ik wist wat het

antwoord zou zijn, maar het was toch prettig om het te kunnen zeggen. Als we het op tafel legden, kon het team het tenminste bespreken, of wisten we tenminste dat was overwogen om iedereen die geen SEAL was uit de missie te gooien.

De AAR begon in zijn eigen staart te bijten. Als we met onze complete horde mensen over de grond het doelwit probeerden te benaderen, wisten we dat we het niet zouden halen. Als we met helikopters op de Y landden, wisten we dat de strijders zouden schrikken en ervandoor zouden gaan. De groepsleider kwam uiteindelijk tussenbeide en bracht ons weer op het juiste spoor. In deze AAR viel niemand anders dan onszelf iets te verwijten. Niemand had ons bevel gegeven op de Y te landen. We werden allemaal nog bozer over de beperkingen van de rules of engagement, of ROE, én over het feit dat ons doelwit was ontkomen. Terwijl we maar in de rondte bleven redeneren, begonnen we steeds harder en feller te praten. Binnen de kortste keren was de hele AAR een grote chaos en was er meer sprake van emoties dan kille harde feiten of nieuwe ideeën.

'Luister, jongens, we hebben nou eenmaal regels,' zei de groepsleider. 'Die hebben wij niet bedacht, maar we moeten ons eraan houden. Waar het nu om gaat, is dat we alles wat goed ging en alles wat fout ging bespreken. We nemen elke les die we hebben geleerd met ons mee en we begaan niet twee keer dezelfde fout.'

Ik keek het vertrek rond en sommige jongens zaten te knikken. Ik was het met de groepsleider eens. We konden niet terug in de tijd en iets herstellen.

'Feit is dat we een beter manier moeten bedenken om die com-

pounds te treffen,' zei de groepsleider. 'Die jongens wisten wat ze deden. Ze zetten het op een lopen zodra ze de helikopters hoorden. Laat iedereen eventjes bij dat gegeven stilstaan. Hou op met je vinger naar je teamgenoot of de rules of engagement te wijzen en concentreer je op het grote geheel. We deden een poging en die pakte niet goed uit. Laten we de volgende keer een betere methode bedenken.'

De AAR bracht de problemen aan het licht en dwong ons buiten de vaste kaders te denken en te communiceren. We moesten hoe dan ook een manier bedenken om een infil te doen met al die extra mensen die we op een missie moesten meenemen.

De AAR maakte uiteindelijk een eind aan de onderlinge strijd. Iedereen had de kans zijn zegje te doen en zijn zorgen te uiten. We konden allemaal openlijk met elkaar spreken. De frustraties werden in dat vertrek gelucht en hopelijk nergens anders. Niemand ging er naderhand over door omdat we wisten dat dit de plaats en het moment was om ons uit te spreken. De kans om zonder iets te verbloemen, zonder rekening te houden met rangen en volkomen open en eerlijk te communiceren, hadden we nodig om grote en kleine problemen op te lossen.

Ik herinner me nog een bijzonder ongemakkelijke en zeer persoonlijke AAR nadat ikzelf teamleider was geworden. Het was in Afghanistan en het was vlak nadat Phil, mijn vorige teamleider, in zijn been was geschoten. We zaten midden in onze uitzending, dus ik had gedacht pas bij de volgende uitzending de verantwoordelijkheden van de teamleider op me te hoeven nemen. Ik moest nog wennen aan de extra verantwoordelijkheid. Aangezien ik nieuw was als teamleider wilde ik niks fout doen. Ik besefte dat

mijn groepsleider me goed in de gaten zou houden. Gelukkig had mijn hele achtkoppige team meer talent dan ik en dat maakte mijn eerste optreden als teamleider veel gemakkelijker.

Het doelwit was zoals gewoonlijk een talibancommandant of -helper. We hadden hem opgespoord in een overnachtingsplaats in een dorp vlak bij de Pakistaanse grens. Nadat we de compound hadden overvallen en hem gevangen hadden genomen, kondigde onze groepsleider aan dat we ons moesten klaarmaken voor de exfiltratie.

Wij hebben allemaal onze standaarduitrusting – wapens, nachtzichtkijker, kogelvrij vest – én we hadden extra uitrusting zoals ladders en mokers om deuren open te breken. Elk teamlid krijgt extra uitrusting toegewezen. Ik droeg een boutenschaar op mijn rug. Die werd om de haverklap na gebruik ergens neergezet in plaats van dat hij aan mij werd teruggegeven. Dat gebeurde regelmatig met alle extra uitrusting die we bij een missie bij ons hadden. Als het dan tijd werd om terug te gaan, had ik niet alle uitrusting waar ik verantwoordelijk voor was.

Iedereen maakte zich klaar voor vertrek. Het was nacht en pikdonker en ik wilde me ervan verzekeren dat iedereen zijn spullen bij zich had. We stelden ons op om terug te keren naar de landingszone en ik riep via het radionetwerk van ons team Jake op, zendercode Alpha Eight.

Jake droeg de ladder van ons team en ik wilde er zeker van zijn dat hij die niet vergat. Maar ik gebruikte een frequentie die voor iedereen hoorbaar was.

'Alpha Eight, Alpha One hier,' zei ik.

'Alpha One, Alpha Eight hier, zeg het maar,' zei hij.

'Hé, heb je je ladder?' zei ik.

'Roger,' antwoordde hij bijna direct.

Daarna controleerde ik twee keer of mijn team compleet was en belde de groepsleider.

'Echo Twelve, Alpha One. Alpha is klaar voor exfil.'

Elk team meldde zich vlug met dezelfde mededeling, maar geen ervan ging zover hun teamleden afzonderlijk te vragen of ze hun extra uitrusting bij zich hadden.

'Roger, haal ons eruit, verkenningsteam,' zei de groepsleider.

Toen we weer op de basis waren, ontdeden we ons onmiddellijk van onze uitrusting en begonnen we aan de AAR. Toen we het exfiltratiegedeelte van onze AAR afsloten, stak Jake zijn hand op.

'Hé, ik wil graag weten waarom je mij via de radio aan mijn ladder herinnerde?'

'Hoe bedoel je?' vroeg ik.

'Nou, het is mijn uitrusting, het is mijn verantwoordelijkheid,' zei Jake. 'Die heb ik nog nooit vergeten.'

Aanvankelijk was ik nogal verbouwereerd. Ik wist echt niet wat ik moest zeggen. Ik was de teamleider en ik mocht hem vragen wat ik wilde. Ik had de radio kunnen inschakelen en hem naar zijn schoenmaat kunnen vragen en of hij die morgen zijn tanden wel had gepoetst. Maar toen viel het kwartje. Ik voelde me meteen een ezel.

'Goed punt,' zei ik.

Ik zat daar voor het hele team en voelde me een eikel. Ik was er zo op gebrand dat mijn team alles correct deed dat ik niet op mijn eigen gedrag lette. Ik was de teamleider geworden waar ik altijd de pest aan had gehad, die alles tot in de kleinste details regelt. Natuur-

lijk had ik die vraag over de ladder in mijn achterhoofd gerationaliseerd omdat het om een groot onderdeel van de uitrusting ging dat we absoluut niet bij het doelwit achter mochten laten. Maar ik liet na erop te vertrouwen dat mijn man de verantwoordelijkheid voor zijn eigen spullen op zich nam. Phil was er altijd heel goed in ons zelf te laten doen wat we moesten doen. Hij vertrouwde erop dat we ons werk deden en zei alleen iets als hij je moest corrigeren. Als Phil met me kwam praten, wist ik dat ik het had verkloot. Verder werden we geacht te weten wat ons te doen stond. Het was onnodig en zonde van de moeite geweest om Jake naar de ladder te vragen. Nu moest ik bij de AAR me verantwoorden voor mijn fout.

'Heb ik je er vanavond aan herinnerd je boutenschaar of zelfs maar je geweer mee te nemen?' vroeg Jake aan me.

'Nee,' zei ik.

'Nou, de ladder hoort bij mijn uitrusting en is mijn verantwoordelijkheid, dus heb ik die bij me.'

Natuurlijk wist hij wat hij mee moest nemen. Zoals ik het had gevraagd klonk het alsof ik mijn teamgenoten niet vertrouwde en wij wisten allemaal hoe belangrijk vertrouwen was.

'Mijn fout,' zei ik. 'Gesnopen, roger. Ik ben een eikel en ik begrijp wat je bedoelt. Het zal niet nog eens gebeuren.'

Ik was geen moment boos op Jake. Ik schaamde me en was boos op mezelf.

Jake verdient alle lof. Hij wist dat de AAR het ideale moment was om mijn fout ter sprake te brengen. Als Jake niet zo eerlijk was geweest om het rechtstreeks tegen me te zeggen, dan zou ik de volgende missie waarschijnlijk dezelfde fout begaan en zou het een gewoonte zijn geworden.

Zowel de AAR waarin de ladder ter sprake kwam als die vlak na de missie waarbij de talibancommandant ons door de vingers glipte, beantwoordde aan het doel.

De dag na de mislukte missie om de talibancommandant te pakken te krijgen, waren we op weg naar een nieuw doelwit. Er was geen tijd om stil te blijven staan bij het verleden. We zetten allemaal de laatste missie uit ons hoofd, want we moesten als team het gevaar weer opzoeken zonder te twijfelen aan de mannen links en rechts van ons.

Een maand later kwam de groepsleider echter bij ons terug met hetzelfde doelwit.

'Willen jullie nog een keer proberen deze kerels te grazen te nemen?' vroeg de groepsleider.

'Ja,' zei ik. 'Uiteraard.'

Ik zat met Steve in het operatiecentrum. De groepsleider en de leider van het verkenningsteam waren er ook. Op de flatscreen waren satellietfoto's te zien van de compounds en de vallei.

'Hij is weer thuis,' zei de groepsleider, wijzend op een van de compounds van het complex. 'Inlichtingen heeft hem opgespoord in precies dezelfde compound die we eerder hebben aangevallen. Hij zit daar met een paar maten.'

Ik keek naar de compound en vervolgens naar het dal als geheel. Ik wilde het nog een keer proberen. Ik had de eerste poging losgelaten en ik probeerde me niet te richten op het feit dat die schoft was ontkomen, maar ik was niet van plan hem nog een keer door onze vingers te laten glippen.

'Jouw team heeft het voortouw,' zei de groepsleider tegen mij.

Mijn team mocht kiezen wat we ter plekke wilden doen.

'Ik wil erheen lopen,' zei ik.

Ik hield van het zwaardere werk. Ik smulde ervan als de uitdaging groter was. Hoe zwaarder de missie, hoe fijner ik het vond. Maar ik wist ook welke obstakels ons bij het doelwit wachtten. De AAR had ons de problemen laten zien bij ons eerste plan. We moesten iets bedenken om het verrassingselement te behouden, want anders had het geen zin nog eens te proberen deze man gevangen te nemen of te doden.

Ik keek naar de leider van het verkenningsteam. Hij had een grijns op zijn gezicht.

'Ik heb een route gevonden,' zei de verkenningsteamleider. 'Maar die kunnen we niet met een grote patrouille nemen.'

'Daar ben ik het mee eens. Het laatste wat we nodig hebben is die kolossale horde die door de bergen slingert. Dan hebben we geen schijn van kans.'

De vorige keer hadden we een belangrijke les geleerd. Ik dacht terug aan de AAR en waarom we de eerste keer met de helikopters gingen.

'Hoe zit het met de commando's en de gebiedsverantwoordelijken?' vroeg ik. 'Kunnen we die daar ook op een andere manier krijgen?'

We bespraken het een uur en bedachten uiteindelijk een plan dat voldeed aan de rules of engagement. Mijn SEAL-team zou samen met onze verkenningsjongens, een Pararescue Jumper (PJ) van de luchtmacht en onze groepsleider met een helikopter naar een nabijgelegen dal vliegen en vandaaruit naar het doelwit gaan. Als we het netwerk van compounds eenmaal hadden ingesloten, zouden we via de radio een bericht doorseinen. De andere teams

zouden dan met de gebiedsverantwoordelijke en de Afghaanse commando's met helikopters landen op de Y. Wij zouden dan al ter plekke zijn om vluchters aan te pakken en de aanval in te zetten zodra de heli's landden. Eindelijk hadden we een alternatieve oplossing. Die was tijdens de AAR ontwikkeld.

We brachten de hele groep van het plan op de hoogte en verzamelden onze uitrusting, en mijn team ging op weg naar de helikopters. We vertrokken uren eerder dan de hoofdgroep en begonnen aan onze mars. Het was warm en we waren nog geen kilometer op weg of mijn shirt was al drijfnat van het zweet. Er was weinig maanlicht en ik had geen hand voor ogen kunnen zien als ik mijn nachtkijker niet had gehad. Urenlang liepen we door de heuvels.

De tocht was lang maar verliep zonder problemen. Ik hield mijn concentratie vast en hoopte dat al deze moeite zou lonen. Het laatste wat ik wilde was dat die schoften weer zouden ontsnappen. We hadden een geweldig plan bedacht en deden nu ons best om het ten uitvoer te brengen.

Ten slotte bereikten we de laatste top en zag ik in het dal de doolhof van compounds liggen. Ik keek op mijn horloge. We waren op tijd. We daalden vlug af en kozen positie op de diverse steegjes die vanuit de kleine cluster compounds naar buiten leidden. Op grond van de satellietbeelden hadden we vastgesteld dat er twee hoofdstraten uit het compoundnetwerk liepen. We maakten teams van twee man en kozen op beide positie.

We liepen zonder een geluid te maken de heuvel af. Toen we de muren naderden hield ik mijn geweer in de aanslag. Ik was samen met een andere SEAL, mijn swim buddy, en we zakten door één knie en wachtten af. Boven ons hoofd hield ISR de compounds in

de gaten. Er werden geen bewegende figuren gemeld. Toen alle teams hun plaats hadden ingenomen, klonk de groepsleider via de radio.

'Vogels zitten binnen,' zei de groepsleider. 'Twee minuten.'

Ik keek op mijn horloge. Ik kon het vage geplof van de rotoren al horen van de helikopters die boven het dal naar de compounds vlogen. Ik veegde met mijn mouw het zweet van mijn gezicht. Als de strijders inderdaad in de compound zaten, verwachtte ik dat ze elk moment op de vlucht zouden slaan.

Een paar tellen later hoorde ik de bestuurder van de drone via de radio.

'We hebben twee bewegende figuren die het doelwit verlaten en in oostelijke richting gaan,' zei de drone-piloot.

Meer hoefde ik niet te horen. Wij zaten klaar aan de oostkant en wachtten ze op.

Op grond van de satellietbeelden wist ik dat ze door een lange steeg liepen die het cluster van zes compounds in tweeën verdeelde. Dat was dezelfde weg die ze hadden gebruikt toen we de eerste keer de compounds hadden aangevallen. Aan het uiteinde van de steeg zaten Bert, een van mijn nieuwere jongens, en een PJ van de luchtmacht.

'Ze komen jouw kant op, Alpha Four,' zei ik via de radio.

'Roger,' zei Bert.

De rotoren waren inmiddels duidelijk te horen, nu de helikopter ten westen van de compounds landde. Ik kon ze nog net zien door de stofwolk. Mijn teamgenoten en de Afghaanse commando's verspreidden zich richting de compounds en de radio knetterde van de berichten.

Een paar tellen later hoorde ik het geknal van gedempt geweervuur toen Bert en de pararescueman begonnen te schieten. De strijders – die AK-47's bij zich hadden – waren nog maar een paar stappen de steeg uit of ze stuitten op Bert. De strijders renden zo hard ze konden. Net toen ze de steeg uit kwamen, keken ze op en zagen Bert en de PJ. De strijders probeerden te stoppen en hun geweer te heffen in een halfslachtige poging een paar schoten te lossen. Voordat ze zelfs maar de kans kregen hun AK-47's te richten troffen Bert en de PJ beide strijders met enkele kogels. Ze zakten bij de ingang van de steeg in elkaar.

'Twee EKIA,' seinde Bert via de radio.

De twee strijders waren gesneuveld. Ik ervoer directe voldoening. We hadden ze. De eerste poging was mislukt, maar we hadden ons niet uit het veld laten slaan. We hadden de mislukte missie besproken – geconcentreerd op wat er goed en wat er fout was gegaan – en bedachten een andere manier om het doelwit aan te vallen.

In de strijd krijg je niet vaak een tweede kans. We hadden er nooit op gerekend dat we deze kerels nog een keer te grazen konden nemen, maar we wisten wel dat de lessen die we bij de eerste missie hadden geleerd, nuttig zouden zijn voor toekomstige missies.

De AAR beantwoordde aan de bedoeling en daardoor zouden de twee talibancommandanten nooit meer een dreiging vormen. We hadden een plan bedacht om de eisen die ons gesteld werden te omzeilen en toch binnen de rules of engagement te blijven opereren. Deze missie en de lessen die we hadden geleerd, waren vrij duidelijk geweest. Veel AAR's en de lessen die ze opleveren zijn

echter niet zo eenvoudig. Soms komen er mensen om het leven doordat we niet duidelijk hebben gecommuniceerd en niets hebben geleerd van onze fouten.

Hoe moeilijk het ook kan zijn om de verrichtingen van een teamgenoot te bekritiseren, of om kritiek te accepteren van een wapenbroeder, toch is dat een van de belangrijkste aspecten waar een SEAL steeds aan moet werken. Oprecht met anderen praten, vooral als je mogelijk een fout hebt gemaakt, is het moeilijkst. In de strijd worden fouten gemaakt en dat is begrijpelijk. Communicatie en de lessen die de AAR oplevert, zijn er alleen maar om het team beter te maken, daar draait het om. Het is moeilijk te begrijpen dat het niet allemaal om jou draait, en tijdens mijn loopbaan was dat voor mij een van de moeilijkste dingen om te leren. In de loop der jaren begon ik geleidelijk aan steeds meer in te zien hoe belangrijk het was om nederig te blijven en te begrijpen dat iedereen fouten kan maken. Je keert ze niet de rug toe omdat ze een fout hebben gemaakt, maar je leert ervan, zodat je het de volgende keer beter aanpakt.

In het gevecht geleerde lessen, soms geschreven met bloed, moeten worden doorgegeven.

HOOFDSTUK 8

Schiet, beweeg en communiceer

Relaties

De honden waren continu aan het blaffen toen we optrokken naar de compound.

Zodra het geluid van de helikoptermotoren wegstierf hoorde ik ze. Toen we na een lange helikoptervlucht onze rituele plas stonden te doen, weerkaatste de eerste blaf door de vallei. Een paar seconden later hoorde ik de tweede blaf. Toen we eenmaal in patrouilleformatie waren en naar het doelwit optrokken was het net alsof een koor van honden elke boer en strijder in de omgeving alert maakte op onze aanwezigheid.

Ik was inmiddels elf jaar bij de SEALS en had voldoende ervaring om teamleider te worden, en ik was aardig bedreven in de elementaire bouwstenen van operaties. Ik zorgde ervoor dat de gebruikelijke menselijke angsten geen belemmering meer vormden voor het nemen van de juiste beslissingen, en ik wist dat communicatie en teamwerk de sleutels zijn voor succes in de strijd.

Dat wil niet zeggen dat het gemakkelijk was.

We waren naar Kunduz gevlogen, in Noord-Afghanistan. Op dat moment hadden de Duitsers en andere coalitietroepen al jaren de leiding in het noordelijk deel van Afghanistan. Zij voerden

weinig of geen aanvalsoperaties uit in het gebied. Ze hielden zich veel meer bezig met de aanleg van wegen en de bouw van scholen en ziekenhuizen. Aangezien de vijandelijke strijders er van niemand iets te duchten hadden, waren ze dit gebied als een veilige haven gaan gebruiken. Reken maar dat ik de poort ook niet uit zou willen, waarbinnen ze over een biertent en een aantal bars en clubs beschikken. Maar dat was een ander verhaal.

We waren naar Noord-Afghanistan gekomen nadat de analisten van onze inlichtingendienst informatie hadden opgepikt dat een hoge talibancommandant zich in het gebied bevond. Terwijl de analisten doorgingen met de observatie vlogen wij naar het gebied. We wilden in de buurt zijn zodat we in actie konden komen zodra de operatie groen licht kreeg.

We wisten niet hoe de commandant eruitzag en zijn afbeelding tijdens de briefing was dan ook niet meer dan een silhouet.

Onze analisten volgden de commandant de hele dag en bekeken hem via ISR, terwijl hij van de ene naar de andere locatie trok en onderweg strijders oppikte. Na zonsondergang zagen we dat de groep eindelijk naar een zogenaamde bed-down location gaan, meestal een groepje bomen of een verdedigbare positie waar ze wat nachtrust konden krijgen. Het groepje bomen dat zij uitkozen, stond toevallig tegen een grote compound. Strijders verschenen gewoonlijk bij een willekeurige burgercompound, eisten eten en verdwenen vervolgens met een gevulde maag tussen de bomen om te slapen. De strijders konden in de dichte begroeiing van Noord-Afghanistan gemakkelijk domweg verdwijnen in het groen en zich schuilhouden voor onze overvliegende drones.

Toen de strijders die middag verschenen zagen de drone-pilo-

ten dat ze de compound binnengingen en een paar uur later tussen de bomen verdwenen. Voor zover wij op grond van ISR konden zien kwamen de strijders nooit uit het groepje bomen. Dat wilde niet zeggen dat ze zich niet hadden verroerd en het gebied niet hadden verlaten. Ze waren wel zo slim om te beseffen dat onze drones ze in de gaten hielden. De vijand begaf zich 's nachts stelselmatig van de ene naar de andere rustplaats.

De analisten waren er in dit geval zeker van dat de strijders het bosje niet hadden verlaten en dus besloten we de missie te starten.

Aangezien ik de leider van het team was, zat in mijn ene oor de verbinding van de interne radio waarmee ik met de mensen van mijn team kon praten en in mijn andere oor de verbinding met het commando zodat ik kon praten met de groepscommandant, de groepsleider en eventuele drones of gevechtsvliegtuigen die boven ons patrouilleerden.

'Geen beweging,' zei de drone-piloot. 'Alle pax' – 'pax' is een afkorting van 'people' (mensen) – 'zitten nog in het bosje. Het ziet ernaar uit dat de witte stationcar nog steeds op dezelfde plaats staat.' De commandant van de taliban en zijn groepje strijders gingen met de auto en verscheidene crossmotoren van dorp naar dorp. We waren er zeker van dat de strijders niet ver weg waren als de auto nog steeds vlak bij de compound stond.

De honden blaften gedurende de hele 7 kilometer lange tocht ernaartoe. We probeerden zo geruisloos mogelijk te bewegen, en onze snipers kozen de beste route uit om de lokale dorpen te vermijden. Maar na elke stap hoorde ik slechts de honden. Het bezorgde ons allemaal zonder meer een erg ongemakkelijk gevoel.

'Ik word gek van die klotehonden,' zei Steve tijdens een korte

rustpauze. 'Blaffen ze altijd zoveel of zijn ze in dienst van de taliban?'

Steve was ook teamleider en een van mijn beste vrienden bij de SEALS. Hij was 'boeren'-sterk, had een brede borst en dikke armen. Zijn dikke baard bedekte zijn gezicht. Hij zag eruit als een aardvarken of *groundhog*. Daar maakten we zo vaak grapjes over dat het zijn bijnaam werd.

Ik leerde Groundhog kennen tijdens S&T. Vanaf dag één zette ik op het verzoek om de vijf besten en de vijf slechtsten van de klas op te sommen Steve in mijn top vijf en hij was altijd een leider in de klas. Ik had het geluk in dezelfde groep te zitten als hij. We belandden in verschillende teams, maar we ontwikkelden ons feitelijk samen in de SEALS. Hij zat erbij bij al mijn uitzendingen en oefeningen. Steve was de man naar wie ik toe ging als ik een idee had en feedback wilde. We waren het bijna altijd eens, dus als hij tegen me zei dat hij het niet eens was met wat ik deed of me goede raad gaf, luisterde ik altijd. Zijn eerste advies was altijd hetzelfde.

'Wees duidelijk, man,' zei hij altijd tegen me. 'Als je te veel emoties toont, luistert geen mens naar je.'

Maar Steve leek ook sterk op mij.

Hij en ik werden ooit bijna naar huis gestuurd tijdens een missie toen we ons kritisch hadden uitgelaten over de tactiek van een van onze groepsleiders. De groepsleider had geen van de teamleiders om advies of inbreng gevraagd. Hij bedacht een plan en weigerde te luisteren naar de andere leiders in de eenheid. De groepsleider hoorde ons zijn plan bekritiseren. Wij waren toen nieuw in het legeronderdeel en de groepsleider was er niet van gediend

dat wij 'nieuwelingen' zijn plan in twijfel trokken. Hij dreigde ons naar huis te sturen, maar onze teamleiders beschermden ons.

We werkten zes jaar samen voordat we allebei een eigen team binnen dezelfde groep kregen. Als teamleiders werkten we in harmonie samen. Ik wist wat hij deed en hij wist wat ik deed. We waren zo lang teamgenoten geweest dat ik als het vuurgevecht begon, altijd wist hoe hij de situatie interpreteerde en hoe hij en zijn team zouden reageren.

Binnen de SEAL-gemeenschap bestaat de uitdrukking dat elk teamlid moet kunnen 'schieten, bewegen en communiceren'. Kunnen schieten betekent dat je beschikt over de tactische vaardigheden die vereist zijn om je vuurwapen veilig en effectief te gebruiken. Bewegen heeft betrekking op hoe je als team functioneert en hoe je je effectief en tactisch verplaatst op het slagveld. Bij communiceren draait het om duidelijk en doeltreffend spreken, zodat je teamgenoten weten wat je doet. Nadat we jarenlang zo nauw hadden samengewerkt, konden we in een gevechtssituatie bijna naadloos bewegen en reageren. We zochten SEALS die niet alleen die vaardigheden onder de knie hadden, maar ook in ons team pasten. Ik maakte me nooit zorgen om mannen die op missie waren. Zij wisten wat ze moesten doen als de kogels in het rond begonnen te vliegen. Mijn grootste uitdaging was hen begeleiden en hun leren wat ze moesten doen als we weer in de teamkamer waren.

Ik ben aanwezig geweest bij de beoordelingscommissie die kandidaten voor S&T screende. De mondelinge ondervraging kwam na de lichamelijke conditietest – waarvoor ik bijna zakte toen ik werd getest – en is waarschijnlijk het zenuwslopendste on-

derdeel van de S&T-test. Om hard te lopen of je op te drukken heb je niet veel mentale begaafdheid nodig. Daarbij draait het meer om wilskracht en voorbereiding.

De meeste vragen bij de test waren 'wat als'-scenario's die je integriteit op de proef stelden. Het ging erom dat je een reden had voor je daden en dat je je keuze logisch kon uitleggen. Een van de beste vragen ging over schietoefeningen. Die vraag kreeg ik bij mijn test en ik stelde die op mijn beurt toen ik in de commissie zat.

'Je krijgt op de schietbaan minder tijd dan je nodig denkt te hebben om je voldoende voor te bereiden op een uitzending,' zei de commissie. 'Je wilt vaker schieten. Neem je munitie mee van je werk en ga je naar een burgerschietbaan?'

Ik weet nog wat ik antwoordde.

'Ja, absoluut,' flapte ik er onmiddellijk uit, in mijn gala-uniform, gladgeschoren en pas geknipt, pogend niet zenuwachtig te lijken.

'Is dat niet illegaal?' vroeg een van de leiders van de commissie.

'Ik gap ze niet,' zei ik. 'Ik gebruik de munitie. Door de logistiek van mijn team is het lastig om te oefenen. Ik kan niet met mijn wapen naar een militaire schietbaan gaan, want de dichtstbijzijnde is in Camp Pendleton. Dat is ruim een uur rijden van mijn werkplek en die is bijna nooit beschikbaar. Door die munitie te gebruiken word ik beter in mijn werk; bovendien zou ik de jongens die over onze munitie gaan zeker vertellen wat ik ermee ga doen.'

Dat was kennelijk het goede antwoord. Op dat moment wist ik niet zeker waarom. Maar toen ik in het commando zat, begreep ik het. Het gaf blijk van gedrevenheid en initiatief om meer na te

streven dan de minimale trainingsdoelen, allebei essentiële eigenschappen voor een S&T-kandidaat. Het was ook een goed voorbeeld van hoe ik een obstakel zou overwinnen om mijn vaardigheden te vergroten en een aanwinst voor het team te zijn. We wilden intrinsiek gemotiveerde kandidaten die méér zouden doen dan alleen maar hun werk.

Toen ik in de commissie zat probeerde ik erachter te komen of de kandidaten pasten binnen de cultuur van de SEALS, want de kans bestond dat ze ooit in mijn team terecht zouden komen.

'Wat is jouw inbreng? Waarom moeten we jou de mogelijkheid bieden aan S&T mee te doen?' vroeg ik altijd.

Het eerste antwoord was altijd: 'Ik ben echt een harde werker,' gevolgd door: 'Ik ben heel goed in CQB,' of close quarters battle, wat wilde zeggen dat ze goed een vertrek konden schoonvegen.

'Nou en?' reageerde ik dan. Iedereen in het legeronderdeel was een harde werker en goed in CQB. Ik wilde de jongens die de minimumeisen overstegen. De grondbeginselen van het werk zijn een gegeven. Ik wilde de vent die zichzelf elke dag dezelfde vraag stelde: Hoe word ik een aanwinst voor het team?

We wilden jongens die altijd doorduwden, degenen die iets meer deden dan de basale functieomschrijving. Iedereen binnen onze organisatie deed wat van hem verwacht werd, maar wij wilden de SEALS die deden wat hun gevraagd werd en vervolgens op zoek gingen naar extra werk. Dat was een aanwinst voor het team.

De enige manier om te slagen was door je altijd helemaal te geven, wat voor alles gold bij de SEALS. In tegenstelling tot andere eenheden, die deelnemers uit alle onderdelen van de strijdkrach-

ten selecteren, selecteert S&T uitsluitend kandidaten uit de SEAL-teams. Dankzij onze vergelijkbare achtergrond en het feit dat elke SEAL aan precies dezelfde eisen moet voldoen om in de eenheid te komen, was ons onderdeel een zeer hechte werkplek. Deze relaties zijn niet alleen voor het moreel en een goede werkomgeving heel belangrijk maar ook in de strijd. Dankzij onze hechte teams konden we op elkaars verrichtingen anticiperen, en dat bleek in de loop der tijd het verschil uit te maken tussen succes en mislukking in de strijd.

De honden waren nog steeds aan het blaffen toen we halthielden aan de rand van een groot, modderig veld tegenover de compound en de bomen. Ik wou dat de honden hun kop hielden. Aan de andere kant dacht ik dat ze misschien wel altijd zoveel blaften. Hopelijk was de vijand er inmiddels doof voor.

We werden vergezeld door een groep Army Rangers en een paar Afghaanse commando's. Ze beschikten over diverse wapens, maar voor de missie van deze nacht hadden ze verscheidene van de grotere en zwaardere MK 48-machinegeweren bij zich. De MK 48 vuurt een 7.62-kaliber kogel en kan zeer doeltreffend voor dekkingsvuur in dichte bomenrijen en gebladerte zorgen. We wachtten tot de Rangers en onze Afghaanse commando-eenheid langzaam door het hoge gras waren gekropen en een overwatch-positie hadden ingenomen. Als we in problemen kwamen, zouden we ze om dekkingsvuur met de zware wapens kunnen vragen. Toen ze hun positie hadden ingenomen zwenkte onze groep naar het rechteruiteinde van het open veld en langs de rand van de bomen, richting de vijandelijke positie.

Het veld was modderig en het kostte ons vrij veel tijd om langzaam naar het bosje op te trekken. Voor de bomen bevonden zich irrigatiegreppels, die een barrière vormden. Als we degenen die zich tussen de bomen bevonden te vlug af waren, dan zouden die gevangen zitten tussen ons en de greppel. Ik hoorde via de radio de commandant van het peloton Rangers, wiens mannen op de uitkijk naar strijders zaten. Ze hadden geen beweging gezien en dus betraden we voorzichtig het bosje.

Mijn team liep in het midden. Steves team liep voor mij. Het was aardedonker. Zelfs met een nachtkijker was het moeilijk het smalle pad tussen de bomen door te volgen omdat de takken elk omgevingslicht tegenhielden. Iedereen liep voorzichtig en deed zijn uiterste best geen lawaai te maken.

We wisten allemaal dat één misstap de strijders, die zich vlakbij schuilhielden, zou alarmeren. Om zo lichtvoetig mogelijk te zijn, liep ik bijkans op mijn tenen. Ik zag de infrarode laserstralen van onze mensen traag het gebied voor ons aftasten. Alle operators hadden een laser op hun geweer. De infraroodstroom fungeert als een zaklamp en de kleine infrarode stip in het midden van die lantaarn is de plaats waar je kogels doel zullen treffen. Ze zijn onzichtbaar voor het blote oog, maar wie een nachtkijker draagt, kan de laserstralen zien. Dankzij de lasers konden we iets zien, vooral in het dichte bosgebied.

We liepen nog geen vijftig meter tussen de bomen toen ik rechts van me Walt zag verstrakken en verstijven. Ik werkte lang genoeg met Walt om uit zijn lichaamstaal af te leiden dat hij iets had opgemerkt. Hij zei niets. Ieder van ons wist dat hij iets in het vizier had.

Onze hele eenheid hield acuut halt, en Walt en een andere SEAL liepen heel behoedzaam naar voren. Walt gebaarde naar ons dat we door konden lopen en hield zijn geweer gericht op de voet van een grote boom. Toen we eropaf liepen en hem passeerden, zag ik twee strijders die diep in slaap op de grond lagen. Hun AK-47's lagen vlak bij ze. De open plek was bezaaid met afval. Er lagen waterflessen, etensblikken en papier. Walt liep met zijn wapen in de aanslag een paar passen verder het bos in. Ik zag dat zijn laservizier op de borst van de strijder gericht was. Hij en een andere SEAL bleven achter om de slapende taliban in de gaten te houden. We gebruikten weliswaar wapens met knaldempers, maar Walt nam de juiste beslissing door daar gewoon naar de slapende mannen te blijven kijken en pas te reageren als ze wakker zouden worden. Hij wilde niet het risico nemen de andere taliban wakker te maken door het vuur op deze twee te openen.

Dat we op de slapende taliban waren gestuit was goed nieuws én slecht nieuws.

Goed omdat de bad guys zonneklaar in de buurt waren en het gebied niet hadden verlaten. Maar het was slecht nieuws omdat we een vuurgevecht tegemoet liepen. We zetten onze stille opmars voort en probeerden de slapende strijders niet wakker te maken. Zo'n dertig meter vanaf het kamp zag ik de weg die naar de compound voerde waar ze hadden gegeten. Daar stonden de motoren en de witte stationcar onder een reusachtige boom voor het huis.

Mijn team liep de weg af en sloot zich aan bij Steves team, afgezien van Walt en een andere SEAL, die bij de talibanwachtposten waren gebleven. Vijf van ons liepen recht over de weg richting

het huis. Ik keek even naar links en nam Steves lichaamstaal op. Hij dacht hetzelfde als ik. We zouden zo direct een confrontatie met de vijand hebben. Steve zat ineengehurkt met zijn HK-416 om zijn schouder en gereed om te schieten. Zijn infrarode laser tastte de donkere bomen recht voor me af.

Steve en zijn schutter, gewapend met een MK-46 licht machinegeweer, bevonden zich links naast mijn groep toen we de oprit op liepen. Mijn team liep door richting de compound en het dichte bosje erachter. We wisten dat de strijders onvoldoende tijd hadden om zich een flink eind uit de voeten te maken, en ze zouden zich evenmin buiten wagen uit angst te worden opgemerkt door onze drones. Als ze het open terrein in zouden spurten, zouden de Rangers aan de rand van het veld ze opmerken. Als we in contact zouden komen met de vijand, zou dat gebeuren in het bosje pal voor ons.

Vlak bij het uiteinde van de oprit zag ik een verzameling dekens en matjes op de grond liggen. De dekens lagen op een hoop en zagen eruit alsof degenen die eronder hadden gelegen vlug waren opgestaan. Er waren verscheidene slaapmatjes, waarvan ik er op het eerste gezicht minstens vijf zag. Ik nam niet de moeite ze te tellen, want mijn gedachten waren bij het naderende gevecht.

Oké, klote, waar zitten ze? dacht ik.

Zodra ik die matjes zag, hield ik halt en begon ik mijn team met mijn infrarode laser erop te wijzen. Ze verstijfden en we begonnen de omringende bosrand af te tasten. Ik zag de infrarode lasers van mijn teamgenoten kriskras over de bomen gaan. Ik ging traag met mijn laserstraal langs de donkere rij bomen links van ons toen er een hoofd voor me opdook en weer verdween. Het ging te snel

om met zekerheid te kunnen zeggen of het een man, een vrouw of een kind was.

Omdat de rules of engagement voortdurend veranderden en restrictiever werden, kon ik niet schieten, want ik had geen idee of het een strijder was die ik had gezien. De kans was zeker groot dat het hoofd was van iemand die bij het opgerolde beddengoed hoorde. Als dat het geval was, was ik er op grond van de wachtposten die Walt had ontdekt, tamelijk zeker van dat hij gewapend zou zijn, maar ik zag geen geweer en er was niet op ons geschoten. Alles lag pal voor mijn neus. Dit moesten wel bad guys zijn. Ik had de auto, de motoren en verlaten bedjes al gezien en ik was er zeker van dat dit een van de kerels was die zochten.

Ik zag verder geen activiteit en schakelde mijn radio in.

'Er beweegt hier iets, mannen,' fluisterde ik in de radio.

Vlak nadat ik mijn oproep had gedaan, richtte een inmiddels overduidelijk vijandige strijder zich op uit de greppel op vijftien meter voor ons. Terwijl hij opstond, opende hij het vuur vanuit een PKM-machinegeweer met kogelriem.

Aan de mondingsvlam te zien leek hij wel een houwitser af te vuren. Er schoot een vlam van een meter lang uit de geweerloop en ik viel achterover op mijn rug. Alles in mijn nachtkijker explodeerde in een uitbarsting van licht. De schutter vuurde als een wilde en de kogels vlogen over me heen. Het gebulder van het geweer overstemde alles, ook mijn gedachten over rules of engagement of wat me te doen stond. Ik zag dat enkele van mijn teamgenoten dekking zochten. Mijn lichaam ging over op de overlevingsmodus. Ik had net als in een *Matrix*-film een kogel ontweken en viel op mijn rug. Als ik naar voren zou duiken, zou

ik terechtkomen in de baan van de kogels die de grond om me heen omwoelden. Ik wilde zo snel mogelijk zo laag mogelijk zien te komen. We waren in het nauw gedreven en hadden geen enkele dekking. Het zou een kwestie van seconden zijn of de salvo's van de PKM zouden mijn team uiteenrukken.

Ik klemde mijn geweer vast en begon terug te schieten. De patroonhulzen vlogen tegen mijn bovenbeen. Ik mikte niet door mijn EOTech en kon niet zien waar mijn infrarode laser op gericht was. Van zicht voor me was geen sprake en ik vuurde uitsluitend op mijn gevoel in de richting van het doelwit. Dit keer schoot ik in het wilde weg en bad ik. Mijn teamgenoten schoten eveneens terug. We moesten die strijder zo snel mogelijk zelf met wat kogels om de oren slaan.

Machinegeweerschoten boorden zich in de grond om ons heen. Lichtspoorkogels zoemden langs mijn gezicht en knalden in bomen en struiken naast en achter mijn team. Als een van ons was opgestaan, zou hij onmiddellijk zijn neergeschoten. De talibanstrijder had moeite om te mikken met het machinegeweer, dat als een wilde op en neer ging tussen zijn armen. Maar hij kreeg het met de seconde beter onder controle.

Plotseling hoorde ik iets vlakbij links van me. Het was het zoete geluid van een MK-46-machinegeweer. We vuren doorgaans salvo's van zes à acht schoten om munitie te sparen en om naar meer nauwkeurigheid te streven. Maar dit waren geen korte salvo's. Steves schutter liet de trekker niet los. Hij loste een superlang aanhoudend salvo. Hij en Steve bevonden zich zo'n tien meter links van ons en hadden een perfecte hoek op de vijandelijke positie. Ik zag de stukken hout en schors door de lucht vliegen

door zijn lichtspoorkogels, doordat hij vlak boven de vijandelijke positie vuurde.

Het vijandelijk vuur kwam op dat moment volledig tot bedaren, maar de Squad Automatic Weapon (SAW)-schutter en Steve bleven dekking geven. Mijn team trok zich terug, weg van de PKM.

'Rennen,' schreeuwde ik tegen twee van mijn teamgenoten terwijl ik bleef vuren. Een ander teamlid bleef om me te helpen het eerste duo dekking te geven.

Nadat de eerste teamgenoten een stukje naar achteren waren gesprongen, vonden ze een positie die veiliger was. Het was mijn beurt om in beweging te komen. Ik rolde op mijn zij en sprong overeind, waarbij ik ervoor zorgde dat ik zo laag mogelijk bij de grond bleef. Ik was ervan overtuigd dat het een kwestie van seconden was voor de PKM weer zou beginnen te vuren. Dit was onze kans om uit de directe vuurlinie te komen. Ik spurtte over de oprit en kwam even voorbij mijn teamgenoten glijdend tot stilstand. Ik richtte mijn geweer en begon te vuren in een poging om mijn teamgenoten dekking te geven.

'Klaar,' schreeuwde ik. 'Rennen. Rennen!'

Nu al mijn mannen weer aan de rand van het veld zaten en gedekt werden, keerden we ons om en gaven we Steve en zijn mitrailleurschutter zo veel mogelijk dekking zodat ze naar een veilige positie konden spurten. De mitrailleurschutter had met één haal aan de trekker een compleet magazijn van tweehonderd schoten gelost. Hij en Steve renden langs me en ik zag hoe de mitrailleurschutter op volle snelheid zijn machinegeweer herlaadde.

Toen Steve en de mitrailleurschutter terug waren, gaf de leider

van de groep het Ranger-peloton toestemming om aan te vallen. Ze openden het vuur met zware machinegeweren, granaatwerpers en lichte wapens. Het was onmogelijk iets te horen boven het geratel van de geweren uit. De Rangers creëerden een muur van kogels. Ik keek nog eens vlug naar waar we net hadden gezeten en zag hoe bomen explodeerden tot aanmaakhout.

De leider van de groep en de groepscommandant bedienden vlakbij ineengedoken de radio.

‘Ga koppen tellen en vertel me dat we er allemaal zijn,’ zei de groepscommandant.

Het was de verantwoordelijkheid van de teamleiders zich ervan te vergewissen dat we allemaal honderd procent konden instaan voor al onze mensen. We zouden beslist niemand achterlaten. Ik liep terug naar de linie waar mijn team zich had geposteerd.

‘Verdomme, ja,’ zei een van mijn teamgenoten.

Ik kon net een grijns onderscheiden onder zijn nachtzichtkijker.

‘Ja, dude, verdomme wat?’ zei ik.

Ik geloof niet dat ik een volledige, begrijpelijke zin had kunnen formuleren als ik had gewild. Ik had andere dingen aan mijn hoofd en wist dat ik koppen moest tellen voordat onze JTAC bommen kon gaan gooien. Als we een gewonde hadden achtergelaten in de vuurlinie, zouden we pas luchtsteun kunnen krijgen als we hem hadden opgehaald. Gelukkig was iedereen veilig teruggekeerd.

Ik schakelde mijn radio in.

‘Alpha is compleet,’ zei ik.

‘Charlie is compleet,’ zei Steve via de radio.

Ik luisterde ademloos hoe alle teams via de radio hun status doorgaven. Het was naar mijn mening godsonmogelijk dat iedereen er ongedeerd uit had weten te komen. De strijders hadden als eersten op ons geschoten. Zij hadden een gunstige uitgangspositie en aangezien de PKM 650 tot 750 schoten per minuut vuurde, moest er wel iemand zijn geraakt.

Alle meldingen waren positief. Er was niemand gewond. We hoefden niet altijd goed te zijn. Soms was het beter om geluk te hebben. En tot zover hadden we het geluk aan onze zijde.

Steve en zijn schutter hadden ons leven gered. We zagen allemaal dezelfde situatie ontstaan en hij wist waar mijn team zou zijn en hij positioneerde zijn team om ons te ondersteunen. Als Steves team er niet was geweest en wij niet zo'n hechte band hadden gehad, hadden we zonder twijfel verliezen geleden. Op grond van het terrein en onze directe reactie op het vijandelijk vuur wist hij instinctief wat hij moest doen. We dachten op dezelfde wijze. We kenden elkaars positie zonder erover na te denken.

Stel je een informeel potje basketbal voor op het speelplein, maar stel je voor dat het wordt gespeeld door spelers uit de NBA. Er staat niemand aan de kant op een schrijfbord schematische voorstellingen te maken van het spel. Het zijn stuk voor stuk geweldige spelers en ze zijn op elkaar ingespeeld voor een weergaloos spel. Wij deden hetzelfde, alleen niet op het veld en zeker niet voor hetzelfde salaris.

'Hou je gereed voor CAS,' hoorde ik via de radio.

De JTAC verzocht via de radio om Close Air Support. Boven ons begonnen gevechtsvliegtuigen rond te vliegen en zich op een bombardement voor te bereiden.

'Drie minuten,' zei de leider van de groep.

Als er nog strijders in het bos zaten, dan hadden ze drie minuten om zich uit de voeten te maken voordat de bommen zouden vallen. Ik vergewiste me ervan dat m'n team dekking had gezocht en wachtte de aanval af.

Ik hurkte neer in een kleine greppel en wachtte op het gefluit van de bom vlak voor hij tot ontploffing komt. Toen zag ik de heldere flits die enkele seconden voor de donderklap van de explosie de hemel verlichtte. Onder een regen van zand en brokstukken kon ik, afgetekend tegen het licht van de explosie het silhouet van de bomen en de compound onderscheiden.

'Toestemming om onmiddellijk in de tegenaanval te gaan,' hoorde ik via de radio. 'Nog drie minuten.'

Toen ik de impact van de bommen op het bos zag, was ik in elk geval blij dat ik niet degene was die de klappen kreeg. Telkens als een bom de grond trof en ontplofte, voelde ik de dreunende schokgolf in het terrein. Het leek wel alsof een reus met zijn vuisten op de grond sloeg.

Na het tweede bombardement sprak ik met de groepscommandant, de leider van de groep en de andere teamleiders.

'We gaan het bos schoonvegen,' zei de leider van de groep. 'Laat me weten wanneer jullie teams klaar zijn om te beginnen.'

Een aantal mensen uit mijn en Steves team klom uit de greppel en maakte zich klaar om weer de oprit op te gaan. We stelden ons in een rij op en trokken voorzichtig op naar het bos. Toen ik dichterbij kwam, zag ik dat het bos eruitzag zoals ik me voorstel dat een slagveld uit de Eerste Wereldoorlog eruit moet hebben gezien. De kraters waar de bommen waren neergekomen smeulden nog

na. Verkoolde gekliefde bomen stonden erbij als gebroken tanden. Alles lag onder een deken van rook. Alle bomen stonden in brand, waardoor een verblindende groene waas in onze nachtkijkers ontstond en het vrijwel onmogelijk was iets duidelijk te zien.

Halverwege de oprit zag ik het gebied waar we het eerste treffen hadden gehad. Het leek totaal niet meer op hoe het er enkele minuten eerder had uitgezien. De bommen hadden het groepje bomen verpulverd en niet meer dan een rokend gat achtergelaten. Verderop zag ik het silhouet van iets levensgroots in een greppel liggen. Ik liep er met mijn geweer in de aanslag op af. Toen ik dichterbij kwam, zag ik dat het een van de strijders was. Zijn lichaam was ernstig verbrand. Zijn kleren smeulden nog. Ik kon onderscheiden waar granaatscherven zijn lange, flodderige hemd hadden doorboord. Aan zijn romp hing een chest rig. Er vlakbij lag nog een ernstig verbrand lichaam.

We zochten verder in het verbrande bos, stapten over stukken puin en liepen om de grote kraters heen die bij de klap waren ontstaan. Ik wilde net mijn mensen terugtrekken om te kijken of er nog strijders of inlichtingen te vinden waren in de compound en het kamp, toen de bestuurders van de drones die boven ons rondcirkelden zich meldden via de radio.

'Honderdvijftig meter naar het westen lopen verscheidene bewegende figuren,' zei de bestuurder.

Zes strijders waren na het laatste bombardement uit het bos weggevlucht. Dat moeten de gelukkigste zes taliban ter wereld zijn geweest. Op een of andere manier hadden ze ons eerste vuurgevecht, het spervuur met de zware wapens van de Rangers en nu ook nog eens twee bombardementen overleefd.

Vuurtje stoken in de winter tijdens mijn jeugd in Alaska. Tijdens de koudste uitzendingen droeg ik altijd de muts van beverbont die mijn moeder voor me had gemaakt.

Mijn eerste ontmoeting met een SEAL. Let op mijn schattige SEAL-shirt, dat ik gelijk hierna uittrok en nooit meer heb gedragen.

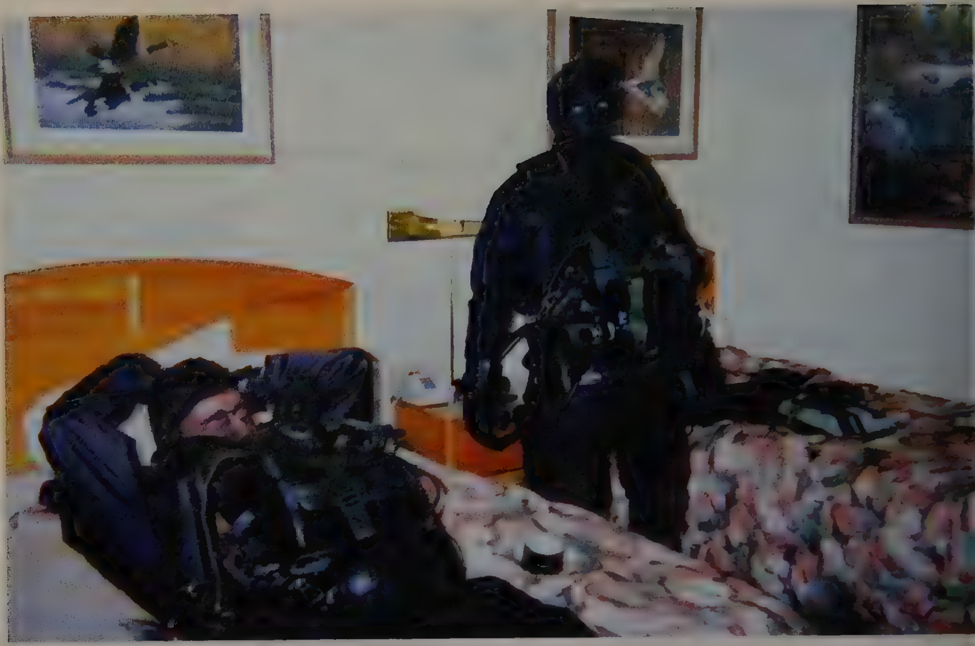

Mijn swim buddy en ik wachten op het sein om in het busje te stappen. Genomen tijdens de oefening in Ketchikan.

Duikers en veiligheidsboot bij de pier in Ketchikan, Alaska. Vlak bij de plek waar een orka die ochtend zijn ontbijt had genuttigd.

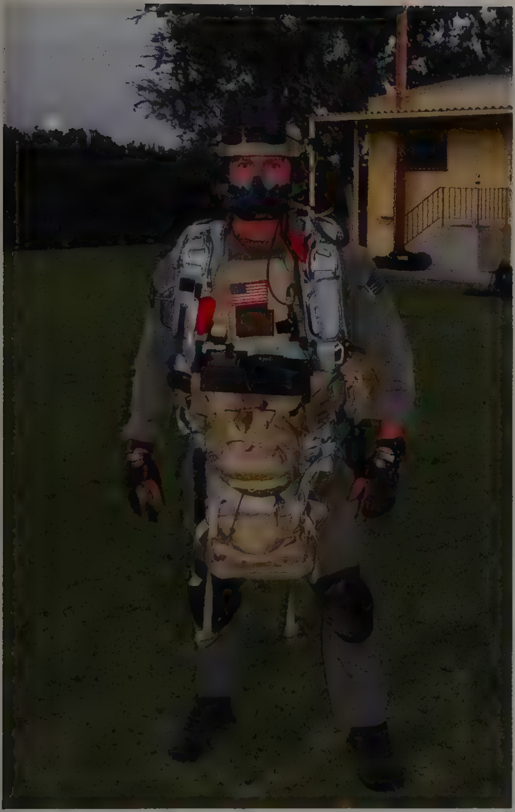

Dit ben ik tijdens mijn eerste HAHO oftewel high-altitude high-opening (parachutesprong op grote hoogte), toen ik mijn parachute te vroeg losmaakte.

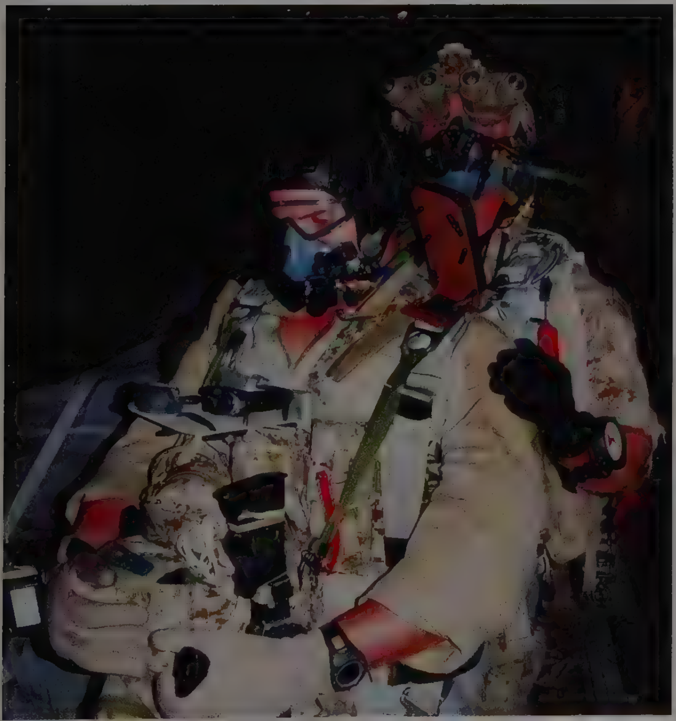

Een tandemsprong tijdens een training. Bij HAHO-sprongen heb je zuurstof nodig, en 's nachts zijn NODS (nachtkijkers) verplicht.

Wat een sof! Als je goed kijkt zie je de slipsporen achter me.

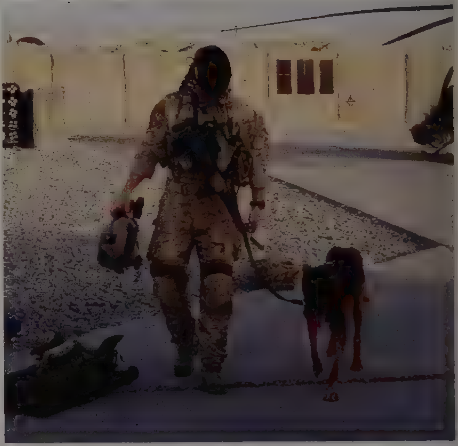

'Hair missile' en baas tijdens uitzending in Afghanistan.

'Hair missile' tijdens een van onze missies in Irak.

Oefening voor de kust van Virginia. De meeste eenheden krijgen bijna nooit de beschikking over dit soort middelen. Wij hadden een vliegkampschip en een TF 160 helikopter.

Ik rennend en schietend tijdens ST5.

Tijdens een training met onze fourwheeldrives en UTV's.

Afghanistan. De Mig herinnert aan de lange periode dat de Russen er ook vochten.

Afghaanse partnertroepen.

Een maat en ik vlak voor een ijskoude missie in de winter in een ondergesneeuwde vallei.

Ik en mijn MP7 na de missie naar het huis met op scherp staande explosieven.

De jongens van Delta en ik nadat we bijna op het verkeerde huis waren geland.

Mijn team vlak voor de missie in het hoofdstuk Evolutie. Altijd op de schoenen letten!

Phil en ik pauzeren voor een training. Phil is behalve een goede vriend ook een mentor.

De ochtend na de bevrijding van kapitein Phillips.

Een Emerson-mes dat ik bij me had tijdens de over-val op Osama Bin Laden en aan een goed doel heb geschonken. De geld dat het mes opbracht ging naar de familie van een gesneuvelde teammaat.

Gene Wentz, de auteur van *Men in Green Faces*, en ik wisselen exemplaren van onze boeken uit. Het was het eerste SEAL-boek dat ik ooit las en het zette me ertoe aan om zelf een SEAL te worden.

Mijn camouflage-uniform na mijn terugkeer na de overval op Osama Bin Laden. De bloedvlek linksboven is de plaats waar de kogel in mijn schouder belandde.

Toen de radiobericht binnenkwam, keek ik opzij en zag ik links van me Steve en zijn team. We dachten allebei hetzelfde. Die jongens zouden niet ontkomen, vergeet het maar.

'Alpha Team heeft het gehoord,' zei ik via de radio tegen de leider van de groep. Direct erna viel Steve me bij via de radio.

'Charlie Team heeft het gehoord.'

Onze groepsleider aarzelde even.

'Roger,' zei hij. 'Alpha en Charlie, neem contact op met ISR en de AC-130-gevechtshelikopter en laat me weten of je nog meer nodig hebt.'

Ik meldde me via de radio bij de drone.

'ISR, Alpha One hier,' zei ik. Ik ga met een eenheid van acht man en één hond naar het westen. Informeer ons over aantal en positie vijand.'

De drone-piloot zorgde ervoor dat we ons konden oriënteren en we brachten onze twee teams vlug in positie en trokken op naar de vijandelijke locatie. De hondenbegeleider liep met zijn gevechtshond voorop. De hond speurde de grond af naar een geur. Via de radio kregen we inlichtingen vanuit de drone.

'Alpha One, ISR hier,' zei de drone-piloot. 'We hebben verscheidene bewegende personen gelokaliseerd in de zuidwesthoek van een open veld, ongeveer vijfhonderd meter ten westen van je.'

'Roger, ISR; "sparkle" alsjeblieft,' zei ik.

De man die de sensor van de drone bediende vuurde een infrarode laserstraal, als een reusachtige laserpen, op de locatie van de strijders af. Door onze nachtkijker was het net alsof een reusachtige vinger de exacte locatie van de strijders aangaf. Het kwam zo uit een videogame.

Toen we uit het bos waren, namen we flink gas terug. De bomenrij kwam uit op een groot veld met een kleine dijk en een groepje bomen langs de zuidrand.

Ik zag hoe onze hondenbegeleider zijn hond losliet en hem voor de groep uit langs de bomenrand liet lopen. Steves team liep loodrecht op de bomen af. Ik merkte op dat ze weer met een wijde boog links van me liepen en onze flank dekten.

Ik liet mijn team meer naar rechts gaan en hoopte zo in een betere hoek ten opzichte van de strijders te komen. De Rangers waren niet mee. Het was aan de twee aanvalsteams. Als we nu in aanraking kwamen met de bad guys, hadden we twee teams die het vuur konden openen.

Ik richtte me op de 'sparkle'. Die was niet van plaats veranderd sinds we het bos uit waren, wat gunstig was. Maar ik wilde bij de strijders zijn voor ze een verdedigingslinie konden oprichten. Ik hoopte dat de strijders zich schuil probeerden te houden en niet wilden vechten.

Ik keek links en rechts van me. Mijn team had zich verspreid en trok in stilte door het veld. Ik keek even links van me naar Steves team en zag toevallig dat onze hond – die de 'hair missile' werd genoemd – het bosje in dook. De hond verdween en toen hoorde ik een man schreeuwen. De hond had de geur van een strijder opgepikt en ik hoorde hem grommen en de man schreeuwen.

Mijn team hield de groep vijandelijke strijders verderop in de gaten. Steve en een van de snipers liepen het bos in om de hond te helpen. We hoorden de man gillen toen de hond aan hem rukte. Na een paar snelle schoten met de gedempte HK-416 van de sniper hield het gegil op.

'Steve meldde zich via de radio.

'Jongens, pas op. We vonden net een strijder in de greppel met een bazooka in de aanslag,' zei hij.

De groep strijders waar we achteraan zaten had deze jongen achtergelaten om ons in een hinderlaag te lokken. De hond spoorde hem op en redde waarschijnlijk ons leven. Deze strijders waren geen groentjes. In plaats van bang te worden probeerden ze ons juist te grazen te nemen.

'ISR, Alpha One,' zei ik, 'Enige beweging van onze groep strijders?'

'Alpha One, ISR,' zei de bestuurder. 'Negatief. Ze zitten nog op hun plaats en mijn "sparkle" is aan.'

Ik zag dat Steves team weer in een rij optrok langs de bomenrand. Ik had van Steve geen radioboodschap nodig om te weten wat hij dacht; ik zag het gewoon aan zijn lichaamstaal. Als reactie daarop leidde ik mijn eigen team verder naar de rechterflank om een betere positie op de flank te krijgen. We vormden een volmaakte L-formatie en konden de groep taliban van beide kanten treffen. De drone bleef glinsteren op de locatie van de strijders. Het was donker en ze konden ons onmogelijk zien.

Voetje voor voetje naderden we tot honderdvijftig meter. Onze laserstralen vielen nu samen met die van de drone.

Ze hadden geen schijn van kans.

Dankzij een kolossale infrarode schijnwerper van de ISR-drone waren de gedaanten gemakkelijk te zien met onze nachtkijkers. De vijf strijders waren in een klein gebied neergestreken en lagen op de rand van een greppel te wachten tot we naderbij kwamen.

Ze wisten het nog niet, maar het was te laat voor ze. Zij kon-

den ons niet zien, maar wij hen wel. De eerste schoten doodden er twee. Ik zag ze vallen alsof ze door een kabel tegen de grond werden getrokken. Ik zag onze lasers om ze heen dansen terwijl de ene na de andere strijder ineenklapte en in de greppel verdween. Een strijder opende het vuur met zijn AK-47 en schoot in onze richting, maar de kogels vlogen hoog boven ons hoofd. De schutter werd verscheidene keren getroffen en zakte in elkaar.

Het gevecht duurde maar een paar seconden en het resultaat stond van tevoren vast. We liepen verder en doorzochten de lichamen van de bad guys, verzamelden de wapens en bliezen die ter plekke op. Terwijl wij ons ontfermden over lichamen en wapens, stelde de rest van de SEALS en Rangers het oorspronkelijke doelwit veilig.

Toen we klaar waren, gingen we terug naar de compound en daarna naar de helikopters.

Wat wij doen is niet uitzonderlijk ingewikkeld, maar gedurende onze hele carrière als SEAL leren we als een team te werken en dat is een essentieel onderdeel van ons succes. Het was net als een informeel potje basketbal, behalve dat wij ons concentreerden op schieten, bewegen en communiceren.

Er bestaat geen geheim recept. Alle SEALS hebben dezelfde opleiding doorlopen, zichzelf onder dezelfde extreme omstandigheden op de proef gesteld en gewoonlijk zo uitvoerig samen getraind dat we uiteindelijk allemaal de meest elementaire taken uitzonderlijk goed kunnen uitvoeren. Daardoor hebben we een onwrikbaar vertrouwen in elkaar. Steve en ik konden dankzij de onze jarenlange samenwerking bijna elke situatie aan en dankzij ons onderling vertrouwen slaagden we zelfs als het gevecht an-

ders ging dan gepland. Het feit dat we zo'n belang hechtten aan die hechte relaties, was de factor die meestal het verschil bepaalde tussen nederlaag en overwinning.

HOOFDSTUK 9

Volg je buddy

Verantwoordelijkheid

Aan de vooravond van de operatie werd ik naar het gezamenlijke operatiecentrum geroepen. Het was 2007 en ik was op mijn zesde uitzending. Ik had de opdracht als liaisonofficier samen te werken met overheidsdiensten in plaats van samen met mijn team verrassingsaanvallen uit te voeren.

Ik coördineerde luchtsteun en hielp bij de opstelling van het tactische plan. Ik had ook de verantwoordelijkheid voor onze krijgsgevangenen, zodat deze konden worden overgedragen aan de geëigende militaire gevangenis van de coalitie.

De onderlinge verstandhouding tussen de CIA, de Special Forces en de 82nd Airborne Division was op z'n zachtst gezegd gespannen. Het team van de Special Forces wilde patrouilleren, maar ontbeerde het geld om de Afghaanse politie-eenheid die het trainde te betalen. Om een hinderlaag te leggen langs een pad dat door strijders werd gebruikt om de grens over te steken, moesten we een CONOP of *concept of operations plan* opsturen waarin we aangaven dat we gingen oefenen met 'hinderlagen', voordat we toestemming kregen.

In deze fase van de oorlog leidde de bureaucratie bij alles tot

vertraging. Om buiten de poort te kunnen, moesten we eerst een aantal PowerPointdia's maken waarin de operatie werd uiteengezet. De dia's moesten tot helemaal boven in de hiërarchie worden goedgekeurd, wat enkele dagen kon kosten.

Toen we even over de helft van onze uitzending waren, kreeg ik het bericht van mijn eskader dat ik me moest melden op de basis in Oost-Afghanistan. De boodschap was glashelder.

Het was haast ongekend dat ze ons terugriepen van een aanstelling. De rest van mijn eskader hield zich verspreid over Afghanistan bezig met dezelfde missie. Toen het bericht kwam dat ik moest terugkomen voor een missie, vond ik dat niet erg. Ik deed mijn taak graag, maar het idee om weer samen met de rest van het team in de aanval te gaan, beviel me ook wel.

Toen ons eskader opnieuw was samengevoegd kwamen we bijeen in de grote planningsruimte. De instructies werden gegeven in een lange, smalle ruimte met handgemaakte houten bankjes in het midden, als in een kerk. Voorin stonden flatscreentelevisies voor PowerPointpresentaties en om ons video-opnames vanuit drones of satellietfoto's te laten zien. Aan de ene wand hingen kaarten van Afghanistan en het grensgebied en aan de andere lijndiagrammen met de hoofdrolspelers in de diverse taliban- en al-Quaidanetwerken die we probeerden te pakken te krijgen.

De zaal zat bomvol. Er waren alleen staanplaatsen. Voorin begon de eskadercommandant aan zijn uiteenzetting. Een informant had gemeld dat hij vlak bij Tora Bora Osama Bin Laden, de leider van al-Quaida, had gezien. Dat was hetzelfde gebied waarin Amerikaanse troepen hem in 2001 bijna gevangen hadden genomen.

De slag om Tora Bora begon op 12 december 2001 en duurde vijf dagen. Bin Laden zou zich in de bergen schuilhouden in Tora Bora, Pashtun voor 'Zwarte Grot'. Hij zou in een grottencomplex in de Witte Bergen zitten, vlak bij de Khyberpas. Volgens de geruchten was zijn hoofdkwartier een complex met verscheidene verdiepingen, voorzien van hydro-elektrische stroom vanuit de bergrivieren, gangen die aan een hotel deden denken en ruimte voor duizend strijders. Het grottencomplex was zeker van oudsher een veilige haven voor Afghaanse strijders, en de CIA had in de jaren tachtig veel van de verbeteringen in de regio gefinancierd om de moedjahedien te steunen tijdens de Sovjetinvasie in Afghanistan.

Tijdens de strijd in 2001 troffen de militairen omvangrijke wapendepots met stingerraketten uit de jaren tachtig aan. De Amerikaanse en Afghaanse troepen liepen de stellingen van de taliban en al-Qaida onder de voet, maar wisten Bin Laden toen niet te doden of gevangen te nemen. Hij ontsnapte naar Pakistan. En nu beweerde een informant van de CIA dat hij terugkwam naar Afghanistan.

'Ze hebben een lange man in een wapperend wit gewaad gezien in Tora Bora,' zei de commandant. 'Hij is waarschijnlijk terug voor zijn laatste grote slag.'

Ik was er niet van ondersteboven.

Er klopte iets niet. De operatie was gebaseerd op één enkele menselijke bron die beweerde een lange man in een 'wapperend wit gewaad' te hebben gezien. Inlichtingen uit één enkele bron bleken zelden correct te zijn en waren doorgaans op zichzelf onvoldoende om ons ervan te overtuigen een operatie te starten.

Omdat het ontbrak aan andere bronnen die het verhaal bevestigden, stuurden we tientallen ISR-drones het gebied in. Die vlogen dag en nacht over Tora Bora zonder waarnemingen van betekenis. Dat is grappig, want de jongens van de inlichtingendiensten en de planners uit de hogere echelons schijnen altijd te denken dat je drones niet kunt horen. In werkelijkheid kun je dat wel. De drones vliegen tussen de Afghaanse bergen en klinken alsof er een maaimachine door de lucht cirkelt. In Afghanistan kan dat geluid op maar één ding wijzen, een Amerikaanse drone. Als je er tientallen op een gebied af stuurt, weet iedereen daar dat hij door iemand in de gaten wordt gehouden.

De missie zou een paar dagen later worden uitgevoerd, maar wij waren vanaf het begin klaar om te vertrekken. We deden dit lang genoeg om niet ruim van tevoren gewaarschuwd te hoeven worden. We waren snelle denkers en hadden geen lange voorbereidingstijd nodig om een missie te plannen en uit te voeren. Maar het deed er eigenlijk niet toe dat we snel klaar waren, want de operatie werd steeds uitgesteld.

Er was elke dag weer een nieuw excuus.

'We wachten op B-1 bommenwerpers.'

'De Rangers zijn nog niet op hun post aangekomen.'

'Er zijn Special Forces samen met hun Afghaanse zustereenheden onderweg naar het gebied.'

Het uitstel kwam telkens van hogerhand. Het leek wel alsof iedere generaal in Afghanistan erbij betrokken wilde zijn. Eenheden uit elk onderdeel waren ingelicht. Zelfs het M-142 High Mobility Artillery Rocket System van het leger, voor de lancering van langeafstandsraketten, kreeg een stukje van de missie.

Het stond klaar om voorafgaand aan de aanval een barrage van raketten af te vuren naar het gebied, vlak voordat de SEALS per helikopter binnen zouden vliegen.

Met de dag won wat wij de 'goede-ideeënfee' noemden aan momentum. Officieren en plannenmakers begonnen krankzinnige scenario's te bedenken waarmee wij tijdens de missie te maken zouden krijgen, die allemaal op een of andere manier vereisten dat wij meer uitrusting moesten meedragen.

Afgezien van de extra eenheden liet de FBI zijn DNA-experts helemaal uit Washington komen. Bovendien had iemand dertigduizend dollar besteed aan een 3D-kaart van de vallei. Deze was er op een dag opeens, maar bleef ongebruikt achter in de briefingzaal liggen. De enige keer dat we ernaar keken was om te zien hoe een kaart van dertigduizend dollar er precies uitziet.

Na een paar dagen wachten hing ik wat rond bij de vuurkuil in het midden van het kamp. We zaten wat te praten over alle idiotie die zich om ons heen voordeed, toen een maat van me aan kwam lopen.

'Hé, vriend, heeft master chief je al gevonden?' zei hij.

'Nee,' antwoordde ik. 'Wat is er aan de hand?'

'Ik weet het niet zeker, maar ik geloof dat je niet meer met die missie mee hoeft en opdracht krijgt om iets anders te doen.'

Mijn nieuwsgierigheid was gewekt. Ik liep naar het operatiecentrum. Toen ik er naar binnenliep gonsde het er van de activiteit. Er hingen minstens twaalf flatscreentelevisies aan de muur, die stuk voor stuk een ander gebied bekeken. Ik zag mijn master chief op zijn plaats in de hoek zitten en liep naar hem toe.

'Wat is er, vriend?' zei ik. 'Ik begrijp dat je me zoekt?'

'Er is iets gebeurd en jij en Walt gaan met een paar mensen werken en ze mogelijk helpen een paar doelwitten te bereiken,' zei de master chief. 'Er staat vanavond een vliegtuig voor jullie klaar. Daarna stel je je in verbinding met je contactpersoon en ga je naar de grensregio vlak bij Tora Bora. Jullie moeten grendelstellingen coördineren. Als we vluchters krijgen, kunnen jullie ervoor zorgen dat hij niet weer ontkomt.'

'Moet ik mijn uitrusting meebrengen?' vroeg ik.

'Ja,' zei hij. 'Breng je hele operationele uitrusting mee.'

'Aangezien jij en Walt allebei JTACs zijn, kunnen jullie luchtaanvallen helpen coördineren én inlichtingen van de drones doorgeven aan de militairen op de grond.'

Walt zou mijn swim buddy zijn, een techniek die we bij BUD/S hadden geleerd. Een SEAL gaat nooit ergens in zijn eentje naartoe. Vanaf dag één op het strand tijdens BUD/S werden we gekoppeld aan een swim buddy. In het leger wordt hetzelfde beginsel gebruikt, alleen daar noemen ze hen 'battle buddies' (strijdmakkers). Bij buitenlandse missies of trainingsmissies in de Verenigde Staten geeft je swim buddy je altijd rugdekking.

Maar het fenomeen dat je een swim buddy hebt, betekent nog veel meer. Ze hebben het beste met je voor en deinzen er niet voor terug om je de waarheid te vertellen. Je swim buddy is je baas noch je ondergeschikte. Hij is je gelijke. Swim buddy's controleren je parachute, luisteren goed naar je plannen en zijn meestal de eerste die tegen je zegt: 'Kolere, nee, dat is stom.'

Het is veel eenvoudiger om te slagen als iemand anders je ter verantwoording roept. Als je een swim buddy hebt, snijdt het mes aan twee kanten. Niet alleen moet je eerlijk zijn en communice-

ren, je moet ook luisteren. Anders gaat de boodschap verloren. Ik heb in de loop van mijn carrière geleerd dat mijn swim buddy zelfs nog waardevoller was als we het beleid van het commando bespraken. Ik had een gelijke nodig die me uitdaagde.

Steve, Walts teamleider, was bijna mijn hele loopbaan mijn swim buddy. We deden samen S&T en groeiden op in hetzelfde eskader. We konden eerlijk zijn tegen elkaar, en als hij tegen me zei dat ik de boel verklootte of te geëmotioneerd was over een zaak, dan luisterde ik naar hem.

In je werkzame leven wil je altijd iemand hebben die eerlijk tegen je is, die je aanspreekt op je gelul. Maar een swim buddy is iemand die je niet alleen aanspreekt op je gelul maar je ook zonder enige twijfel rugdekking geeft als het gevaarlijk wordt. Hij verloochent je niet als je een fout maakt. Hij laat je nooit in de steek als je hulp nodig hebt. Hij is je vriend, mentor en de laatste die je geestelijke gezondheid in de gaten houdt. Je kunt onvoorwaardelijk op hem vertrouwen en net als bij de BUD/S is hij nooit ver van je vandaan als de kogels je om de oren beginnen te vliegen.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Walt zou mijn swim buddy worden.

Ik holde terug naar mijn kamer en pakte mijn spullen in. De basis was bedoeld voor zo'n tweehonderd mensen, maar het bewonersaantal was binnen een week opgelopen tot bijna zevenhonderd. Tijdens de maaltijden zat de vreetschuur stampvol. Er was geen ruimte. Een warme douche werd een waardevol artikel. Eerst was er nooit warm water, vervolgens was er helemaal geen water meer. En toen raakten de wc's verstopt.

’s Avonds zaten we rond het kampvuur in het midden van onze compound en lachten we erom hoe omvangrijk de missie was geworden. Deze operatie zou beginnen als een grootschalige bombardementencampagne. Op Tora Bora zouden meer bommen worden gegooid dan in Afghanistan als geheel vanaf het begin van de oorlog.

‘We hadden de klus al geklaard kunnen hebben,’ zei Walt op een avond tegen me. ‘Door al deze commotie verraden we alleen maar wat we van plan zijn. Shit, het zou me verbazen als er nog iemand in die bergketen is. Als ik de afgelopen week drones boven mijn huis had gehoord, zou ik de stad al verlaten hebben, reken maar.’

Al die commotie op onze compound trok ook de aandacht van de Afghanen die in het kamp werkten. Het is vrij moeilijk iets geheim te houden als je maar liefst vijftig lokale Afghanen op je compound hebt rondlope, die de schijthuizen leegpompen, de watertonnen vullen en gebouwen in elkaar zetten. Niemand van ons twijfelde erover dat iedereen wist wie wij waren en dat we aan iets groots werkten.

Bovendien was elke dag dat de missie werd uitgesteld de kans op lekken groter. Toen Walt en ik bij de vliegbaan op ons vliegtuig zaten te wachten, hadden we hetzelfde gevoel over de missie. We zetten ons geld op een hopeloze onderneming.

‘Dit gaat er gebeuren,’ zei ik ten slotte. ‘Ze landen en gaan een week lang door de bergen lopen. Het wordt een miljoenen kostende kampeervakantie.’

Daar stemde Walt mee in.

‘Klote als je in hun schoenen staat,’ zei hij. ‘Onze reis wordt tenminste een avontuur.’

We zouden naar een ander Centraal-Aziatisch land gaan. Onderweg brachten we een nacht door in de hoofdstad, waarna we teruggingen naar de grens. Maar in onze eerste halteplaats zei het gastland dat Walt moest blijven. Slechts een van ons mocht zich van hen aansluiten bij hun troepen langs de grens. Omdat ik een hogere rang had, zou ik gaan. Het idee om zonder mijn swim buddy de grens over te steken, beviel me helemaal niet, maar ik had geen keus.

Na nog een nacht in Peshawar vertrok ik naar de luchthaven om met een helikopter naar een basis bij de grens bij Tora Bora te vliegen. In plaats van Walt sloten CIA-agent Harvey en een communicatiespecialist van de eenheid zich bij me aan. Ik trof Harvey op de ambassade. Hij was lang en dun en droeg zijn haar nog altijd in de crew cut van het Marine Corps.

Hij was een oud-artillerieofficier en droeg het 'oorlogs'-uniform van de CIA, bestaande uit een legerbroek van 5.11, een polo van North Face en wandelschoenen. Ik had al eens eerder samengewerkt met de CIA en ik wilde deze vent een beetje aan de tand voelen. We zouden pakweg een week elkaars swim buddy's zijn, maar ik wist niet zeker of hij dat concept net zo interpreteerde als ik.

'Vertel eens, wat is je taak?' vroeg ik.

Harvey trok zijn schouders op.

'Ben je al eens eerder in dit gebied geweest?' vroeg ik.

'Nee,' zei hij. 'Ik zit al een tijdje op de ambassade, maar dit is voor het eerst dat ik in dit deel van het land kom.'

Geweldig, dacht ik, weer een die zo van het cocktailcircuit komt. Dit was de eerste keer dat hij zo dicht bij de feitelijke oorlog zou zijn. Aangezien ik op afgelegen standplaatsen zat, had ik

vaak te maken gehad met de CIA. De mannen leken stuk voor stuk een hoge opleiding te hebben gehad, maar ontbeerden gezond verstand wat betreft Afghanistan. Ze waren meer bezig elkaar te bestrijden. Het agentschap was in mijn ogen één grote wedstrijd ver plassen.

Op de luchthaven zaten we op het tarmac te wachten op onze helikopter. Het gastland was in elk geval niet gewend aan strakke schema's en punctualiteit.

Toen we een paar uur hadden rondgehangen, werden we begroet door een troep officieren die ons naar de meest verwaarloosde MI-17 vrachthelikopter die ik ooit had gezien begeleidden. De MI-17, van Russische makelij, miste het fraai gestroomlijnde uiterlijk van Amerikaanse helikopters. Hij ziet eruit als een dik insect met een bol lichaam en een uitstekende staartspriet. Van dit exemplaar bladderde de verf van de zijkant af, en het dek in de cabine was hier en daar glibberig van olie of een andere vloeistof. Ik koos een plaatsje bijna helemaal achterin op de grond en hoopte er maar het beste van.

Harvey klauterde na mij naar binnen, gevolgd door de communicatiespecialist.

De helikopter kwam traag op gang en we stegen op en klommen de lucht in. Ik probeerde me te ontspannen en niet te letten op de hydraulische vloeistof die tijdens de vlucht uit het plafond lekte. Er klopte nog iets niet. De heli leek in zijn geheel naar links te hangen. We waren niet goed geladen.

De bemanningsleider begon dozen met kant-en-klaarmaaltijden en transportkoffers en tassen met gereedschap te verplaatsen in een poging de helikopter in balans te krijgen. Hoe hij ook zijn best

deed, hij kwam nooit in evenwicht. Tussen het schuiven van de dozen door zette hij thee in een elektrisch potje. De eerste twee kopjes werden op een zilveren blaadje geserveerd aan de piloten. Het tweede stel kopjes ging naar Harvey en mij, op hetzelfde dienblad.

Ik dronk thee en probeerde niet na te denken over een crash. Harvey zat zwijgend naast me uit het raam te kijken. Het was lastig om boven het lawaai van de motor uit te komen.

We landden zonder ongelukken op de basis. Toen we er eenmaal waren, werden de officieren zenuwachtig. Toen ik wilde helpen de bagage eruit te halen, joegen ze me weg en voerden ze me naar een dichtbij staande vrachtauto. We werden begroet door een kapitein. Zijn huid was bruin en verweerd door de zon. Een keurig verzorgde snor bedekte zijn bovenlip.

Hij leek nerveus en geagiteerd.

'Jullie kunnen het beste in de vrachtauto blijven,' zei hij. 'Mijn mensen zullen jullie spullen naar jullie gebied brengen.'

Het konvooi reed kronkelend van het vliegveld over een weg vol sporen naar een groepje gebouwen. De basis leek in niest op de onze in Afghanistan. Hij was helemaal open, zonder muren, gelegen op het laagste punt van een door bergen omgeven kom. We zaten zo dicht bij Tora Bora dat ik letterlijk naar de bergen in de verte kon kijken en de bommen zag afgaan.

De vrachtauto's hielden halt bij een gebouw dat verscholen stond achter een hek. Het lag nog wel op de basis, maar wel zo ver dat we niet gemakkelijk te zien waren. De communicatiespecialist installeerde alle radio's en computers en ik vond een lege kamer en begon uit te pakken.

Het U-vormige gebouw was van beton. De meeste vertrekken

waren leeg. We hadden ieder een kamer met een stapelbed, maar geen matras, niet meer dan een spiraalbodem. Harvey kwam mijn kamer binnen.

'Hebben ze jou lakens gegeven?' vroeg hij, kijkend naar mijn uitrusting en geweer die uitgestald lagen op bed.

'Nee,' zei ik. 'Ik neem mijn slaapzak en slaapmatje die ik heb meegebracht.'

Hij keek geërgerd, wierp een blik in de gang en keek toen weer naar mij.

'Denk je dat ze lakens voor ons hebben?'

Er arriveerde een peloton soldaten om ons te beschermen. Ze verbleven in een huis ernaast, maar ze posteerden militairen op het dak en patrouilleerden 24 uur per dag om ons gebouw.

Ik dacht niet dat ze lakens voor hem hadden.

'Weinig kans,' zei ik. 'Maar je kunt het vragen.'

Hij vertrok en kwam ongeveer een half uur later terug. Hij had een setje lakens bij zich.

'Ze hebben lakens als je wilt,' zei hij. 'Ze moesten de basis ervoor afstruinen. Ze zijn een beetje ruw.'

Ik zou zeker niet om lakens gaan vragen. Als zijn swim buddy had ik Harvey waarschijnlijk moeten corrigeren, maar ik was enigszins onthutst door zijn onachtzaamheid. Hij leek te denken dat de soldaten ons moesten verzorgen. Wij waren de bezoekers en zouden tevreden moeten zijn met dat wat ze ons gaven. Ik was me maar al te zeer ervan bewust dat we niet in het Hilton zouden belanden. Ik had bij het inpakken mijn spullen daaraan aangepast en was niet van plan luidruchtig te protesteren. Mijn nieuwe swim buddy kwam nu al over als de verfoeilijke Amerikaan.

Het was al snel duidelijk dat deze missie geen plek had in Harvey's comfort zone. Hiervoor was hij niet opgeleid. Hij leek meer geïnteresseerd in comfort en leek zich niet erg te concentreren op het doel. Mijn doel was een relatie op te bouwen met de soldaten zodat áls we vluchters zagen die aan de aanstaande bombardementen probeerden te ontkomen, ik die relatie kon benutten en zij me hopelijk met hen zouden laten meegaan tijdens hun operatie.

Die avond ging ik eten met de soldaten. We aten stoofpot met kip en plat brood en verscheidene schalen met verse groenten. We zaten met onze schoenen uit op een deken en aten met onze handen. Sommige soldaten spraken tijdens het eten in het Engels over de omgeving, die jaren geleden een prachtig vakantieoord was. Nu werd ze gecontroleerd door de taliban en was het er niet meer veilig.

Harvey werd ook te eten gevraagd, maar hij sloeg het af en at een kant-en-klaarmaaltijd op zijn kamer. Na het eten kwam hij om suiker vragen voor in zijn koffie. De enige suiker die we hadden was ruw, en die roerde hij met tegenzin door zijn koffie.

'Ik heb liever kristalsuiker. Kun je me daar wat van geven?' vroeg hij aan de officier die de leiding had over onze bewakers.

Veel vrienden maakte hij niet, en op de derde dag was duidelijk hoezeer de officieren van ons gastland de pest aan hem hadden. Als hij niet in het geïmproviseerde operatiecentrum zat, zat hij op zijn kamer. 's Avonds droeg hij een heel korte sportbroek die zijn kruis nauwelijks bedekte en een mouwloos T-shirt waardoor zijn slanke, deegachtig witte armen zichtbaar waren. Het was verbijsterend hoe slecht hij erin was goede betrekkingen aan te knopen.

Dat was allemaal niet bijzonder ingewikkeld.

De Special Forces worden grondig getraind in het omgaan met de lokale bevolking, maar dit was voor mij ook allemaal nieuw. Anderzijds denk ik dat het feit dat ik ben opgegroeid in een Eskimodorp in Alaska samenhing met mijn eigen houding. Ik had er geen moeite mee met een andere cultuur om te gaan. Dit was niet anders dan vrienden maken op school of op je werk. Wees gewoon jezelf, wees open en gedraag je als een fatsoenlijke gast.

Voor iemand die werkte bij een dienst die de taak heeft informanten te winnen en goede betrekkingen aan te knopen, had Harvey daar geen flauw benul van. Om de haverklap beledigde hij onze gastheren. Van de lakens tot de suiker en het shirtje, hij beschadigde elke brug die ik probeerde te bouwen.

Harvey maakte het me onmogelijk om goede betrekkingen aan te knopen. Ik had zelf wel een goede relatie met de soldaten, maar als Harvey binnenkwam, veranderde de stemming. De soldaten verstijfden en werden formeel. Met hun lichaamstaal verraadden ze hun minachting voor hem. Hij was helemaal niet aanspreekbaar op zijn gedrag. Harvey dacht alleen maar aan zichzelf en niet aan de missie. Daarmee – met die mindset, het tegendeel van de SEAL-filosofie – zette hij het succes van de missie op het spel. In zijn gemeenschap bestond nauwelijks teamwerk, wat mij volkomen vreemd was, want het team was het fundament van de SEAL-gemeenschap. Ik had in deze fase van mijn loopbaan alleen in ruige teams gewerkt. Shit, zelfs toen ik tijdens mijn eerste uitzending samenwerkte met de Poolse GROM tijdens Operation Iraqi Freedom, waren die volmaakt aangepast aan onze SEAL-pelotons. Ik ging ervan uit dat iedereen was zoals wij.

Ook wist ik dat als mijn teamgenoten strijders over de grens zouden dringen, ze me nooit of te nimmer mee zouden laten komen. Op dit moment vroeg ik me zelfs af of ik met Harvey als swim buddy op pad wilde gaan. Ik miste Walt.

Terwijl de missie aan de Afghaanse kant van de grens aan de gang was, zat ik in ons kleine commandocentrum de informatie vanuit de drones te bekijken. Op grond van het radioverkeer en wat ik op het scherm voorbij zag flitsen, leek er niemand mijn kant op te komen. Er leek trouwens in de hele regio van Tora Bora geen mens te bewegen.

Mijn eskader voerde de dag dat ik vertrok een aanval uit op de top van de verlaten Tora Bora-bergketen. Ze zetten een patrouillebasis op. Vandaaruit doorzochten ze het gebied. De DNA-deskundige vande FBI arriveerde met de derde golf helikopters en kreeg onmiddellijk hoogteziekte. Ze moest twaalf uur later worden geëvacueerd. Tot zover de goede-ideeënfee.

Een paar keer moest ik tijdens de missie de officieren erbij roepen als een van de Predators een grote groep mannen met geweren langs de grens zag trekken, om te horen te krijgen dat de groep tot de gevechtstroepen van het gastland behoorde. Op een keer kregen de Predators iets in het vizier wat leek op een kampement vlak bij de grens. Ik kon tenten onderscheiden en verscheidene mannen met geweren die door het gebied liepen. Ze leken geen uniform te dragen, maar navraag bij onze gastheer leerde me dat het slechts een grenscontrolepost was.

Toen na een aantal dagen met weinig tot geen activiteit de klad in de operatie kwam, liet de PakMil aan de ambassade weten dat we daar niet langer welkom waren. De volgende dag pakten Har-

vey en ik onze uitrusting in en gingen aan boord van dezelfde haveloze MI-17 helikopter. Met een kop thee in de hand zag ik de bergen langs glijden, terwijl de helikopter – nog altijd scheef hangend – ons terugvloog naar de hoofdstad, waar ik me weer aansloot bij Walt. We waren allebei gefrustreerd en klaar om weer echt werk te gaan doen.

Ik vertelde Walt hoe het met Harvey was gegaan. We realiseerden ons allebei wat een geluksvogels we waren dat we in een eenheid zaten waarin je swim buddy zijn laatste cent voor je zou weggeven. Er vond geen AAR plaats tussen Harvey en mij en we kregen geen gelegenheid te bespreken wat we ervan hadden geleerd. Het kon hem geen bal schelen dat hij geen goede teamgenoot was en ik had nooit het gevoel dat hij mij steunde. Ik was blij dat ik hem nooit meer zou zien.

We gingen aan boord van een vliegtuig terug naar Afghanistan. Walt en ik vlogen terug met een half dozijn andere diplomaten en soldaten. Net toen ik plaatsnam, ging de deur open en kwam de jonge stafmedewerker van Buitenlandse Zaken die ons naar het vliegtuig had gebracht weer aan boord.

Hij had de vlucht geregeld, maar nu zag hij er bleek en zenuwachtig uit. Vlak achter hem aan kwamen verscheidene douanebeambten met AK-47's. Voor zover ik het begreep wilden ze weten wie er aan boord waren en had de man van Buza geen antwoord. De medewerker was hoogstens 25 jaar en waarschijnlijk nog maar een paar maanden in het land.

De wapens, explosieven en operatie-uitrusting van Walt en mij zat in onze tassen. We hadden zoals ons was opgedragen alles meegenomen wat we nodig hadden als we het veld in gingen.

'Laat al je spullen in het vliegtuig,' zei de stafmedewerker tegen iedereen. 'Ze hebben tegen me gezegd dat het vliegtuig kan vertrekken, maar alleen als jullie allemaal uitstappen. Jullie moeten allemaal meteen het vliegtuig uit.'

Ik kon de stress van zijn gezicht aflezen. De stafmedewerker keek telkens achterom naar de beambten. Er was iets helemaal mis. Ik keek even naar de bewakers. Ze keken boos.

Terwijl de anderen opstonden om te vertrekken verstopten Walt en ik onze pistolen in onze tassen en we liepen achter de man van Buza aan. Een bewaker duwde op het tarmac zijn geweer tegen mijn gezicht en begon te schreeuwen tegen de groep. Ik hield mijn handen in de lucht en glimlachte. Het was een raar gevoel om geen pistool te hebben. Niet dat ik wilde gaan vechten met douanefunctionarissen, maar het wapen was een beschermengel voor me. Zonder voelde ik me naakt. Ik zag hoe Walt de bewakers opnam en de situatie taxeerde. Hij was altijd de kleine man met de grote persoonlijkheid.

Een paar jaar eerder had ik Walt meegevraagd naar SHOT Show, een wapenbeurs in Las Vegas. Gewoonlijk gingen we daar heen om verkopers te ontmoeten en te kijken wat voor soort nieuwe vuurwapens en uitrusting er te krijgen waren die we misschien zouden kunnen gebruiken.

De eerste dag stelde ik hem voor aan alle leveranciers. Op de tweede dag vroegen mijn bekenden al waar Walt uithing. Na de derde beursdag trof ik Walt aan in de bar, waar hij audiëntie verleende aan een aantal vertegenwoordigers van de National Rifle Association. Met een sigaar in de mond was hij daar handen aan

het schudden en schouderklopjes aan het geven alsof hij campagne aan het voeren was voor een politieke functie.

Eén blik op de bewakers overtuigde me er echter van dat zijn innemende persoonlijkheid ons nu niet zou helpen. We zaten in grote problemen. We wisten niet zeker wat er aan de hand was, maar hier zouden we ons zo te zien niet uit kletsen.

'Dit is flauwekul,' gromde hij.

Een aantal diplomaten en jongere soldaten begon tekenen van stress te vertonen. Ze werden steeds onrustiger. De stafmedewerker van Buitenlandse Zaken die ons uit het vliegtuig had gehaald was niet in het vertrek, wat in mijn ogen een goed teken was. Hopelijk loste hij de problemen op, welke dat ook mochten zijn. Ik bekeek onze groep en zag dat er een paar mensen tussen zaten die zich grote zorgen maakten.

'Hé, mannen, ontspan je gewoon. Het wordt vast en zeker op dit moment opgelost,' zei ik. 'Laten we allemaal gewoon onze mond houden en wachten tot we meer horen.'

Er stonden verscheidene bewakers met AK-47's in het vertrek en ik twijfelde er niet aan of ze spraken Engels. Ze bewaakten ons niet alleen maar luisterden ook naar alles wat we zeiden en wachtten af tot iemand zijn mond voorbij sprak.

We zaten bijna een uur in dat vertrek. Steeds kwamen er bewakers binnen die ons militaire legitimatiebewijs of paspoort wilden zien. Als ze die hadden gekopieerd, nam ik aan, wilden ze je rijbewijs en andere documenten die we bij ons hadden zien.

Ik hield het gewenste document elke keer in de lucht, waarna het uit mijn hand werd gegrist door de bewaker. Dan gromde hij iets in het Urdu tegen me en beende weg. Ik dacht koortsachtig

na. Waarom lieten ze het vliegtuig wel vertrekken maar ons niet? Wat zochten ze precies? Waarom treiterden ze ons? Ik begon me af te vragen af of ik diplomatieke onschendbaarheid had.

Toen kwam de stafmedewerker van Buza terug met de bewakers. Ze keken geen van allen tevreden, maar de Buza-man had weer een beetje kleur in zijn gezicht. Hij zag er nu gewoon moe uit in plaats van volkomen uitgeput.

'Goed, we kunnen vertrekken,' zei hij. 'Ga naar de bestelbus. Ze laten ons terugkeren naar de ambassade.'

De blik van de bewaker werd nog dreigender toen we langsliepen. Walt en ik namen de stafmedewerker in de bestelbus apart. We wilden niet alleen weten wat er was gebeurd, maar ook waar onze spullen waren. We reisden nooit zonder onze wapens en uitrusting en het voelde verkeerd om ze achter te laten.

'Wat is er gebeurd?' vroeg Walt.

'Ik kreeg eindelijk mijn baas op de ambassade te pakken en die heeft een paar mensen gebeld,' zei de stafmedewerker. 'Het vliegtuig mocht vertrekken, maar jullie zullen in Afghanistan op je spullen moeten wachten.'

'Goed, onze uitrusting is dus veilig. En wat was daar nou allemaal aan de hand, verdomme?' vroeg ik boos.

De stafmedewerker werd weer zenuwachtig. Hij stamelde iets over een knoeiboel. Ik keek Walt aan en ik zag al dat hij de hele verklaring verdacht vond.

'Ik durf te wedden dat jij het hebt verkloot en hebt vergeten de juiste formulieren in te vullen,' zei ik tegen de stafmedewerker.

Hij reageerde er niet op maar kwam er maar steeds op terug dat hij ons thuis wilde krijgen.

'Ik moet een paar aspecten oplossen, dus het kan een paar dagen duren voordat ik jullie weer kan laten terugkeren naar Afghanistan,' zei hij.

Nadat we ons een paar dagen gedeisd hadden gehouden op de Amerikaanse ambassade, mochten we vertrekken. Walt en ik keerden een week later terug in Afghanistan en we waren dolblij. We hadden allebei een flinke dosis gehad van hoe het is om zonder swim buddy te werken, en we wilden dat geen van beiden binnenkort nog eens over doen. Waar ik een verschrikkelijke versie van een swim buddy had moeten verdragen, had Walt op de ambassade helemaal zonder swim buddy gezeten. Hij bleef achter zonder missie en zonder steun. Hij kon alleen de tijd doden. We waren niet alleen blij weer samen te zijn maar ook zeer dankbaar voor elkaars steun.

Op de keper beschouwd blies de Air Force uiteindelijk de piek van enkele bergen in Tora Bora op en gingen mijn teamgenoten een week lang kamperen. De man in het 'wapperende witte gewaad' was in geen velden of wegen te bekennen en die uitdrukking was vanaf dat moment jargon voor een missie die van begin af aan verkloot was.

Ik herinner me die missie om nog een reden. Het was moeilijk voor me om te werken zonder vertrouwen, goede communicatie en de mogelijkheid om je partner apart te nemen en hem of haar te vertellen wat je er echt van vindt, én zelf oprechte feedback te krijgen. Of je swim buddy nu een goeie, een kwaaie of iets anders is, hij is er om je te beschermen, aan te moedigen, te adviseren, aan te spreken op je gezeik en, het allerbelangrijkst, er te zijn als je hulp nodig hebt.

HOOFDSTUK 10

Je gemakkelijk voelen bij ongemak

Ontberingen

Het was Alaska-koud.

Niet een beetje koud.

Niet deels koud of zelfs het soort koud waarbij je denkt het zonder handschoenen en hoed te kunnen stellen.

Ik heb het over ijskou die bij je doordringt tot op het bot.

Ik voelde mijn tenen niet en mijn vingers waren ondanks dikke handschoenen en handwarmers gevoelloos. Het deed pijn om het metaal van mijn geweer met blote handen aan te raken en ik stak mijn handen om de beurt in mijn zak in de hoop dat ik de trekker zou kunnen overhalen als we ons doelwit bereikten.

We waren op wintermissie in 2009. Onze inlichtingenanalisten volgden een groep strijders in een vallei ten zuiden van Kabul. We hadden wel enkele behoorlijke doelwitten geraakt, maar vooral vergeefse missies uitgevoerd. Wintermissies verliepen altijd traag vanwege het weer. De doorsnee-strijders uit de lagere echelons hingen hun wapen aan de wilgen als het koud werd en wachtten tot in de lente het vechtseizoen aanbrak.

Onze analisten waren bezig een zeer hoge talibancommandant op te sporen. Met behulp van allerlei hulpmiddelen, waaronder

drones, wisten ze hem te lokaliseren. Op grond van de informatie uit de drone wisten we dat de commandant met een grote groep strijders op pad was en dat ze zich schuilhielden in een gebouw midden in een dorp.

Ons werd verteld dat de commandant en zijn strijders verantwoordelijk waren voor een aantal aanslagen in de vallei waarbij verscheidene militairen van de coalitietroepen waren gesneuveld. Op dat moment hadden we genoeg inlichtingen verzameld; we waren ervan overtuigd dat we toestemming zouden krijgen voor een raketaanval. Er was tenslotte geen reden om de kou in te gaan en ons leven op het spel te zetten in een vuurgevecht als iemand heel simpel op de 'gemaksknop' kon drukken en een bom op hem kon gooien.

Maar dit waren niet zomaar talibanstrijders. De commandant trok van de ene naar de andere moskee en van dorp naar dorp en bleef nooit lang op één plaats. Ze waren geoefend en kenden onze beperkingen. De taliban werden er steeds beter in het pareren van onze tactiek. Ze wisten dat wij met onze rules of engagement geen moskee konden bombarderen of er zelfs maar binnen konden gaan. Ze maakten gebruik van dit soort kennis en stelden zich domweg nooit lang genoeg aan ons bloot opdat wij op ze konden schieten.

Dit betekende dat we ze waarschijnlijk hartje winter moesten opsporen. Een gevecht was al gevaarlijk genoeg maar dat was nog erger als de sneeuw tot je middel kwam en het ijskoud was.

Een SEAL leert vanaf BUD/S zich gemakkelijk te voelen bij ongemak. SEALS ondergaan heel wat ongemakkelijke omstandigheden: van verdrinkingsproof worden, waarbij de instructeurs onze

handen en voeten vastbinden en ons in het water gooien, tot Hell Week, waarin we vijf en een halve dag zwemmen, rennen en bewegen met nog geen vier uur slaap in totaal gedurende de hele week.

Een deel van het leven van een SEAL bestaat uit het overwinnen van kou, uitputting, angst, stress en pijn. Onder onaangename omstandigheden verlies je gemakkelijk je concentratie, drive en vastberadenheid. We leren al heel snel dat ons werk niet altijd aangenaam zal zijn.

Het wordt niet allemaal gemakkelijk.

Tijdens de BUD/S-training concentreerde ik me op het halen van de volgende maaltijd. Als ik het ontbijt had gehaald, begon ik aan de lunch te denken. Na de lunch richtte ik me op het avondeten. Als ik begon na te denken over de weken en maanden van onaangename uitdagingen die ik voor me had, verloor ik de concentratie, dus dat deed ik gewoon niet.

Dat was een mindset die me tijdens deze uitzending goed van pas kwam. Terwijl ik richting dorp voortploeterde verdeelde ik de missie in kleine stapjes. Voer eerst de verplaatsing uit. Daarna val je het doelwit aan. Dan ga je naar huis en word je weer warm. Maar op dat moment was ik nog bij stap één. Ik wist dat ik me bescheiden doelen moest stellen en die bereiken. Misschien zou ik dan gaandeweg vergeten dat ik me ellendig voelde.

We hadden niet voor niets 'De enige makkelijke dag was gisteren' als motto. We zeggen altijd gekscherend: 'Op vrijdag wil iedereen een SEAL zijn.' Aan de bar of als je je ontspant samen met vrienden is het gemakkelijk om een SEAL te zijn. Maar midden in de winter in Afghanistan enthousiast zijn over je bestaan als SEAL

als je weet dat je een lange, krankzinnige, koude nacht voor de boeg hebt, dat is een ander verhaal.

De analisten hielden de hele dag lang de commandant in de gaten, die zich van het ene naar het andere gebouw verplaatste in het dorp. Bij het invallen van de duisternis trok zijn groep dieper de vallei in en ging een gebouw binnen dat een moskee zou kunnen zijn. Op grond van de beelden uit de drone was het vrij lastig uit te maken welk lemen gebouw tussen de overige lemen gebouwen de moskee was.

In het operatiecentrum bekeek ik samen met Steve de beelden van de strijders die over een geitenpad sjokten en van de ene naar de andere compound trokken. De laatste man in de rij liet zich een beetje terugzakken om te controleren of ze niet werden gevolgd. Ze liepen als een patrouille; dit was niet het typische gezelschap van een groep boeren die onderweg zijn. Ik liet mijn blik over de rij gaan en bekeek elke strijder tot ik bij de voorste man was. Die liep ver voor op de anderen en hield met argusogen in de gaten of er geen coalitietroepen in een hinderlaag lagen.

'Laten we ze gewoon bombarderen,' zei Steve toen we de strijders het dorp binnen zagen trekken.

'Er zijn geen wapens te zien,' zei een van de inlichtingenanalisten. 'Geen wapens, geen aanval. Bovendien zitten ze hoogst zelden zo lang in een civiel gebouw dat wij de tijd hebben om een luchtaanval te coördineren.'

We keken hulpeloos toe hoe de strijders wat wij dachten dat weer een moskee was binnengingen. De meesten van hen warmden binnen op, maar er bleven er drie buiten op wacht staan. Twee van de strijders liepen op en neer over de hoofdweg en een

derde zat voor de hoofdingang van het gebouw. We konden hun geweren dan misschien niet zien, maar dit waren overduidelijk bewakers. Er was geen enkele andere reden om bij dit weer buiten te blijven. Hoe vaak zagen we talibanstrijders voor beveiliging zorgen zonder wapens? Nooit.

Mijn groepsleider vroeg ieder van ons om een oordeel.

'Wat denken jullie ervan, mannen, kunnen we dit voor elkaar krijgen?' zei hij.

We kenden allemaal de harde waarheid: als wij er niet mee instemden om deze missie uit te voeren, zou de vijand ontsnappen. Ze zouden aanvallen blijven uitvoeren en bermbommen blijven plaatsen die Amerikaanse militairen of hun bondgenoten zouden doden.

'Ik denk dat ze nog liever ons eropaf sturen met de mogelijkheid dat een van ons sneuvelt dan een bom af te gooien,' zei Steve na een korte aarzeling met een blik vol afschuw. 'We zijn het er allemaal over eens dat dit een geschikt doelwit is. Als we het vanavond niet proberen, ontkomen ze.'

Steve aarzelde eventjes.

'Ik doe mee.'

In zekere zin was ik blij. De missie was te rustig geweest. We wilden allemaal de poort uit. We wisten wel dat ons werk gevaarlijk was, maar wilden liever werken dan rondhangen. Verveling was erger dan gevaar.

Steve en ik waren heel lang swim buddy's geweest en ik wist dat hij in zijn hoofd hetzelfde lijstje afvinkte als ik.

Het was een goed doelwit. Er was weinig licht – geen nul procent maar wel bijna. De vijand zat zo diep in een door hemzelf

beheersd dal dat ze ons niet zouden verwachten. Voeg daar de vrieskou, wind en sneeuw aan toe, en je moet wel krankzinnig zijn om deze missie te wagen. Ik was dol op zwaardere missies. Mijn gedachten dwaalden af naar de ellendige omstandigheden en ijskoude dagen in Alaska. Ik was opgegroeid in dit soort omstandigheden.

'Oké,' zei ik. 'Laten we het doen.'

Alle teamleiders gaven hem hun instemming.

De groepscommandant en de groepsleider lieten de planning aan ons over. Steve en ik bestudeerden met de teamleider van onze verkenningsopdracht alle routes in en uit het dorp. De huidige locatie van het doelwit bevond zich aan het uiteinde van het dal.

Het was onmogelijk met onze helikopters bergopwaarts vanaf het doelwit te landen en als we in het volgende dal aan de andere kant van de bergkam landden, zouden we onmogelijk over de extreem steile bergen door sneeuw tot ons middel kunnen trekken in een inktzwarte nacht.

Iedereen kende het gevaar bij zonsopkomst in het dal ontdekt te worden. Omdat we zo'n kleine eenheid waren, zouden we dan snel in een zeer benarde positie zitten. Bovendien lag er ontzettend veel sneeuw, waardoor elke beweging door onontgonnen terrein traag en zwaar zou verlopen.

We hadden maar één mogelijkheid: invliegen en een stuk verderop in het dal landen, ver genoeg van het dorp om ervoor te zorgen dat de taliban het geluid van onze helikopters niet zouden horen. De planning was niet bijzonder – we vertrouwden op ons vermogen om te schieten, bewegen en communiceren. Dat was

allemaal tamelijk elementair, en in dit stadium van de oorlog hadden we dit soort missies bovendien al jaren uitgevoerd. Het enige wat deze avond anders was, waren de sneeuw en kou.

Ik vond het geen prettig vooruitzicht door de vallei te moeten ploeteren, maar ik hoopte dat de bad guys vanwege het weer binnen zouden blijven. Wij rekenden erop dat wij de enigen waren die gek genoeg waren om naar buiten te gaan.

In helikopters zat wel verwarming, maar die werkte nooit zo goed en de tocht naar het doelwit was een regelrechte puinhoop. We zaten ineengedoken op de stoeltjes met gigantische donsjacks om onze schouders. Het was de kunst precies genoeg lagen te dragen om het niet te warm te krijgen als je beweegt, maar het ook niet ijskoud krijgt als je stilstaat. Ik had mijn Arc'teryx-jas en -handschoenen, maar niets bijzonders aan mijn benen behalve een extra lange onderbroek. Sommige jongens hadden een Gore-Tex-bib-broek om hun benen te beschermen, maar daar kreeg ik het altijd te warm in.

'Eén minuut,' hoorde ik de bemanningsleider schreeuwen toen de laadklep van de helikopter open begon te gaan.

Terwijl ik mijn grote parka uittrok, kwam een vlaag nog koudere lucht de cabine in.

Dit wordt klote, dacht ik.

Door de loeiende motoren wist ik dat we bijna gingen landen. Van het 'één minuut'-sein tot de landing keek ik altijd uit het raampje. Ik probeerde me de directe omgeving zo goed mogelijk in te prenten. Je kon nooit weten welke informatie in een vuurgevecht noodzakelijk zou zijn, vooral als we direct na de landing in een hinderlaag werden gelokt.

Deze avond zag ik alleen maar een witte omgeving. Alles werd bedekt door sneeuw en ik zag het maanlicht glinsteren op het ijs. Het was prachtig. De sneeuw en bergen van Afghanistan konden wedijveren met de mooiste skipisten van de Verenigde Staten. Als de lokale bevolking je niet voortdurend probeerde te vermoorden, zou het een vakantieoord kunnen zijn.

Mijn teamgenoten om me heen trokken hun jack uit en begonnen de bloedcirculatie in hun benen weer op gang te brengen. Ik legde mijn geweer op mijn schoot en hield me vast aan de balk boven de zitting. Bij deze missie werkten we met helikopters van de National Guard en hun materiaal had niet de hogesnelheidselektronica van het eskader voor speciale operaties. Laten we het er maar op houden dat hun landingen niet optimaal verliepen. We kwamen met een bons op de grond en ik voelde de wielen van de helikopter schuiven toen hij met een ruk vooruitschoot.

Toen ik vanuit mijn positie door de geopende klep van de helikopter naar buiten keek, was het alsof die was blijven steken. Ik stelde mijn nachtzichtkijker scherp en zag dat we op zo'n dikke sneeuwbank waren geland dat de klep niet helemaal open kon. Onze verkenners klommen door de kleine opening tussen de bovenzijde van de klep en de bovenrand van de helikopter.

De lucht buiten was bitterkoud. Ik ploeterde door de sneeuw die tot mijn middel kwam om buiten bereik van de windstroom van de rotor te komen. Ik keek om en zag mijn teamgenoten een voor een uit de helikopter in de sneeuw springen. De turbulentie van de rotor blies sneeuw in mijn gezicht, over mijn uitrusting heen en tot in mijn nek.

Geleidelijk kon ik me oriënteren en ik zag dat onze snipers

voor me positie kozen. Op dat moment blies de opstijgende helikopter nog een lading sneeuw in mijn nek. Ik bleef staan en verroerde me niet tot de sneeuw ging liggen en het lawaai van de helikopter wegstierf. De snipers voor ons begonnen het pad te effenen. Gelukkig hadden ze aan hun sneeuwschoenen gedacht. Ze begonnen de sneeuw plat te trappen, zodat wij hun spoor konden volgen.

Ik wilde gewoon lopen.

Ik wist uit mijn jeugd in Alaska dat bewegen de beste manier is om de kou te bestrijden. Toen we eindelijk de weg hadden bereikt begon ik het warm te krijgen. Ik keek over mijn schouder en zag de kronkelende lange rij mannen, donker afstekend tegen de verse witte sneeuw, richting de weg komen. Afgezien van mijn groep hadden we een groep Rangers en enkele Afghaanse commando's bij ons.

De maan was nog niet ondergegaan en er was vrij veel maanlicht, zodat we enorm helder zicht hadden door de nachtkijker. Aan de sterren boven me leek geen eind te komen. Hadden 'the Chosin Few' in Korea zich zo gevoeld?

'The Chosin Few' waren VN-troepen, voornamelijk mariniers, die tijdens de Korea-oorlog vochten bij de slag om Chosin Reservoir. Deze waren legendarisch in onze kringen. De Chinezen omsingelden de VN-troepen, die zeventien dagen lang in ijs en sneeuw vochten voor ze een uitbraak forceerden.

In sommige opzichten waren het weer en het terrein vijandiger dan de vijand. De minimumnachttemperatuur bedroeg 37 graden onder nul en kwam overdag kwam het kwik niet hoger dan min 17. De voedselrantsoenen bevroren. De motoren van de voertui-

gen startten niet meer nadat ze waren uitgezet. De mariniers leden onder bevriezing.

Vergeleken daarmee was deze mars een makkie.

Tijdens de Korea-oorlog hadden ze niet de hypermoderne Arc'teryx-spullen voor stoere kerels waar wij over beschikten. Zo kon ik het rationaliseren. Ik wist dat ik niet mocht klagen; heel wat soldaten hebben in het verleden veel ergere dingen doorstaan.

Het was des te kouder omdat het zo'n heldere nacht was. Er waren geen wolken om zelfs maar het kleinste beetje warmte te bewaren. Ik stak mijn handen een voor een in mijn zak. Ik strekte mijn vingers uit naar de chemische handwarmer die ik bij me had.

We liepen drie uur door de vallei richting ons doelwit. Het was een ronduit ellendige mars. Het weer was bar, erger dan de slechtste dagen in Alaska als ik op mijn vaders sneeuwscooter reed. Er was geen ontkomen aan. Als ik mijn hand uit mijn zak haalde, verstijfden mijn vingers. Windvlagen bliezen sneeuw in mijn gezicht.

Voor mij zag ik reusachtige sneeuwslierten van de bergtoppen waaien die boven het uiteinde van de vallei uittorenden. Bij elke vlaag moest ik me bewust concentreren op de missie in plaats van de kou. We zaten diep in een door de vijand beheerst dal, we waren in ondertal, en volgens onze eigen taxatie waren we op weg naar doorgewinterde vechtjassen..

De drone-piloten meldden via de radio nog altijd niet meer dan de drie wachtposten. De overige strijders zaten in het gebouw.

Het warme gebouw, dacht ik.

We pauzeerden kort en een van mijn teamgenoten gaf me een

Atomic Fireball-reep. Mijn voeten waren gevoelloos door de kou en ik had zelfs geen zin om mijn hand met handschoen uit mijn zak te halen om hem aan te nemen.

Misschien warmt die me wat op, dacht ik terwijl ik hem in mijn mond stak.

Het zou mijn aandacht op z'n minst op het brandende gevoel op mijn tong vestigen en afleiden van mijn koude voeten. Als de boel ellendig wordt, vooral zo ellendig als dit, zit er niets anders op dan erom te lachen. De wegen waren ijzig en erg glad. Om de vijf minuten ongeveer gleed een van de mannen van de patrouille uit en smakte tegen de grond. Ik moest er telkens inwendig om lachen, tot ik zelf op een glad stuk belandde. Mijn voet begon onmiddellijk te glijden en voordat ik het wist, lag ik op de grond.

Bam.

Ik lag op mijn kont naar de sterren te kijken. De koude sneeuw maakte mijn broek doornat. Een paar jongens lachten zachtjes terwijl ik overeind krabbelde. Karma is klote.

We bereikten het ORP – het observation ready point – op driehonderd meter van het doel, waar we halthielden om het plan op het laatste moment aan te passen en ons voor te bereiden op de aanval. Ik trok met tegenzin mijn dikke winterhandschoenen uit en mijn dunnere schiethandschoenen aan. Door de stof voelde ik het koude metaal van mijn wapen. Ik blies op mijn vingertoppen en bewoog ze heen en weer, in de hoop mijn bloed op gang te krijgen zodat mijn trekvinger het zou doen.

Ik verzamelde me met de commandant, de baas van de groep, Steve en de overige teamleiders om zeker te weten dat er niets veranderd was op het allerlaatste moment. Mijn teamgenoten,

de Rangers en de Afghaanse commando's achter me steunden allemaal in afwachting op één knie. We hadden twee soldaten uit de dichtstbijzijnde basis bij ons – zogenaamde *battle space owners* of gebiedsverantwoordelijken – om na ons vertrek met de dorpsoudsten om te gaan. Zij waren op het laatste moment in de helikopter gestapt gekleed in hun normale koudweertenue. Ik zag ze vlakbij staan rillen en om zich heen kijken, wachtend tot ze weer in beweging konden komen. Als ik het al koud had, dan moesten deze arme drommels bevroren zijn.

Er heerste een gevoel van urgentie om zo snel mogelijk verder te gaan. We bevestigden onze allerlaatste aanvalsplannen toen het bericht kwam dat het gebouw waarin de strijders zaten wel degelijk een moskee was. Dat veranderde automatisch alles. Ik hoorde hoe de commandant via de radio probeerde uit te vissen of we erin konden en de moskee konden ontruimen of dat alleen de Afghaanse commando's naar binnen mochten. We wisten dat de vijand er zat en we wisten dat die met opzet in moskeeën verbleef omdat hij wist dat Amerikanen daar niet in mochten.

Ik was bezweet nadat we ruim drie uur hadden gelopen en het zweet begon af te koelen. Ter voorbereiding op de aanval had ik mijn warmste kleren uitgetrokken. Die wilde ik niet allemaal weer tevoorschijn halen, want ik was bang dat we dan het groene licht zouden krijgen en ik ze nog een keer uit moest trekken.

De wachttijd sleepte zich voort en de mensen begonnen zich naar de plek te begeven waar de commandant, de leider en de teamleiders hun bespreking hielden. Om te beginnen de Afghanen. We gebruikten vaak een officier van de SEALS om de Afghaanse commando's leiding te geven. De officier meldde zich

met de Afghaanse commandant bij het ORP. Hij keek geërgerd.

'Ik kon hem niet tegenhouden; ze willen weten wat er aan de hand is,' zei de officier.

'Rustig maar en ontspan je. We laten het jullie weten als we klaar zijn om te gaan. Neem je positie weer in en we houden je op de hoogte,' zei de commandant van de groep.

Toen kwam de kapitein van de Rangers en knielde naast me op de grond.

'Wat is er aan de hand?' vroeg hij. 'Wat doen we?'

'Ze zitten in een moskee,' zei de commandant. 'Hou je gereed. We zoeken het uit en we laten het weten als we klaar zijn om te gaan.'

De pelotonsleider van de Rangers liep zonder iets te zeggen terug. Ik begon nijdig te worden. Ik wist dat iedereen het ijskoud had. Ikzelf ook; maar dit, op maar driehonderd meter van het doel, was niet het moment om de dingen in twijfel te trekken. Onze commandant en onze groepsleider probeerden allebei via de radio toestemming te krijgen, zodat we verder konden gaan met de missie.

De stem van de drone-piloot over mijn radio schudde me uiteindelijk wakker uit mijn gemijmer over een of ander warm tropisch strand.

'We hebben beweging,' zei de bestuurder. 'Ze zijn net de moskee uit gekomen richting het noorden, het dorp uit.'

'Roger,' zei de groepscommandant. 'Kun je wapens onderscheiden?'

Aangezien de vijandelijke patrouille het dorp uit ging, konden we nu misschien een luchtaanval uitvoeren. We hadden welis-

waar bijna de hele nacht door de ijzige kou gelopen, maar het was niet noodzakelijk om in een vuurgevecht verwikkeld te raken als het ook eenvoudiger kon.

'Negatief,' reageerde de drone-piloot. 'We kunnen geen wapens zien.'

Ik keek Steve aan en moest bijna lachen.

'Kunnen er om drie uur 's nachts in patrouilleformatie ook anderen zijn behalve bad guys?'

Steve keek boos.

'Ze zijn net uit een moskee gekomen,' zei Steve. 'Ze hebben de groep in verband gebracht met de talibancommandant. Er hebben de hele nacht drie wachtposten buiten gestaan. Wat klopt er verdomme niet?'

Hoe graag we allemaal ook deze kerels te grazen namen, we kenden allemaal het inherente gevaar van een vuurgevecht. We stelden onszelf aan een groot risico bloot omdat we geen toestemming kregen om bommen te gooien.

We wisten niet eens zeker waarom ze besloten in actie te komen. Waren ze gealarmeerd door een of ander radarsysteem? We waren dan wel kilometers van het doelwit vandaan geland om te voorkomen dat de bad guys het geluid van de helikopter zouden horen, maar wie weet waren er verderop in de vallei nog meer taliban die ons hadden horen landen en hun maten hogerop in de vallei hadden ingelicht. Het enige voordeel was dat we niet meer op toestemming hoefden te wachten om de moskee binnen te gaan.

Mijn bloed kolkte door mijn aderen, dus voelde ik de kou niet meer. Mijn aandacht en concentratie waren er volledig op gericht dat mijn team in beweging, alert en in de beste tactische posi-

tie was. Een vuurgevecht in gaan kan het bloed verwarmen. De lange, koude wandeling naar het doel was voorbij en het was tijd ons op de jacht te richten.

We besloten te gaan. Voorzichtig trokken we het dorp in en zorgden ervoor dat we zo stil mogelijk waren. We hoefden niet op het laatste moment het hele dorp wakker te maken. De ingang van de moskee was niet op slot. De Afghanen gingen er als eersten in en begonnen het gebouw te ontruimen. De Amerikanen – Rangers en SEALS – wachtten buiten.

Het doorzoeken duurde een paar minuten en de Afghanen vonden niets. We hadden niet echt verwacht dat er nog iemand binnen zou zitten, maar we zouden er ook niet langs lopen zonder het te controleren.

Boven ons hoofd hield de drone de strijders in de gaten die op weg waren naar een nabijgelegen heuvel. Ons verzoek om ze te bestoken met een raket of bom werd opnieuw afgewezen. Geen zichtbare wapens. We moesten de achtervolging wel inzetten en de situatie naar bevinden aanpakken.

Toen we bijna vier uur hadden gelopen, hadden we het niet alleen koud maar waren we ook moe. Ik zag dat het z'n tol eiste van de Afghaanse commando-eenheid die ons vergezelde. Ze gedroegen zich niet proactief en we moesten ze bevelen voor veiligheid te zorgen. Ze concentreerden zich niet op de missie. Ze wilden naar huis.

Onze snipers vonden het spoor van de vijand en langzaam begonnen we aan de achtervolging. Na ongeveer een half uur meldden de drone-piloot opnieuw dat de talibanpatrouille bij een gebouw was gestopt. Hopelijk om te gaan slapen.

Ten minste één wacht stond op een kleine pas met uitzicht op het dal.

Het nieuwe doelwit kon alleen tussen de pas en een heuveltje door worden benaderd. Toen we op weg waren naar onze posities en langzaam op het doelwit afgingen, zag de talibanwacht ons. Ik zat vlak bij de voorste linie en zag hoe de wacht opstond en een volle seconde naar ons keek. Ik zag een AK-47 voor zijn borst hangen. Toen keerde hij zich om en holde richting het huis waar zijn maten lagen te slapen.

Het radioverkeer kraakte in mijn oor.

'We hebben verscheidene bewegende personen,' zei de dronepiloot. 'Ik herhaal, we hebben verscheidene bewegende personen.'

We zaten op het diepste punt van de pas. We moesten zo snel mogelijk naar het hoge gedeelte. Ik ging mijn team spurtend tegen een besneeuwde heuvel voor naar het uiteinde van een rij compounds tegenover de plaats waar de strijders renden. Ik had het niet koud meer. We zouden zo meteen zeker in een gevecht verwikkeld zijn.

De snipers, vooraan in de formatie, hadden zich al geposteerd. Toen ik tegen het heuveltje op liep hoorde ik hun geweren vuren. Ik zag twee strijders die probeerden een heuveltje ernaast af te spurten. Onze snipers schoten ze vanaf ruim honderdvijftig meter als lappenpoppen neer. De overige strijders hielden op met rennen en zochten dekking.

Ik ging met mijn team verder de heuvel op en zocht een manier om een flankaanval op de vijand in te zetten. Onze snipers waren gereed en zetten de vijand klem waardoor deze niet kon ontsnap-

pen. De Rangers hadden de top van de heuvel inmiddels bereikt en lagen aan de andere kant achter de rij compounds.

Ik greep de kapitein van de Rangers bij zijn mouw.

'Moet je horen,' zei ik. 'Willen jouw mannen wat lol?'

Ik liep met de kapitein naar de heuveltop en zei hem zijn machinegeweren op te stellen en een vuurbasis op de vijandelijke positie te richten. De Rangers waren uitgerust met de zwaardere mitrailleurs met patroonband en munitie, en ik wist dat ze het heerlijk zouden vinden om hun last te verlichten en in actie te komen.

De Rangers kozen positie met hun mitrailleurs en granaatwerpers. Ik schouderde mijn geweer en richtte mijn infraroodlaser op de vijandelijke locatie, zodat het Ranger-peloton ze kon zien.

'Wij trekken er rechts omheen en ik geef je via de radio een seintje als je het vuren moet staken,' zei ik. 'Geef ze tot dan ervanlangs.'

Nog voordat ik van de heuvel af was, hoorde ik het geratel van de mitrailleurs en de dreunende granaten. Niemand vindt het prettig om de zware wapens te dragen, tot je ze nodig hebt. Het was een indrukwekkend geluid dat de Rangers met hun dekkingsvuur veroorzaakten en hopelijk zou het de bad guys bezighouden terwijl mijn team een omtrekkende beweging om hun positie maakte.

'We hebben vluchters links van je,' zei de drone-piloot via de radio.

De snipers bleven in positie en concentreerden zich op de vijand voor ons, terwijl Steves team de bewegende figuren links van ons ging opvangen. Mijn team met de aanvalshond, de 'hair missile', en de groepsleider trok verder op vanaf rechts om de geïso-

leerde groep vijanden die nog in het huis zaten te elimineren. We hadden een volmaakte L-vormige hinderlaag ten opzichte van de vijandelijke positie.

Het kostte ons enkele minuten om positie te kiezen door het dikke pak sneeuw en het heuvelachtige terrein. We kropen in de richting van het gebouw. We hoopten dat hun aandacht uitging naar het vuur van de Rangers en onze snipers en dat ze ons niet zouden zien naderen vanaf hun linkerflank. Voor me zag ik de lichtspoorkogels van de Rangers over het kleine dal wat bosjes en bomen in vliegen. Zonder nachtkijker leken het lasers in een sciencefictionfilm.

We duwden de 'hair missile' voor ons uit, daalden de heuvel af en kwamen naderbij. Het was net alsof we zo in de lichtspoorkogels van de Rangers zouden lopen, toen mijn groepsleider ze via de radio beval op te houden met vuren.

Boven mijn hoofd hoorde ik het vertrouwde gebrom van de motoren van de AC-130. Wij waren 'troepen in contact', wat een eufemisme is voor 'onder vuur'. Alle luchtvaartuigen die eerder hadden verklaard geen bommen te kunnen gooien, probeerden nu iets van de actie mee te pikken.

Grappig hoe die dingen gaan.

Steve en zijn team gebruikten de AC-130 om de vluchters uit te schakelen. Ik hoorde Steve vragen om luchtsteun. Ongeveer een minuut later weerkaatste het gebulder van het vliegtuiggeschut door de vallei.

Het was niet langer rustig in de stille vallei. Het lawaai van de automatische wapens en de luchtsteun was oorverdovend. Op onze post was het nu stil. Niemand zei iets. We keken allemaal

strak voor ons. Ik zag de hond zigzag naar voren lopen, snuffelend aan de sneeuw op zoek naar een geurspoor. Rechts van me hoorde ik mijn groepsleider via de radio met de commandant coördineren.

Tot dat moment hadden we de strijders nog niet gevonden. Er lag een dik pak sneeuw en lopen was moeilijk. Ik had mijn nachtzichtkijker afgedaan en had moeite om bewegingen te zien. Mijn blik bleef nooit langer dan een seconde op iets rusten. Ik tuurde voor me uit en daarna vlak voor me om me ervan te vergewissen dat ik niets over het hoofd zag. Ik voelde me voor het eerst op mijn gemak tijdens deze missie.

Toen hoorde ik rechts van me een explosie van gedempt vuur.

Pop, pop, pop.

Ik draaide me om en zag de laatste paar schoten van de groepsleider terwijl hij achteruitliep. Aan zijn voeten lag iets wat eruitzag als een dode strijder in de sneeuw. De groepsleider was verbijsterd.

'Klootzak,' mompelde hij zachtjes.

De groepsleider bevond zich gewoonlijk niet vooraan bij de aanvalsteams. Aangezien we zo veel bewegende stukken hadden, bewoog hij met ons mee. Zijn taak bestond vooral uit coördinatie en praten via de radio, dus toen die strijder pal voor zijn neus opdoemde was hij volkomen verrast.

Voor zover ik kon zien, leek het erop op dat de strijder bij het gevecht ervoor gewond was geraakt, zich had schuilgehouden en in een hinderlaag was gaan liggen. Hij lag zo stil dat de groepsleider hem niet zag en bijna op hem was gestapt.

Stapje voor stapje liepen we door de kniehoge sneeuw verder het heuveltje af. Toen we een groepje gebouwen naderden, zag

ik de hijgende gedaante van een andere strijder. Met mijn geweer op zijn rug gericht liep ik er langzaam naartoe. Een andere SEAL-teamgenoot rolde hem om terwijl ik hem onder schot hield. De strijder was dood – de kogels uit een machinegeweer hadden zijn borst opengereten.

Tussen een paar struiken vonden we nog een lichaam. Het lag ineengedoken voorover in de sneeuw met zijn AK-47 in de buurt. Daar vlakbij vonden we nog drie lichamen, wat een totaal van vijf strijders op onze locatie opleverde. Het spervuur aan het begin van onze snipers en het dreigingsvuur van de Rangers hadden de klus geklaard.

Er heerste een griezelige stilte toen Steve en zijn team niet langer om luchtsteun vroegen van de AC-130. Ik hoorde Steve praten via de radio. Zijn team had twee strijders gedood. Om ons heen zorgden de Rangers voor beveiliging terwijl wij de lichamen doorzochten op inlichtingen. We doorzochten de zakken van de strijders en zochten naar aanwijzingen die ons naar een ander doelwit konden leiden.

De strijders hadden stuk voor stuk een chestrig vol magazijnen, granaten en zelfs een EHBO-kit. Dit waren niet de gebruikelijke 'overdag boer, 's avonds talibanstrijder'-types. Ze beschikten over een goede uitrusting die ze uitstekend leken te hebben onderhouden. Dit waren nietsontziende, getrainde en goed uitgeruste strijders.

Toen we ons ervan hadden verzekerd dat het doelwitgebied was veiliggesteld, leidden we de twee gebiedsverantwoordelijken van het leger rond en lieten ze de gesneuvelde strijders en hun wapens zien. Dat behoorde tot de formaliteiten volgens de geldende

gevechtsregels. Terwijl zij foto's namen en aantekeningen maakten, verzamelden wij de wapens en uitrusting van de strijders en vernietigden die met explosieven.

De tocht naar de landingszone ging sneller. Iedereen in de door de taliban gecontroleerde vallei was inmiddels op en wij wilden niet langer in de buurt blijven dan strikt noodzakelijk was. Het was een kwestie van tijd voordat er meer strijders zouden opduiken die hun dode makkers wilden wreken.

Het was nog steeds ijskoud en we waren allemaal bezweet door het vuurgevecht. Mijn shirt was doorweekt en mijn broek plakte aan mijn huid. Het verschil was dat ik tijdens de terugtocht dacht aan het feit dat we met succes de hele talibaneenheid hadden geëlimineerd. Die zouden nooit meer Amerikaanse militairen kwaad doen.

Ik trok mijn winterhandschoenen aan en trok mijn muts over mijn oren voordat ik mijn helm opzette. Toen de groepsleider het bevel om te vertrekken gaf, gingen we zonder iets te zeggen op pad. Ik zette de ene voet voor de andere en dacht aan de warme douche op de basis. Ik hoopte dat er nog warm water zou zijn.

De missie wacht niet altijd op zonnige dagen met 22 graden. Of ons doelwit nu in een pak sneeuw tot aan je middel ligt, in het midden van de Indische Oceaan waar het wemelt van de haaien, of aan het eind van een geitenpaadje in de hoogste bergen van Afghanistan, wij zijn getraind om onze concentratie vast te houden en de missie te volbrengen. Wij hebben geen comfort nodig om doeltreffend te zijn.

Voor buitenstaanders lijkt BUD/S sadistisch, maar daar beginnen we onszelf te trainen om ons niet alleen gemakkelijk te voelen

bij ongemak maar ook om het te omhelzen. Op vrijdagavond stelden de instructeurs ons altijd op in een rij in het zand aan de rand van het water.

'Op vrijdag wil iedereen SEAL zijn,' schreeuwde de instructeur dan. 'Het is nu vrijdag en jullie hebben allemaal het weekend vrij. Jullie gaan het café in en relaxen. Waar het om gaat is wie van jullie wil nog een SEAL zijn als de omstandigheden klote zijn. Wie wil dat nog als je nat, koud, moe en beroerd bent en je nog altijd je missie moet volbrengen?'

Niemand zei iets. Niemand lachte. Wij wilden gewoon weekend.

'Kijk links en rechts van je,' zeiden de instructeurs altijd. 'Staan zij paraat als het moeilijk wordt?'

De instructeurs liepen daarbij continu langs de rij op en neer.

'De enige makkelijke dag was gisteren, heren. Denk daar dit weekend maar eens over na en als je maandag weer gaat trainen, weet dan dat het nog veel ellendiger wordt dan het vandaag was.' Ik kan eerlijk zeggen dat ik het kouder heb gehad en er ellendiger aan toe ben geweest dan bij alles waar ze ons aan hebben blootgesteld tijdens BUD/S. Het gezegde klopt: 'De enige makkelijke dag was gisteren.'

HOOFDSTUK 11

Let op de schoenen

Evolutie

Ik kreeg het bericht 's ochtends vroeg.

Teamleiders in het eskader hebben tijdens een uitzending altijd een kleine zwarte pieper bij zich zodat de planners ons kunnen waarschuwen dat er mogelijk een missie zit aan te komen. Ik stapte uit mijn hobbelige bed, dat zat ingebouwd in de houten wand van mijn kamer, en liep naar het operatiecentrum.

Wij leefden als een vampier: voor ons was het 's morgens vroeg, maar het was eigenlijk een late wintermiddag in Afghanistan. We sliepen overdag en voerden 's nachts missies uit. Er was niet veel te doen. We zaten al maanden op de basis ten zuiden van Kabul en gingen zelden op missie. Door de bittere kou was het gevechtsseizoen in de winter mat. De taliban zaten aan de andere kant van de grens in Pakistan of ondergronds in Afghanistan. Geen van de twee partijen wilde graag ten strijde trekken.

Ik stak mijn handen in mijn jaszakken en liep naar het operatiecentrum. Ik had geen idee wat er aan de hand was en ik maakte mijn mensen niet wakker. We deden inmiddels al jaren dit soort missies en ik wist dat dingen even snel weer konden ophouden als ze begonnen waren. Heel vaak trommelden we iedereen uit bed

om plannen te maken en dan verdween het doelwit weer. Het was beter om ze zo lang mogelijk te laten slapen.

Ik ging het operatiecentrum binnen. Het was een gedrongen prefab gebouwtje. De vloeren waren modderig door alle troep die we met onze laarzen hadden binnengebracht. Van de deur naar het koffieapparaat liep een uitgesleten pad. Ik volgde het spoor en nam een warme beker koffie. Ik nam vlug twee slokjes en liet de cafeïne mijn humeurigheid verdrijven.

Er hing een lichte tinteling in het vertrek, waar de planners en inlichtingenanalisten de gegevens bestudeerden en de missie van die avond voorbereidden. Op het scherm waren zwart-witbeelden te zien vanuit een op een compound gerichte Predator. De groepsleider en de groepscommandant stonden bijna achter in het vertrek naast een langwerpig bureau. Ze zagen me binnenkomen en knikten. Ik deed drie suikerklontjes in mijn koffie en liep naar ze toe.

'Wat is er aan de hand?' vroeg ik.

'ISR heeft een stel strijders opgespoord,' zei de groepsleider.

De drones hadden vanuit de lucht een groep van vijf à zeven strijders van de ene naar de andere compound zien gaan, op zoek naar een warm bed en een maaltijd. Ze waren bijna de hele dag in beweging geweest en waren net gestopt. De planners dachten dat de groep zou stoppen en de nacht zou doorbrengen in de compound. Het begon donker te worden en ze waren bijna de hele dag onderweg geweest.

'Op grond van ISR lijkt het erop dat ze gewoon door de stad liepen en besloten om zich vannacht in dit willekeurige huis te verschuilen,' zei de groepsleider. 'We zagen dat ze op de deur

klopten en toen de mensen de deur openden gingen ze naar binnen. Ze hebben zelfs hun voertuigen naar binnen gebracht.'

Ik was een van de drie teamleiders. De groepsleider vertelde ons nauwkeurig waar de compound zich bevond, en ik keek naar Steve. Steve zat te knikken terwijl de groepsleider ons over de missie vertelde.

Na de eerste briefing begon de leider van de verkenningseenheid routes naar het huis uit te stippelen. Ik ging samen met Steve het huis bekijken.

'Het lijkt mij vrij duidelijk,' zei ik.

'Eens. Maak jij jouw mannen wakker?' zei Steve.

'Ja, ik roep ze meteen zodat ze wat kunnen eten voor we te hard gaan tollen,' zei ik.

Ik liep over het modderige pad naar de deur en nam de kortste weg naar het slaapverblijf van de jongens. Het was aardedonker in de tent. Er kwam slechts een smalle streep witte slangverlichting door de gang richting onze tijdelijke woonkamer. De triplex wandjes verdeelden de tent in minikamertjes, elk met een bed en een bureau. In elk vertrek sliep één SEAL. Het was krap, maar je had tenminste een beetje privacy.

In het uiteinde van de tent was de woonkamer. Deze was ruim, met stadionstoeltjes voor een 50-inchtelevisie. We kwamen al jaren in Shank en elk eskader deed zijn best het comfort elke keer iets te vergroten. Een eerder eskader legde een vuurkuil aan en bouwde een buitenlounge. Een ander maakte de sportzaal. Als we naar Afghanistan moesten, was het doel het zo aangenaam mogelijk te maken.

Ik deed het licht in de woonkamer aan en zette de televisie aan.

We konden naar het American Forces Network kijken, dat Amerikaanse shows, films en sport uitzendt. Maar we hadden er ook voor gezorgd dat we dezelfde ISR-beelden konden zien als de planners in het operatiecentrum. Ik zette het programma aan. De jongens begonnen zich te verroeren, hoorde ik. Sommigen kwamen hun bed uit.

Ik zette een pot koffie. Een voor een, met een mok verse koffie in de hand, verzamelden de mannen zich rond de tv. Er was niets anders te zien dan de muren en gebouwen van de compound. Binnen de muren of in de buurt van de compound was geen beweging te zien, want de strijders waren de gebouwen al binnengegaan.

'Leuk,' zei Walt. 'Elke dag dezelfde shit.'

Hij wreef in zijn ogen en keek een paar seconden naar het zwart-witbeeld.

'Als het maar niet weer zo'n hopeloze onderneming is. Voor minder dan twintig bad guys ga ik bij dit soort temperaturen niet naar buiten,' zei Walt op de hem kenmerkende wijsneuzerige toon.

Toen iedereen koffie of iets anders te drinken had, begon ik aan de briefing. Ik beschreef het doelwit en de strijders. Er was niets moeilijks aan deze actie. We hadden al honderden keren strijders opgerold die in een compound lagen te slapen. Deze missie was in veel opzichten gewoon *plug and play*. Iedereen wist wat van hem verwacht werd.

Onze plannen waren altijd vrij eenvoudig, maar ik gaf mijn mannen altijd de kans erop te schieten. Ik begon met de elementaire vragen.

Wat zien we over het hoofd?

Strookt wat de inlichtingenjongens beweren met wat wij waarnemen?

Wat is ieders verantwoordelijkheid de komende nacht?

Welk team leidt de aanval?

Elk teamlid, tot en met de meest recente aanwinst, kon zijn zegje doen. Ik wist maar al te goed dat ik zeker niet de slimste in de kamer was en ik had al veel eerder geleerd naar de mening van anderen te vragen.

Het kostte ongeveer een uur om alles op de rails te krijgen. Toen we klaar waren, gingen Steve en ik terug naar de groepsleider en legden hem het plan voor. De groepsleider en groepscommandant luisterden aandachtig in het operatiecentrum naar onze uiteenzetting over de routes naar het doelwit en terug en het aanvalsplan.

Onze inlichtingenanalisten waren ervan overtuigd dat de strijders die nacht niet meer op pad zouden gaan, maar we hielden de compound toch goed in de gaten. De drones waakten er vanuit de lucht continu over.

We wilden zo'n vijf kilometer van het doelwit landen en over de grond naar de compound optrekken. Zo konden we ze overrompelen. Er is niets dat je positie zo duidelijk verraadt als een reusachtige helikopter die in de lucht zweeft. Het geluid van de helikopter zou tussen die hoge bergtoppen en door die uitgestrekte dalen kilometers ver reiken en overal in dat dal zouden ze weten dat we eraan kwamen. Soms landden we een dal verderop zodat het geluid van de rotor niet te horen zou zijn. Het enige probleem daarbij was dat je dat hele klere eind over die berg moest lopen.

Ik keek tijdens onze briefing aandachtig naar de leider en de commandant. Ze knikten bij onze uiteenzetting. Het plan was eenvoudig, dus ik verwachtte geen problemen. De groepscommandant gaf zijn zegen aan het plan en een paar uur later zaten we in de lucht op weg naar de compound.

Ik zat opgewonden in de Chinook en probeerde aan prettige dingen te denken. Diep vanbinnen was ik nergens zenuwachtig voor. Ik was vol vertrouwen – niet arrogant – dat ik wist hoe ik vrijwel alles wat ons wachtte moest aanpakken. Het was mijn dertiende uitzending en ik was inmiddels lichtjaren voor op mijn eerste missies. Ik had een hele evolutie doorgemaakt sinds ik als jochie in een T-shirt hoopte een SEAL te worden. Ik had waardevolle lessen geleerd in de straten van Bagdad tijdens mijn eerste gevechtsactie.

Een gelukstreffer en een slim geplaatste bermbom hield je niet tegen, maar na dertien uitzendingen kon weinig me nog verrassen. Ik was op een compound af gestuurd die zodanig was geprepareerd dat hij bij mijn aankomst zou exploderen. Ik was talloze huizen in Irak en Afghanistan binnengegaan en was gestuit op strijders die daar in een hinderlaag lagen. De missies waren nu niet gemakkelijker, maar ik had een vracht aan ervaring.

Mijn teamgenoten en ik waren onder andere zo bekwaam doordat we constant ons best deden onszelf te ontwikkelen. De vijand veranderde voortdurend van tactiek en als wij de onze niet net zo snel veranderden, dan zouden we achterop raken en onszelf in gevaar brengen.

[redacted]

[redacted]

Aan het begin van de oorlog in Afghanistan hadden slechts enkelen van ons echte gevechten meegemaakt. We waren op en top getraind zonder ervaring, maar na tien jaar oorlog had bijna 90 procent van de eenheid echte gevechtservaring en bijna tien uitzendingen op de teller staan.

Tijdens elke uitzending deden we ons best onze tactiek en technieken net zo snel als de vijand te veranderen. We namen nooit genoegen met wat eerder had gewerkt; nee, we probeerden te ontwikkelen wat in de toekomst zou werken.

Ik sloot mijn ogen en liet het gebrom van de helikoptermotoren over me heen komen. Sommige van mijn teamgenoten van me sliepen al. Ik gaf mijn ogen rust en liep in gedachten de missie na. Ik stak mijn handen tussen mijn kogelvrije vest en mijn buik, zodat ze zo lang mogelijk zo warm mogelijk zouden blijven. Het was die avond niet zo koud als in Alaska, maar toch koud genoeg om het door mijn handschoenen heen te voelen.

Wij waren hieraan gewend. In dit stadium van de oorlog en onze loopbaan waren we enigszins ongevoelig geworden voor de pijn, de lijdensweg en de offers die missies met zich meebrachten. Ik rationaliseerde dat allemaal als een 'aspect van het werk'. Sommigen hadden een ander beroep gekozen, maar dit was het onze en we werden er echt verdomde goed in.

Ik voelde de helikopter dalen en hoorde de toonhoogte van de motor veranderen toen hij landde. Toen we via de achterklep naar buiten waren gesprongen, werden we begroet door een mengsel van stof en sneeuw. Ik liep zo'n vijftig meter van de helikopter weg en plaste in de modder. Ik had het tijdens de vlucht van een uur opgehouden en ik wist dat ik er de kans niet meer voor zou krijgen

als we eenmaal op weg waren. Om me heen deden mijn teamgenoten hetzelfde. De motorgeluiden van de helikopter stierven weg en wij gingen in patrouilleformatie op weg naar de compound.

Er hoefde niets te worden gezegd. Geen bevel te worden gegeven. Dit was een doodgewone werkdag voor ons. Iedereen wist wat hij moest doen, waar hij heen moest en wat van hem werd verwacht. Natuurlijk had je altijd bureaucratie en onzinnige regeltjes van hogere officieren, maar daar wisten we altijd wel mee om te gaan of we omzeilden ze en anders deden we ons best het allemaal uit ons hoofd te zetten.

In de groene waas van mijn nachtzichtkijker zag ik hoe mijn teamgenoten zich voor me verspreidden. Toen we ongeveer een uur op weg waren naar het doelwit, kwam mijn radio krakend tot leven.

'Er komen twee MAMS [military-age males] door een deur aan de westzijde van de compound naar buiten,' hoorde ik in mijn oortje. 'Ze zijn net naar een deur aan de oostzijde gelopen.'

Shit, de strijders waren nog wakker. Als er nog mensen wakker waren in de compound, moesten we een andere aanvalstactiek gebruiken. Dan zouden we niet stilletjes het slot kunnen opensteken om voorzichtig naar hun slaapvertrek te gaan en ze te overrompelen.

Op grond van deze nieuwe informatie van ISR zouden we ze nu naar buiten moeten roepen, waardoor we het verrassingselement kwijt waren en zij de tijd hadden zich te bewapenen en stelling te nemen. Ik liep lang genoeg mee om te weten dat mensen die geen benul hebben van wat er in het veld gebeurt, de meeste regels voor ons maakten.

Maar we hadden nog een lange weg te gaan. Ik hoopte dat de strijders zouden slapen tegen de tijd dat wij bij de compound aankwamen. Ik speurde continu naar onraad en concentreerde me op de lange mars. Toen we dichterbij waren, meldde de drone-piloot zich weer.

'De twee die waren vertrokken, zijn net weer door de eerste deur naar binnen gegaan,' zei hij.

We gingen een paar heuveltjes over en een bosje vlak bij de compound in. Dit was ons definitieve startpunt voor de aanval. Vanuit het bos ving ik een glimp van de compound op. Deze zag er 's avonds in het donker niet anders uit dan andere Afghaanse compounds. Hij had hoge lemen muren en een zware houten poort.

Sinds de laatste waarschuwing was het er rustig geweest.

Geen beweging.

Geen slaapwandelaars meer.

We wachtten een paar minuten om ons ervan te vergewissen dat er niet weer iemand opstond. Uiteindelijk nam de groepsleider de beslissing om door te gaan met de aanval. Onze groepscommandant besloot vanwege de vorst over de muur te glippen in plaats van ze naar buiten te roepen, omdat zo'n oproep de vrouwen en kinderen maar aan die bittere kou zou blootstellen. Bovendien zouden ze dan midden in het kruisvuur terechtkomen als de talibanstrijders zouden besluiten te vechten.

We kozen geruisloos positie. Mijn team volgde de snipers en we liepen naar de poort aan de voorzijde van de compound. Ik keek toe hoe de snipers tegen de muur op klauterden en overwatch-posities innamen.

De poort was van hout met een oude ijzeren klink. De voorman probeerde de klink maar de poort zat vanbinnen op slot. Hij wenkte een van de nieuwe jongens naderbij die de uitschuifladder op zijn rug droeg. We zetten de ladder tegen de muur en de voorman klom langzaam tegen de reusachtige lemen muur op. Toen hij schrijlings op de drie meter hoge muur zat, werd er nog een ladder aan hem doorgegeven. Hij leek een beetje te wiebelen toen we de ladder naar hem omhoog schoven en hij boog zich vlug naar beneden en hervond zijn evenwicht.

We droegen een uitrusting van ruim vijfentwintig kilo, en de voorman haalde gymnastische toeren uit boven op een drie meter hoge muur op tien meter afstand van een vertrek vol met slapende talibanstrijders.

We schoven de ladder sport voor sport omhoog. Het was spannend, want stilte en niet snelheid was het allerbelangrijkste. Het was buiten pikdonker. De wind wakkerde aan, waardoor de ladder een beetje heen en weer bewoog. Ik was een paar keer bang dat de voorman zijn evenwicht zou verliezen en in de compound zou donderen.

Ik dacht alleen maar aan die slaapwandelaars. Er was melding gemaakt van twee mensen in beweging, maar ISR had in totaal vijf à zeven strijders in het vizier gehad. We wisten allemaal uit welke deur de twee strijders naar buiten waren gekomen en waardoor ze later ook weer naar binnen waren gegaan, maar niemand wist precies waar de anderen sliepen. Als ze nog een keer door de compound zouden lopen, zouden de snipers ze neerschieten. Maar daardoor zouden de andere strijders die nog binnen lagen te slapen waarschijnlijk wel wakker worden. Ik hoopte dat we bin-

nen zouden zijn voor de strijders in de gaten hadden dat we er waren.

De voorman had de ladder uiteindelijk helemaal boven en liet hem voorzichtig binnen de compound zakken. Vervolgens daalden hij en zijn swim buddy erover af. Ik ging bij de poort klaarstaan om naar binnen te gaan. Een paar seconden later hoorde ik de grendel van de poort terugschuiven en langzaam ging de zware houten deur open. De voorman stond met een tevreden grijns op zijn gezicht in de opening.

'Te simpel,' fluisterde hij.

We hadden de voordeur open en het werd tijd om aan de slag te gaan. We slopen door de poort de compound in, die uitkwam op een kleine binnenplaats met gebouwen eromheen. Iedereen bewoog zich zo stil mogelijk. De regel dat je niet op je dood af moet rennen, gold altijd. Dit was tenslotte geen videospelletje. Je kunt je niet gewoon laten neerschieten en weer herrijzen.

Een paar nieuwkomers liepen voor me toen we de compound binnenglipten. Ik zag ze wegschieten om dierenhokken en de noord- en oostkant van de compound te doorzoeken. De jongere kerels waren stuk voor stuk gretig. Ze deden hun best hun tomeloze energie te onderdrukken.

Maar het draaide erom op de juiste plaats te zijn en na meer dan twaalf uitzendingen wist ik waar de strijders sliepen door te luisteren naar de ISR-bestuurder tijdens de opmars naar het doelwit. Luisterend naar de rapportages dacht ik aan de ligging van de compound. De bewegende figuren kwamen door een deur aan de westzijde van de compound naar buiten. Ik liep gelijk naar de westelijke deur. Als ISR correct was, was de enige deur aan de

westkant van de compound de plek waar het slaapverblijf van de strijders zich bevond.

Ik haastte me niet.

Ik wilde niet gewoon langzaam lopen, maar superlangzaam. Langzaam is vloeiend en vloeiend is snel. Ik ging naar de westzijde van de compound en wachtte bij de gesloten deur. Een van de nieuwe jongens, op zijn eerste uitzending met de groep, stond aan de andere kant van de deur. Ik stak mijn hand uit en duwde de deurklink naar beneden. De deur zat niet op slot.

De deur ging naar binnen open en bood toegang tot een voorkamertje. Links en rechts bevond zich een houten deur. Een trap naar de eerste verdieping van het huis strekte zich bijna pal voor ons uit. Aangezien ik de deur had opengedaan was de nieuweling de voorman die als eerste naar binnen zou gaan. Hij stapte behoedzaam naar binnen en ik volgde hem.

Vanuit de deuropening zag ik een zwik herenschoenen opgestapeld naast de rechterdeur liggen. De berg bestond uit een mix van grote leren sandalen en zwarte Cheetahs. We zeiden voor de grap altijd tegen elkaar dat we nog nooit een onschuldige met zwarte Cheetahs hadden gezien. De zwarte schoenen stonden meestal gelijk aan taliban.

Naast de deur ertegenover lagen kinder- en damesschoenen. Zodra we dat voorkamertje betraden, wist ik waar de strijders sliepen. Maar de nieuweling, die waarschijnlijk iets te gretig was om het op te merken, liep naar de linkerdeur. Ik ging naar de deur rechts. Toen ik mijn hand uitstrekte naar de deurknop, wist ik honderd procent zeker dat de strijders in die kamer zaten. Ik hoopte dat ze diep in slaap waren.

De versleten, roestige, oude scharnieren slaakten een langdurige piep. In de stilte leek het wel alsof een vrachttrein door het lemen huisje denderde. Het was ijskoud en pikdonker in de kamer. Ik had mijn nachtzichtkijker op en zag hoopjes ter grootte van een man die onder dekens lagen.

Ik tastte de kamer af en een strijder vlakbij links van me verroerde zich en ging rechtop zitten. Hij zat ongeveer een meter van me vandaan. Hij moet de deur hebben gehoord en probeerde in het donker mij te ontwaren. Naast hem zag ik een groot PKM machinegeweer met patroonband. Hij zag al snel helder. Hij zag dat degene die bij de deur stond geen vriend was. Hij strekte onmiddellijk zijn handen uit en greep het machinegeweer. Zijn pech was dat de loop van de PKM niet op de deuropening gericht was.

Een fractie van een seconde keek ik toe hoe hij worstelde met het geweer en het op mij probeerde te richten. Hij had geen schijn van kans. Ik boog me voorover en schoot hem twee keer in het gezicht.

Er zat een demper op mijn geweer, maar zelfs de onderdrukte schoten klonken hard in de lemen ruimte. De strijder plofte achterover alsof hij weer in slaap viel en verdween uit het zicht. Ik hief mijn geweer om de rest van het vertrek te bestrijken en zag AK-47's tegen de muur staan. Chestrigs vol magazijnen hingen aan de muur. De 'hoopjes' onder de dekens veranderden onmiddellijk in een waas van beweging doordat alle strijders wakker werden en hun wapens probeerden te pakken.

Ik aarzelde niet.

Ik opende het vuur. Ik ging van de ene naar de andere strijder en pompte twee of drie schoten in de borst van elk hoopje, waar-

bij ik telkens slechts een seconde wachtte om zeker te weten dat de strijder echt neerging. Er werd niet gegild of geschreeuwd, je hoorde alleen het gedempte geluid van mijn schoten die de strijders troffen.

De strijders zakten in elkaar of vielen terug in hun slaappositie. Bij elk schot ging er een schok door de donkere wollen dekens, wat eruitzag als rimpelende golfjes op een meer. Zo snel als het begon, zo snel was het ook weer afgelopen. Ik stapte de kamer in met een swim buddy achter me en we liepen de strijders een voor een na en verzekerden ons ervan dat ze geen bedreiging meer vormden.

Er waren zes strijders in totaal. Ik telde vijf AK-47's en een PKM machinegeweer. We ontdekten ook twee bazooka's en verscheidene raketten. De strijders waren zwaar bewapend. Hun geweren waren van goede kwaliteit en vergeleken met een doorsnee talibanstrijder hadden ze een goede uitrusting. We vonden ook EHBO-pakketten en Afghaans en Pakistaans geld.

In de andere vertrekken werd geen schot gelost. De strijders hadden allemaal in die ene kamer bij elkaar gelegen. De familie die daar woonde had hoogstwaarschijnlijk niet anders gekund dan de strijders de gelegenheid bieden zich in hun huis schuil te houden.

Terwijl ik de wapens verzamelde, hoorde ik de vrouwen en kinderen aan de andere kant van de gang huilen. De nieuweling was zoals ik had voorspeld het slaapvertrek van de vrouwen binnen gegaan. Ze schrokken zich wild toen hij binnenkwam. Toen ik het vuur opende begonnen ze te schreeuwen. Toen ik de schoongeveegde kamer verliet, wierp ik een blik in de kamer er-

tegenover en zag ik hem op wacht staan in een vertrek vol ongelukkige vrouwen. Hij keek bepaald niet enthousiast.

Vlak voordat we terug zouden gaan naar de landingszone van de helikopter om weer naar huis te vliegen, kwam de nieuweling naar me toe.

'Klootzak,' zei hij. 'Ik wist dat ik naar rechts had moeten gaan.'

Het was pijnlijk als je tijdens een tamme actie de kans miste om een paar schoten te lossen.

'Niet kwaad op mij zijn,' zei ik. 'Jij mocht als eerste kiezen welke deur je zou nemen.'

'Ik ben niet kwaad op jou. Ik ben gewoon boos op mezelf dat ik dat niet sneller zag,' zei hij.

'Altijd – ik herhaal, altijd – op de schoenen letten,' zei ik.

Ik had de schoenenles door schade en schande geleerd tijdens een eerdere uitzending in Irak. Als je net komt kijken en opgefokt en gehaast bent, zie je de kleine details over het hoofd, zoals die schoenen, die op het eerste gezicht niets te betekenen hebben maar in werkelijkheid een belangrijke aanwijzing vormen. Als je meer ervaring hebt en al een miljoen keer in het 'auto-ongeluk' hebt gezeten en fouten hebt gemaakt en ervan hebt geleerd, vertraagt alles en valt iets onbeduidends als schoenen je op.

Dit keer taxeerde ik die situatie perfect. In ons werk kun je slechts hopen dat je je eerste fout overleeft en lang genoeg leeft om die nooit weer te begaan. Nu ik er over nadenk, was het een van de vele lessen die ik nu nog steeds toepas. Praktisch gezien ging het om het opsporen van de bad guys, maar de meer algemene les ging over aandacht voor details onder hoogspanning. In dit geval betekende succes leven of dood.

Dit was mijn dertiende gevechtsmissie. Ik had jaren van mijn leven geopereerd in Irak, Afghanistan en overal ter wereld. Dit was geen 'theorie' of 'training' meer. Voor het eerst in mijn loopbaan had ik het gevoel dat ik mijn doel had bereikt: ik was de SEAL geworden van wie ik als tiener in Alaska had gedroomd.

Jarenlange training had me op dit niveau gebracht. Geen enkele SEAL met wie ik had gewerkt, nam genoegen met doorsnee. Bij BUD/S hadden we geleerd wat teamwerk was en we waren specialisten op het gebied van onze eigen tactische vaardigheden. Na ruim tien jaar aan oorlogen te hebben deelgenomen, waren onze vaardigheden op hun toppunt. We hadden miljoenen keren geschoten, duizenden kilo's explosieven tot ontploffing gebracht en in elke denkbare situatie geoefend en gevochten. Wij konden elk moment stante pede beginnen aan een operatie, hoe complex ook. De planning van een actie was eenvoudig, omdat we het al honderden keren hadden gedaan. We vertrouwden elkaar en konden bij het doelwit bijna elkaars gedachten lezen.

HOOFDSTUK 12

Doden

Compartimenteren

Hoewel de leiding ons een paar dagen verlof had gegeven nadat we van de missie waren teruggekeerd, was ik toch weer aan het werk gegaan. Net als tijdens voorgaande uitzendingen had ik het nodig de draad gewoon weer op te pakken.

Ik wilde iets onder controle krijgen. Het was geruststellend om naar het gebouw te gaan, naar mijn kooi te gaan, mijn spullen uit te pakken en een beetje afstand te nemen. Ik wilde gewoon even alleen zijn.

Ik was na een missie nooit onrustig geweest. Ik had altijd met de stress kunnen omgaan, maar nu nam die me te grazen. Ik sliep slecht. Ik was nerveus. Ik wilde met niemand praten en ik ontweek zelfs telefoontjes van mijn familie.

Ik hoorde een maat die ook bij de aanval betrokken was geweest even verderop in de gang zijn kooi opendoen, vlak bij de mijne. Het was vrij stil in ruimte waar de kooien waren, dus ik wachtte een moment en liep naar hem toe. Hij had zijn uitrusting tevoorschijn gehaald en deed hetzelfde als ik had gedaan, proberen weg te duiken in zijn werk. Hij ruimde langzaam zijn spullen op, maar keek op toen ik binnenkwam.

‘Hé, makker,’ zei ik. ‘Waar ben je mee bezig?’

‘Niet veel, ik wilde wat van mijn uitrusting schoonmaken,’ zei hij.

Ik zag dat hij dikke kringen onder zijn ogen had. Hij zag er moe uit. Het commando is keihard. We zijn tot op zekere hoogte een roedel wolven. Een groep alfamannetjes die hebben geleerd nooit zwakte te tonen. Ik kende deze jongen al jaren en we hadden samen een paar benarde situaties meegemaakt. Ik vertrouwde mijn leven aan hem toe, maar zwakheid erkennen was een heel ander verhaal.

‘Mag ik je even een vraag stellen?’ zei ik zachtjes.

‘Tuurlijk, wat is er?’ zei hij.

‘Kun jij slapen?’ zei ik bijna fluisterend.

Hij ging door met het uitpakken van zijn tassen en na een lange aarzeling keek hij me weer aan.

‘Nee,’ zei hij.

Daarbij schudde hij zijn hoofd en draaide zich om.

‘Ik ook niet,’ zei ik. ‘Sinds we terug zijn heb ik hoogstens een uur geslapen.’

Dat was het allerdiepste gesprek dat ik ooit had gevoerd over shellshock.

Ik heb schietcursussen volbracht. Ik kan bergbeklimmen, een crossmotor rijden, een boot besturen en met explosieven omgaan. De overheid heeft miljoenen besteed aan mijn opleiding waarin ik leerde vechten in het oerwoud, het poolgebied en de woestijn. Ik heb taalcursussen gevolgd en ik kan parachutespringen in het donker en precies op het doel landen. Maar ik heb nooit geleerd om te gaan met de stress van het gevecht. Gedurende vele maan-

den leren we SEALS te worden en we besteden uren per dag aan het scherp houden van die vaardigheden, maar we krijgen geen officiële opleiding in het omgaan met emotionele dingen.

Voordat ik bij de SEALS kwam, vroeg ik me af of ik in staat zou zijn om de trekker over te halen. Kon ik mezelf verdedigen? Ik dacht daar alleen maar over na voordat ik SEAL werd, want toen ik eenmaal op missie was had ik geen tijd om daarover na te denken. Ik zat in mijn wereld van een meter.

Alles wat ik in het buitenland deed gold als werk. Ik sluip huizen van mensen binnen terwijl ze liggen te slapen. Als ik ze met een vuurwapen betrapte, doodde ik ze, net als alle andere jongens uit mijn eenheid. Ik ben in zware vuurgevechten verwikkeld geweest en ik heb mannen omgelegd zonder erover na te denken. Ik heb geen spijt van mijn daden in de strijd. Alles wat ik in het buitenland heb gedaan, deed ik om de jongens links en rechts van me te verdedigen, en mijn land. Ik hield me aan de rules of engagement en nam nooit onschuldige burgers op de korrel.

Maar dat betekent nog niet dat het me niet in de kouwe kleren is gaan zitten. Als je Phil zou vragen naar 'de kat', zal hij je tot op de dag van vandaag het volgende verhaal over een missie in Irak in 2006 vertellen.

De drone die boven het doelwit vloog, meldde dat er een vijftal mannen buiten lagen te slapen. Het was zomer in Irak en zelfs 's nachts was het te warm om binnen te blijven zonder airconditioning. Het dorp was niet veel meer dan een verzameling van zo'n tien kleine, adobeachtige huizen. Ik zag geen elektriciteitsdraden naar het dorp leiden toen we eropaf liepen, dus we verwachtten dat de mensen in de buitenlucht zouden slapen.

Even voor drie uur 's nachts naderden we langzaam het dorp. Het was een lange mars geweest sinds we twee uur eerder uit de helikopter waren gekomen. De woestijn was plat en lag uitgestrekt voor ons en zelfs met je nachtzichtkijker op kon je nauwelijks de horizon zien. Het dorp had net zo goed op de maan kunnen liggen. In de wijde omtrek was er niets dan zand en stenen. In de lucht boven me fonkelden talloze heldere sterren. Nu we vlak bij de huizen waren, gingen we heel langzaam stap voor stap vooruit.

Het was 2006 en we vochten inmiddels drie jaar in Irak. Mijn groep zat in het westen van het land. We waren naar aanleiding van een tip in het dorp beland. ISR had strijders in het vizier gekregen en daar gingen wij op af. Tot zover was de hele operatie eenvoudig. Dit was ons dagelijks werk. Opsporen, fixen, afsluiten.

Het was warm en het zweet vormde een plasje op mijn rug waar mijn kogelvrije vest ophield. De groepsleider gaf het sein en we verplaatsten ons in een grote L-vormige formatie naar het dorp.

De voet of onderkant van de L zou vlak buiten het dorp positie kiezen en indien nodig voor een vuurbasis zorgen en onze beweging dekken. De schacht van de L zou het dorp doorzoeken op strijders. Ik zat in de tweede groep.

Via mijn oortje kreeg ik updates van de overige aanvalsteams. Ik wist dat er drones boven ons en net buiten gehoorsafstand cirkelden die ons ogen in de lucht gaven en een AC-130 voor als we acute luchtsteun nodig hadden. Ik speurde de plaats af waar de slapers zich volgens de drones bevonden. Ik kon zo'n tien slaapmatjes onderscheiden.

Twee mannen stonden de woestijn af te speuren. Ze spraken niet, althans zo leek het. Ze leken hun best te doen iets te ontwaren in de duisternis van de woestijnnacht.

Hoorden ze iets?

Ik was er zeker van dat ze ons niet konden zien. Misschien hadden ze de AC-130 in de lucht gehoord. Uiteindelijk liep een van de mannen naar de plaats waar de anderen nog lagen te slapen en begon ze te wekken. Zijn partner bleef maar de woestijn in turen. Ik zag de anderen langzaam opstaan en om zich heen kijken.

Terwijl de anderen in beweging kwamen, liep het tweetal naar het dichtstbijzijnde huis. De anderen liepen ten slotte achter ze aan. Geen van de mannen had een vuurwapen, dus we konden niet schieten, maar het was zonder meer verdacht om een grote groep mannen aan de rand van het dorp in de buitenlucht te zien slapen. Waar waren de vrouwen en kinderen?

De groep was halverwege een huis aan de rand van het dorp toen ze halthielden. De hele groep keerde zich om en liep terug in de richting van de slaapmatjes. We stonden zo'n tweehonderd meter van ze vandaan en ik kon de mannen in mijn nachtkijker haarscherp zien.

Toen ze weer bij hun matjes waren, zag ik ze AK-47's, bazooka's en zelfs een PKM machinegeweer met patroonband pakken. Onze scherpschutters kwamen in actie en verscheidene infraroodlasers flitsten aan en richtten het vizier op de borst van de strijders. Een paar tellen later vielen drie mannen van de bad guys op de grond. De anderen raakten in paniek en renden terug richting dorp. Ze werden bestookt door een regen van gedempte schoten.

Ik telde vijf dode strijders. In dit stadium van de oorlog pasten we heel goed op dat we niet halsoverkop onze dood tegemoet gingen en dus wachtten we eventjes. De basis van de L bleef op zijn plaats. We hoopten dat de bad guys de rest van ons aan hun rechterflank niet hadden opgemerkt. Onze stelling had nog niet gevuurd, om niet te worden ontdekt.

Een paar minuten later hoorde ik de groepsleider via de radio.

'Oké, jongens, de basis blijft op zijn plaats en de manoeuvre-eenheid start nu de aanval.'

Dit betekende dat de manoeuvre-eenheid, oftewel onze kant van de L, langzaam de gebouwen zou gaan ontruimen. We hadden dit al een miljoen keer gedaan en er was niets nieuws aan deze tactiek. De eenvoudige L-hinderlaag of -aanval wordt al sinds mensenheugenis gebruikt.

Ik controleerde vlug mijn uitrusting, rustte op één knie en wachtte op het startsein.

'Oké,' hoorde ik de groepsleider via de radio zeggen. 'Ten aanval.'

Onze hele afdeling kwam overeind en begon langzaam in paren naar voren te springen. Twee of drie SEALS gingen met het vuurwapen in de aanslag voorzichtig voorwaarts en hielden een klein stukje voor de volgende groep halt. Dan gingen ze op een knie zitten en gaven ze dekking, terwijl de anderen van de eenheid langs hen vooruit sprongen.

Het ging niet snel, en het was vast en zeker niet sexy, maar het was de veiligste manier om de vijand in te sluiten. Vooral als we ze al niet meer konden overrompelen.

Ik zag een paar lasers ingangen afspeuren. Instinctmatig wil je

snel bewegen, maar wij bleven een langzaam tempo aanhouden, voortdurend paraat om het vuur te openen bij het eerste teken van moeilijkheden. We wilden net het dorp in trekken toen we vier man terug zagen sprinten naar de matjes.

'Die hebben zeker iets vergeten,' hoorde ik in mijn oortje.

Die jongens moeten stalen ballen hebben gehad om terug te sprinten en hun geweer op te halen, vooral omdat hun wapens en matjes bedekt lagen met de lijken van hun gesneuvelde kameraden.

Ik zat minder dan honderd meter van ze af. Ik tilde mijn geweer op en stelde mijn vizier in op de eerste van de groep. Hij zag er rennend met zijn wijd opengesperde ogen angstig uit. Hij kwam haast glijdend tot stilstand, zijn borst ging op en neer en hij begon de plooien van zijn bedmatje te doorzoeken. Ik zag dat hij een AK-47 tevoorschijn haalde.

Ik richtte mijn laser op zijn borst en vuurde. Mijn teamgenoten openden eveneens het vuur. Een voor een raakten we dezelfde vent, waardoor hij tollend neerging. Onze schoten zorgden voor een stofwolkje in de ruimte waar de man net had gestaan. Ik traceerde de volgende en zag hoe hij ineengezakt voorover viel. Ik volgde onze lasers die de volgende doelwitten een voor een afspeurden tot ze alle vier roerloos op de grond lagen.

We wachtten weer even om de situatie in te schatten.

Ik ging op een knie zitten, speurde de gebouwen in de omgeving af en wachtte tot er nog meer 'helden' opdoken. Phil, mijn teamleider, knielde naast me neer en ik hoorde hem fluisteren.

'Dat was interessant,' zei hij. 'Ik denk dat ze echt willen vechten. We pakken het rustig en voorzichtig aan. Het is deze jongens ernst.'

'In beweging blijven,' interrumpeerde de groepsleider via de radio.

Phil en ik kwamen overeind en liepen richting het dichtstbijzijnde gebouw. Ik stopte bij de ingang en wachtte af. Phil kneep me in mijn arm om aan te geven dat ik naar binnen moest gaan. Het was een klein huis met een halletje en een kamer. Het was benauwd in het huis en ik kon er geen hand voor ogen zien. Op de tegelvloer lag een tapijt en aan het ene uiteinde stond een sjofele bank. Ik hoorde mijn teamgenoten de keuken aan de andere kant van de hal in gaan.

Ik liep vlug door de woonkamer en ging een slaapkamer in. Er was geen mens, maar ik zag matjes en kussens op de grond liggen. Het huis was verlaten.

Eén gebouw veilig, nog minstens vijftien te gaan, dacht ik terwijl we ons naar het volgende huis begaven.

Misschien was het huis leeg omdat de burgers die er woonden waren vertrokken na de komst van de strijders. Het kon ook zijn dat het in verbinding stond met de strijders en dat ze waren uitgeweken en in het donker op ons wachtten. Ik zette het uit mijn hoofd en probeerde me weer te concentreren op mijn taak.

Mijn team stelde een half uur lang het ene na het andere huis veilig. Ik liep later achter Phil over de weg. Het dorp was een doolhof en we waren geen strijders meer tegengekomen. We wisten dat die niet zomaar waren verdwenen. Ze moesten ergens zijn. Ik speurde elke deur en elk raam af om te zien of er een strijder opdook.

Heel even zag ik ergens boven een vent door een deuropening kijken. Hij had zich teruggetrokken in de deuropening, maar niet ver genoeg. Ik zag de loop van zijn AK-47, terwijl hij wachtte tot

we naderbij kwamen. Gelukkig was het donker. Donker was het voor hem. Wij hadden onze nachtzichtkijkers.

Ik wist eerst niet zeker of Phil hem zag. De man trok zijn hoofd vlug terug en ik zag Phils laser schijnen op de plek waar zijn hoofd zich zojuist bevond. De man deed een poging om te zien waar we waren en langzaam kwam zijn hoofd weer in zicht. Phils laser was nu gericht op het voorhoofd van de man.

Ik hoorde verscheidene gedempte schoten uit Phils MP7 en het hoofd van de man verdween uit zicht.

Ik hield de weg en verscheidene gebouwen in de gaten toen Phil en de rest van het team naar binnen gingen door de deur waar de man had gestaan. Het huis stond aan het uiteinde van het groepje gebouwen dat we net hadden veiliggesteld.

Toen Phil en het team binnen waren, keek ik om naar de deur. Ik zag de voeten van de Irakese strijder in de deuropening. Via de radio hoorde ik dat mijn teamgenoten in samenwerking met de AC-130 twee voortvluchtigen achterna zaten.

Twee strijders waren door het dorp gerend, aan de andere kant tevoorschijn gekomen en probeerden zich te verbergen door de open woestijn in te hollen. Ze waren door de infraroodcamera's van ISR en AC-130 direct zichtbaar. Een team bestaande uit vier SEALS en een gevechtshond ging in volle vaart het dorp uit, de strijders achterna. De AC-130 helde over en ging op de groep af. Ik beluisterde via de radio hoe het ze verging. Uiteindelijk hoorde ik het gedreun van het boordgeschut van de AC-130.

Mijn teamgenoten troffen een schokkend tafereel toen ze aankwamen bij de lichamen. Een van de strijders leek helemaal binnenstebuiten te zijn gekeerd. Hij moest zijn getroffen door de 105mm-houwitser op het vliegtuig. De 105mm-granaat is twee

keer zo groot als een bowlingkegel en kan ernstige schade aanrichten.

Toen Phils stem op het radionetwerk klonk, was ik nog steeds de boel in de gaten aan het houden in het dorp.

'Alpha Two, Alpha One,' zei Phil, die onze zendercode hanteerde. 'Je bent hier nodig.'

Ik stemde mijn radio af.

'Roger,' zei ik. 'Kom eraan.'

Ik stapte over het lichaam van de strijder heen en zag dat Phil en twee van mijn teamgenoten de woonkamer doorzochten. Het vuurwapen dat de strijder in zijn hand had gehad, stond tegen de muur van het halletje. Phil had het magazijn eruit gehaald en het wapen ontladen.

Ik keek achterom naar de dode strijder. Hij lag met zijn hoofd van de deur af richting de kamer. Als de strijder zich niet in de ingang had blootgesteld, was er een gerede kans geweest dat Phil noch ik hem had gezien. Als hij een beetje geduld had gehad, was hij ons te vlug af geweest.

Phil had hem duidelijk met een voltreffer omgelegd. De kogel had hem iets boven zijn neus getroffen, vol in de onderkant van zijn voorhoofd. De helft van zijn gezicht was weggerukt, zodat nog één goed oog wezenloos naar het plafond staarde. Rond het achterhoofd van de strijder vormde zich langzaam een plas bloed.

Ik wilde net wegkijken toen ik iets heel lichtjes zag bewegen. Een haveloze lapjeskat, wier vacht samengeklit tegen haar magere ribbenkast zat, stond aan de rand van de plas bloed. Ik had geen idee waar ze vandaan kwam, maar het was niet ongewoon

om katten door de Irakese dorpen te zien rondsnuffelen. Het katje snuffelde aan de plas en vervolgens zag ik hoe ze haar roze tongetje uitstak en het bloed oplebberde.

Ik was berekend op het zien van gesneuvelde lichamen en ik was daar in dit stadium min of meer aan gewend, maar iets aan de haveloze kat en het bloed was verkeerd. Ik had het niet verwacht. Het was godverdomme gruwelijk.

Ik draaide me om en begon het huis te doorzoeken. Ik zag een deur iets voorbij de hal en ik stapte door de opening. Deze gaf toegang tot een gangetje dat me naar de keuken bracht.

Er stonden stapels aardewerk schots en scheef op het aanrecht. Het rook er naar bakolie en specerijen. In een hoek bevond zich een gat in de grond voor het fornuis. Ik verschoof het aardewerk en keek of er wapens lagen of iets anders wat de strijders hadden achtergelaten. Het gebied was veiliggesteld, dus ik deed het niet zachtjes. Ik was net een kast bij de deur aan het doorzoeken, toen ik iets achter me hoorde.

Het leek een snik of een gejammer.

Ik draaide me met een hand om mijn geweer om en zag een klein kind dat ineengedoken in een hoekje zat. Hij zat opgerold achter een stapel dekens en mijn teamgenoten moesten hem bij de eerste ontruiming over het hoofd hebben gezien. Ik hurkte neer om hem beter te kunnen bekijken. Ik wist niet zeker of hij gewond was. Zijn haar was samengeklit. Zijn tranen spoelden een deel van het vuil op zijn wangen weg. Hij zag er net zo haveloos uit als de kat die in de hal bloed stond op te likken.

Ik keek over mijn schouder en realiseerde me dat hij vanuit zijn standpunt de man moet hebben gezien op het moment dat deze

werd neergeschoten. Ik wist absoluut niet of de man zijn vader was of gewoon een strijder die zich verschool in het huis. Hoe het ook zij, hij had gezien hoe wij die kerel neerschoten en hij zag waarschijnlijk de kat aan de plas bloed lebberen.

Wauw, ik heb heel wat ellende gezien, maar hier zal dit kind de rest van zijn leven door verknipt zijn, dacht ik.

Het kind trilde van angst. Hij dacht waarschijnlijk dat we hem ook zouden doden. Bovendien bedacht ik dat ik er met al mijn wapens en uitrusting behoorlijk bedreigend moest uitzien.

Het kind bleef zachtjes huilen. Voorzichtig trok ik een chemlight lichtstaaf uit mijn vest en deed die aan. Ik schudde eraan en de staaf lichtte geleidelijk op, waardoor het vertrek een groene waas kreeg. Ik haalde ook een Jolly Rancher tevoorschijn en stak hem die toe. Het joch durfde me eerst niet aan te kijken.

Ik schudde met de chemlight.

'Hé, ventje,' zei ik. 'Ik doe je geen kwaad.'

Ik wist dat hij geen idee had wat ik zei. Ik hoopte alleen dat hij mijn intonatie goed opvatte. Langzaam keek hij op. Hij taxeerde me en probeerde in te schatten of ik een bedreiging vormde. Ik wilde glimlachen, maar ik wist dat dat niet genoeg zou zijn met die hele uitrusting van me.

Hij keek weg en griste vervolgens vlug de lichtstaaf en het snoep weg. Hij at niet van het snoep, maar hield het stevig vast. Ik vroeg via de radio waar we de vrouwen en kinderen onderbrachten. Ze zaten in een huis vlakbij, dus ik richtte me op en gebaarde naar hem me te volgen.

Aanvankelijk verroerde hij zich niet.

'Kom, ventje,' zei ik. 'Ik breng je naar de anderen.'

Omdat hij me niet begreep, pakte ik zijn hand en ging met hem

het huis uit. Ik probeerde de gedode strijder en de kat, die nog steeds van de plas bloed likte, aan het zicht te onttrekken.

Dat was dikke shit, dacht ik. Dit joch is nog geen vijf en hij heeft dat allemaal moeten zien.

We liepen door het dorp. Toen ik bij het huis aankwam, hoorde ik een paar vrouwen en kinderen huilen. Een teamgenoot stond voor de deur op wacht. Toen het jongetje de andere kinderen en vrouwen zag, liet hij mijn hand los en liep hij naar het midden van de kamer. Ik bleef niet. Ik had werk te doen en ik wist dat hij nu in veiligheid was.

Toen ik terugliep naar het huis om verder te zoeken, zag ik nog steeds voor me hoe de kat het bloed oplikte, en hoe het kind had gezien hoe de man door zijn hoofd was geschoten. Maar ik zette dat beeld snel van me af en hervatte mijn zoekactie.

Ik had geen tijd om er lang bij stil te staan. Na een missie verdrong ik het. Ik ken jongens die zich enorm druk maken over het omleggen van iemand. Ik had mensen van grote afstand en van vlakbij neergeschoten. Ik rationaliseerde dat altijd als volgt: als ik de vijand niet had neergeschoten, zou hij een van mijn swim buddy's of mij hebben gedood. Een andere verklaring had ik niet nodig.

Maar dat maakte het niet gemakkelijker als ik terugkwam in de echte wereld.

Tijdens mijn eerste uitzendingen was het alsof ik moest drinken uit een brandslang. Het proces was me vreemd; ik wist niet waar ik op moest rekenen. Maar na dertien uitzendingen was ik er een kei in geworden de dingen aan en uit te schakelen. Ik stopte de stress in een hokje en hield die buiten mijn leven in de Verenigde Staten.

Ik weet nog goed dat ik direct na terugkeer van de uitzending in Irak vanaf de basis naar huis reed. Er was een file en ik reed bijna door de middenberm om die te passeren. Aan het begin van de oorlog in Irak reden we auto's van de weg als Irakese chauffeurs ons hinderden. Vast komen te zitten in het verkeer in Irak stond gelijk aan zelfmoord. Autobommen waren een constante bedreiging. Wie stil zat was een doelwit. Daarom probeerden we continu in beweging te blijven. Ook hielden we andere auto's op afstand van ons konvooi. We gooiden stenen naar autoruiten, verbrijzelden voorruiten en schoten banden lek.

Thuis worden we echter geacht alles te vergeten wat we in het buitenland deden om te overleven. Hoe hield ik het allemaal daar? Ik weet het niet. Wat ik wel weet is dat ik er steeds beter in werd dingen te compartimenteren. Een groot deel van de emotionele dingen verdrong ik gewoon. Ik sloeg me door de verwarring heen van enerzijds een leven in het buitenland en anderzijds een leven thuis hebben. Eenvoudig was dat niet.

Ik moest bewust besluiten mijn leven in de hand te houden. Het was een worsteling, die ik overleefde door veel van de lessen die ik bij mijn SEAL-opleiding had geleerd in nieuwe banen te leiden. Ik liet me gewoon niet leiden door de gevolgen van de strijd. Het was net als de Las Vegas-reclame: wat in Afghanistan was gebeurd, bleef in Afghanistan. Als ik thuis was, sprak ik nooit over het werk met anderen dan mijn teamgenoten.

Maar na de [redacted]-missie kon ik de stress niet van me afschudden. Die missie stroomde over de scheidingen tussen mijn hokjes heen. Toen ik de kooi verliet nadat ik met mijn maat had gepraat, voelde ik me beter. Het stelde me gerust dat anderen

dezelfde mentale gymnastiek moesten doen als ik. Ik was niet de enige die er moeite mee had om alle ellende die sinds die aanval aan de gang was te begrijpen.

Een paar jaar ervoor was de marine begonnen met de aanpak van shellshock. Aanvankelijk lieten ze ons na elke uitzending op de terugweg naar huis een paar dagen langer in Duitsland blijven. We moesten decomprimeren. Dat was toen posttraumatische stressstoornis (PTSS) in het nieuws was en officials erop aandrongen dat er een remedie tegen het toenemende aantal gevallen werd bedacht.

Vóór Duitsland zaten we soms 24 uur na een operatie alweer thuis. Dan ging ik zo van een vuurgevecht in het buitenland terug naar de Verenigde Staten en naar Taco Bell voor mijn gebruikelijke twee taco's en een bean burrito. Het klinkt maf, maar met dat bezoekje aan Taco Bell trok ik waarschijnlijk een muur op rond een nieuw hokje in mijn brein; zo kon ik alles gescheiden houden.

Na de beleidsverandering hielden we dus halt in Duitsland waar we van de psycholoog van het commando les kregen in het omgaan met shellshock en re-integratie in de burgermaatschappij. Voor de jongens met een gezin was de opleiding vooral gericht op een terugkeer naar de gezinsroutine. Het rare was dat we een paar weken thuis zouden zitten om weer aan de volgende opleidingsronde te beginnen, waardoor we weer wekenlang op pad waren.

Het hele decompressieplan liep uiteindelijk mis. Onze families en vriendinnen baalden ervan, want nu duurde onze uitzending drie dagen langer. Om maar te zwijgen van het feit dat we bij thuiskomst allemaal naar eerlijk Duits bier roken.

Het commando verving de onderbreking in Duitsland door nieuw beleid. Ieder van ons moest naar een psycholoog van het commando. Na elke uitzending moesten we allemaal een half uur met hem of haar praten. In dat half uur konden we elk probleem bespreken. Eén keer ging ik er samen met een maat naartoe, om er maar vanaf te zijn. Wij lieten ons niks wijsmaken en het was voor mij niet meer dan een verplichting als ik terugkwam van een uitzending. We moesten allemaal een sessie van een half uur doorstaan voordat we verlof kregen of op vakantie mochten. Het was iets wat de hogere kaders aan zich voorbij lieten gaan, maar wij waren verplicht om te gaan. We wisten dat het een hokje was dat moest worden afgevinkt zodat de marine kon zeggen dat we hulp hadden gekregen en waren getraind in het omgaan met de stress van oorlogsoperaties.

Het was aan het eind van de middag toen Gerry en ik naar de praktijk van de psycholoog gingen. Ik weet niet meer wie de afspraak had, ik of Gerry, maar het overdonderde de psychologe toen wij samen binnenkwamen. Zij was zwanger, met nog zo'n drie weken te gaan. Ze zag er net zo moe uit als wij.

'Moet je horen, je hebt weinig tijd,' zei Gerry, wijzend op haar buik. 'We besparen je een half uur door onze sessie samen te doen.'

Ze dacht er ongeveer een minuut over na en gebaarde dat we samen binnen mochten komen. Gerry vouwde zijn twee meter lange lichaam op de bank op. Ik nam plaats tegenover de psychologe. Zij zat met een schrijfblok op een kantoorstoel.

'We gaan bepaalde zaken bespreken, deels gevoelige dingen. Hebben jullie geen probleem om dat samen te doen?' vroeg ze.

'Gerry weet alles van me,' zei ik. 'En ik weet alles van hem. Tussen ons zit het wel snor.'

'Goed,' zei ze en ze pakte haar pen en begon enkele formulieren in te vullen.

Ze stelde ons het grootste deel van het half uur vragen over onze omgang met stress en of we PTSS-symptomen hadden. Ik weet nog dat ze ons een formulier gaf met een lijst symptomen erop. Ik aarzelde een moment en las de lijst vlug door. Tot de symptomen behoorden slaapproblemen, vermijden van grote menigten en met je rug naar de muur gaan zitten in een restaurants.

Ik gniffelde inwendig toen ik klaar was.

Holy shit, volgens mij heb ik dat allemaal, dacht ik.

Ik leidde geen ander leven, maar ik ervoer zonder meer de uitwerking van praktisch elk symptoom.

Ik glimlachte naar de psychologe maar zei niets.

Toen Gerry klaar was, was het mijn beurt om een paar vragen te stellen.

'Waarom zijn wij niet erger verknipt?' vroeg ik. 'Waarom zijn we niet erger in de war van de ellende die we hebben gezien? Jij hebt het over PTSS. Gerry en ik zijn getraind om met zo'n beetje elke gevechts- of tactische situatie om te gaan waar we maar tegenaan kunnen lopen, maar we hebben nog geen seconde onderricht gehad in het omgaan met de emotionele kant van de zaak.'

Ze knikte.

'BUD/S is de beste manier waarop ik het kan beschrijven,' zei ze.

De mentale standvastigheid, de vastberadenheid en gedrevenheid die je bij BUD/S leert, helpt ook in de strijd. Bij BUD/S moeten we onze mentale en fysieke grenzen verleggen. Ik ontdekte

dat ik veel meer kon dan ik dacht. Daardoor waren wij volgens de psychologe sterker dan een gemiddeld mens.

'Dus de mentale taaiheid die ik me eigen heb gemaakt en heb gebruikt om de BUD/S-training te doorstaan, is dezelfde die ik gebruik om met de stress van de strijd om te gaan?' vroeg ik.

De psychologe glimlachte.

'Zo simpel is het niet,' zei ze. 'Maar BUD/S helpt wel, omdat het grootste deel van de training gebaseerd is op mentale hardheid. Het kan geen kwaad dat SEALS allemaal gelijkgestemde individuen zijn. Jullie hebben je stuk voor stuk keer op keer vrijwillig aangemeld voor gevechtssituaties.'

Zij had gelijk. Ik was er al heel vroeg in mijn carrière achter gekomen dat ik in de vuurlinie wilde staan. Ik accepteerde het risico, maar wist ook dat ik deze koe bij de horens wilde vatten. Zou ik met de stress van het gevecht kunnen omgaan en niet gewoon wegduiken? Ik denk dat ik in zekere zin wist dat het kunnen verleggen van je grenzen niet alleen essentieel was om een SEAL te zijn maar ook voor een succesvol bestaan.

'Bedoel je dat BUD/S mij sterker heeft gemaakt? Of heeft BUD/S gewoon de zwakke broeders eruit gehaald?' vroeg ik.

Daarmee overdonderde ik haar. Voordat ze antwoord kon geven, kwam Gerry tussenbeide.

'Volgens mij zijn wij mentaal gewoon sterker dan alle andere mensen op de wereld,' zei hij glimlachend.

Het was duidelijk dat hij zat te dollen.

Als ik erop terugkijk, liet hij de psych zien hoe wij met humor de stress te lijf gingen. Wij konden altijd heel goed op een ander onderwerp overgaan als het moeilijk werd. We verdrongen din-

gen of maakten er een grapje over en we gingen door. We konden onmogelijk alles wat we hadden meegemaakt en gedaan begrijpen. Het was eenvoudiger er maar gewoon een grapje over te maken en het te negeren.

We vertrokken na ons half uur uit de praktijk van de psychologe en maakten er nooit meer een woord aan vuil. We hadden het hokje op onze lijst afgevinkt en konden met verlof. We zouden natuurlijk maar zo'n twee weken vrij krijgen voor het weer tijd werd om opnieuw op de voortrazende trein te springen en van voren af aan te beginnen aan de training en een uitzending.

Na verloop van tijd ging ik iets beter slapen, en de wetenschap dat ik sterk genoeg was om de traumatische ervaringen die ik in het buitenland had opgedaan te compartimenteren, gaf me enige troost. De lijst die de psychologe me gaf heb ik nog steeds. Ik neem hem af en toe door en ik heb nog altijd elk symptoom op de lijst. Van de helikoptercrash bij de [redacted]-aanval tot dat ondervoede Irakese katje dat de plas bloed uit het hoofd van de strijder oplikte, elke ervaring had zijn eigen hokje. Ook toen ik afzwaaide van de marine, verdwenen de symptomen niet. Ik koos er gewoon voor om ze te verdringen.

We gaan allemaal anders om met de stress van het gevecht. De manier waarop ik dat deed is niet volmaakt en zeker niet geschikt voor iedereen. SEAL zijn betekent een zwaar bestaan en een zware loopbaan. De offers zijn veel groter dan ik ooit had gedacht, maar als me werd gevraagd of ik het nog eens zou doen, zou mijn antwoord zonder aarzeling eenvoudig zijn.

Ja.

EPILOOG

Laatste halte met de voortrazende trein

Op mijn laatste dag bij de marine maakte ik mijn ronde op het commando en verzekerde ik me ervan dat mijn papierwerk helemaal in orde was.

Het was een prachtige lentedag en ik had mijn kooi al opgeruimd en afscheid genomen van mijn groep. In de voorafgaande paar maanden had ik enorm geworsteld met mijn besluit. Gedurende dertien gevechtsmissies achter elkaar zonder onderbreking had ik keihard gewerkt. Voor het eerst in mijn loopbaan erkende ik dat ik moe was, om niet te zeggen uitgeput. Het tempo waarin de uitzending, training, uitzending en nog meer training zich hadden voltrokken, was zijn tol gaan eisen. Ik had altijd gedacht dat ik twintig jaar bij de SEALS zou blijven of zou sneuvelen. Eruit stappen was een enorm besluit dat niet in een vacuüm kon worden genomen.

Ik nam het besluit net zoals ik een keuze zou maken in de strijd. Ik ging eerst naar mijn maten om de stemming te peilen. Die dachten stuk voor stuk dat ik gek was geworden. Ik had er veertien jaar opzitten bij de marine en hoefde nog maar zes jaar te gaan om recht te hebben op mijn pensioen. Maar mijn dienst zat erop en

ik moest nu een beslissing nemen: óf ik tekende voor nog vier jaar bij met nog één uitzending, waarna ik een administratieve baan zou krijgen, óf ik zwaaide af en zou proberen een regulier burgerbestaan op te bouwen.

Ik had mijn periode als teamleider bijna uitgediend, waarschijnlijk de mooiste baan op het commando. Het enige waar ik naar uit kon kijken na deze functie, was groepsleider worden. Maar tot het zover was, zou ik minstens twee jaar in een trainingsfunctie moeten werken. De oorlog in Afghanistan nam in hevigheid af, en we wisten dat het door de nieuwe rules of engagement bijna helemaal gedaan was met 'goede operaties' met alleen de mannen van je eigen team. Uitzendingen begonnen langdradig te worden, met weinig actie. Ik had me aangemeld om te vechten, niet om rond te hangen.

De command master chief trok me zijn kantoor in. Hij had gehoord dat ik had besloten niet bij te tekenen en wilde dat met me bespreken. Hij was een groot leider met een no-nonsense-instelling. Hij genoot veel respect op het commando en ik was hem een verklaring voor mijn vertrek schuldig.

'Ik hoor dat je ermee ophoudt,' zei hij terwijl ik plaatsnam.

Ik knikte.

'Ik zit er doorheen,' zei ik. 'Ik heb het gevoel dat als ik nu niets doe, ik voor nog eens vier jaar vastzit aan de marine, en ik vraag me af of dit werk nog wel hetzelfde is als waarvoor ik indertijd heb getekend.'

'Dat begrijp ik,' zei de master chief. 'Ik zit er al meer dan twintig jaar in en heb zelfs verscheidene keren zelf overwogen om eruit te stappen voor ik op twintig jaar zat. Maar je hebt nog maar

zes jaar te gaan en je bent van gigantisch enorm belang voor het team. We kunnen je absoluut niet missen.'

Ik bedankte hem voor zijn vriendelijke woorden, maar ik had mijn besluit genomen. Hij kon eerlijk gezegd niets zeggen wat mij van gedachten zou doen veranderen.

'Ik weet wat ik achterlaat,' zei ik. 'Maar het draaide bij dit werk voor mij nooit om mijn salaris. Het is me ook nooit gegaan om dat stomme pensioen dat ik krijg als ik het twintig jaar volhoud. Ik hou van niets zoveel als van mijn baan en ik heb er bijna veertien jaar mijn allerhoogste prioriteit van gemaakt.'

Hij knikte en hij begreep volkomen wat de offers waren, want die had hij zelf ook gebracht.

'De oorlog komt geleidelijk ten einde, ik zou na deze uitzending uit mijn operationele eskader worden overgeplaatst, en dan zou het gedaan zijn met de pret,' vervolgde ik. 'Ik heb echt het gevoel dat het tijd is dat ik ga nadenken over andere stappen in mijn leven. Het idee van een vakantie en echt mijn eigen plan kunnen trekken, klinkt geweldig.'

We hadden allemaal jarenlang gebikkeld, maar de master chief liet me niet uit zijn kamer weggaan als ik geen plan had.

'Heb je iets geregeld voor buiten de poort? Ik wil niet dat je een zwerver wordt,' zei hij met een grijns. 'Ik ga hier geen lulverhaal ophangen om je over te halen bij de teams te blijven. Ik begrijp je motieven en ik wil dat je gelukkig wordt. Je hebt je aandeel in het gevecht wel geleverd. En maak nou maar dat je wegkomt, en veel geluk.'

Mijn volgende halte was bij mijn vorige eskadercommandant. Hij was de eerste die ons na de laatste uitzending welkom thuis

heette. Hij kwam na de landing naar het vliegtuig gehold en begon handen te schudden. Na de missie werd hij waarnemend commandant.

Aangezien ik was ontboden op het derde dek, waar de officieren verblijven, moest ik mijn uniform, overhemd en laarzen aan. Ik trok mijn korte broek en T-shirt uit en streek met water mijn haar glad. Vervolgens liep ik de trap op naar de commandant.

Toen hij me zag aankomen, wenkte de commandant me zijn kantoor binnen. Vanuit de stoel tegenover zijn bureau nam ik het massieve mahonie meubilair en de wanden die volhingen met plaquettes en andere memorabilia in me op. En ik zag een blauw matras, dat was weggestopt in een hoek van zijn kantoor.

'Wat kunnen we doen om je te behouden?' vroeg de commandant. 'Je bent een van de leiders binnen de gemeenschap. Op een dag word jij de baas hier.'

Ik was vereerd, maar ik schudde van nee.

'Het wordt tijd voor mij om iets anders te gaan doen,' zei ik. 'Zoals ik al tegen de master chief zei, ik zit erdoorheen.'

De commandant wilde er niet van weten. Hij zou me niet laten vertrekken zonder een peptalk. Hij hield zijn verkooppraatje.

'Moet je horen,' zei hij. 'Dit is je leven. Jij bent net als ik. Ik slaap op kantoor. Ik ben een krijger-monnik.'

Hij maakte geen grapje. Hij nam geen vakantie of vrije dagen. Hij buffelde dag in dag uit in een poging te laten zien hoe taai hij was en hoe toegewijd aan de missie. Ik snapte wat hij bedoelde, maar ik had net bijna veertien jaar van hetzelfde soort toewijding achter de rug. Ik had alleen geen fraai kantoor om in te slapen. Iedereen op het commando had dat wél gedaan – of meer nog.

'Geloof me, sir, ik heb in zekere zin het gevoel dat ik voor het eerst in mijn leven ergens mee ophoud,' zei ik.

Hij antwoordde niet. Ik kreeg het gevoel dat hij besefte dat ik zou gaan. Hij kon niets doen om me over te halen bij het commando te blijven.

'Ik ben lang genoeg op mijn intuïtie afgegaan, en op dit moment geeft mijn intuïtie me in dat ik van deze voortrazende trein af moet,' vervolgde ik.

'Oké, goed, als we je niet op andere gedachten kunnen brengen, begrijp ik het, veel geluk in de toekomst,' zei de commandant. Hij was klaar met zijn poging mij ervan te overtuigen dat ik moest blijven. In zijn ogen was ik gewoon een van de jongens die van de trein stapten.

Ik kwam overeind, gaf hem een hand en liep terug naar de ruimte met de kooien. Ik kwam een handjevol teamgenoten tegen. We hadden mijn besluit al besproken en, als ware broeders die ze waren begrepen ze het en wilden ze alleen maar dat ik gelukkig zou zijn. Maar op het moment dat ik besloot niet bij te tekenen, was ik ook meteen een ex-teamgenoot.

'Hé, eikel, moet jij niet al achter een bureau zitten?' zei een van mijn teamgenoten.

'Ja, hé dikzak, succes met die TPS-rapporten,' voegde een ander eraan toe.

Hun kijk op mijn deerniswekkende burgerbestaan was gekleurd door *Office Space*, een film die we zeker duizend keer hadden gezien als we op uitzending waren. Zij zagen mij al voor zich met een overhemd en een stropdas in een kantoorhokje. Op een van de dagen voorafgaand aan mijn laatste bezoek kreeg ik een

plaquette waarop mijn naam verkeerd was geschreven ter herinnering aan mijn dienst bij het eskader en de SEALS.

Het kwam allemaal enigszins hol over.

Dat lag niet aan mijn teamgenoten. Ze vonden het fijn voor me, maar ik wist ook dat ze eigenlijk gefocust waren op de volgende missie of trainingsreis. Meer dan tien jaar had ik mijn vaardigheden verbeterd om de best mogelijke SEAL te zijn. Maar toen ik voor de laatste keer door de poort ging, lag die reis achter me.

Ik vergelijk het met een chirurg die na een jarenlange opleiding en ervaring in de operatiekamer een van de allerbeste 250 chirurgen van het land is geworden. Vervolgens besluit hij, als hij nog net geen veertien jaar zelfstandig chirurg is, ermee op te houden en met iets nieuws te beginnen. Hij sluit de operatiekamer af, overhandigt de sleutels en begint opnieuw.

Toen ik in mijn pick-uptruck stapte om naar huis te rijden, voelde ik iets wat ik jarenlang had geleerd te beheersen: angst. Alle onbeantwoorde vragen begonnen door mijn hoofd te tollen.

Wat doe ik de rest van mijn leven?

Hoe vind ik mezelf opnieuw uit?

Waar kan ik op terugvallen?

Shit, wat heb ik zojuist gedaan?

Mijn besluit om weg te gaan bij de marine was het moeilijkste dat ik ooit heb genomen. Al mijn vrienden zaten nog bij het commando. Zij zouden opnieuw op uitzending gaan en het offer brengen dat bij dit werk hoort. Ik had het gevoel dat ik opgaf, en we hadden geleerd om nooit op te geven. Ik had het gevoel dat ik mijn teamgenoten in de steek liet. Hoe moeilijk het ook was,

ergens in mijn achterhoofd wist ik dat ik de juiste beslissing had genomen. De moeilijkheid zou zijn om dat te onthouden.

Ik was uitgeput.

Ik vind de SEALS en het dienen van mijn land belangrijker dan wat dan ook, zoals relaties, familie, vakanties, vrije tijd en een normaal bestaan. Ik was al in geen jaren meer echt op vakantie geweest. Mijn kennis van de popcultuur vertoonde enorme gaten. Ik zou je niet kunnen vertellen wie dat jaar de Super Bowl won of hoe vaak Britney Spears een comeback maakte.

Maar ik kon je wel vertellen wat de beste tactiek is om een talibanbastion te slechten. Ik was ontzettend goed in skydiven, schieten en nog veel meer SEAL-vaardigheden, maar daarvan worden er maar heel weinig gevraagd in het burgerbestaan. Ik had geen idee hoe ik mijn vaardigheden buiten de voortrazende trein van de SEAL-teams zou kunnen benutten. Ik had het doel in mijn leven net achter me gelaten en nu waren alle vaardigheden die ik nodig had om als SEAL te overleven, verouderd. Ik moest mijn leven en doelen helemaal opnieuw definiëren. In zekere zin zat ik weer in Alaska, maar dit keer zonder droom om me de weg te wijzen.

Het boek *Geen makkelijke dag* was mijn eerste stap op weg naar een nieuw doel.

Het boek *In de hel van de jungle* van voormalig SEAL Gene Wentz was een van de eerste dingen waar mijn medeauteur, Kevin Maurer, en ik het over hadden toen we aan *Geen makkelijke dag* begonnen. Die roman inspireerde mij om een SEAL te worden. Voor mij was dat boek, en diverse vergelijkbare boeken, een essentieel hulpmiddel. Die boeken overtroffen reclames of wer-

vingsaffiches omdat ze me de wereld van een SEAL uit de eerste hand lieten ervaren. Hetzelfde gold voor de meesten van mijn maten op het werk. We hadden allemaal boeken over SEALS gelezen toen we jong waren.

Phil, een van mijn mentoren en beste vrienden, las *Delta Force: The Army's Elite Counterterrorist Unit* van kolonel Charlie Beckwith, de eerste commandant van de eenheid. Toen hij het uit had schreef hij een brief aan Beckwith en vertelde hem dat hij ervan droomde deel uit te maken van Delta.

Een paar maanden later kreeg Phil antwoord. Het handgeschreven briefje moedigde hem aan altijd grote dromen te koesteren en vertelde Phil dat hij alles kon bereiken. Door die brief werd Phil aangemoedigd zijn droom na te jagen. Beckwith' aanmoediging zette Phil op het pad naar een fantastische militaire loopbaan.

Ik schreef *Geen makkelijke dag* om jonge mensen aan te moedigen en om de wereld te vertellen over de offers die onze militairen dagelijks brengen. Ik wilde een inkijkje geven in de gemeenschap die bestaat uit mensen die dagelijks gevaar trotseren. Na maanden van heldenverering door politici wilde ik de menselijke kant van de SEALS laten zien.

Ik werkte aan het boek in mijn kantoor aan huis, dat versierd is met herinneringen aan mijn jaren als SEAL, gezeten onder een foto van mijn BUD/S-opleidingsklas aan de muur. Ik schaafde er net zo lang aan tot ik vond dat het de aanvallen en de cultuur van de SEAL-gemeenschap perfect verbeeldde. Ik schreef dat boek op dezelfde manier waarop ik was opgeleid, door de hulp in te roepen van vrienden, familie en swim buddy's. Mijn beste vrienden

gaven me heel veel goede raad toen ik ze vertelde dat ik een boek aan het schrijven was. Ze spoorden me aan om het 'goed' te doen en niet aan te komen zetten met nog meer navelstarende memoires die vooral over mij gingen.

'Wees niet zo'n sukkel die denkt dat hij een superheld is,' zei een vriend tegen me. 'Zorg dat het over het team gaat.'

Een andere vriend moest alleen maar lachen toen ik het hem vertelde.

'Hé, vriend, als de SEAL-gemeenschap helemaal achter een kaskraker vol actie zoals *Act of Valor* kan staan, zal een boek dat de gemeenschap eer bewijst zeker niet slecht vallen,' zei hij.

Ik heb mijn uiterste best gedaan om ervoor te zorgen dat *Geen makkelijke dag* over het team gaat en het te schrijven voor de mannen en vrouwen met wie ik ruim twaalf jaar heb gediend. Toen het af was wachtte ik tot de uitgever het aankondigde. Ik was weer de beginneling in het team en ik rekende erop dat de deskundigen me zouden helpen bij de lancering van het boek. De media-aandacht schokte me toen het boek in augustus 2012 werd aangekondigd. Ik geloof niet dat ik me realiseerde in wat voor tumult ik terecht zou komen. De voorverkoopcijfers overtroffen mijn stoutste verwachtingen, maar de reacties ook.

Het telefoontje kwam toen ik in San Diego op het tarmac stond en me voorbereidde op een skydive-evenement voor een goed doel. Ik deed skydives samen met mensen die aan de SEAL Foundation willen doneren in ruil voor de kans om met een SEAL te skydiven.

Ik heb heel wat stressituaties meegemaakt, maar te horen dat mijn naam was uitgelekt stond zeker in de top tien. Een fractie

van een seconde was ik overmand door de stress. Achteraf was ik waarschijnlijk naïef te veronderstellen dat ik mijn privacy kon bewaken, maar ik had er nooit goed over nagedacht.

Wel verdomme, dacht ik.

Ik trok me terug uit de menigte om me klaar te maken voor de sprong en nam even de tijd om te dingen even voor me op een rij te zetten. Mijn opleiding liet zich weer gelden en ik maakte een prioriteitenlijst. Vaardigheden waarvan ik dacht dat ik ze allang had verloren, deden er ineens weer toe. Het was net als toen de instructeurs tijdens de kap-en-boxtest de kap van mijn hoofd trokken. Ik stond weer in de box en moest de situatie aanpakken. Binnen de kortste keren maakte ik een opsomming van dingen die ik moest doen. Na de sprong zou ik naar die lijst gaan handelen.

Wat kon ik beïnvloeden? Mijn naam was net uitgelekt. Het was uitgesloten dat ik iets in de pers zou kunnen beïnvloeden. Ik kon de woorden niet terugproppen in de mond van de spreker, al zou ik de producent van Fox News graag hebben ontmoet om het te proberen met mijn voet.

Ten eerste moest ik zorgen dat mijn ouders naar een veilige locatie verhuisden, weg van de nieuwsgierige blikken van de media. Vervolgens moest ik ervoor zorgen dat er zo min mogelijk gegevens over mij te vinden waren. Het verbaasde me hoeveel informatie op straat lag en online te vinden was. Tot slot piekerde ik niet meer over lekken. Die vielen buiten mijn wereld van een meter. Ik moest me concentreren op dingen waar ik iets aan kon doen.

Een van de organisatoren van de liefdadigheidsactie seinde dat ik moest komen. Het vliegtuig was gereed. Ik moest nog wel

springen. Ik had het goede doel een belofte gedaan en ik zou ze niet in de steek laten. Ik stopte de stress over het boek en de toestand in de media in een hokje en scheidde het van wat ik bij de sprong moest doen. De kwesties rond het boek zouden bij de landing op me wachten.

Toen de vliegtuigdeur eindelijk openging en ik in de kristalheldere, blauwe hemel boven San Diego sprong, was ik rustig. Het was rustgevend om de springprocedure af te werken omdat het weinig ruimte overliet om aan iets anders te denken.

Na de nieuwsuitzending waarin mijn naam werd onthuld, ontdekte ik vrijwel onmiddellijk dat de vaardigheden waar ik ruim een decennium lang op had getraind, er in de civiele wereld ook toe deden. Toen ik me op die vaardigheden concentreerde, werd het drama rond de publicatie van *Geen makkelijke dag* en de overgang naar het burgerbestaan niet eenvoudig, maar wel beheersbaar.

Tijdens het hele proces dacht ik continu aan alle lessen die ik gedurende mijn carrière had geleerd. Dankzij mijn vermogen om met stress om te gaan, me te concentreren en de problemen te compartimenteren werd ik niet gek. Deze vaardigheden sijpelden door naar de mensen van de uitgeverij. Begrippen als de 'wereld van een meter' gingen deel uitmaken van ons vocabulaire.

Het dankbaarste deel van de verschijning van *Geen makkelijke dag* was de reactie van de mensen die het boek lazen. De grootste verrassing was misschien wel dat de meeste lezers die contact met me zochten, niet over de [redacted] wilden praten maar over de inkijkjes in de rest van mijn loopbaan en mijn maten over wie ze in het boek hadden gelezen.

Veel mensen stuurden me inspirerende verhalen over hun eigen problemen en hoe ze die te boven waren gekomen, soms voor een deel dankzij inspiratie die ze hadden opgedaan in *Geen makkelijke dag*. Daar was ik in elk geval nooit op uit geweest, maar ik ben blij dat de SEALS over wie ik in mijn eerste boek schreef, anderen hebben geïnspireerd. Zelf vind ik het logisch, want ik ben ook altijd geïnspireerd geweest door het team. De mannen met wie ik heb gediend, dwongen we om een betere SEAL en een beter mens te zijn.

Ik probeer nog altijd mijn draai te vinden, maar mijn pad komt met de dag scherper in beeld. Ik viel terug op wat ik had geleerd en daarom wilde ik dit boek schrijven. *Geen held* maakt deel uit van dat proces waarin ik mezelf heruitvind en mijn manier om het door te geven. Dit boek is net zo goed bedoeld voor niet-SEALS als een eerbetoon aan mijn broeders in de SEAL-gemeenschap.

Het zijn niet alleen mijn lessen. Het zijn lessen die ik heb geleerd van mijn eigen mijn fouten maar ook van fouten van anderen die bereid waren me over hun lessen te vertellen. Ik heb verschillende keren geblunderd. Ik ben zeker niet volmaakt. Ik heb geprobeerd die lessen en fouten samen te brengen zodat anderen ze misschien kunnen vermijden.

Het was niet gemakkelijk om van de voortrazende trein te springen. Ik keek vanaf de zijlijn toe hoe mijn teamgenoten, mijn broeders, in het buitenland doorvechten. Ik lees het nieuws en volg de ontwikkelingen in Somalië en Irak. Ik krijg buikpijn als ik hoor dat al-Quaida Fallujah heeft veroverd, omdat ik daar heb gevochten. Af en toe wil ik dat ik iets zou kunnen doen.

Maar ik heb nu een nieuwe missie, eentje die ik zelf heb geko-

zen. Lange tijd nam ik aan dat de lessen en methoden die we in de krijgsmacht gebruikten alleen van toepassing waren op SEALS. Veel mensen die ik spreek denken dat er heel grote verschillen zijn tussen militairen en burgers als het gaat om leiderschap, motivatie en mentale hardheid.

Ik zeg tegen ze dat ik het daar inmiddels niet meer mee eens ben.

Sinds ik van de SEAL-teams ben overgestapt naar het burgerleven heb ik ontdekt dat de lessen die ik tijdens mijn loopbaan leerde voor een veel groter publiek van toepassing zijn dan alleen onze gemeenschap.

Deze lessen zijn grondbeginselen.

Er bestaat geen geheim Navy SEAL-recept, maar als ik er een moest maken, zou die voortbouwen op de grondbeginselen. Als je gestrest bent, zoals in de strijd, zijn de eenvoudige vaardigheden het gemakkelijkst op te brengen. Als je de meest basale beginselen perfect begrijpt en eraan werkt om ze onder alle omstandigheden foutloos toe te passen, heb je altijd een voorsprong op iemand die de grondbeginselen ontbeert. Het enige wat een SEAL doet, is de basisprincipes onder de knie krijgen en deze zo volmaakt mogelijk in de praktijk brengen. Ik heb ontdekt dat als je je de kleine details herinnert, de rest vanzelf gaat.

Nu ik weg ben bij de marine en met andere mensen dan SEALS heb kunnen samenwerken, heb ik de kans om mensen te inspireren en informeren door de verhalen te vertellen die mijn swim buddy's en ik hebben geleerd in ons continue streven om de best mogelijke SEALS te zijn. Voordat ik *Geen makkelijke dag* schreef ,dacht ik dat het belangrijk was ons verhaal te vertellen, en nu denk ik dat het essentieel is.

Ik hoop dat de volgende generatie SEALS, Delta, Rangers en Special Forces dit boek, en *Geen makkelijke dag*, zal lezen en bezield zal wordt om haar land te dienen net zoals al onze militairen hebben gedaan. Misschien nemen ze sommige van mijn lessen mee naar het slagveld en zijn ze daar veiliger en effectiever door. Ik weet dat niet iedereen ervan droomt om zichzelf in de strijd op de proef te stellen, maar volgens mij kun je ongeacht de uitdagingen waar je voor staat iets van waarde vinden in de verhalen over de mannen en vrouwen met wie ik heb gediend, zij die nog altijd strijden en zij die zijn omgekomen.

Ik hoop dat *Geen makkelijke dag* en *Geen held* iets aanreiken wat de meeste boeken over oorlog niet doen: de intieme kant ervan, de persoonlijke worstelingen en ontberingen en wat die ons hebben opgeleverd. Het zou naar mijn mening onverantwoordelijk van mij zijn niet te praten over de meest intieme delen van mijn loopbaan, want ik hoop dat anderen daardoor niet dezelfde fouten zullen maken als ik. Dit boek is voor mij een van de manieren om iets terug te blijven doen. De rest van mijn leven zal ik andere manieren bedenken om de lessen door te geven die ik van mijn teamgenoten heb geleerd. Hopelijk zullen die anderen inspireren zoals zij mij hebben geïnspireerd. Het afscheid van mijn dienstcarrière hoeft geen einde te maken aan mijn leven in dienst van anderen.

nbd biblion
10000033017304

Mark Owens veel geroemde *Geen makkelijke dag*, over de door hem geleide missie die de wereld verloste van Osama Bin Laden, was een onmiddellijke bestseller. Maar in de dertien jaar dat Mark Owen leiding gaf aan SEAL Team Six, nam hij deel aan veel meer en veel grotere missies die ook van grote invloed waren op de wereldgeschiedenis. Niet alle missies waren even succesvol, maar zowel de successen als de mislukkingen dragen volgens Owen bij aan de perfect geoliede machine van de SEALS, het elitekorps dat leeft bij het motto: 'De enige makkelijke dag was gisteren.' Al deze missies en ervaringen beschrijft Owen – op de openhartige manier die we van hem kennen – in dit nieuwe, spannende boek.

Mark Owen is een voormalig lid van de U.S. Naval Special Warfare Development Group, beter bekend als SEAL Team Six. In de vele jaren dat hij actief was, heeft hij ontelbare missies tot een succesvol einde gebracht, waarvan de meeste het nieuws nooit haalden. Owen was de leider van Operation Neptune Spear in Abbottabad, Pakistan, de uiterst geheime missie die de dood van Osama Bin Laden tot gevolg had. Mark Owen is een pseudoniem, net als de andere namen in het boek.
Kevin Maurer is schrijver en onderzoeksjournalist. Hij was als embedded verslaggever betrokken bij vele speciale missies in Irak, Afghanistan, Afrika en Haïti. Hij schreef meerdere boeken over geheime militaire operaties.

'Een bestseller met Hollywoodallure.'
★★★★ ***NRC.NEXT* OVER *GEEN MAKKELIJKE DAG***

VAN DE AUTEUR VAN:

WWW.BOEKERIJ.NL
ISBN 9789022570852
NUR 320